

ABSZTRAKTKÖTET

Oktatás, gazdaság, társadalom

HuCER 2018

Magyar Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesülete

Budapest

2018

**Oktatás, gazdaság, társadalom
HuCER 2018**

ABSZTRAKTKÖTET

Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete

Budapest

2018

Kiadja:

Magyar Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesülete

Honlap: hera.org.hu

ISBN 978-615-5657-04-7

A konferencia tudományos programbizottsága:**Kozma Tamás**

DSc, prof. emer. (Debreceni Egyetem BTK), a HERA elnöke

Juhász Erika

PhD, tanszékvezető, főiskolai docens (Debreceni Egyetem BTK), a HERA alelnöke

Tóth Péter

PhD habil, egyetemi tanár (Óbudai Egyetem), a HERA alelnöke

Mrázik Julianna

PhD habil, tanszékvezető, egyetemi docens (Pécsi Tudományegyetem BTK), a HERA nemzetközi koordinátora

Fehérvári Anikó

PhD habil, intézetigazgató, egyetemi docens (Eötvös Lóránd Tudományegyetem PPK)

Forray R. Katalin

DSc, prof. emer. (Pécsi Tudományegyetem)

Szabó Péter

PhD rektor, főiskolai tanár (Kodolányi János Főiskola)

Mócz Dóra

PhD tanszékvezető, főiskolai tanár (Kodolányi János Főiskola)

A konferencia operatív szervezőbizottsága:

Juhász Erika PhD, tanszékvezető, főiskolai docens (Debreceni Egyetem), a HERA alelnöke

Mits Péter, kulturális titkár, adjunktus (Kodolányi János Főiskola)

Mócz Dóra PhD tanszékvezető, főiskolai tanár (Kodolányi János Főiskola)

Szabó Barbara, egyetemi tanársegéd (Debreceni Egyetem), a HERA általános titkára

Mrázik Julianna PhD habil, tanszékvezető, egyetemi docens (Pécsi Tudományegyetem BTK), a HERA nemzetközi koordinátora

A KultúrÁsz Közhasznú Egyesület munkatársai: Pete Nikoletta, szakmai vezető; Pintér Magdolna, irodavezető; Kállay Gyula Zoltán, rendezvény- és képzésszervező; Pete Balázs, média- és sportmenedzser

Külön köszönjük a HERA szakosztályvezetőinek szekciószervező és lektori munkáját:

Állampolgári nevelés, oktatási jogok (szakosztályelnök: Jancsák Csaba PhD)

Családi életre nevelés (szakosztályelnök: Engler Ágnes PhD)

Felnőttkori és közösségi tanulás (szakosztályelnök: Juhász Erika PhD)

Felsőoktatás-kutatások (szakosztályelnök: Polónyi István CSc)

Gyermekevédelem és szociálpedagógia (szakosztályelnök: Gönczi Ibolya PhD habil.)

IKT szakosztály (szakosztályelnök: Buda András PhD, Molnár György PhD)

Katonapedagógiai kutatások (szakosztályelnök: Hajdicsné Varga Katalin PhD)

Koragyermekkori nevelés Szakosztály (szakosztályelnök: Józsa Krisztián PhD)

Környezetpedagógia (szakosztályelnök: Mika János DSc)

Közoktatási kutatások (szakosztályelnök: Chrappán Magdolna PhD)

Neveléstörténet és összehasonlító pedagógia (szakosztályelnök: Rébay Magdolna PhD habil.)

Oktatásszociológia (szakosztályelnök: Pusztai Gabriella DSc)

Romológiai kutatások (szakosztályelnök: Forray R. Katalin DSc)

Sportpedagógia (szakosztályelnök: Nagy Ágoston PhD)

Szakképzés és foglalkoztatás (szakosztályelnök: Fehérvári Anikó PhD habil.)

Szakképzés-pedagógiai és Szakmai Tanárképzési Szakosztály (szakosztályelnök: Tóth Péter PhD)

Zenepedagógiai kutatások (szakosztályelnök: Duffek Mihály CSc)

ABSZTRAKTOK

Ács Marianna

LEVÉLTÁR-PEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK A BARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE LEVÉLTÁRÁBAN

A Baranyai Református Egyházmegye Levéltára elnyerte – a „nyitott levéltár” és „szolgáltató levéltár” paradigmaváltásnak köszönhetően meghirdetett – „Levéltár-pedagógia Baranyában a köznevelés eredményességéért” című EFOP-3.3.2-16 pályázatot. A pályázat keretén belül 2018 – 2021 között 7 főképp református fenntartású közoktatási intézmény (Siklós, Drávafok, Nagyharsány, Pécsvárad és Pécs) mintegy 540 általános és középiskolás diákja ismerheti meg a Baranyában élő reformátusok múltját a levéltárban őrzött iratokon keresztül.

Az előadásomban a pályázat szakmai tartalmát elemzem. Fő célom, hogy megvilágítsam, hogy a levéltárunk a különféle levéltár-pedagógiai foglalkozássorozatokon keresztül hogyan válik non-formális tanulási színterré. A tanulók – havi szakkör, tehetséggondozó heti foglalkozás, témahét, és foglalkozássorozat (projekthét) keretében közvetlen közelségben kerülnek a levéltárban őrzött iratokkal (anyakönyvek, egyházközségi jegyzőkönyvek, tanügyi iratok stb.), tárgyi emlékekkel (pecsétek, zászlók, fotók stb.) s az általuk reprezentált múlttal. A legfőbb célom az, hogy megmutassam, hogy a levéltári gyűjtemény hogyan tud új keretet nyújtani az oktatásnak, hogyan szolgálja a kompetenciaalapú, gyermek- és tanulásközpontú nevelést. Az előadás a levéltár-pedagógia témakörében született irodalom feldolgozásán, kritikai elemzésen alapul. (Rácz 2013; Vágola 2013; Fülöp – Mákos – Szabóné Simonkay 2017;)

Kulcsszavak: non-formális tanulás, levéltár-pedagógia, református nevelés

A szerző elérhetősége: acs.marianna@pte.hu

Ács-Bíró Adrienn

"ÉLETFOGYTIG TARTÓ TANULÁS" - LLL LEHETŐSÉGEI A BÖRTÖNBEN

A lifelong learning célja egyrészt az egyének szubjektív-életrajzi, másrészt az egész társadalom politikai-szerkezeti változása a társadalmilag kötelező tanulási idő egész életre való kiterjesztésével (Óhidy 2006). Alapja a mindenki számára biztosított, jó minőségű alapoktatás, mely során el kell sajátítani a tudás alapú társadalom által megkövetelt új alapismereteket és készségeket. Vajon a börtönlakók milyen iskolai tapasztalattal, végzettséggel rendelkeznek? Birtokában vannak-e a szükséges alapismereteknek? Milyen speciális korlátaik és igényeik vannak?

Az élethosszig tartó tanulás minőségének egyik kritériuma, hogy az oktatási és képzési rendszerek milyen mértékben tudják eredményesen felvértetni az embereket azzal a tudással, amelynek segítségével le tudják győzni az életük során jelentkező nehézségeket, és meg tudják oldani az újabbnál újabb feladatokat is (Harangi 2004, 77.). A börtönnevelés célja kettős: reszocializál és

dekarcerizál; azaz egyrészt a társadalomba való visszailleszkedést segíti elő, másrészt a börtönártalmakat csökkenti. Milyen tanulási környezetet és fejlődési színteret biztosít a fogvatartottak számára a büntetés-végrehajtás? Mi motiválja az elítélteket? Mennyire hatékony a tanulás a rácsok mögött? Szabadulást követően hogyan járul hozzá a képzés a reintegrációhoz?

Az előadás ezen kérdésekre keresi a válaszokat. A magyar büntetés-végrehajtáson belül zajló felnőttképzést vizsgálja induktív módon a megfigyelés, és a félig strukturált interjú módszerét alkalmazza – a megkérdezett 139 fő női fogvatartott esetében. A kutatás először az iskola funkcióját és szerepét taglalja a büntetés-végrehajtásban, majd az élethosszig tartó tanulás lehetőségeit tárja fel a börtönben. Összefoglalást ad a börtönoktatás jelenlegi gyakorlatáról, a motiváció kialakításának lehetőségeiről, a női fogvatartottak képzésének hiányosságairól és iskolafejlesztési javaslatáról.

Kulcsszavak: börtönoktatás, reintegráció, andrarógia

A szerző elérhetősége: acs.adri001@gmail.com

Ács-Bíró Adrienn

THE FAMILY IS A MOTIVATING FACTOR IN THE EDUCATION AND TRAINING OF FEMALE PRISONERS

Ahogy az EURÓPA 2020 Stratégia is rávilágít, a fenntartható növekedés kulcskérdése az életen át tartó tanulás és a készségfejlesztés. Mindez nemcsak a gazdaság versenyképességének növelése, de a társadalmi kohézió szempontjából is fontos. A hazai statisztikák szerint a jelenkori felnőttoktatásában kimondottan az alacsony státusú, marginalizálódott, vagy az átlagtól negatív módon eltérő felnőttek tanulási aktivitása a legalacsonyabb.

A tapasztalati társadalomtudomány adatgyűjtési módszerei közül a félig strukturált interjút alkalmaztuk, hogy a felnőttoktatás és felnőttképzés egy speciális szegmensét vizsgálhassuk: a magyarországi büntetés-végrehajtási intézetekben szabadságvesztésüket töltő női elítélteket. Kutatásunk tárgya ezen csoport családi állapotának, szociális kapcsolatainak, gyermekvállalási kedvének, valamint elzárás alatt folytatott kapcsolattartási minőségének vizsgálata volt. Mindezt a megkérdezett 139 fő női fogvatartott esetében az oktatásukra és képzésükre gyakorolt motivációs hatás tekintetében elemeztük. A börtönnevelés célja kettős: reszocializál és dekarcerizál. Azaz egyrészt a társadalomba való visszailleszkedés elősegítése, másrészt a börtönártalmak csökkentése. A büntetés-végrehajtási intézetekben lévők több mint 70%-a rendelkezik legfeljebb alapfokú végzettséggel (általános iskola 8. osztály), és kevesebb mint 30%-uknak van szakképesítése. A bűnelkövetések döntő többsége hátrányos helyzetű, marginális családi környezetből származik; jó része az alulképzettségre, – ezzel szoros összefüggésben álló – munkanélküliségre, valamint megélhetési problémákra vezethető vissza.

Eredményeink igazolták, hogy a nők személyes életterének központi eleme a család, így esetükben a szeretteikkel történő kapcsolattartás nemcsak fontos, de kiemelt motivációs erővel hat a sikeres börtönnevelésre. Bizonyítást nyert, hogy a fogvatartottak és családjaik közötti kapcsolattartás lehetősége kedvezően hat a képzési programokban való részvételi szándéokra és visszatartó erőként szolgál az újabb bűncselekmények elkövetésében (Rose, 2004). Azon női fogvatartottak, akiknek folyamatos a kapcsolattartásuk hozzátartozóikkal alapvetően kiegyensúlyozottabbak, és könnyebb számukra a szabadulás után a társadalomba történő reintegráció (Tóth, 2011).

Kulcsszavak: family, motivation, education training

A szerző elérhetősége: acs.adri001@gmail.com

Ágnes Lak – Ildikó Balázi

HOW DO SCIENCE TEXTBOOKS INSPIRE AND SUPPORT EFFECTIVE PEDAGOGIES? ANALYTICAL FRAME AND CODING CATEGORIES FOR LOWER SECONDARY SCIENCE STUDENT BOOKS – PRESENTATION 3

The textbook has many physical and structural characteristics, for instance the layout that is how the selected content is displayed in terms of quality and length. The logical structure is essential to understand and acquire the knowledge and skills. Illustrations used for demonstration, the use of typographical elements to emphasize key findings and the elements helping orientation (for example index of contents, page title) can make the learning process more successful. Literature gives a number of aspects of structure and appearance for critically evaluating a textbook. It does not always give a precise recommendation as to what a good textbook should look like. Some aspects, such as different strategies of introducing new scientific concepts can be relevant in comparing different textbooks. Our aim was to create a system of criteria by which strengths and weaknesses of textbooks are assessable in terms of structure and layout. Our focus is how they support the previously identified effective teaching and learning practices. Our evaluation framework contains a mixed approach of quantitative and qualitative indicators for structure and layout. For the sake of comparison, we examine the same topic (thermodynamics) in more detail in all four textbooks. At the same time, certain features are evaluated using randomly selected lessons or pages to provide a representative sample of the textbooks. We review the structure of a lesson, the introduction of new concepts, the way of highlighting key findings, and the features helping orientation. We examine the illustrations in terms of print quality, readability, function, quantity and quality, along with their relationship with the text. We will supplement our analysis with a questionnaire survey, in which we ask the opinion of a panel of experts in physics teaching and inspection about Hungarian language textbooks involved in the study. During the pilot analysis the methodology and the evaluation framework are expected to be refined. We hope that the evaluation of the 7th grade physics textbooks and the detailed comparative analysis will be helpful in textbook writing and textbook selection in the future.

Kulcsszavak: textbook research, students' book analysis, science, secondary school, instructional effectiveness

A szerző elérhetősége: Lak.AgnesRozina@oh.gov.hu

Aknai Dóra Orsolya

PEDAGÓGUS BLOGOK, MINT A DIGITÁLIS ÖNREFLEXIÓ ÉS A KOLLABORATÍV TUDÁSÉPÍTÉS LEHETSÉGES SZÍNTEREI?

Napjaink pedagógiájában egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanári önreflexió. Ennek egyik lehetséges eszköze lehetne a pedagógusok szakmai blogja (Fehér – Gajdos, 2010). A tanárblogok segítséget nyújthatnak pedagógusoknak a tanításban, tanulásban és az iskolai élettel kapcsolatos információátadásban egyaránt. Ezen kívül fontos szerepet játszhatnak a pedagógusok kollaboratív tudásépítésében és önreflexiójában szintén. Külföldön a blogírásnak jóval nagyobb múltja (és hagyománya) van, mint hazánkban (Fehér, 2011; Waters, 2017), de ma már egyre több, tanárok által készített, az iskola világával, önmaga pedagógiai tevékenységével foglalkozó bloggal találkozhatunk magyar nyelven is.

Kutatásunk főbb kérdései a következők:

- Milyen önfejlesztési lehetőségek rejlenek a blogírásban?
- A pedagógusok képesek-e saját pedagógiai tevékenységeiket, megnyilvánulásait kívülről látni?
- A saját pedagógiai tevékenységükre reflektálva képesek-e azon változtatni, megújulni?
- További célunk a példaértékű jó gyakorlatok felkutatása.

A kutatás módszerei:

- Tanárblogok felkutatása
- Tanárblogok tartalmi elemzése
- Interjú a szerzőkkel

A hazai tanárok által írt blogok közül főként azokat vizsgáltuk, melyek tantárgyakhoz, különböző kompetenciákhoz kötődnek. Párat említenénk: Nádori Gergely és Prievera Tibor által szerkesztett TanárBlog-ot, Szeverényi Irma gyógypedagógus által írt Örömpedagógia-t, vagy a Bognár Amália vezette QQCSKA-t.

Előadásunkban ezen kutatás kezdeti eredményeiről kívánunk beszámolni.

Kulcsszavak: blog, digitális, pedagógiai tevékenység, önreflexió

A szerző elérhetősége: doraorsolya@gmail.com

Albert Gábor

TANKÖNYVÜGY A BÉCSI DÖNTÉSEK UTÁN - TÖRTÉNELEMTANKÖNYVEK HASZNÁLATA A VISSZACSATOLT TERÜLETEK KÖZÉPISKOLÁIBAN 1938 ÉS 1943 KÖZÖTT

A klebelsbergi és a hómani időszak történelemtankönyv-történetéről (Unger, 1976, Katona, 2010), a korszak kiadói tevékenységéről (Mészáros, 1989), a klebelsbergi időszak történelemtankönyv-használatáról (Albert, 2015) eddig igen sok ismeret halmozódott fel. Klebelsberg Kuno idején a tankönyvpiac sokszínű volt (öt kiadó hat sorozat), Hóman Bálint egységesítési törekvései viszont a tankönyvpiac beszűkülését eredményezték (két kiadó, két sorozat). Az eddigi tankönyvtörténeti kutatások kevés figyelmet fordítottak arra, hogy a revíziós törekvések 1938 és 1941 közötti részbeni sikere, az ország soknemzetiségűvé válása, végül 1941 júniusában a háborúba való bekapcsolódás hogyan változtatta meg a hazai tankönyvpolitikát és a tankönyvpiacot. Tankönyvhasználati -és iskolatörténeti kutatásunk korabeli iskolai értesítők adatösszesítése alapján rekonstruálja a bécsi döntések következtében Magyarországhoz került területek középiskoláinak tényleges iskolai történelemtankönyv-használatát elsősorban a magyar nyelvű gimnáziumok tekintetében. Az 1938-as tanterv értelmében 1938 és 1942 között felmenő rendszerben jelentek meg az új sorozatok. Az új tankönyvek megjelenéséig a korábbi időszak kiadványaiból lehetett választani. Kutatási kérdéseink: 1.) Milyen szempontok befolyásolták a visszacsatolt területek középiskoláinak tankönyvválasztását az 1940-es évek elején, amikor még nem álltak rendelkezésre az új tanterv alapján megírt tankönyvek? 2.) Az új sorozatokból az iskolák a felekezeti vagy az állami kiadó tankönyveit helyezték inkább monopolhelyzetbe? Kutatási módszereink: a komparatiztika, továbbá korabeli iratanyagok (pl. Országos Közoktatási Tanács jegyzőkönyveinek) tartalomelemzése.

Kulcsszavak: Tankönyvhasználati -és iskolatörténeti kutatások; bécsi döntések; történelemtankönyvek iskolai használata

A szerző elérhetősége: albert.gabor@ke.hu

András Derényi – Judit Lannert

INTERNATIONALIZATION IN HUNGARIAN HIGHER EDUCATION. RECENT DEVELOPMENTS AND FACTORS OF REACHING BETTER GLOBAL VISIBILITY.

Authors present the main results of a research conducted in the Fall of 2017 on the internationalization of the Hungarian higher education. Internationalization issues have come to the forefront in the policy measures as well as institutional development processes and decisions in the past decade. Hungarian universities have greatly developed their programmes and services delivered in foreign languages as well as incentives of inbound and outward mobility of students. However, internationalization is a sensitive field, it may be quickly affected by global trends, regional incentives and obstacles, and local policy measures. Therefore, focusing on only one dimension of internationalization poses high risk; in order to reduce external exposure, universities include different areas of internationalization in their strategies.

Hungarian universities are diverse in their development of as well as in their strategic choices on areas of internationalization to be entered. However, the most advanced universities in this matter have reached the point from where a shift should be made from quantitative measures to qualitative ones in order to develop further.

In October of 2017 extensive empirical data have been gathered on different issues of internationalization among Hungarian universities. In the course of the research, the institutions' websites have been analyzed as well as their papers referring international strategy. Interviews and focus group discussions have been made among Hungarian and foreign university students (40 students), PhD students (30 students) and members of university staff (30 people) as well as among representatives of R&D companies and research institutes (15 people). The analysis of database of Hungarian higher education registers and an online survey among students (2739 respondents from 35 HEIs) and staff members (205 respondents from 32 HEIs) were also part of the research.

Data analysis unfolded local and systemic features of internationalization. A four-dimensional interpretation of the research results involves internal and external factors as well as quantitative and qualitative factors in order to help tackle the development phases of internationalization at institutional level. It also gives way to analyse internal characteristics of each dimensions as they appear in each university.

The biggest obstacle to internationalization – according to the respondents – is surprisingly not the inadequate amount of resources, but the lack of foreign language skills of educators and students. In addition as a barrier to internationalization, the excessive bureaucracy of the administration was mentioned.

Results show that four main foreign student bodies present in Hungarian universities can be separated: a) cross-border Hungarians with foreign citizenships (who learn and speaks in Hungarian language, and thus, they do not appear as foreign students in the Hungarian

universities); b) medical students in programmes taught in English or German language (and universities highly separate them from other foreign students as well as from their Hungarian fellows); c) foreign degree-seeking students from several regions of the world (who pay high tuition fee or whom tuition fee is paid by the Hungarian government through generous scholarships); d) credit-gathering students (who come mostly from the European Higher Education Area for one semester within the Erasmus+ scheme). Internationalization profile of universities are highly characterised by the specific student body they target, recruit, or attempt to attract.

As a result of the four-dimensional analyses, authors offer recommendations to policy measures both at national and institutional level for further developing internationalization. The long-term mobility and exchange of university educators and managers, and the even more intensive institutional presence in the field of international research and innovation can be the key to quality internationalization.

Kulcsszavak: internationalization, quality teaching, student-centred learning, staff mobility, strategic change in R&D policy

A szerző elérhetősége: andras@derenyi.net lannert.judit@t-tudok.hu

Apró Anna

A FÉNYSZENNYEZÉS ÉS AZ ALVÁS KÖZTI KAPCSOLATOK

A nappalok és éjszakák folyamatos változásához az élővilág történelme során alkalmazkodott. A természetes mellett a mesterséges fényforrások sokféleségei nélkül életünk elképzelhetetlennek tűnik, mindennapjainkhoz hozzátartozik az a mozdulat, amikor napnyugta után felkapcsoljuk a világítást akár munkahelyünkön, akár otthonunkban. Szervezetünk is szabályos napszaki ritmussal (cirkadián ritmus) rendelkezik, mely közé sorolhatjuk többek között az alvást, a hormontermelődést, táplálkozást. Az éjszakai nyugodt, pihentető alvás felfrissít, javítja a szervezet ellenálló képességét, fontos szereppel bír a tanulásban és a memória kialakulásában. Mindehhez elengedhetetlen a nyugalmas környezet biztosítása, melyek a jó alvás, az ideális hálótér irányában megfogalmazott feltételeknek megfelelnek, amit pedig mindenki a saját igénye szerint alakít ki. A pihentető alvás minőségére befolyással bíró számos tényező közül a közterületekről beszűrődő fény, valamint a használatban levő elektronikus eszközök is befolyással bírnak. A kutatás során az Eszterházy Károly Egyetem hallgatói nyilatkoznak a fenti kérdésekről, az általuk ideálisnak vélt alvási szokásokról, az elektronikus eszközök alvás előtti használatának rendszerességéről, az éjszaka beszűrődő fény és a pihentető alvás kapcsolatáról.

Kulcsszavak: fényszennyezés, alvás, egészség, oktatás

A szerző elérhetősége: apro.anna@uni-eszterhazy.hu

Asztalos Andrea

ZENEI KÉPESSÉGFEJLESZTÉS AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK ALSÓ TAGOZATOS OSZTÁLYAIBAN

Az iskolai oktatás legfontosabb kérdései közé tartozik a képességek fejlődése és fejlesztése (Nagy, 2002). A tanári nézetek hatással vannak a diákok zenei képességfejlesztési lehetőségeire, eredményességére (Shouldice, 2013). Kutatásunk célja feltárni a nyolc évfolyamos általános iskolákban ének-zene tantárgyat tanító pedagógusok nézeteit az alsós tanulók zenei képességeinek fejlesztésével kapcsolatban. A tanári nézeteket a következő fő képességcsoportok mentén vizsgáltuk: percepció, reprodukció, produktív képességek, receptív képességek, illetve külön hangsúlyt fektetve az éneklési képességre és a memorizálásra. A vizsgálatban 176 alsó tagozatos tanító és 272 ének-zene szakos tanár vett részt. Az adatfelvétel online kérdőíves módszerrel történt. Az adatok kvantitatív módszerekkel való feldolgozásához az SPSS24 programot használtuk. A tanítók és ének-zene szakos tanárok nézetei között több különbséget is feltártunk, mely alapján eltérést találtunk: a) az egyes zenei képességek fejlesztési lehetőségeinek szintjére, b) a zeneis és nem zeneis osztályokban történő zenei képességfejlesztés fokára vonatkozó nézetek között. Összefüggést találtunk a pedagógusok gyakorlata és a zenei képességfejlesztésről alkotott nézeteik között. Mivel az ének-zene tanári nézetek hatással vannak a tanulók zenei teljesítményére, zenei képességeinek fejlődésére, így fontos tudni mindazokat a gátló / fejlesztő nézeteket, melyek befolyásolják a tanulók zenei fejlődését.

Kulcsszavak: ének-zene tanári nézetek, éneklés, percepció, reprodukció, zenei képességfejlesztés

A szerző elérhetősége: andrea.aszt@t-online.hu

Attila Erdős – Endre Kassai

**HOW DO SCIENCE TEXTBOOKS INSPIRE AND SUPPORT EFFECTIVE PEDAGOGIES?
ANALYTICAL FRAME AND CODING CATEGORIES FOR LOWER SECONDARY SCIENCE STUDENT
BOOKS – PRESENTATION 4**

What do we see as pedagogical text? The category of pedagogical text is widely interpreted in the literature. It is not only textbooks and workbooks, but background materials collected from the Internet and articles from newspapers are also subjects of the study. The latter ones are of growing relevance, but we must not forget that their content was not originally for educational purposes. The aim of analyzing pedagogical texts is to collect numerical data of various components of texts for analysis and evaluation purposes. Our primer aim is to measure those text attributes that have impact on the performance of students' literacy and general learning performance. One of the objectives of this research has been to identify language characteristics of students' books that most effectively support effective teaching and learning in science at the age of 10-14. Our resource of information was mainly German empirical literature and textbook analysis tradition as well as international publications in English. German tradition is highly evidence-based and builds on measurements. In addition to the literature review, we have studied measurable textual properties and processed them quantitatively and qualitatively. Based on the analysis framework we developed the following coding categories: level of words/expressions, level of sentences and level of larger units of text. Examples for subcategories are density of unknown words, the crowding of the sentences, or text structure supporting understanding. Regarding the level of words and sentences quantitative strategies and related to the level of units of text rather qualitative approach we used. In the next step, by taking the above into practice, we are going to carry out a language analysis of 4 science textbooks in spring 2018.

Kulcsszavak: textbook research, students' book analysis, science, secondary school, instructional effectiveness

A szerző elérhetősége: erdos.attila@oh.gov.hu -----

Baczúr István

INNOVÁCIÓ AZ ISKOLAVEZETÉSBEN

Az innováció a termelési erők új kombinációját jelenti (Schumpeter 1980). Az oktatási innováció értelmezéséről több hazai kutatást ismerünk (Fazekas et. al 2017. ill. Halász 2016). Az egyes államok oktatási innovációjáról széles irodalom található (pl. Radó 2017, Dederling 2012, Székely 2011, Tillmann 2008, Rolff 2007). Az innováció szó korai megfelelőjeként „az iskolai munka korszerűsítése” (Mezei 1978), valamint az „élenjáró gyakorlat” (Kozma 1985) kifejezések az oktatásügy reformigényét tükrözik. A tanulmány elkészítése során válaszokat kerestem több, az iskolavezetők és az iskolai innovációk közötti kapcsolattal foglalkozó kutatási kérdésre is: Mekkora szerepe van az igazgatónak az intézményi innovációban? Mi motiválja az igazgatókat? Milyen mértékben állnak rendelkezésre az erőforrások? A kutatási kérdések megválaszolására strukturált interjút készítettem öt ismert, általam innovatív vezetőnek tartott iskolaigazgatóval, szakértő válaszadókkal. Ma az iskolákban főként a fenntartótól függően változik az innovációs aktivitás. Az igazgatók a változó gazdasági és szakpolitikai környezetben proaktív módon innovatív válaszokat adnak a kihívásokra. Nehezíti az igazgatók helyzetét a függőségük a fenntartótól, a kollégáktól, diákoktól, szülőktől és a helyi lakosoktól. Az igazgatók személyes szakmai elhivatottsága, innovatív készsége és képessége, tudása és szakmai gyakorlata adott az intézmény megújulásához, de vezetői szerepük változása további kutatási kérdéseket vet föl.

Kulcsszavak: innováció, iskolaigazgató, proaktivitás

A szerző elérhetősége: ibaczur@gmail.com

Bácskainé Pristyák Erika

A TELEPÜLÉSFÖLDRAJZ ÉS A HELYISMERET SZEREPE AZ ÁLLAMPOLGÁRI NEVELÉSBEN

A településföldrajz szerepe az állampolgári nevelésben is jelentős, az identitástudat kialakításában, a helyi értékek megismerésében is fontos, meghatározó lehet. A vizsgálat célja, hogy feltárja, mennyire motiváltak és innovatívak a fiatal földrajz tanárok a helyismeret tanításában. Sikerül-e a tanulók érdeklődését felkelteniük a pedagógusoknak a saját településük, megyéjük iránt vagy pedig a földrajz tankönyvek sablonszerűen ismertetik meg hazánk településeit, közigazgatási egységeit. Milyen érdekes és újszerű módszereket alkalmaznak (akár digitális eszközökkel) a lakókörnyezet tényleges megismerésében? A nagyszülők, nagycsalád, barátok által lakott települések elhangzanak-e, a tanyákról hallanak-e a gyerekek, esetleg a vidéki térségekben a járások szerepét sikerül-e bemutatni?

A kutatás módszere osztatlan földrajz szakos hallgatók és földrajz tanárok tanmenetének és óráinak értékelése ebből a szempontból. Az eredmények birtokában következtetéseket vonhatunk le, hogy mennyire elkötelezettek a helyismeret, a településföldrajz terén az e szempontból meghatározó oktatók. Megerősítést nyerhetünk ezáltal, hogy a földrajztanároknak jelentős szerepe van hazánk és a szűkebb környezet megismertetésében, mindez a gyakorlatban hogyan valósul meg.

Kulcsszavak: országismeret, települések ismerete, helyismeret, tájékozottság

A szerző elérhetősége: pristyak.erika@nye.hu

Balázs Dóra

MI TESZI A TUDÓST? TERMÉSZETTUDOMÁNYOS PÁLYA VIZSGÁLATA A DEBRECENI EGYETEMEN

A közoktatásban évek óta probléma a természettudományos tantárgyak negatív megítélése, az ezzel együtt járó rossz eredmények és tapasztalatok. Mindezzel szorosan összefügg az a trend, amely több nagy múltú magyarországi egyetemen is tapasztalható, hogy a felsőoktatásban- a felvételi statisztikák alapján- egyre kevesebben választanak természettudományos szakot.

A kérdőíves kutatás a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Karának 297, főleg elsőéves hallgatójának bevonásával készült. A hipotézis szerint a már természettudományi szakot választott hallgatók vizsgálatával feltárhatók azok a motiváló tényezők és hatások, amelyek valakit erre a pályára irányítanak. A kutatás másik része a hallgatók pályavizsgálatára fókuszál, melybe beletartozik az egyetemi éveik alatti és a végzés utáni terveik megismerése.

Az eredmények alapján a hallgatók nagy része céltudatosan a tanult szakját választotta a felvételi során, nagy hatása volt a különböző rendezvényeknek és az Egyetem lakóhelyhez közeli elhelyezkedésének. Fontosnak tartják a hallgatók az érdekes munkát, a létbiztonságot, és a saját értéküket. Jövőbeli elképzeléseikben fontos szerepet játszik a szakmában történő elhelyezkedés és az MSc képzés elkezdése is.

A vizsgálat végső célja azoknak a tényezőknek a feltárása, melyek elősegíthetik a természettudományos tantárgyak jobb megítélését és lelkesebb tanulását a közoktatásban, továbbá reflexiót nyújtani a felsőoktatás számára.

Kulcsszavak: természettudomány, pályaválasztás, pályavizsgálat, felsőoktatás

A szerző elérhetősége: balazsdora94@gmail.com

Bálint Krisztián

A HATÁRONTÚLI VAJDASÁGI, SZABADKAI KÖZÉPISKOLÁBAN DOLGOZÓ TANÁROK ELEARNING ALAPÚ BIZTONSÁGTUDATOSSÁGI KÉPZÉS IRÁNTI IGÉNYEINEK FELTÉRKÉPEZÉSE

Az elmúlt évtizedben egyre nagyobb média figyelmet kapott az iskolai biztonság megsértése, amely erősítette a közvélemény aggodalmát az iskolák biztonsága miatt (Linldle 2008). Az iskolai biztonság és rend alapvető fontosságú feltétel a tanuláshoz (Cornell 2009). A XXI.-dik századi informatika gyors fejlődésnek köszönhetően manapság már az elektronikai biztonsági rendszerek is segítik a tanárok munkáját (pl. biztonsági kamerarendszer, beléptetőrendszer). Ahhoz, hogy ezekben a rendszerekben rejtőző lehetőségeket ki lehessen használni, a tanárok biztonságtudatossági, illetve digitális kompetenciáit szükséges javítani. eLearning keretében egy ilyen irányú kurzust könnyen meg lehetne valósítani.

A kutatásban 2 vajdasági, szabadkai középiskola 32 tanára vett részt. Az empirikus kutatás vizsgálata során a kérdőívek kerültek felhasználásra.

A kutatás célja, hogy feltérképezze a vajdasági középiskolában dolgozó tanárok meglátásait az iskolabiztonság területén, illetve, hogy szükség esetén javaslatot tegyen az iskolabiztonság fokozása érdekében.

A kutatási eredmények alapján kijelenthető, hogy a hipotézis bebizonyosodott, miszerint a középiskoláktól függetlenül a tanárok 98%-a (χ^2 próba: $p=0,057$) fontosnak tartja az iskolabiztonságot, azonban eLearning alapú továbbképzésre már csak 75%-uk jelentkezne. Ezen felül a kutatás azt is feltárta, hogy a tanárok többsége fontosnak tartja a mechanikai és az elektronikai iskolavédelmet is.

Kulcsszavak: eLearning, Moodle, iskolabiztonság, mechanikai védelem, elektronikai védelem

A szerző elérhetősége: balint.krisztian@phd.uni-obuda.hu

Barabás Andrea

AZ ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY KIHÍVÁSAI ÉS LEHETŐSÉGEI

Európában egyre erőteljesebben nyilvánulnak meg a gazdasági, társadalmi és kulturális különbségek, amelyek az oktatást sem hagyják érintetlenül. Romániában 2012-ig az iskolaelőkészítő feladat az óvodákra hárult, de mivel az óvodai oktatás nem volt kötelező, ezért nagyon sok gyerek előkészítés nélkül került iskolába (Mandel, 2015, ISE, 2013). A Kovászna megyei magyar tagozaton dolgozó pedagógusok körében végzett vizsgálat az előkészítő osztállyal kapcsolatos tapasztalatokat tárja fel. 2018. januárban on-line kérdőíves módszert alkalmaztunk az alsó tagozaton dolgozó magyar pedagógusok körében.

Kutatásunk során arra keressük a választ, hogy a pedagógusok véleménye szerint az óvoda-iskola átmenetet megkönnyíti-e az előkészítő osztály? A gyerekek könnyebben beilleszkednek-e az iskolai életbe? A pedagógusok milyen előnyeit, hátrányait tapasztalták meg az előkészítő évnél? A kutatás során feltárt eredmények arra engednek következtetni, hogy az előkészítő osztály bevezetését a pedagógusok sikeresnek intézkedésnek tartják, viszont úgy ítélik meg, hogy nem érte el minden célját. A városi iskolákban a magas osztálylétszámok, a segítő pedagógus és a fejlesztő szakemberek hiánya okoz problémát, míg a kisebb, vidéki iskolákban az összevont oktatás nehezíti az előkészítő osztályok működését. A kutatás jelentősége abban rejlik, hogy eredményei a szükséges korrekciókra irányulhatnak az iskolai kudarcok csökkentése és korai iskolaelhagyás megelőzésének érdekében.

Poszterbemutató kulcsszavai: korai beiskolázás, előkészítő osztály, integrált kurrikulum

A szerző elérhetősége: andrea.barabas17@gmail.com

Barabási Tünde

6-7 ÉVESEK A ROMÁNIAI OKTATÁSI RENDSZERBEN. AZ INTEGRÁLT FEJLESZTÉS JÓ GYAKORLATA

A 2011/1-es tanügyi törvény alapján Romániában a 6-7 évesek kötelező oktatásban részesülnek, a korábbi óvodai fokozatról szervezetenként átkerülnek az általános iskola kezdő fokozatára. A kutatás célja az átalakulás különböző aspektusainak számbavétele (az átalakulás indokai, tanulásszervezési kérdések, stb.), kiemelten az integrált kompetenciaorientált tervezés kivitelezésének a lehetséges gyakorlatának bemutatása. A vizsgálat hipotézise, hogy a kulcskompetenciák alakításának egy igen hatékony gyakorlata az előkészítő osztályban megvalósított integrált fejlesztés, melynek érvényesítésére a kerettanterv lehetőséget kínál. A kutatás a dokumentumelemzés módszerére épül (tanterv, pedagógusok egyéni tervei). A vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a pedagógusok a tantervben felkínált integrálási lehetőséggel megfelelően élnek, és az egyéni (napi- és ütem)tervekben egyaránt hatékonyan érvényesítik. A bemutatás elméleti jelentősége, hogy bizonyítja kompetenciaorientált tervezési szemlélet életképes voltát, gyakorlati szempontból pedig lehetséges modellt nyújthat a korosztállyal foglalkozók számára az integrált fejlesztés mindennapi kivitelezésére vonatkozóan.

Poszterbemutató kulcsszavai: romániai oktatási rendszer, előkészítő osztály, integrált fejlesztés

A szerző elérhetősége: tunde.barabasi@gmail.com

Barna Viktor

A KOLLÉGIUMI NEVELŐTANÁROK FELKÉSZÜLTSGÉGE AZ ELVÁRHATÓ PEDAGÓGUSKOMPETENCIÁK TÜKRÉBEN

Az előadás egy kutatótanári program első időszakának tapasztalatait mutatja be. A kollégiumpedagógusok kompetenciáinak fejlesztésére irányuló kutatásban először a gyakorló kollégiumi nevelőtanárok felkészültségét mértem. Ehhez már rendelkezésre állt egy speciális kompetencia-térkép.

A szakértői tapasztalataim szerint a kollégiumban dolgozó tanárok felkészültségében jelentős különbségek mutatkoznak, különösen az intézmény lényeges mutatói szerint. Feltételeztem, hogy a korszerű pedagógusszerepek alkalmazása egyáltalán nem vagy csak alacsony szinten valósul meg, és az ezekkel kapcsolatos felkészültség is csak a kisebbségre jellemző.

A kutatásnak ebben a szakaszában online kérdőíves felmérés zajlott, amit intézményvezetői interjúkkal egészítetek ki.

A kollégiumi területhez kapcsolódó kutatások száma elenyésző, ahhoz képest, hogy ebben az intézménytípusban a középfokú oktatásban résztvevő tanárok és tanulók aránya megközelíti a 10%-ot.

A kapott adatok alapját képezhetik egy célirányos felsőoktatási képzési-továbbképzési programnak, és a kutatás másik vetületéhez (téma/jelenségalapú foglalkozásszervezés) is fontos adalékkal szolgálhatnak.

Kulcsszavak: kollégiumpedagógusok kompetenciái, differenciált nevelőtanári felkészültség

A szerző elérhetősége: barnaviktor@tvn.hu

Batár Levente**MENTŐÖVET DOBUNK****Célok**

Az oktatási intézményekben megjelenő (fizikai és nyelvi) agresszió elleni harc segítése a következő eszközökkel:

- 1) szakemberek (pl. kutatók, pszichológusok, pedagógusok, szociális munkások) által felhalmozott tudás megosztása,
- 2) tapasztalatok és jó gyakorlatok közkinccsé tétele,
- 3) a megelőzés támogatása,
- 4) a bajbajutottakon való segítség.

Motivációk

Valamennyi információnk van (személyes tapasztalatok és kutatási eredmények alapján) a különböző oktatási intézményekben megjelenő fizikai és nyelvi agresszió gyakoriságáról és mértékéről. A tényleges állapotot valójában nem tudhatjuk. Félő, hogy rosszabb, mint amilyenek gondoljuk. Egy biztos, bármekkora is az, ha több a nullánál, és sajnos biztosan több, akkor tenni kell ellene.

Egy rendhagyó plakáttal kívánom felhívni a figyelmet az általam készített honlap létezésére és tartalmára.

Továbbá a konferencia ideje alatt ki szeretnék alakítani új tudományos kapcsolatokat a téma iránt érdeklődőkkel.

Poszterbemutató kulcsszavai: oktatási intézmények, fizikai agresszió, nyelvi agresszió, honlap

A szerző elérhetősége: batarlevente@gmail.com

Bauer Zita – Papik Eszter

TUDATOS FOGYASZTÓVÁ NEVELÉS 6-12 ÉVES KORBAN

A fenntartható gazdaság és társadalom érdekében egyaránt elengedhetetlen a nevelés szemléletformálása, melyek lényeges eleme a fogyasztói tudatosság. Ezért aktuális, ugyanakkor egyre égetőbb problémakörre válik a tudatos fogyasztásra nevelés. Ebben az oktatási intézményeknek különösen hangsúlyos szerep jut.

A kutatás hipotéziseként feltételeztük, hogy:

- az 6-12 éves gyerekek még nem tudatos fogyasztók, önálló vásárlói szokásaik még nem alakultak ki, így többnyire szüleik szokásait veszik át;
- a korosztály véleményét és döntéseit nagymértékben befolyásolják a reklámok, a korosztályi szokások és a szüleik által mutatott példa;
- az érintett korosztály tájékozottsága a tudatos fogyasztással kapcsolatban igen csekély, de elég nyitottak ahhoz, hogy pedagógusi segítséggel ez javulhat.

A hipotézisek vizsgálatában egy budapesti ökoiskola, és egy vidéki iskola 1-6. évfolyamos tanulói vettek részt. A kutatás részeként kvalitatív és kvantitatív módszerek, így a gyermekekkel végzett kérdőíves kutatás és fókuszcsoportos beszélgetés alkalmazásával a tanulók témával kapcsolatos tudása és attitűdje, valamint vásárlói magatartása került felmérésre. E kérdésekben a két eltérő jellegű iskola összehasonlítására is sor került. Jelen előadásban a vizsgálat eredményeiről számolunk be.

Kutatásunk nem reprezentatív, tehát nem általánosíthatunk az eredményekből, de a megfogalmazott állítások iránymutatóak lehetnek a vizsgált korosztály, és családjaik fogyasztói attitűdjeire nézve is.

Kulcsszavak: fogyasztás, fenntarthatóságra nevelés, tudatos vásárlói szokások

A szerző elérhetősége: zait@elte.hu

papike1994@gmail.com

Bencéné Fekete Andrea

MÓDSZEREK, MUNKAFORMÁK, IKT ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA LEENDŐ TANÍTÓK ZÁRÓTANÍTÁSÁN

A modern korban felnövekvő nemzedék máshogyan képzei el az ismeretsajátítás folyamatát mint ahogy az az iskolában történik. A kutatás célja, hogy a társadalmi kihívások figyelembe vételével a tanítóképzés elméleti és gyakorlati változásának irányaira világítson rá. Az előzmény két korábbi kutatás (Bencéné, 2017), melyben megkérdeztem a mentorokat, valamint az alsó tagozatos diákokat, hogy melyik módszereket, munkaformákat alkalmazzák leendő tanítóink, illetve a tanulók melyeket kedvelik a tanórákon. Egyértelműen kiderült, hogy a gyerekek játékos, tanulói együttműködésen, tevékenységen alapuló módszereket és a páros, csoportos munkaformákat szeretik, a közösségi tanulás során elsajátított, tudást preferálják. Kutatásom során tanító hallgatók zárótanításának, és tanítási versenyének tervezeteit elemeztem. Megvizsgáltam, hogy milyen didaktikai egységeknél, milyen módszereket, munkaformákat alkalmaznak, hol és hogyan használják az IKT eszközöket. Áttekintettem a mintatanterveket és a kurzusleírásokat, illetve kérdőív segítségével arra kerestem a választ, hogy a külső gyakorlat mentorai, hogyan látják a leendő tanítók felkészültségét, milyen hatékonyan tudják alkalmazni a képzés során tanultakat önállóan a gyakorlatban. Előadásom során bemutatom a kutatás eredményeit, a tervezetek, a mintatanterv, a kurzusleírások több szempont szerint történő elemzését, összevetem a külső mentorok véleményével, és javaslatot teszek a gyakorlatorientált tanítóképzés megújítására az elvárások és a tapasztalatok tükrében.

Kulcsszavak: tanítóképzés, zárótanítás, IKT eszközök, módszerek, munkaformák

A szerző elérhetősége: fekete.andrea@ke.hu

Benke Magdolna

AZ EGYETEMISTÁK SZEREPE A KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ MOZGALMAKBAN ÉS A TANULÓ KÖZÖSSÉGEK KIALAKULÁSÁBAN

A tanuló régió, tanuló város, tanuló közösség koncepcióknak az egyik közös építőeleme az egyetem mint innovációs partnerek szerepének a hangsúlyozása. Elmaradott térségekben azonban nemcsak a működő felsőoktatási intézmények, hanem a különböző, jobbító szándékú helyi fejlesztési mozgalmakba bekapcsolódó egyetemisták is komoly innovációs potenciált képezhetnek, ha módjuk nyílik bekapcsolódni rövidebb-hosszabb időre egy helyi közösség életébe. Kérdés, hogy vajon milyen tanulságokkal szolgálhat napjainkban a hetvenes években kibontakozott "Téli Népművelési Gyakorlat" (TNGY) mozgalom, amely újszerűen fogalmazta meg az értelmiségiek helyét a társadalomban. A TNGY keretében a nagy egyetemek különböző szakos hallgatói csoportokat alkotva felkeresték a leginkább elmaradott, hátrányos helyzetű községeket, az ottani problémák megismerésére és megoldási javaslatok kidolgozására. A mozgalomra egyaránt jellemző volt a politikai mozgástér tágításának szándéka, az öntevékenység, a közösség szerepének újraértelmezése, s nem utolsósorban a társadalmi felelősségvállalás érzet erősítése is. A kutatás célja annak bemutatása, hogyan változott az egyetemisták szerepvállalásának feltételrendszere, különös tekintettel a közösségfejlesztési mozgalom hazai eredményeire, s hogy az elért közösségfejlesztési sikerek mennyiben segíthetik a tanuló közösségek kialakulását az elmaradott térségekben. A kutatás módszere szakirodalom elemzés. A kutatás eddigi tapasztalatai szerint feltételezhetjük, hogy Magyarország értelmiség-szegény, elmaradott térségeiben pezsdítő hatása lehetne egy olyan fejlesztési mozgalomnak, amely az egyetemi hallgatók szélesebb szakmai körét hívja segítségül a helyi fejlesztési lehetőségek és az azok megvalósításához szükséges tanulási utak feltárásában, s amely - a téma komplex jellege miatt - több tudományterület összefogásával biztosít egy támogató szakmai hátteret.

Kulcsszavak: tanuló közösség, közösségfejlesztés, helyi fejlesztés, egyetemi hallgatók, Téli Népművelési Gyakorlat

A szerző elérhetősége: magdolna.benke@gmail.com

Berei Emese Beáta

FELSŐOKTATÁSI HALLGATÓK TÁRSADALMI SZEREPVÁLLALÁSÁNAK AKADÉMIAI HOZADÉKA

A Magyar Ifjúság 2012-es felmérése szerint (N=8000) a 15-29 éves korosztályra általában jellemző, hogy alacsony számban vesznek részt jótékonyági, lelki, szociális problémákkal foglalkozó, egyházi szervezetek tevékenységeiben (Berei 2017). Putnam (1995) az önkéntes szervezetek, egyházak szerepét emelte ki a társadalmi kohézió erősítésében, Eyler et al. (2001) az önkéntesség egyik hozadékaként az előítéletesség csökkentését jelölte meg. Előadásom során felsőoktatási hallgatók társadalmi szerepvállalását elemzem. A vizsgálat fő kérdése, hogy milyen akadémiái hozadéka van annak, ha a hallgatók extrakurrikulárisan elkötelezettek valamely civil, egyházi, önkéntes szervezet irányába. A kutatás alapjául szolgáló kvantitatív jellegű felmérést a Debreceni Egyetem Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központja végezte 2012-ben (N=2618) és 2014-15-ben (N=1549) Romániai és Magyarország határ menti régiójában. A statisztikai adatelemzéshez SPSS programot használtam, logisztikus regresszió analízist alkalmazva. Eredményeim alapján a hallgatók társadalmi szerepvállalása pozitív hatással van az inkluzív akadémiái közeg kialakulására.

Kulcsszavak: társadalmi szerepvállalás, felsőoktatási hallgatók, határ menti régió, inkluzív akadémiái közeg

A szerző elérhetősége: emeseberei@gmail.com

Bocsi Veronika

IDŐJÁRÁSI ISMERETEK FELDOLGOZÁSA AZ ÚJ KÍSÉRLETI FÖLDRAJZ- ÉS TERMÉSZETISMERET TANKÖNYVEKBEN

Munkánk célja, hogy a nappali tagozatos hallgatók értelmiségi létről vallott nézeteit összefoglalja és elemezze. A kutatás időszerűségét adja, hogy Magyarországon az értelmiséggel foglalkozó empirikus társadalomtudományi kutatások gyakorlatilag húsz éve hiányoznak (kivéve: Kristóf 2014), míg a nemzetközi szakirodalomban az ezzel foglalkozó diskurzusok komoly felfutását tapasztalhatjuk (Bauman 1987, Fuller 2009, Hudson 2005, Jacoby 2000.). Elemzésünket azonban nem csupán ez a hiátus teszi indokolttá, hanem a felsőoktatás változásai is, amelyek a diákok értelmiségi szerepeit is formálják (tömegessé válás, utilitarista elvárások stb.).

Hogy az értelmiségi szerepek összetevőit felmérjük, egy 18 itemből álló kérdéssort készítettünk, amely a szakirodalomban fellelhető elemeket ötvözi (szakember szerep, intelligenciához kapcsolódó elemek, közéleti részvétel stb.). A kérdéssort egy 2017-es országos hallgatói vizsgálatban próbáltuk ki (N=1502). Elemzésünk során átlagokat, faktoranalízist és ANOVA-tesztet használtunk, és a háttérváltozókat felhasználva tártuk fel az értelmiségkonceptiók felépítését. Az eredmények arra utalnak, hogy a hallgatók értelmiségre vonatkozó elképzeléseiben a szakember szerepek és a „klasszikus” értelmiségi felfogás dominál, míg a közéleti és a kritikus funkciók gyengék. Az értelmiségi szerepeket a lokális közösségekre vonatkoztatják a diákok, a makrotársadalmi elemek háttérbe szorulnak. A tudományterületek eltérő értelmiségkonceptiói is megragadhatók.

Poszterbemutató kulcsszavai: hallgatók, értelmiség, felsőoktatás, szakmai szerepek

A szerző elérhetősége: bocsiveron@gmail.com

Bognár József – Szakály Zsolt

A MUNKAHELYI EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS BEOSZTÁS ÉS KOROSZTÁLY-SPECIFIKUS VIZSGÁLATA

A munkahelyi egészségfejlesztés kiemelt szerepet kap a felnőttek egészségmagatartási szokásainak, egészségtudatosságának és életminőségének jobbításában, melyet elsősorban a rendszeres fizikai aktivitás, a táplálkozási szokások és a stressz befolyásol. Szisztematikus tevékenységgel az életcélok és egészségtudatos magatartási szokások felnőttkorban is alakíthatóak és így az életminőség és népegészségügyi mutatók javíthatóak. Az előadás célja, hogy egy szolgáltatással foglalkozó munkahely dolgozóit életcéljaik, valamint antropometriai és fittségi mutatói alapján beosztás- és korosztály-specifikusan bemutassuk. A minta (N=118) 32,8%-a ülőmunkát, 67,2%-a fizikai munkát végez, átlagéletkoruk $43,54 \pm 10,55$ év. Korábbi kutatások eredményeihez viszonyítva a minta életcéljai közepes ($106,76 \pm 14,05$), a testalkati és a fittségi mutatói általánosan alacsony szinten vannak. A testtömeg index ($27,33 \pm 5,83$), a testzsír százalék ($34,75 \pm 8,89$), a derék-csípő arány ($0,93 \pm 0,09$) és a nyugalmi pulzus ($80,50 \pm 11,58$) alapján veszélyeztetett tartományban vannak a felnőttek. Hasonlóan, az erő, állóképesség és ízületi mozgékonyág mért eredményei együttesen és külön-külön is ezt erősítik meg. Elmondható, hogy az életcélok magasabb szintjével előnyösebb antropometriai és fittségi mutatók járnak együtt ($F=9,28$, $p<0,05$). Az ülőmunkát és fizikai munkát végzők között kevés, ugyanakkor a korcsoportok között jelentős különbség mutatható ki ($F=7,90$, $p<0,05$). Jellemzően, a fizikai munkát végzők fittebbek, az idősebbek nagyobb zsírtömeggel és alacsonyabb fittségi mutatókkal rendelkeznek. Eredményeinkből az következik, hogy érdemes az életcélok és életkor mentén tervezni és támogatni a munkahelyi egészségfejlesztést.

Kulcsszavak: munkahely, életcélok, egészség, fittség

A szerző elérhetősége: bognar.jozsef@uni-eszterhazy.hu

Bognárné Kocsis Judit

A KERESZTYÉN NEVELÉS TÖREKVÉSEI ÉS KIHÍVÁSAI

A keresztyén nevelés története során az egyházaknak kiemelt szerepe volt. E területen jelentős változást hozott és a pedagógia szerepének erősödését eredményezte, amikor Johann Friedrich Herbart a vallást, mint a vallásos érdeklődésnek eleget tevő tárgyat besorolta a tantárgyak közé. A vallás tantárgyként való kezelése azonban minden jósága ellenére, nem feltétlenül szolgálta a vallásitanítás valódi eredményességét. A pedagógia hangsúlyának erősödése viszont kétségtelenül elősegítette többek között a fejlődéslélektani sajátosságok nagyobb figyelembevételét.

Napjaink keresztyén nevelését a módszertani és a célkitűzésbeli sokszínűség jellemzi. Vizsgálatunk a 20. századi valláspedagógiai irányok áttekintésére fókuszál, mivel ebben az időszakban a vallásos nevelés akkori gyakorlatának kritikájaként, mai napig ható új törekvések figyelhetők meg. A szakirodalom tanulmányozása (Baldermann, 1989; Tamminen, 2001; Moscato, 2006; Schweitzer, 1999; Vergote, 1997, 2001; Trenti, 2006, 2015) rámutatott arra, hogy a 20. században a keresztyén nevelés területén felfedezhető a reformpedagógia hatása (gyermekcentrikus szemlélet); a teológiai /gyülekezetépítő jelleg hangsúlyozása; a gyermek önfejlődése, élethelyzeteinek megoldásának középpontba állítása. A kutatás kérdéseként jelenik meg, hogy ezen irányzatok közül melyik tendenciának erősebb a szerepe, valamint, hogy a keresztyén nevelés egyes területein eltérő lehet-e egy-egy irányzat létjogosultsága.

Kulcsszavak: keresztyén nevelés, értékközvetítés, valláspedagógia, szakmódszertan

A szerző elérhetősége: bkocsisj@almos.uni-pannon.hu

Bordás Andrea

PÁLYAKEZDŐ PARTIUMI MAGYAR TANÍTÓ- ÉS ÓVÓNŐK

A pedagógusok szakmai fejlődése szempontjából kiemelt jelentőségűek az első tanítási évek tapasztalatai. Golnhofer és Nahalka (2001) a didaktikai kultúra paradigmaváltásai mentén a pedagógusok feladatának négy különböző megfogalmazását tárják elénk: a reprodukív, a szenzualista, a képességfejlesztő és a konstruktivista felfogást. Jelen kutatás egy kismintás longitudinális vizsgálat második lépéseként azt vizsgálja, hogyan változnak a pályakezdő évek hatására az egykori pedagógusjelöltek elképzelései a pedagógusok feladatáról. A kutatással az is célunk volt, hogy feltérképezzük, milyen kihívásokkal, problémákkal szembesülnek a pályakezdők. Azt feltételeztük, hogy a pedagógusok feladatáról vallott elképzelések az óvodai illetve iskolai környezet, a pályakezdés során tapasztalt problémák függvényében változnak, és megerősödik a konstruktivista felfogást vallók köre. 2015-ben papír alapú, 2018-ban pedig online lekérdezést végeztünk. A kutatás során a teljes populációt céloztuk meg (egy intézmény diákjait, majd alumnusait), a kérdőívek kitöltése 70 %-os volt. Az eredmények azt igazolják, hogy az óvodai, illetve iskolai környezet, a pedagógusi feladatkör elvárások nagymértékben alakítják a pályakezdők elképzeléseit: az óvodapedagógusoknál inkább a konstruktivista felfogás jellemző, míg a tanítóknál inkább a szenzualista felfogás. A reprodukív és a szenzualista felfogás képviselői jellemzően olyan problémákat tartanak jelentősnek, amelyek a szociális, kulturális, vagy egyéni képességbeli különbségekre vonatkoznak, a konstruktivista és képességfejlesztő felfogást vallók pedig a különböző vizsgákon elvárt követelményeknek való megfelelést.

Kulcsszavak: szakmai fejlődés, pályakezdés, pedagógusképzés

A szerző elérhetősége: brdsandi@gmail.com

Boros Julianna

ÉRTÉKEK ÉS ÉRDEKEK – A TANULÁS SZEREPE A CIGÁNY, ROMA NÉPESSÉG KÖRÉBEN AZ ORMÁNSÁGBAN

A társadalomtudományi, neveléstudományi, oktatásszociológiai kutatások (Kertesi-Kézdi 2016, Forray 2003, Varga 2015, Híves 2015) az okokat keresik, hogy az oktatási expanzió időszakában milyen tényezők (család, iskola, tehetséggondozás, szociokulturális hátrányok, bikulturális szocializáció, nyelvi hátrányok, az oktatás szelekciós mechanizmusai) befolyásolják a cigány, roma fiatalok nagymértékű lemorzsolódását a középiskolában. Kutatásom célja, hogy DD régióban, sellyei járás településein (Piskó, Hirics, Besence), élő cigány, roma népesség tagjainak iskolához, a tanuláshoz és a tudáshoz kapcsolódó tapasztalatait, eredményeit megismerjem. Emellett feltárjam az okokat, tényezőket, melyek a továbbtanulási tendenciák csökkenését és a középiskolai lemorzsolódás növekedését fokozzák. Kutatásom során, elsősorban a településeken élő gyermeket nevelő roma családokra fókuszál. Hipotézisem szerint, a hátrányos helyzetű térségekben élő cigány közösségek jelentős részét érinti az iskola szelekciós mechanizmusainak következménye, a családok gazdasági-társadalmi státusza csökkenti a továbbtanulási esélyeket, s növeli a lemorzsolódás mértékét a cigány, roma tanulók között. Másrészt a bikulturális szocializáció hiánya jelenik meg. Többnyire a szocializációs színterek – család és iskola – résztvevői nem ismerik egymást, eltérő kulturális szokásokat és nyelvet (Bernstein 1971; Réger 2002; Derdák– Varga 1996) beszélnek, továbbá nincsenek példaképek, mintaadók a környezetükben, így a tanulás, a tudás egyfajta „elvont fogalom” marad a cigány fiatalok és családok számára. Nem internalizálódik értéként. Előadásomban a 2017. októberében kezdett kutatásom eddigi eredményeiről és felmerülő kutatói dilemmáimról szeretnék beszélni.

Kulcsszavak: cigány, roma, népesség, tanulás, tudás, érték

A szerző elérhetősége: boros.julianna@gmail.com

Boros Julianna – Lakatos Tímea

KÖZÖSSÉGI TANULÁS EGY BARANYA MEGYEI KISTELEPÜLÉSEN

Az esettanulmány célja, hogy - a Tanuló Régiók koncepció elméletére támaszkodva - olyan társadalmi innovációra mutasson rá, melynek keretében a helyi közösségi, kulturális és gazdasági erőforrások aktivizálására kerül sor, s a helyi társadalom tagjai aktív részesei, alakítói e folyamatnak. Kutatásunk során kvantitatív és kvalitatív módszerekkel dolgoztunk – térségi szinten – elsősorban a KSH adatait, a LEARN kutatás adatbázisát és járási szintű térségi dokumentumokat használtuk fel elemzésünkhöz. Másrészt interjúkat (3 db) készítettünk a közösségfejlesztése és a közösségi tanulás szempontjai szerint a helyi aktív társadalmi szereplőkkel, ezenkívül helyszíni tereplátogatást tettünk résztvevő megfigyelés módszerét alkalmazva egy helyi közösségi programon (Bőköz-fesztivál). A kutatás helyszíne, Tésenfa települése, a siklósi járásban található. Pécs egyetemvárosának közvetlen vonzáskörzetéből kiesik. Ilyen értelemben, „gazdasági tanuló régióról” nem, azonban „kulturális művelődési” tanuló térségről (Kozma és mtsi., 2015:49-50) beszélhetünk. Tésenfa, a település esetében is megállapítható, hogy a közösségi és a kulturális tanulás színtere leginkább a következő szempontok alapján: egyrészt a helyi közösségi, kulturális, gazdasági értékek tudatos feltárása és értékmentés folyamata zajlik a kutatott településen (Pl. Helyi Néphagyományok Őrző Háza), melynek forrásai döntően a lokális közösség és tradíciók. Másrészt a tanulás formái elsősorban közösségi együttlétek kulturális, egyházi és civil közösségi keretek között valósul meg. Az előadásunkban bemutatásra kerülnek a Tésenfán működő kulturális, közösségi tanulási folyamatok és eredményeik, a közösség szemléletében bekövetkezett változások, melyek azt mutatják, hogy a korábbiakkal ellentétben, az egymás mellett élés formáját lassan felváltja az együtt élés, közösségi személete.

Kulcsszavak: közösségi tanulás, kulturális tanulás, kistelepülés, helyi érték

A szerző elérhetősége: boros.julianna@gmail.com -----

Bredács Alice

A PSZICHOLÓGIAI IMMUNITÁS VIZSGÁLATA A ZENEMŰVÉSZETI TANÁRKÉPZÉSBEN

A 19. század elején kikristályosodott az empirikus kutatásokra épülő, leíró neveléstudományt és a problémamegoldó, hasznos, optimista embert nevelő pozitivista szemlélet eszmerendszere. Helye és a szerepe az utóbbi években újra körvonalazódik, olyan elméleteken, modelleken és kutatásokon keresztül, mint a pozitív érzelmek és érzések elérése, a megküzdőképesség, a stressztűrés, az önmotiváció és a flow. Mindegyik területnek ma már jelentős (elsősorban pszichológiai) szakirodalma van.

Ezek az iskolai gyakorlatba főleg az alternatív pedagógia módszereken és a művészeti nevelésen keresztül épülnek be, érintve a tanárképzést is.

Jelen vizsgálat egy méréssorozat része, egy kismintás előmérés, amely 2017-ben, Oláh Attila által kidolgozott és standardizált Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőívvel történt.

Hipotézisek: A pszichológiai immunitás komponensei feltehetően felnőttkorban is fejlődnek, ezért a mentortanároknál magasabbak lesznek a vizsgálati eredmények, mint a tanárjelölteknél. A zenei transzferhatás-kutatásokra és a neveléstudományi szakirodalomra támaszkodva az feltételezhető, hogy mindkét csoportban a kontrolljellegű és a társas komponensek mutatják majd a legjobb eredményeket.

Beigazolódtott, hogy a mentoroknál valóban a legtöbb komponens fejlettebb, de nem a feltételezett összetevők a legjobbak, hanem koherencia érzés és a növekedésérzés.

A kutatás felhívja a figyelmet arra, hogy a pozitív paradigma a 21. században újra aktuális. A vizsgálat alkalmas a mentorok és a tanárjelöltek fontos attitűdjeinek és személyes tulajdonságainak elemzésére. A kapott eredmények lehetővé teszik a tudatosabb mentori vezetést és a jobb fejlesztési program kialakítását.

Kulcsszavak: pozitivista szemlélet, pszichológiai immunitás, koherencia érzés, növekedésérzés

A szerző elérhetősége: alice.bredacs@gmail.com

Buda András – Szabó József

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK AZ ESPORT KAPCSÁN

Az emberi kultúra elképzelhetetlen játék nélkül (Huizinga 1944), melynek fontos szerepe van az egyén – főleg a fiatalok – értelmi, szociális, érzelmi és nyelvi képességeinek fejlődésében (Éberfi et al. 2015). Az IKT eszközök és az internet számtalan új megoldással bővítették a játéklehetőségeket, közülük egyértelműen kiemelkednek a videojátékok. Ezek dinamikusan változó, interaktív és ingerdús környezete (Ducheneaut & Moore 2005) rendkívül csábító, a netgeneráció jelentős részénél a napi rutinba épült be az ilyen játékok játszsza (Bátfai et al. 2016). A játékosok közül sokan töltenek hosszú órákat azzal, hogy csiszolják képességeiket (Gee 2008), a gyakorlás pedig nem csak a játékukat fejleszti, hanem egyértelműen hatással van kognitív fejlődésükre, elsősorban gondolkodásukra és problémamegoldásukra.

Több játékból már külön versenyeket, bajnokságokat szerveznek a játékosok számára, ezek jelentik az esport legfőbb alapjait. Ezeken a versenyeken csak azok érhetnek el sikereket, akik nem csak a játék mechanizmusait próbálják meg tökéletesen kiismerni és elsajátítani, hanem más területeken (pl. figyelem, csapatmunka, kommunikáció) is fejlesztik magukat, sőt a testedzés, a megfelelő életmód is a felkészülésük része.

Az előadásban az esportok soktényezős, összetett világát kívánjuk áttekinteni, melynek során megvizsgáljuk az esport különböző értelmezéseit, megjelenési formáit, a sport világában betöltött szerepét és kitérünk az oktatással, neveléssel kapcsolatos vetületekre is.

Kulcsszavak: esport, játékok, kérdések

A szerző elérhetősége: buda.andras@arts.unideb.hu

Budai Gábor

AZ ÉRETTSÉGIRE ÉPÜLŐ ISKOLARENDSZERŰ SZAKKÉPZÉSEK EMPIRIKUS VIZSGÁLATA DUNAÚJVÁROSBAN

1. A témaválasztás indoklása, a kutatás elméleti kereteinek kidolgozottsága, a kutatási előzmények bemutatása: A szakképzés és a munkaerőpiac kapcsolatát Lannert Judit és Mártonfi György a következőkkel jellemzi: „Az oktatás nem egyedül felelős a helyes pályaválasztási döntések meghozatalában, hiszen a család, a média, a foglalkoztatáspolitikai szerepvállalása sem kérdőjelezhető meg, de kiemelten felelősek a szakiskolák, és az érettségi utáni képzést folytató intézmények.” (Lannert-Mártonfi, 2010:10)
2. Hipotézisem: Csak azok választják az érettségre épülő iskolarendszerű szakképzést, akik a végzésüket követően a választott szakmájukban szeretnének elhelyezkedni.
3. A kutatási módszer helytállósága. Az érettségre épülő iskolarendszerű szakképzések végzős évfolyamán tanulókkal készítettem strukturált interjúkat.
4. A hivatkozott irodalom pontos felsorolása: 1. Györgyi Zoltán: Demográfiai tényezők hatása a helyi oktatáspolitikákra. Kézirat, OFI, 2010. 2. Györgyi Zoltán – Imre Anna: Az alap- és középfok közötti átmenet, Oktatáskutató Intézet, Budapest, 2000. 3. Kézdi Gábor – Köllő János – Varga Júlia: Az érettségit nem adó szakképzés válságtünetei. MTA, 2008. 4. Lannert Judit – Mártonfi György: Az oktatási rendszer és a tanulói továbbhaladás, OFI, 2009. 5. Fehérvári Anikó – Híves Tamás: Tanulási utak a kétezres években, OFI, 2015. 6. Forray R. Katalin – Híves Tamás: A szakképző intézmények alkalmazkodása a társadalmi-gazdasági feltételekhez, Oktatáskutató Intézet, 2003. 7. Theodore W. Schultz: Beruházás az emberi tőkébe, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1983

Kulcsszavak: szakképzés, munkaerőpiac, pályaválasztás

A szerző elérhetősége: budaig@uniduna.hu

Bükki Eszter

A SZAKMAI TANÁROK FOLYAMATOS SZAKMAI FEJLŐDÉSE A SZAKMAI ÉLETPÁLYA SORÁN

Kutatásomban a hazai szakmai tanárok folyamatos szakmai fejlődését vizsgálom szakmai életpálya dokumentumok tartalomelemzésén keresztül. A tanári folyamatos szakmai fejlődés kutatásában e fejlődés megértése és az életpálya egészen történő értelmezése érdekében fontos szerep jut a tanári biográfiák vizsgálatának (Day és Sachs, 2004). A nemzetközi szakirodalom önálló kutatási irányát jelenti a tanári szakmai életutak vizsgálata (Day et al., 2006), ezen belül a szakmai életút-narratívák elemzése (biográfiai megközelítés, Kelchtermans, 1993, 2017). A szakmai tanárok szakmai fejlődésére vonatkozó, nemzetközi és hazai szinten is viszonylag kevésbé kiterjedt kutatások megerősítik a szakmai tanári életutak vizsgálatának fontosságát a szakmai tanári professzionalizmus és identitás értelmezésében (Robson et al., 2004, Köpsén, 2014). A hazai szakmai tanári és szakoktatói populációról kevés információval rendelkezünk mind a formális életpálya, mind az annak során végbemenő szakmai fejlődés, illetve az e fejlődés alapjául szolgáló professzionalizmus- és identitás-felfogások tekintetében (Bükki, 2016). Kutatásomban szakmai tanárok és szakoktatók mesterpedagógus szakmai életút dokumentumait elemzem, egyrészt a formális életút-mintázatok és életút-szakaszok, másrészt a szakmai fejlődés tanári értelmezésének és gyakorlatának feltérképezése érdekében. A tartalomelemzést részben a szakirodalom alapján felállított előzetes kategóriarendszer, részben a megalapozott elmélet kódolási módszerének alkalmazásával végzem.

Kulcsszavak: tanári folyamatos szakmai fejlődés, tanári életutak, szakképzés

A szerző elérhetősége: eszter.bukki@gmail.com

Czékmán Balázs

TABLETEK VILÁGSZINTEN? 1:1 TABLETTEL TÁMOGATOTT, NAGYVOLUMENŰ OKTATÁSI KEZDEMÉNYEZÉSEK A NEMZETKÖZI SZAKIRODALOM ALAPJÁN

A tabletek 2010-es megjelenésétől kezdve, egyre több államilag (is) támogatott, nagyvolumenű informatikai kezdeményezés található nemzetközi szinten, melyek az alsó- és a középfokú oktatás áblagépekkel való ellátását célozták meg. Számos kormányzat a tanulók jelentős részét már ellátta eszközökkel, vagy épp a beszerzési fázisban van (Tamim et al., 2015). Az állami szintű innovatív törekvések ugyanakkor számos országnak okoztak, okoznak kihívásokat; több helyen az említett kezdeményezéseket elhalasztották, vagy teljesen meg is szüntették (Clarke et al., 2015). Több ország is említhető, ahol jelentős összegeket fektettek a vizsgált technológiába anélkül, hogy az állami szintű kezdeményezésnek megfelelően tervezett és előkészített pedagógiai, technológiai és infrastruktúrához kötődő háttere lett volna (lásd például Bruyckere, 2017; Michels, 2013; Trucano, 2015).

Szisztematikus szakirodalmi feldolgozásunk elsődleges célja, hogy egy átfogó képet kaphassunk a nagyvolumenben indított 1:1 tabletes kezdeményezés (1) jellemzőiről (elhelyezkedés, finanszírozás, pedagógia), (2) pozitív vonatkozásairól és motívumairól, valamint (3) kihívásairól, megszűnésének okairól és hosszú távú fenntarthatóságának akadályairól. Az eredmények nyomán öt földrész 18 országának 25 különböző kezdeményezése rajzolódik ki, eltérő finanszírozással, különböző szemlélettel és célokkal. A túlnyomórészt államilag finanszírozott kezdeményezések közül élenjárójaként Dél-Korea és az Egyesült Királyság, míg az elhalasztott vagy megszüntetett projektek közül az Amerikai Egyesült Államok, Törökország és Thaiföld említhető meg.

Kulcsszavak: mobiltechnológia, tablet, kezdeményezések, nagyvolumenű

A szerző elérhetősége: balazs.czekman@gmail.com

Czékmán Balázs

TABLETEK A PEDAGÓGIA SZEMSZÖGÉBŐL: MI TÖRTÉNIK TANÓRÁN?

A mobil eszközök (például tabletek) oktatási célú alkalmazása komoly lehetőséget jelenthet az iskolák számára. A mobiltechnológia segítségével megvalósuló bárhol, bármikor, bárkinek elérhető mobiltanulás (m-learning) alkalmazása hozzájárulhat azokhoz a 21. századi készségek fejlesztéséhez, melyek szükségesek lehetnek a munkaerőpiacra való sikeres belépéshez (Bestwick és Campbell, 2010). A technológiához kapcsolódó pedagógiai szemléletváltás azonban nem megy automatikusan, s a technikai fejlődés mellett az „oktatás forradalma” késni látszik (Fehér, 2010).

Kérdés, hogy az új eszközökkel alkalmazásra kerülnek-e olyan új módszerek, melyek a mobiltechnológiával támogatott tanulás hatékonyságát növelhetik, a hagyományos (instruktív) mellett helyet kapnak-e a mobil eszközökkel is alkalmazható konstruktivista jellegű módszerek, tanulásszervezési módok és értékelési gyakorlatok. Folyamatban lévő empirikus kutatásunkban a mobil eszközök tanórai szintű, osztálytermi használatát vizsgáltuk a Kispesti Puskás Ferenc Általános Iskola „tablettel támogatott oktatási programjának” keretében. 50 tanórán alapuló vizsgálatunk az eszközökkel alkalmazott pedagógiát vizsgálja: tablettel alkalmazott (1) módszerek, (2) didaktikai feladatok, (3) munkaformák és (4) online eszközök, applikációk. Kutatásunk eredményei egy tradicionális osztálytermi gyakorlatot mutatnak, melyek azonban a konstruktív pedagógiában is alkalmazható módszerekkel egészülnek ki.

Kulcsszavak: tablet, oktatás, pedagógia

A szerző elérhetősége: balazs.czekman@gmail.com

Csepcsényi Lajos Lászlóné Balogh Melinda

A SZAKKÉPZÉSI RENDSZER ÁTALAKULÁSÁNAK MOZGATÓRUGÓI A RENDSZERVÁLTÁS UTÁNI IDŐSZAKBAN

A gazdaság mozgatórugója a piacon felmerülő kereslet kielégítése. A gazdasági környezet változásaira a vállalatok/vállalkozások hatékony reagálásának kulcsa a munkaerő. A gazdaság szereplői akkor tudják a piac igényeit kielégíteni, ha korszerű technológiákat és ismereteket elsajátítani és alkalmazni képes munkaerő áll rendelkezésükre. Az új típusú munkaerő korszerű szaktudással bír, képes új ismereteket önállóan elsajátítani, készségekre szert tenni. A sokoldalú szakember képzése a középfokú szakoktatásban kezdődik. A vitákat kavaró „Szakképzés a gazdaság szolgálatában koncepció” törekvései nem újkeletűek a magyarországi szakképzés történetében. A gazdaságos intézményfenntartás és a versenyképes szakmák kínálatának igénye számtalan esetben kényszerítette már ki a változtatásokat. Az intézményi rendszer és a szakmaszerkezet az oktatáspolitikai aktorainak érdekütközése révén formálódik. De vajon mely érdek(ek) – ki(k)nek az érdeke – volt a legnagyobb hatással a szakképzés alakulására? Mely érdekek érvényesültek?

Az előadás célja áttekinteni rendszerváltástól napjainkig a középfokú szakképzésben bekövetkezett átalakulásokat, különös tekintettel az intézményi struktúrára, a jogszabályi háttérben történt módosításokra és a gazdaság igényeinek kielégítésére vonatkozóan: milyen érdekek ütköztek össze és melyek kerültek érvényesítésre az átalakulás során. Hogyan alkalmazkodtak a szakképző intézmények a változásokhoz? A kérdések megválaszolása a szakgimnáziumok szemszögéből történik.

Kulcsszavak: átalakulás, gazdasági igények, intézményi struktúra

A szerző elérhetősége: csepcsenyine@gmail.com

Csepcsényi Lajos Lászlóné Balogh Melinda

A PROBLÉMA ALAPÚ TANULÁS LEHETSÉGES SZAKGIMNÁZIUMI MODELLJE

A gazdaság megváltozott igényeinek kielégítésére új típusú munkaerőre van szükség: legyenek képesek új ismereteket önállóan elsajátítani, transzferálni, meglévő ismereteik közé integrálni. A hasznos tudás közvetítése kerül előtérbe, amely a korszerű ismereteket mellett a munkavégzéshez szükséges kompetenciákat is magába foglalja. Ehhez a tanulóknak a képzés során a szakmájukra jellemző komplex szakmai gondolkodásmódot kell elsajátítaniuk, melynek központjában a szakmai probléma és problémamegoldó gondolkodás áll. Az alap kutatás célja a komplex szakmai gondolkodás probléma alapú tanulással (PBL) történő fejlesztési lehetőségeinek és a fejlődési tendenciájának feltárása. A klasszikus PBL a felsőoktatásban terjedt el jellemzően, ahol a rugalmas oktatásszervezési keretek teszik lehetővé az alkalmazását. Az előadás célja: 1. A klasszikus PBL-t alkalmazó felsőoktatási intézmények (Aalborg, McMaster egyetemek) és a műszaki képzéssel foglalkozó egyetemek (Newcastle, Delft, Missouri) által kidolgozott tanulási módszerek összehasonlítása. 2. A felsőoktatási modellek összevetése a 2014-2016 között magasépítő technikus tanulók körében végzett előkutatásból származó tapasztalatokkal. 3. A tapasztalatok alapján kidolgozott, szakgimnáziumokban alkalmazható PBL modell bemutatása, mely 2016 szeptemberében került bevezetésre kísérleti jelleggel a Székesfehérvári SZC Jáky József Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájában az akkori 9. évfolyamos építőipar és földmérés ágazati tanulók körében.

Kulcsszavak: Probléma alapú tanulás, komplex szakmai gondolkodás, PBL modell

A szerző elérhetősége: csepcsenyine@gmail.com

Csillei Béla

HELYZETFELTÁRÁS ÉS PROGRAMJAVASLAT A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ-KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A CIGÁNY-ROMA SZÁRMAZÁSÚ -, KOLLÉGISTA FIATALOK KOLLÉGIUMI CSOPORTFOGLALKOZÁSON KÍVÜLI PROGRAMJAINAK KIDOLGOZÁSA FELADATÁRA, AMELY ELŐSEGÍTI EZEN FIATALOK EREDMÉNYES FELZÁRKÓZTATÁSÁT, SZOCIALIZÁCIÓS HÁTRÁNYAIK ENYHÍTÉSÉT, VALAMINT AZ ISKOLAI-TÁRSADALMI ESÉLYTEREMTÉS LEHETŐSÉGÉT

Az elkészülő tanulmány a mintegy három esztendőes időtartamra tervezett megvalósított kutatás eredménye lesz. Tartalmazza a kérdőívek, a helyszíni felmérés és a személyes interjúk következtében helyzetelemzést, arra épülő programjavaslatot. Célja a fiatalok esélyteremtése megvalósítása, a tanulás, a felzárkózás és a továbbtanulás lehetőségének biztosítása, a szabadidő hasznos eltöltése, a tanórán/csoportfoglalkozáson kívüli nevelés programjainak és eszközrendszerének eredményes felhasználása. A kutatás során nyert információk a megvalósításban felhasználhatók, megnevezhetik a főbb beavatkozási pontokat, feladatköröket, behatárolhatják a szereplők feladatait, biztosítják a mérhetőséget. Célcsoport a kollégista diákok/fiatalok közössége. A minta a Szolnoki Városi Kollégium kollégistái, nevelőtestülete, kontrollcsoportjai a többi JNSZ Megyei középiskolai kollégium. Bevonásra kerülnek a szolnoki székhelyű közművelődési intézmények, kulturális profilú civil szervezetek, szakemberek. A visszajuttatott kérdőívekben szereplő adatok, információk, valamint az interjúkban megfogalmazott vélemények alapján elkészülő tanulmány - értéknek tekintve a belső tartalékok feltárását, az innovációt és az együttműködést -, erősítheti a jó kapcsolatokat a helyi társadalom, a civil szervezetek, a tanórán kívüli nevelést végzők és a kollégiumok között.

(A kutatás alapja a Szolnok Megyei Jogú Város által 2015-ben megrendelt, az előadó alábbi címmel elkészített kutatása és tanulmánya: „Helyzetfeltárás és programjavaslat a 6-14 éves korú, hátrányos helyzetű – különös tekintettel a cigány-roma származású -, gyerekek tanórán kívüli programjainak kidolgozása feladatára, amely elősegíti ezen rétegek eredményes felzárkóztatását, szocializációs hátrányaik enyhítését, valamint a társadalmi esélyteremtés lehetőségét”)

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, roma fiatalok, kollégium, tanórán kívüli nevelés, szabadidő hasznos eltöltése

A szerző elérhetősége: belacsillei@gmail.com

Csonka Sándor – Varga Attila

SZABAD EXPLORÁCIÓS ÉLMÉNYEK HATÁSA AZ ÖKOLÓGIAI IDENTITÁS FEJLŐDÉSÉRE

A környezeti nevelés keretében elsősorban szervezett programok segítségével igyekszünk környezettudatos viselkedést kialakítani, a természet szabad és kötetlen felfedezésével kapcsolatos élmények környezettudatosságra gyakorolt hatása kevésbé ismert. Előadásomban az ELTE Humánökológia mesterszakán készített diplomamunkám kapcsán végzett kutatást kívánom bemutatni, amelynek keretében a szabad explorációs élmények ökológiai identitásra gyakorolt hatását vizsgáltam. Alaphipotézisem szerint a szabad explorációs élmények ökológiai identitás formáló ereje hangsúlyosabb egyéb külső tényezőknél. Ennek bizonyításaképpen 12 környezetvédelmi és 12 műszaki egyetemistával narratív interjút készítettem, amelyekkel a szakmai érdeklődést meghatározó hatásokat (Palmer & Neal, 1998) és természetben átélt erős érzelmekkel járó élményeket térképeztem fel (Piskóti, 2015), mivel ezen hatások jelentősen alakíthatják az ökológiai identitást. Ezt követően két további módszertannal vizsgáltam a megkérdezettek ökológiai identitásának erősségét, amelyek hatékony indikátornak bizonyultak (Piskóti, 2015). Az eredményeim újszerűségét az interjúkban említett szabad explorációs élmények nagy száma és a szervezett programokhoz kapcsolódó negatív érzelmek megjelenése adja.

Kulcsszavak: környezeti nevelés, ökológiai identitás, szabad exploráció

A szerző elérhetősége: cssud91@gmail.com -----

Dancsó Tünde

HOGYAN ÉRTÉKELIK A PEDAGÓGUSOK A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKET AZ EFQM MODELL ALAPJÁN?

Az EFQM nemzetközi modell az intézmények teljes körű önértékelését szolgálja, a modell kritériumai alapján objektíven értékelhetők az intézményi adottságok és az eredmények (Bedzsula, Topár és Tóth, 2014; Turcsányi, 2014). Az adottságok területén belül értékelendő a vezetés, az emberi erőforrások, a stratégia, a partnerkapcsolatok és erőforrások, a folyamatok, az eredmények területén pedig a dolgozói eredmények, a vevői eredmények, a társadalmi és egyéb kulcsfontosságú eredmények.

Előadásunkban a szakirányú továbbképzéseken tanulmányokat folytató hallgatók által készített intézményi önértékelések összegzésére vállalkozunk (n=100). Vizsgálatunk célja annak elemzése, hogy a pedagógusok hogyan vélekednek az intézményi adottságokról, ezen belül a vezetésről, az emberi erőforrásokról, a partnerekről, a stratégiai alapelvekről, a kulcsfolyamatokról, valamint milyen képet alkotnak az intézményi eredményekről, ezen belül az alkalmazottak, illetve a vevők által elért eredményekről, mely társadalmi funkciókra büszkék, milyen kulcseredményeket tartanak fontosnak.

Eredményeink szerint az adottságok területén belül az értékelésekben nagy hangsúllyal jelennek meg a vezetők személyes tulajdonságai, a kollegákról és a tanulókról alkotott kép rendkívül összetett, sok esetben szubjektív. Az eredmények területén belül kiemelt helyen jelenik meg a pedagógusok minősítése, a tanulók intézményi és intézményen kívüli tevékenysége. A társadalmi tevékenységek sokszínűsége az intézmények nyitottságát igazolja. A kulcseredmények azt jelzik, hogy ma még nem eléggé tudatos az intézmények által elért eredmények jelentősége, kapcsolatrendszere.

Előadásunkban a köznevelési rendszer pedagógusok által észlelhető sajátosságait analizáljuk, majd a szintézis során a köznevelési rendszer egyes jellemzőinek a feltárására kerül sor. Az intézményi értékelések közvetlen és közvetett módon tükrözik a pedagógusok attitűdjét, felelősségvállalását, elkötelezettségüket.

Kulcsszavak: önértékelés, EFQM modell, adottságok, eredmények

A szerző elérhetősége: dancso.tunde@gmail.com

Darvai Tibor

SZOCIALISTA OKTATÁSPOLITIKA ÉS AZ 1970-ES V. NEVELÉSÜGYI KONGRESSZUS

A szocialista oktatáspolitikával és neveléstudománnyal foglalkozó történeti művek leginkább az ötvenes évekre koncentrálnak (Géczi 2006, Sáska 2006, 2008, 2015, Szabolcs 2006), s emiatt meglehetősen kevés munka vizsgálja a politika és az oktatás hatvanas évek végi kapcsolatát (Kelemen 2008, Trencsényi 2007, 2011). Vizsgálatunkkal ezt a hiátust igyekszünk csökkenteni. Kutatásunkban az alábbi kérdésekre keressük a választ: 1. Hogyan illeszkedik az V. Nevelésügyi Kongresszus a hatvanas évek közepi-végi politikai, gazdasági, társadalmi és oktatásügyi változásokba? 2. Mely politikai, oktatásügyi-oktatáspolitikai csoportok vettek részt az V. Nevelésügyi Kongresszuson? 3. Milyen politikai ideológiák és szakmai-pedagógiai nézetek jelentek meg a Kongresszuson? 4. A hatvanas évek közepén végbemenő politikai-gazdasági változások hogyan jelentek meg a Kongresszus tematikájában? 5. A Kongresszus résztvevői támogatták, vagy elleneztek ezeket a változásokat?

Vizsgálatunk során elméleti keretként a két nagy társadalomtudományi paradigma közül a konfliktuselméleti modellt, metodológiaként pedig a politológia megközelítést használtuk.

Kutatási eredményeink szerint az V. Nevelésügyi Kongresszuson a szocialista ideológia bal oldalán elhelyezkedő neveléstudományi szakemberek és pedagógusok vettek részt, akik egységesen tudták artikulálni baloldali, társadalmi különbségeket csökkenteni kívánó, új gazdasági mechanizmus ellenes, az 1961-es oktatási reformon alapuló szakmai és ideológiai nézeteiket.

Kulcsszavak: szocialista oktatáspolitikai, V. Nevelésügyi Kongresszus, szocialista neveléstudomány, Új Gazdasági Mechanizmus

A szerző elérhetősége: darvai.tibor@gmail.com

Derényi András – Lannert Judit

INTERNATIONALIZATION IN HUNGARIAN HIGHER EDUCATION. RECENT DEVELOPMENTS AND FACTORS OF REACHING BETTER GLOBAL VISIBILITY.

Authors present the main results of a research conducted in the Fall of 2017 on the internationalization of the Hungarian higher education. Internationalization issues have come to the forefront in the policy measures as well as institutional development processes and decisions in the past decade. Hungarian universities have greatly developed their programmes and services delivered in foreign languages as well as incentives of inbound and outward mobility of students. However, internationalization is a sensitive field, it may be quickly affected by global trends, regional incentives and obstacles, and local policy measures. Therefore, focusing on only one dimension of internationalization poses high risk; in order to reduce external exposure, universities include different areas of internationalization in their strategies. Hungarian universities are diverse in their development of as well as in their strategic choices on areas of internationalization to be entered. However, the most advanced universities in this matter have reached the point from where a shift should be made from quantitative measures to qualitative ones in order to develop further.

In October of 2017 extensive empirical data have been gathered on different issues of internationalization among Hungarian universities. In the course of the research, the institutions' websites have been analyzed as well as their papers referring international strategy. Interviews and focus group discussions have been made among Hungarian and foreign university students (40 students), PhD students (30 students) and members of university staff (30 people) as well as among representatives of R&D companies and research institutes (15 people). The analysis of database of Hungarian higher education registers and an online survey among students (2739 respondents from 35 HEIs) and staff members (205 respondents from 32 HEIs) were also part of the research.

Data analysis unfolded local and systemic features of internationalization. A four-dimensional interpretation of the research results involves internal and external factors as well as quantitative and qualitative factors in order to help tackle the development phases of internationalization at institutional level. It also gives way to analyse internal characteristics of each dimensions as they appear in each university.

The biggest obstacle to internationalization – according to the respondents – is surprisingly not the inadequate amount of resources, but the lack of foreign language skills of educators and students. In addition as a barrier to internationalization, the excessive bureaucracy of the administration was mentioned.

Results show that four main foreign student bodies present in Hungarian universities can be separated: a) cross-border Hungarians with foreign citizenships (who learn and speak in Hungarian language, and thus, they do not appear as foreign students in the Hungarian universities); b) medical students in programmes taught in English or German language (and universities highly separate them from other foreign students as well as from their Hungarian fellows); c) foreign degree-seeking students from several regions of the world (who pay high tuition fee or whom tuition fee is paid by the Hungarian government through generous scholarships); d) credit-gathering students (who come mostly from the European Higher Education Area for one semester within the Erasmus+ scheme). Internationalization profile of universities are highly characterised by the specific student body they target, recruit, or attempt to attract.

As a result of the four-dimensional analyses, authors offer recommendations to policy measures both at national and institutional level for further developing internationalization. The long-term mobility and exchange of university educators and managers, and the even more intensive institutional presence in the field of international research and innovation can be the key to quality internationalization.

Kulcsszavak: internationalization, quality teaching, student-centred learning, staff mobility, strategic change in R&D policy

A szerző elérhetősége: andras@derenyi.net

Drabancz M. Róbert

DIVERZITÁS A HALLGATÓK NEMZETKÖZI MOBILITÁSÁBAN

Előadásomban a Magyar Szemle korai számait (1927-28) vizsgálom a kárpátaljai magyar kisebbségi kérdés szempontjából. A történelmi Magyarország felbomlása, és a nemzet szétszóródása az ezeréves államiság legnagyobb katasztrófájaként került be a magyar köztudatba. A lap munkatársa (Sziklay Ferenc) arra vállalkozott, hogy a kisebbségi magyarság tíz év alatt kialakult problémáira hívja fel az olvasóközönség figyelmét. A nehézségek számbavételével, valamint az utódállam (Csehszlovákia) nemzeti homogenizációra törekvő agresszív politikájának bemutatásával a szerző kritikáját adja a két világháború közötti időszak kisebbségvédelmének, ezzel teremtve meg a jogalapot a trianoni szerződések felülvizsgálatára. A lap kisebbségi témáinak elemzésével pontos képet kaphatunk a 1920-as évek politikai elitjének gondolkodásáról, valamint a kisebbségbe került magyarság kulturális állapotáról. A szövegből egyértelműen kiolvasható az az igény, hogy a nemzet új konstrukciójában a kultúrához való hozzáférés legyen a nemzeti identitás megőrzésének alapvető feltétele. Előadásomban a hagyományos eszmetörténeti megközelítés mellett alkalmazom a politikai szövegek összefüggésének és fogalmi struktúráinak pragmatikai elemzését. A használt módszerek segítségével feltárom azokat a szimbólumokat és ikonikus (spirituális) tereket, melyekben a korszak szereplői megjelenítették a „elképzelt nemzet” egységét, valamint megalkották a patrióta gyökerű nemzetnevelés eszményét.

Kulcsszavak: magyar nemzeti kisebbség, sajtónyilvánosság, identitáspolitik

A szerző elérhetősége: drabancz.robert@nye.hu

Dragony Gábor – Lehotka Ildikó

FOLK MUSIC EDUCATION OF CHILDREN AGED 6-8 YEARS IN PRIMARY AND MUSIC SCHOOLS

Children in the lower level of primary education receive two singing and music lessons a week. Singing is given priority in the lower level in line with what children can benefit most from at this age, and some theory and music are added to this. In the first two years the children are exposed to a great number of folk songs, mostly children's songs, and mostly in the pentatonic scale. Lots of children's songs come with a game. As a contrast, the curriculum of the primary music schools structures the teaching of folk songs based on the regions they come from, and not on the scales of the melodies, although this remains an important aspect. The curriculum of the pre-music school years offers enough leverage to define the right set of tunes. Curriculum built on the regional aspects becomes the basis of the instrumental education as well, which also considers the technique required by the individual instruments. Theory is also present in the education of folk instruments and folk singers as a separate subject: solfeggio is taught in 2x45 minute sessions a week. Music school education is optional and offers one-on-one education in the instrumental or singing classes. This study will highlight the similarities and differences between these two forms of education.

Poszterbemutató kulcsszavai: folk music, music education, primary school, music school

A szerző elérhetősége: dragony.gabor@gmail.com

Dusa Ágnes Réka

CSALÁDVÁLLALÁSI ÉS KARRIERTERVEK A KÜLFÖLDI MOBILITÁS TÜKRÉBEN

A mobilitás elősegítése az Európai Unió egyik kiemelt programja. A 2009-es leuveni konferencián rögzített cél, hogy 2020-ra a diplomások legalább 20 százalékának legyen külföldi tanulmányi tapasztalata. A nyilatkozat kiemeli a hallgatói mobilitás pozitív szerepét, ami az egyéni szintű személyes fejlődésen túl európai és nemzeti szinten is kimutatható, elsősorban kutatási és munkaerő-piaci szempontok mentén.

Az előadás célja, hogy a Család és karrier (CSAK) kutatás adatbázisát felhasználva bemutassa az egyetemisták tanulási és munkavállalási célú mobilitási terveit, s összevesse azokat a fiatalok párkapcsolati és gyermekvállalási jövőterveivel. A kutatás célcsoportját a nappali tagozatos egyetemisták jelentették, 8 város 11 egyeteméről vontunk be hallgatókat a kérdőíves lekérdezésbe (N=1502).

Eredményeink szerint a felsőoktatási évek alatti tanulási mobilitás iránt a válaszadók egyharmada nyitott, egyharmaduk viszont határozottan nem tervez külföldi tanulmányutat. Az egyetem utáni munkavállalást tekintve a válaszadók hatoda egyértelműen nem szeretne külföldön dolgozni, harmaduk bizonytalan. A külföldi munkavállalást fontolók nagyobb része rövid tapasztalatszerzést követően hazajönne. Kutatásunk szerint a jövőterveik alapján borúlátó hallgatók inkább szeretnék külföldön élni. A párkapcsolatot érintve azok között a legmagasabb a jövőbeli párkapcsolatát házasságban elképzelők aránya, akik határozottan itthon szeretnék maradni. Minél hosszabb távra tervezi a válaszadó a külföldi életét, annál jellemzőbb a lazább együttélési típusok aránya.

Kulcsszavak: hallgatói mobilitás, külföldi munkavállalás, jövőtervek, felsőoktatás

A szerző elérhetősége: agnesdusa@gmail.com

**Markos Valéria – Dusa Ágnes Réka – Karászi Zsuzsanna – Ludescher Gabriella – Novák Ildikó
– Csók Cintia – Hrabéczy Anett – Németh Dóra**

A HALLGATÓI LEMORZSOLÓDÁST BEFOLYÁSOLÓ HÁTTÉRTÉNYEZŐK FELTÁRÁSA EGY KVALITATÍV KUTATÁS TÜKRÉBEN

A nemzetközi és a hazai lemorzsolódás-kutatások elsősorban az alapfokú és középfokú oktatásra koncentrálnak, - melynek okait alaposan, több szempontból feltárták -, míg a felsőoktatási lemorzsolódás egy kevésbé kutatott terület. Tinto (1975), Astin (1993) és Bennett (2003) vizsgálták azt, hogy melyek azok az egyéni társadalmi háttérváltozók és melyek azok a felsőoktatásra jellemző szervezeti változók, melyek befolyásolhatják a felsőoktatási tanulmányok félbeszakítását.

Ezen elméleti modellekre és empirikus adatokra támaszkodva előadásunk célja annak vizsgálata, hogy melyek azok az egyéni háttér-, és intézményi tényezők, melyek befolyásolhatják a hallgatói lemorzsolódást. Kutatásunk legfőbb kérdése az, hogy a családi háttér, az iskolai pályafutás, a pályaeorientáció, a tanulás melletti munkavégzés, a társas kapcsolatok és az egészségmagatartás képes-e befolyásolni, és ha igen, hogyan befolyásolja a tanulmányok félbeszakítását. Kérdésünkre kvalitatív módszerrel keressük a választ. Kilenc félig strukturált interjút készítettünk olyan felsőoktatási hallgatókkal, akik valamilyen oknál fogva félbeszakították tanulmányaikat.

Az eredményeink azt mutatják, hogy a lemorzsolódás soha sem egyetlen okra vezethető vissza. Ez egy olyan folyamat, melyet több tényező együttesen befolyásol. Az interjúalanyok által javasolt intézkedésekkel pl. pályaeorientációra való fokozottabb felkészítés, az oktatási intézmény által nyújtott segítő szolgáltatások, rugalmasabb tanulási környezet megteremtése hozzájárulhatna a lemorzsolódás csökkentéséhez.

Kulcsszavak: lemorzsolódás, pályaeorientáció, munkavállalás, társas kapcsolatok, egészségmagatartás

A szerző elérhetősége: markosvaleria.90@gmail.com
zsuzsanna.karaszi@gmail.com

agnesdusa@gmail.com
ilyesnovakildiko@gmail.com

Edina Márkus

INSTITUTIONS AND THEIR PROGRAMMES OF NON-VOCATIONAL ADULT EDUCATION IN REGIONAL APPROACH

Our poster presents partial results of this multi-component-research. Re-analysing the existing national databases and registrations. These database are OSAP 1665 database and the register of licensed institutions and training programs. The coding for the institutions geographical location, sector and legal status as the training programs in relation also performed basic information (sector, business form) of programs organizer, the training is intended objectives within the general and professional goals, as well as the number of hours with respect.

As in terms of economic development and adult education institutions and programs offered by regional differences also appear. However, often, against all expectations, the opposite sign. On the more disadvantaged areas is higher than the number of institutions and the number of licensed programs. This may be due to the replacement function of adult education can succeed. It probably is able to prevail because the European Union funds come in these areas will allow the training and institutional development.

Orientation with regard to the content of the training, there are no major differences. The dominance of professional training can be observed, but there are non-negligible number of general literacy training. We assumed that the deprived areas have higher proportions of general training, which is largely justified. However, within the general training appear much lower than expected proportion of the basic skills development, remedial training. Examining the contents of the training and development of key competencies within the development of digital literacy is decisive. There is no regional differences in this respect. This is a clear need, in addition to the necessity of training by developing EU funding for projects of digital literacy may be an explanation.

Poszterbemutató *kulcsszavai*: *non-vocational adult education, general education, key competencies*

A szerző elérhetősége: medina101@gmail.com

Endrődy-Nagy Orsolya**KORAGYERMEKKOR JAPÁNBAN**

A témaválasztás indoka a Távol-keleti ország iránti mind hallgatói, mind generalizált figyelem és a kultúrkör globális hatása a hazai laikus nevelési színtereken.

Kéri Katalin jelzi a századfordulóig csak elvétve foglalkoztak a neveléstörténetekkel a nem nyugati kultúrák nevelési tradícióival, iskolarendszerével (Kéri, 2016, 14-24), azóta azonban számos kutatás fókuszál az Európán kívüli területek oktatási, nevelési elveinek vizsgálatára (Fülöp, 1998; Hidasi, 2007; Győri, 2006; Umemura, 2006). Ezek közül jelen kutatás a Japán-fókuszú hazai kutatások metaanalízisével indít. Melynek során kimutatja, hogy nem irányulnak kutatások a gyermekképzés vizsgálatára hazánkban, és világszerte is csak elenyésző számban.

Az előadás egy kötet tervezett felépítését kívánja bemutatni az alábbi keretek mentén:

1. A japán kultúráról
 - a. Hagyományok és modernizmus, tradíció, világnézet és Nyugat-imádat
 - b. Hagyományos japán kultúra továbbélése a 21. században
 - c. Pop-kultúra a mindennapokban (anime, manga, J-Pop zenei világ)
 - d. Kultúra és társadalmi berendezkedés, nemi szerepek, elvárások, normák
 - e. Kawaióság/ cukiság történeti gyökerei és hatásai
2. A gyermekek világa Japánban
 - a. Gondolatok a családi életéről és a társadalomról
 - b. Intézményes nevelés kora-gyermekkorban (bölcsőde, óvoda, kisiskola)
 - c. Árnyékoktatás és teljesítménykényszer
 - d. Nyelvoktatás és elszigeteltség
 - e. Játék és tanulás, szabadság és kötelesség
3. Diskusszió/összegzés: A japán gyermeki világ és kultúra hatása a világ többi országára – a globalizáció következményei

A módszertan a résztvevői megfigyelés mellett vizuális dokumentumok elemzésével igyekszik megkonstruálni a kortárs gyermekképet és dekódolni annak elemeit, valamint lehetséges hatásmechanizmusukat a kortárs Európára, valamint szűkebb értelemben Magyarországra.

Kulcsszavak: Gyermekkép, multiperspektivikusság, interdiszciplinaritás, Távol-Kelet

A szerző elérhetősége: endrodyorsolya@gmail.com

Farkas Andrea

A KÖRNYEZETBIZTONSÁG TUDATOSÍTÁSA

A környezetbiztonság napjaink fontos kihívása. A konkrét veszélyek ellen annál jobban tudunk védekezni, minél több reális, elhallgatás és túlharsogás nélküli ismerettel bír róluk a társadalom. Több példa igazolja ugyanis, hogy szükség van a professzionális katasztrófa védelem és az érintett lakosság együttműködésére. Az előadásban saját osztályozásom (Farkas, 2017) alapján ismertetem azt a négyes osztályozást, amely egészségi, társadalmi-gazdasági, infrastrukturális és környezeti kockázatokat különböztet meg. E besorolás az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljai (2015) alapján született. A jelen előadásban a hazai kihívásokat a KSH (2017) hazai fenntartható fejlődési indikátorai alapján ismertetem, bemutatva néhány kockázat időbeli alakulását is a 21. század elején. Végül, röviden ismertetem azt a kérdőíves felmérést, amelynek egyes kérdéseiből arra kaptam választ, hogy a felnőtt lakosság miként vélekedik a környezetünk biztonságát potenciálisan fenyegető kockázatokról. Előadásunk egy házi védelemre váró PhD értekezés néhány fejezetét fogja át.

Kulcsszavak: környezetbiztonság kritikus infrastruktúra, energia, kockázatok, tudástranszfer klímaváltozás

A szerző elérhetősége: andrea.farkas@klimaklub.hu

Fehér Péter

A SZÁMÍTÓGÉPES GONDOLKODÁS ALKALMAZÁSÁNAK GYAKORLATI LEHETŐSÉGEI – FEJLESZTÉS MICRO: BIT-TEL

A számítógépes gondolkodás fogalmát 2006-ban definiálta Jeanette Wing, amely szerinte magában foglalja többek között a problémamegoldást, a rendszerek tervezését és az emberi viselkedés megértését is.

A számítógépes gondolkodás fejlesztésének gyakorlati lehetőségei a 2010-es években kerültek a kutatók figyelmének előterébe (Lee et al., 2011; Caspersen Nowack, 2013; Voogt et al., 2015; Behesti et al., 2017). Ebben jelentős szerepe volt az angol Royal Society jelentéseinek (Royal Society, 2012; 2017), amely kritikusan elemezte az alkalmazásközpontú IKT-oktatás eredménytelenségét az Egyesült Királyságban, és felvázolta a kívánatos változtatásokat is. Ezek egyik fő iránya a kreativitás és a számítógépes gondolkodás fejlesztése. Ezzel csaknem egyidőben számos hasonló kezdeményezés történt más országokban is. Több kutató felhívta a figyelmet arra, hogy szoros összefüggés van a számítógépes gondolkodás és a STEM oktatásának témakörei között is, ezért célszerű ezek összekapcsolása (Barr-Stephenson, 2011). Az előadásban a téma elméleti hátterének áttekintése után egy folyamatban lévő akciókutatás egyes részletei kerülnek bemutatásra, melynek keretében alsó tagozatos diákok bevonásával vizsgáljuk a Micro:bit alkalmazhatóságát a fejlesztésben. A kutatás célja kettős: a számítógépes gondolkodás fejlesztéséhez alkalmazható eszközök és módszerek kidolgozása és kipróbálása; a számítógépes gondolkodás fejlődésének vizsgálatához alkalmazható mérőeszközök kidolgozása.

A kutatás eredményei később kerülnek publikálásra.

Kulcsszavak: számítógépes gondolkodás, problémamegoldás, Micro: bit, akciókutatás

A szerző elérhetősége: feherp1@t-online.hu

Fehérvári Anikó – Híves Tamás

AZ ARANY JÁNOS PROGRAM TANULÓI

Az előadás elméleti keretét azok a korábbi kutatások adják, amelyek az oktatás társadalmi meghatározottságára hívják fel a figyelmet (Coleman, Bourdieu), arra, hogy a szülők társadalmi-gazdasági státusza alapvetően meghatározza gyermeke iskolai útját, az iskola világában a társadalmi egyenlőtlenségek képesség szerinti egyenlőtlenségekké képződnek. A magyar oktatáspolitikai számos beavatkozással igyekezett enyhíteni ezeken, lehetővé téve az alacsony társadalmi státuszú csoportok gyermekei számára a társadalmi mobilitást. Ilyen beavatkozás volt az Arany János Program, amely 2000-ben indult.

Az előadás e programokat vizsgáló empirikus kutatások legfontosabb eredményeit mutatja be. Célunk annak elemzése, hogy a megfelelő célcsoportok kerülnek-e be az egyes alprogramokba (valóban az alacsony társadalmi státuszú csoportok gyermekei jutnak-e be), valamint mennyiben tekinthetők eredményesnek a programok, mennyiben járul hozzá a középfokú végzettség megszerzéséhez, a lemorzsolódás megakadályozásához. A kutatás többféle empirikus eszközön alapul: 2017-ben teljes körű kérdőíves adatfelvétel történt a program valamennyi tanulójának és kollégiumának körében (közel 4000 fős minta), emellett interjúk és fókuszcsoportos vizsgálatra is sor került egy kisebb mintán programvezetőkkel és diákokkal.

A kvantitatív eredmények azt mutatják, hogy minél inkább hátrányos helyzetű csoportról van szó, annál inkább hozzájárul a program a hátránykompenzációhoz, az egyenlőtlenségek csökkentéséhez és a társadalmi mobilitás esélyének növeléséhez. Így legnagyobb mértékben a szakképzésben tanulók értékelik úgy, hogy a program hozzásegíti őket a szakmai végzettség megszerzéséhez.

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, roma, hátránykompenzáció, szakképzés

A szerző elérhetősége: feherv@ella.hu

Fehérvári Brigitta

ELTÉRŐ KÉPZETTSÉGŰ ÉDESAPÁK, TANÍTÁSI ÉS NEVELÉSI ATTITÚDJEINEK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA AZ ÉRTÉKORIENTÁCIÓ TÜKRÉBEN

Az apák tanítási repertoárja igen sokszínű lehet, mely jelentősen hozzájárul a gyermek erkölcsi, morális és intellektuális fejlődéséhez. A kutatás célja bemutatni, hogy az apák végzettségéből adódóan sokszínű tudás átadási formulát képesek felmutatni, és hogy az apák tanítási feladatkörei, valamint a játék, mint pedagógiai lehetőség jelentősen hozzájárulnak a gyermek kulturális tőkéjének bővítéséhez, mely hatalmas előnyt jelent a gyermekek iskolai karrierjének előre menetelésében. Az eltérő végzettségből, illetve értékpreferenciákból adódó lehetséges differenciáltság feltérképezése a dolgozat központi elemeit képezik. A kutatásban 183, az iskola előtt álló, 5-6 éves korú gyermeket nevelő apa vett részt, mivel a kutatás az iskolai előtti felkészítő időszak tanítási motívumaira fókuszál. Az elemzés során bizonyosságot nyert, hogy az édesapák aktívan vesznek részt mind a játék, mind a tanítási folyamatokban, a szülői törődés mutatói szerint pedig leginkább a beszélgetés, közös programok jelentik a szülői feladatot, és kevésbé jellemző a szigorú ellenőrzés. Megfigyelhető egy tudatos, iskolára való felkészítési stratégiák, az egyes területek fejlesztése és tanítása is jellemző az apa-gyerek kapcsolatokban. Az iskolai végzettség szerint kevés eltérés mutatható ki az apák nevelési és tanítási szokásaiban, azonban az apaszerep megítélése jelentősen befolyásolja az egyes tevékenységekbe való bevonódást. A kutatás egyik eredménye, hogy a tradicionális értékeket vallók kevésbé bizonyulnak aktívnak, mint modernebb attitűdű társaik. Az egyes klaszterekbe való tartozást sem határozza meg azonban a végzettség, erre inkább a saját apai minta van hatással, mely így közvetett módon befolyásolja az apa-gyerek kapcsolatokat.

Kulcsszavak: apai feladatok, apaszerep, iskola előtti felkészítő időszak, tanítási és nevelési attitűdök

A szerző elérhetősége: briatt77@gmail.com

Ferenczi Gábor

NYELV(JÁRÁS)I TUDAT ÉS NYELV(JÁRÁS)I ATTITÚD VIZSGÁLATA ÁLTALÁNOS ISKOLAI TANULÓK KÖRÉBEN

A köznyelvnek a közoktatásban való mind magasabb szintű elsajátíttatása kiemelt fontosságú, hiszen általa növekszik a tanulók társadalmi versenyképessége, esélyegyenlősége. Mindamellett kérlelhetetlen igazság: a magyar anyanyelvű általános iskolások több mint fele nyelvjárási háttérű, ezért e tény nem maradhat(na) reflektálatlanul az oktatás-nevelés folyamatában. Előadásomban a nyelv(járás)i tudatosság és a nyelv(járás)i attitűd kérdésével foglalkozom: Egy vidéki általános iskola 5. és 8. osztályos tanulóinak körében azt vizsgáltam, milyen a nyelvjárási tudatosság foka: mennyi az a rá vonatkozó ösztönös vagy tudatos ismeret, amely ebből explicitté tehető; milyen irányultságú az ehhez járuló attitűdjük; s miként függ össze ez a helyi anyanyelvoktatással mint a helyi nyelvhasználatot alakító fő tényezővel. A tanulók beszélt és írott nyelvhasználatát – az egyes nyelvi szintek szerint – vizsgálván többféle adekvát kutatási módszert alkalmaztam: kérdőívet, szóbeli kikérdezést, tartalom- és összehasonlító elemzést. Feltételeztem, hogy a tanulóknak – a falusi életmódjuk miatt – nagy mennyiségű ismeretük van a nyelvjárásukról, illetve a kettősnyelvűség által birtokolják is ezt a változatot; de a vele kapcsolatos attitűdjük elutasító, nem tudatosan használják; továbbá a pedagógus nem helyez nagy hangsúlyt a helyi nyelvjárás értékes voltának felismertetésére. A problémakör – fajsúlyos volta ellenére – viszonylag kevésbé kutatott a határon innen és túl, annak vizsgálata rendkívül időszerű.

Kulcsszavak: Nyelv(járás)i tudat, nyelv(járás)i attitűd, nyelvjárás, kettősnyelvűség, közoktatás

A szerző elérhetősége: g.ferenczi88@gmail.com

Fináncz Judit – Csimá Melinda

ÓVODAI NEVELÉSBEN DOLGOZÓK EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁNAK JELLEMZŐI

Számos vizsgálat irányul a lakosság egészségi állapotának megismerésére, azonban kevés kutatás helyez előtérbe egy-egy kiemelt célcsoportot. Az egészséggel mint értékkel kapcsolatos szemléletformálás elsődleges intézményes színtere az óvoda, ahol az egészséges életmód alakítása a teljes nevelési folyamatban hangsúlyos szerepet kap.

Célunk az óvodai nevelésben résztvevő szakemberek egészségi állapotának feltárása. Keresztmetszeti leíró kutatásunkban óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek és dajkák egészségi állapotának jellemzőit tártuk fel (n=567). A mérőeszköz tartalmazta a nemzetközi és hazai vizsgálatokban alkalmazott standardizált kérdőívek releváns kérdéscsoportjait.

A kutatásba bevont szakemberek közel 70%-a jónak, illetve nagyon jónak minősíti egészségi állapotát. Ennek ellentmond az a tény, hogy a minta mintegy 60%-ának van valamilyen krónikus betegsége, többségüknek egyidejűleg több. A leggyakrabban előforduló krónikus megbetegedések a derék vagy hátgerinc, illetve ízületi problémák valamint a magas vérnyomás. Figyelemre méltó az a megállapítás, miszerint a diagnosztizált krónikus betegséggel nem rendelkezők körében is rendkívül magas (40% fölötti) azok aránya, akik az adatfelvételt megelőző hónapban jelentős testi fájdalmakról számoltak be. A lelki egészségmutatókat a pályán eltöltött idő és a munkakör markánsan meghatározza.

A kutatásba bevont pedagógusok körében megfigyelhető egészségvesztesség felhívja a figyelmet a beavatkozás irányainak mielőbbi kijelölésére.

Kulcsszavak: óvodai nevelés, egészség, egészségi állapot

A szerző elérhetősége: financz.judit@ke.hu

Fintor Gábor

A MINDENNAPOS TANÓRAI TESTNEVELÉssel KAPCSOLATOS TANULÓI ATTITÚDÖK VIZSGÁLATA

A gyermekek testi, lelki, szellemi egészségében a rendszeres testmozgás elengedhetetlen fontossággal bír (Shephard és mtsai,2013). Ehhez járulhat hozzá a testnevelés tantárgy (Kirk, 2003), melynek rangja megemelkedett (Hamar, 2016) a többi tantárgyhoz viszonyítva. Utalunk ezzel egy jelentős oktatáspolitikai beavatkozásra, a mindennapos tanórai testnevelés bevezetésére. Előadásunk elméleti alapját az implementációs kutatások (Fullan, 2015) jelentik.

Kutatásunkkal feltérképeztük a 10-14 éves tanulók Testnevelés és sport műveltségi területhez való hozzáállásukat, attitűdjeiket, a tantárgy szerepét, fontosságát, relevanciáját.

Az általunk megalkotott önkitöltős kérdőívet 2016. januárja és márciusa között töltötték ki pedagógusok jelenlétében a tanulók (N=1153). A kutatás mintavételi kerete az észak-alföldi régió, a minta az adott régióra vonatkozóan megyei, településtípus szintű és diákszám alapján is reprezentatívnak tekinthető.

A nemek tekintetében tapasztaltunk különbségeket. A fiúknál a tanórán kívüli sporteredmények, a fizikai aktivitás iránti elköteleződés, míg a lányoknál a tanórán kívüli kevesebb sportolás és a fáradékonyság tényezői jelennek meg hangsúlyosként, ugyanakkor a mindennapos testnevelés jótékony hatásait általánosan elismerik. Megállapítható, hogy vizsgálatunkban a testnevelők szerepe kiemelten jelenik meg, a pedagógusok intézményi szerephordozó funkciója kimutatható a vizsgált intézményekben.

Kulcsszavak: mindennapos tanórai testnevelés, általános iskolások, NAT 2012

A szerző elérhetősége: fintor.gabor@gmail.com

Fodor Éva – Révész László

A SZARVASKŐI TANÖSVÉNY ÁTALAKÍTÁSÁNAK PEDAGÓGIAI VONATKOZÁSAI

A tanösvények a környezeti nevelés, valamint a szabadidő minőségi eltöltésének hasznos és kedvelt színterei: bejárásuk hozzájárul a látogatók környezeti szemléletének formálásához, illetve szellemi és fizikai rekreációjához egyaránt.

A tanösvények tervezése komplex és transzdiszciplináris feladat, mely során több különféle tudományterületen dolgozó szakember együttműködésére van szükség. Annak érdekében, hogy a tanösvény az előzetesen megfogalmazott céloknak és igényeknek megfelelően kerüljön kialakításra vagy átalakításra, a tervezés minden lépése során érdemes figyelembe venni az azokat érintő pedagógiai vonatkozásokat, hatásokat.

A tanulmány első része releváns hazai és nemzetközi szakirodalmi források alapján foglalja össze és mutatja be a tanösvények tervezésének legfontosabb pedagógiai vonatkozásait. A második részben, leíró esettanulmány keretei között a Szarvaskői tanösvény felújításának gyakorlati tapasztalatai kerülnek kifejtésre. A projekt az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt Új Nemzeti Kiválóság Program támogatásában valósult meg.

A kutatás eredményei megerősítik a szakirodalom azon állásfoglalását, mely szerint fontos a pedagógusok bevonása a tanösvények tervezésébe, ezen kívül kiegészítő javaslatokat fogalmaznak meg a tervezés és felújítás egyes lépéseire vonatkozóan.

Kulcsszavak: tanösvények tervezése, tanösvények átalakítása, pedagógus, környezeti nevelés, rekreáció

A szerző elérhetősége: fodor.eva@uni-eszterhazy.hu

Fodor Emőke

MEZŐSÉGI SZÓRVÁNYOKTATÁSI PROGRAM

2016-ban felavattuk a Szamosújvári Magyar Tannyelvű Elméleti Líceumot, mint a Mezőségi Szórványoktatási stratégia utolsó nagyobb megvalósítását.

Az intézmény létrehozásával befejeztük a nyugat-belső mezőszégi és szamosháti szórványoktatás stratégiai fejlesztését. Közoktatásilag lefedett terület 3000 négyzetkilométer, települések száma meghaladja a harmincat. 457 gyerek tanul itt, előkészítő osztálytól érettségiig, ők helybeliek, kollégisták és a környező falvakból ingázók.

A Mezőségi Szórványoktatási Program összehangolt és tervszerű módon, hosszú távon biztosítja a mezőszégi szórványközösség anyanyelven történő oktatását.

Szakmai konszenzus alakult ki abban, hogy a szórványkérdés megoldásának egyik eredményes módja az önálló oktatási intézményből és kollégiumból álló iskolaközpontok kiépítése

A minőség biztosítása más megközelítésben is fontos, mert projektünk figyelembe veszi a térség modernizációs igényeit és lehetőségeit. Kolozsvár és a Kis-Szamos völgye jelentős gazdasági fejlődés előtt áll. Érdekünk, hogy a szórványból is jó szakembereket neveljünk ki akik a munkaerőpiacon is helyt tudjanak állni.

A mezőszégi szórványoktatási programot 2010-től Nemzeti Jelentőségű Intézményként kezeli a magyar kormány. A 4042 nm épület avatása után átadásra került az 560 nm tornaterem és a kültéri edzőparkkal, drótkötélpályával kibővített fajtászótér.

Az első tanév után a mi nyolcadik osztályos diákunk érte el a megyében a magyar diákok közül a legmagasabb képességvizsga átlagot, míg érettségiző diákjaink magasan az országos átlag fölött teljesítettek. További célok a humánerő fejlesztése, a digitális technikák bevezetése, a híd szerep továbbra is – hagyomány és modernitás általi nevelés.

Kulcsszavak: Szórványoktatás,

A szerző elérhetősége: fodor_emoke@yahoo.com

Fónai Mihály

AZ IDEÁLKÉP ÉS A VALÓSÁG: JOGI KARI HALLGATÓK PÁLYATERVÉNEK VÁLTOZÁSAI AZ EGYETEMI ÉLETÚT SORÁN

Előadásomban jogi kari hallgatók professzió-képének a változásait vizsgálom. A vizsgált kérdések meghatározóak a jogász és egyéb jogi, igazgatási professziók felsőoktatási szakmai szocializációjának a tervezéséhez és alakításához.

Hipotézisem az, hogy a képzés kezdetén a hallgatók egy idealizált képpel bírnak a választott szakról és az arra épülő szakmáról/hivatásról. Ez a kép a képzés során, még inkább a végzés után, és a munkatapasztalatok hatására megváltozik, azt az adott szakma/hivatás tényleges helyzete alakítja. A jogi kari hallgatók, különösen a joghallgatók egy magas státuszú és presztízssű hivatás több évszázad alatt kialakult külső és belső képének az elemei alapján azonosítják magukat. Korai pályaválasztásuk következtében az egyetemen végbemenő szakmai szocializációjuk már az első években kialakítja bennük a jogászság ideálképét, mellyel erősen azonosulnak. Kérdés, hogy ennek az ideálképnek milyen a viszonya a valósághoz, mennyire tér el a jogászság különböző szakmai csoportjainak a tényleges helyzetétől.

Az „ideálkép” és a „valóság” viszonyát több empirikus kutatás elemzésével vizsgálom, ezek egy része országos (DPR), másik részét a Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Karán folytatott hallgatói és alumni kutatások jelentik. Az eredmények segíthetnek a joghallgatók felsőoktatási szakmai szocializációjának a formálásában, alakításában is. Mivel eddig kevés kutatás foglalkozott a joghallgatókkal (ezek elemző áttekintése: Fónai, 2014), jelen előadás elsősorban a jelenségek leírására és a kutatási kérdések pontosítására vállalkozik.

Kulcsszavak: professzió-kép, szakmai szocializáció, jogi pályák presztízse

A szerző elérhetősége: fonai.mihaly@law.unideb.hu

Forray R. Katalin

ÚJ KÖZÉPOSZTÁLY? A CIGÁNY/ROMA KÖZÖSSÉG ALAKULÁSA

A cigány népeiséget hagyományosan csak a leghátrányosabb helyzetű népcsoportként értelmeztük Magyarországon, olyan népcsoportként, amelynek életben maradását csak a szociális támogatás biztosítja. Vajon érvényes-e ez a szemlélet? Nézetem szerint napjainkban felgyorsult az a társadalmi változás, amelynek során e népesség - legalábbis jelentős része - a középosztályba lép át (Gábor, 2012). Ez a folyamat természetesen hosszú idő óta tart, csak évtizedekkel ezelőtt inkább az volt jellemző, hogy az néhány cigány ember, akik a középosztályba léptek át, igyekezett függetlenné válni etnikai eredetétől. Ma azt tapasztalhatjuk, hogy a középosztályba átlépők megtartják nevüket, gyakorolják nyelvüket, erősítik identitástudatukat (Forray, Orsós, 2010). A fiatalok egyre nagyobb hányada sikeresen lép át a középiskolába, sőt felsőoktatásba (Forray, 2013). A középosztályosodás hagyományos támogatói (iskolai, felsőoktatási tehetséggondozó akciók) mellett új támogató a hagyományos (keresztény) egyház. A "hivatalos" egyházi támogatáson kívül a civil szféra általános erősödésével is növekedett a középosztályba integrálódó cigányság száma és aránya (Nagy, 2017, Óhidy, 2016). A felsőoktatásban tanuló cigány, roma fiatalok és családjaik illusztrálják azt az együttműködést, amely a szociális intézmények (iskola, egyház, civil szervezetek) támogatásával az új középosztály kialakulását támogatja.

Kulcsszavak: iskolázás, középosztályosodás, roma, cigány identitás, mobilitás

A szerző elérhetősége: forrayrk@gmail.com

Frang Gizella

CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS A MESÉN KERESZTÜL

A kisgyermeknevelés fontos eszköze a mesék világa. A mese élményének átadásához szükség van annak megértésére. A megértés egyik lehetséges módja az antropológiai (kulturális, nyelvi) megközelítése, valamint a jelképrendszer feltárása. A családi élet létrejöttének és működésének bemutatására, a gyermeki értelmezhetőség megragadására a Jankalovics című mesét választottam, ami a leánykéréstől a családi harmónia eléréséig vezet végig hallgatóját. E mese értelmezését másutt nem találtam meg, tehát az első ilyen vállalkozás. A mese és a választott téma kapcsán felmerülő kérdések: Milyen értékek mentén választ párt a férfi és a nő? A társak összezsizsolódásának milyen állomásait nevezi meg a mese? Mi a harmonikus család kialakulásának a feltétele és mik annak ismérvei? Az antropológiai módszer tág vizsgálati lehetőséget ad: bevonhatók a kutatásba a gyermeki fejlődés pszichológiai jellemzői, a család mint egység értékrendje, a bettelheimi szerepek megjelenése és a magyar gondolatvilág jellemzői, jelképisége. E mesén keresztül a teljes és örök érvényű családkép megjelenik, mint az emberi gondolkodás alapja, és a gyermeki szereptanulás példája.

Kulcsszavak: antropológia, jelképhasználat, nemi szerepek, családi egység

A szerző elérhetősége: frang.gizella@uni-sopron.hu

Frank Tamás

KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT – HASZONELVŰ MUNKAVÉGZÉS – DISZKRIMINÁCIÓ

A 2011. évi CX. törvény rendelkezik a közösségi szolgálat hazai bevezetéséről. A jogszabályi környezet hatására a középiskolai diákoknak az érettségi vizsgát megelőzően szükséges 50 órányi közösségi munkát teljesíteni. Ezzel a jogszabályi előírással a munkaerőpiacra bocsájtottak százezernyi fiatalt, akik - kiegészülve a jövedelemszerző tevékenységet végző középiskolásokkal - tapasztalatok híján érzékenyen rezonálnak a munka világában a diszkriminációs jelenségekre.

Az újszerűsége folytán a közösségi szolgálattal kapcsolatosan folytattak kutatásokat a tanulságokról (Bodó, 2014), a pedagógusszerep alakulásáról a közösségi szolgálat kapcsán (Bodó, 2016), továbbá említhetjük a közösségi szolgálat és a sajátos nevelési igényű diákok kontextusát (Hógye, 2015) is, de az érintett középiskolai korosztály heterogén munkatapasztalatainak feltárása elkerüli a kutatások fókuszát, függetlenül attól, hogy a fiatalok hatványozottabban érintettek a közvetlen vagy közvetett diszkrimináció jelenségében.

Kérdőíves kutatásunk során arra kerestük a választ, hogy a közösségi szolgálatban megjelenő, a jövedelemszerző munkát folytató, illetve a szakmai képzés keretében munkát végző diákok esetében milyen diszkriminációs jelenségek tárhatók fel.

A feltárt eredmények lehetőséget teremtenek arra, hogy mind a pedagógusképzés, mind a pedagógus-továbbképzés tartalmi elemei közé illesszük az újabb ismereteket, készségeket, melyek segítségével csökkenthető a diszkrimináció munkahelyi megjelenése, illetve tanulóinkat kellőképpen felkészítve akár megelőzhető is lehet.

Kulcsszavak: munkahelyi diszkrimináció, közösségi szolgálat, haszonelvű munkavégzés, pedagógiai felkészítés

A szerző elérhetősége: frankta72@yahoo.com

Fúzi Beatrix

EGYETEMI OKTATÓK SZEREPÉRTELMEZÉSE

Kutatásunk a gazdasági felsőoktatásban dolgozó oktatók és hallgatók motivációit, tanítási módszereit vizsgáló és fejlesztő projekt (EFOP-3.6.1-16-2016-00012) részeként valósult meg. Választ kerestünk arra, hogy az oktatók szerepértelmezése kapcsolatban van-e tanítási motivációjukkal és az általuk alkalmazott tanítási módszerekkel. Fel kívántuk tárni, hogy az egyetemi oktatók szerepértelmezésében milyen elemek jelennek meg.

Harminc gazdasági felsőoktatásban dolgozó oktatóval készítettünk félig strukturált interjút. Az interjúszövegeket többféle megközelítéssel elemeztük. Törekedtünk az információk kvantifikálására és mély, tartalmi elemzésére egyaránt. Ezen felül középiskolai tanárok szerepértelmezésével vetettük össze az egyetemi oktatókét.

Eredményeink szerint az egyetemi oktatók szerepértelmezése kevésbé körvonalazott és koherens középiskolai tanárokéval összehasonlítva. Az egyetemi oktatók szerepértelmezésében verseng egymással a tanár és a szakember (esetleg kutató vagy mester) szerep. Központi helyen szerepel a hallgatókkal való partnerség és együttműködés, az önfejlesztés és kiemelten az oktatói minőség, a tanórák színvonalának emelésére törekvés.

Kulcsszavak: gazdasági felsőoktatás, oktatói szerep, szerepértelmezés

A szerző elérhetősége: fuzi.beatrix@tmpk.uni-obuda.hu

Gazdag Katalin

MÉLTÁNYOSSÁG ÉS HATÉKONYSÁG A ROMÁNIAI ISKOLÁK FINANSZÍROZÁSÁBAN

Az elmúlt évek nemzetközi és hazai elemzései (vö. OECD 2017) egyaránt azt mutatták, hogy azoknak az országoknak sikerült a gazdasági növekedésben felzárkózni a korábbi évtizedeken előttük levőkhöz, amelyek az oktatási célra fordított beruházást helyezték előtérbe. A romániai közoktatás helyzetét elemezvén megállapíthatjuk, hogy az oktatási rendszer finanszírozását évről évre egyenlőtlenség, kiszámíthatatlanság jellemzi, mely tényezők mögött minőségi különbségek húzódnak meg. Ha azt feltételeznénk, hogy nincs összefüggés a ráfordítások és a minőség között, akkor méltányossági szempontból érdektelen volna a finanszírozási egyenlőtlenségek vizsgálata. Márpedig a nemzetközi empirikus kutatások (vö. Wößmann et al. 2007) szignifikáns összefüggést találtak az iskolák pénzügyi erőforrásai és az iskolai teljesítmény – mely a minőségi oktatás egyik előfeltétele – között.

Kvalitatív kutatásunkban az iskolaigazgatókkal készített interjúk alapján a romániai magyar tannyelvű iskolák helyzetének elemzésére vállalkozunk. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy a gyakorlatban milyen finanszírozási formák léteznek, azok között milyen mértékű az egyenlőtlenség megléte, illetve azokból milyen hátrányok származhatnak az adott tanintézményre vonatkozóan.

A kutatás során feltárt előzetes eredményekből megállapíthatjuk, hogy az oktatási intézmények eltérő, sajátos volta szükségessé teszi az alapfinanszírozás korrekciós koefficienssel való számolás tényét, melynek különböző módjait kutatásunk vázolja fel.

Poszterbemutató kulcsszavai: méltányosság, finanszírozás, erőforrás, hatékonyság

A szerző elérhetősége: katygazdag@gmail.com

Gréta Nánási– Barbara Szabó – Tímea Szűcs

DROPOUT IN HIGHER EDUCATION

Our poster presentation draws the attention to the students' dropout in the tertiary education. Firstly, our aim was to explore the literature related to this topic. It can be seen that the investigation of the causes and the background of the dropout, which is clearly high in tertiary education, became a significant issue from the 1970s at an international level as well. Despite this fact, investigations with the aim of the exploration of the causes of the students' dropout were hardly in the target of the researches. Fundamentally, Tinto's (1975) interactionist theory can be regarded as a base. Similarly, Astin (1993), Braxton et al (1997), Bennett (2003) and Southerland (2006) also measured the background factors of the phenomenon of the dropout. In our poster, we investigated the factors and models of the mentioned authors. We also assign a central role to the iceberg theory of the OECD introduced in 2012 which stated six factors as the possible causes of the students' dropout and stagnation e. g. academic achievement, student behaviour, family background, the structure of the institution, education policy or the attraction of the labour market. In our poster, we draw the attention to the results of the national and international researches besides the interpretation of the dropout's theoretical context. The results introduced in the presentation can give the answer to related questions: what kind of factors can be identified in the background of the dropout experienced in higher education? Furthermore, a stable basis can be created for the next phase (interviews) of our investigation.

Poszterszekció kulcsszavai: dropout, higher education, students

A szerző elérhetősége: gre.nanasi@gmail.com
szucstimea77@gmail.com

szabobara89@gmail.com

Gyertyánfy András

A NARRATÍV ELMÉLETEK TÉRHÓDÍTÁSA A TÖRTÉNELEMDIDAKTIKÁBAN

A hazai történelemtanítás a közfelfogás szerint forrásközpontú, célja a történelmi gondolkodás képességeinek, kompetenciáinak fejlesztése a történelmi források elemzése révén. Kutatásom kiinduló kérdése az volt, hogy más országok történelemdidaktikáját is ez vagy esetleg más irányzatok határozzák-e meg. Az összehasonlítás alapjául Németország és Anglia szolgált, amelyeknek a történelemdidaktikája más országok számára is mintaadó. A kutatás feltárta, hogy mindkét ország történelemtanítását a forrásközpontúság mellett a konstruktivizmus, a narrativitás (elbeszélésközpontúság) és a kompetenciaalapúság befolyásolta. A mai német történelemdidaktikának és a tanítás gyakorlatának már nem a forrás a középponti eleme, hanem a történeti elbeszélés. Angliában a gyakorlat ragaszkodik a forrásközpontúsághoz, míg a történelemdidaktikusok egy része a németországihoz hasonló irányváltást szorgalmaz. A kutatás kimutatta azt is, hogy a narrativitás az elmúlt évtizedekben a hazai történelemtanításra is jelentősen hatott. Eredménye egyrészt annak megfogalmazása, hogy a további narratív szemléletváltásnak kedvező hatásai volnának a hazai történelemtanításra, másrészt azoknak a kulcsproblémáknak az azonosítása, amelyek az elbeszélésközpontú elméleti keretben a történelemtanítást jellemzik. A kutatás elméleti jellegű, módszere a történelemdidaktikai szakirodalom elemzése volt, német vonatkozásban Fischerné Dárdai Ágnes korábbi kutatásaihoz kapcsolódott.

Kulcsszavak: történelemtanítás, forrásközpontúság, elbeszélésközpontúság, Németország, Anglia

A szerző elérhetősége: gyerandras@gmail.com

Gyöngyi Nemes

THE REDUCTION OF LINGUISTIC DEPRIVATION WITH ACTION RESEARCH - RESEARCH PLAN

Lot of international and Hungarian studies (Bernstein 1975, Bourdieu 1978, Bíró 1984, Pap - Pléh 1991, Oláh Örsi 2006, Derdák - Varga Aranka 1996) confirm that the reading and writing skills of the linguistic deprived children are poorly in the school. The limited literacy affects the labor market opportunities (for example illiterates (Csoma-Lada 2002)), the reduction of linguistic deprivation can therefore be desirable not only from educational but also from economic point of view. The lecture presents a research plan, the aim of the research is the development of the reading and writing skills of the linguistic deprived children in Kétújfalu - Kétújfalu is unprivileged village in Baranya County. We introduce in the first viewpoint the conceptual frame the international and Hungarian studies of linguistic deprivation (Bernstein 1975, Bourdieu 1978, Bíró 1984, Pap - Pléh 1991, Oláh Örsi 2006, Derdák - Varga Aranka 1996), in the second viewpoint deals the studies of action research strategy (Vámos 2013, Vámos - Csillag 2016). The aim of the research is to reduce the linguistic deprivation with the help of the action research strategy. The aim of the research reduces the learner's linguistic deprivation by choosing the method of action research strategy. During the research we would like to apply a teaching material, but this curriculum would to rely on the reflection of the students and of the colleges participating in the study. In the lecture, the main features of the curriculum will be presented. The practical relevance of research would be to reduce the linguistic deprivation of the primary school children in Kétújfalu. Hopefully, the chances of further schooling for students and their future employment opportunities in the labor market will increase by reducing the linguistic deprivation.

Kulcsszavak: linguistic deprivation, action research, teaching curriculum, development

A szerző elérhetősége: gyongyi0606@freemail.hu

Györe Géza

A FOLYÓIRATALAPÍTÓ ZSOLNAI JÓZSEF - SIKEREK ÉS KUDARCOK

Az 1990-es években a pedagógiai gyakorlat és pedagógiai kutatások átalakulásával, kiszélesedésével találjuk magunkat szembe. Ez generálja az új pedagógiai folyóiratok megjelenését, a nagy hagyománnyal rendelkező lapok koncepcióbeli változását is. Zsolnai József nevéhez több folyóirat alapítása is kötődik - Iskolakultúra (1990), ÉKP Híradó (1994), Pedagógia és minőség (1990) Scientia Pannonica (online folyóirat, 2007) -, ezek különböző funkciókat töltöttek be a Zsolnai-életmű kialakulásában. Legjobb tudomásom szerint - leszámítva az Iskolakultúrát - a jelzett folyóiratokkal érdemben senki sem foglalkozott. A MATARKA-adatbázisnak jelenleg végzem a tartalmi feltárásukat. Kutatásom a lapok formai és tartalmi elemzéséből áll. Kísérletet teszek arra is, hogy a lapokban megjelent Zsolnai írások életműbeli helyét kijelöljem.

Kulcsszavak: 1990-es évek, Pedagógiai folyóirat, Zsolnai Józse

A szerző elérhetősége: gyore.geza@almos.uni-pannon.hu

Győri Ágnes

KÖZÉPFOKÚ SZAKMAVÁLASZTÁS ÉS TÁRSADALMI KÖRNYEZET

Az előadás azt vizsgálja, hogy a középfokú szakképzésbe jelentkező diákok milyen szempontokat mérlegelnek szakmaválasztáskor, és hogy döntésüket hogyan alakítja környezetük. A magyar diákok továbbtanulásával foglalkozó szakirodalomban sok tanulmány vizsgálta már a középszintről a felsőoktatásba való bekerülést meghatározó tényezőket, de a középfokú továbbtanulási aspirációk feltárására – néhány kivételtől eltekintve (Bukodi 2000; Lannert 2003) – kevés kutatás irányul. Jelen vizsgálat a különböző szakmák és képzési formák (érettségit adó és nem adó szakképzés) választását befolyásoló szempontokat helyezi a középpontba úgy, hogy a tanulmányi adottságok és családi háttér hatása mellett más társadalmi-környezeti tényezők hatását is figyelembe veszi. Az elemzéshez használt kvantitatív adatfelvétel egy gazdaságilag fejlett régió 19 szakképző iskolájában tanuló diákok körében készült (N=630). A minta szakterület, iskolatípus és évfolyam szerint tükrözi az alapsokaság összetételét. Elemzésünk során abból indultunk ki, hogy a már megtörtént döntés (szakma- és iskolaválasztás) kérdezés által előhívott szempontjai alapján csoportokba rendezhetők a különböző szakmákat választó diákok. A társadalmi mobilitás és a szakmai aspirációk tekintetében a döntések eltérő „kalkulációs algoritmusainak” eredőit vizsgáltuk meg, majd többdimenziós elemzést végeztünk, hogy feltárjuk, milyen társadalmi-környezeti és egyéb változók hatnak arra, hogy a tanuló az egyik vagy a másik kalkulációs algoritmus szerinti csoportba kerül. Eredményeink a korábbi kutatásokból ismert családi kulturális, anyagi erőforrások hatásán túl árnyaltabb összefüggésekre is felhívják a figyelmet és rámutatnak arra, hogy a diákok kompetenciáit elvileg ismerő általános iskolai tanároknak elhanyagolható szerepe van a középfokú képzés kiválasztásában, különösen a továbbtanulásban motiválatlan, deprivált diákok szakmaválasztásában.

Kulcsszavak: szakmaválasztás, szakképzés, társadalmi környezet, hátrányos helyzet

A szerző elérhetősége: agnes.gyori@uni-corvinus.hu

Gyurcsó Júlia

**ÖSSZEHASONLÍTÓ KÖNYVTÁRPEDAGÓGIA : ISKOLAI KÖNYVTÁRAK ITTHON ÉS KÜLFÖLDÖN:
19-21. SZÁZAD**

Témaválasztásomat Prof. Dr. Kozma Tamás Összehasonlító neveléstudomány kurzusa, illetve „Az összehasonlító neveléstudomány alapjai” című könyve motiválta, melyek keretében betekintést nyerhettünk – többek között – a kontinentális és az atlanti oktatási rendszerek történetileg kialakult szellemiségébe, sajátos működésébe.

Előadásom célja a fenti oktatási rendszerek iskoláiban található könyvtárak működésének és könyvtárpedagógiai tevékenységének bemutatása. Az iskolai könyvtárak nemzetközi fejlődésének főbb irányait (angolszász út, porosz út), trendjeit ismertető elméleti és történeti háttér felvázolása után, konkrét példákon keresztül prezentálom az Amerikai Egyesült Államok, Anglia, Dánia, Svédország, Norvégia, Finnország, Németország, Ausztria, Svájc és Franciaország iskolai könyvtárügyének történeti fejlődését a 19. századtól napjainkig.

Kulcsszavak: könyvtárpedagógia, iskolai könyvtár, angolszász út, összehasonlító pedagógia

A szerző elérhetősége: gyurcsó.julia@kpvk.pte.hu

Hajdicsné Varga Katalin

GÉPELNI TANULNI - HOGYAN, MIKOR? A 10 UJJAS VAKÍRÁS TANÍTÁSÁNAK DILEMMÁI A KÖZGAZDASÁGI SZAKMACSOPORTBAN

Kutatótanári programom második évének kutatási eredményeit mutatom be az előadásban. Az országos online kérdőíves mérésben arra kerestem a választ, hogy a közgazdasági szakmacsoportban tanuló 9. évfolyamos tanulók milyen környezetben, eszközökkel és eredménnyel tanulják a 10 ujjas vakírást. A kutatás előzménye az első kutatási évben egy regionális felmérés volt, amely azzal a tanulással szolgált, hogy a 14-15 éves korosztály számára már nem optimális a hagyományos eszközökkel és módszerekkel tanítani ezt a jellemzően monotonitást igénylő "tantárgyat". Jelen kutatásban az ország 56 közgazdasági képzést folytató középiskolájába küldtem el e-mail-ben a felkérést a részvételre. A válaszok 35 iskolából érkeztek. Jellemzően a szaktanár motiváltsága és segítőkészsége döntötte el, hogy hányan töltötték ki a kérdőívet. Az eredmények szintén azt igazolják, hogy a tanítás-tanulás folyamatában mind a hagyományos, mind az online lehetőségeket ki kell aknázni. Hangsúlyosan figyelni kell az egyéni előismeretekre, s az esetek nagy részében nemcsak csoportok, hanem egyének közötti differenciálásra is szükség van az eszközök és módszerek használata tekintetében. Ki kell emelni azt az eredményt is, hogy a tanulók 80%-a felismerte, hogy a gépírási készség/jártasság nagymértékben hozzájárul a digitális írástudásuk minőségéhez. Az eredmények igazolják azt a hipotézist is, hogy szükség van egy új, az interneten hozzáférhető gépírástanító program elkészítésére.

Kulcsszavak: online kérdőíves kutatás, közgazdasági szakmacsoport, 10 ujjas vakírás tanítása

A szerző elérhetősége: hajvarka@gmail.com

Hegedűs Anita

A KÖZÖSSÉGI ÉS KULTURÁLIS TANULÁS HELYZETE A KISTELEKI JÁRÁSBAN A LEARN INDEX MUTATÓI ÉS INTERJÚS VIZSGÁLATOK ALAPJÁN

A tanulás kiemelt szerepet tölthet be a különböző térségek életében, jövőjük alakításában: amely térségben nem zajlik aktív tanulási tevékenység, ott a jövő is kockázatosabbá, kiszámíthatatlanabbá válhat (Kozma, 2016).

Előadásunkban megvizsgáljuk, milyen szerepet tölthet be a hátrányok leküzdésében a közösségi és kulturális tanulás a kisteleki kistérség esetében. Mind a kulturális, mind pedig a közösségi tanulás felől közelítve keressük azokat a kitörési pontokat, melyek hozzájárulhatnak a kisteleki kistérség, azon belül pedig az adott település, közösség hátrányos helyzetének leküzdéséhez.

Kutatásunk során kvantitatív és kvalitatív módszereket is használunk: először két adatbázis másodelemzését végezzük el (a Központi Statisztikai Hivatal, valamint A tanuló régiók Magyarországon kutatás (LeaRn) adatai). Célunk, hogy összehasonlítsuk a kisteleki kistérség adatait az országos átlaggal, a kistérségen belül pedig megvizsgáljuk az egyes települések LeaRn indexeit, s kiemeljük, mely települések tekintetében találunk kiugró értékeket az országos átlaghoz képest.

Majd a települések mindennapjainak szereplőivel készített interjúkat elemezzük, s megpróbáljuk feltárni a különböző kiugró számadatok mögött rejlő okokat. Vizsgálni kívánjuk, kik az adott település központi mozgatórugói, mely civil szervezetek, rendezvények, kezdeményezések állhatnak a kiemelkedő teljesítmény mögött. Célunk felderíteni, hogy a hátrány leküzdésének milyen elemei jelennek meg az adott településen a közösségi és kulturális tanulás tekintetében.

Korábbi vizsgálataink eredményei kimutatták a „helyi hősök”, azaz központi szereplők, kiemelkedő karakterek szerepét egy-egy település tekintetében, akik képesek egy személyben a fejlődés bizonyos elemeinek vagy akár a teljes fejlődésnek a motorjává válni. Előadásunkban célunk ezen szereplők kapcsán helyi esettanulmányokat is bemutatni.

Kulcsszavak: közösségi tanulás, kulturális tanulás, LeaRn index

A szerző elérhetősége: anitahegedus.mail@gmail.com

Hegedűs Roland

A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ HALLGATÓK INTÉZMÉNYVÁLASZTÁSA

Az intézményválasztást jelentősen befolyásolja a hallgató családi háttere. Nemzetközi szakirodalomban olvashatunk az intézményválasztásról, ahol többek között a földrajzi közelség az egyik fő tényező (Hachmeister/Hennings 2007, Polat 2012). Hazánkban e mellett megjelenik a tudás hasznossága, a minőségi oktatás (Csuka/Banász 2014).

Kutatásunkban a Felvi 2014 adatbázist elemezzük, ahol megvizsgáljuk a hátrányos és nem hátrányos helyzetű hallgatók intézményválasztását. A Debreceni Egyetemen tanul a legtöbb hátrányos helyzetű, ezért 2016/2017. tanévben kérdőíves vizsgálatot végeztünk. Az adatokat klaszteranalízissel elemeztük, és feltártuk a hátrányos helyzetűek intézményválasztási tényezőit.

Az eredményeink szerint a hátrányos helyzetűek a közelebbi intézményeket választják, az oktatás minősége kevésbé fontos számukra. Hazajárnak mindennap, fontos számukra a családjuk és a megszokott környezet.

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, felsőoktatás, intézményválasztás

A szerző elérhetősége: hegedusroland1989@gmail.com

Héjja Bella Emerencia – Bíró István Ferenc – Hórich Balázs – Szalai Tamás – Váradi Judit

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI ÉNEK-ZENEOKTATÁS TÁRSADALMI DIMENZIÓI

Hazánkban az ének-zene oktatás a Kodály-koncepcióval fonódik össze, melynek elsődleges céljai között szerepel a zenei nevelés, valamint a zeneértővé nevelés társadalmi szinten is. Kutatásunk során általános iskolásokat vizsgáltunk meg Váradi Judit és kutatótársai kérdőíves felmérését felhasználva, melyben magyar általános iskolások mellett Romániában, Szlovákiában, Szerbiában élő fiatalok kultúrfogyasztói jellemzőit figyeltük meg (N=805). A felméréshez négy kultúrfogyasztói csoportot alkottunk, amelyeket különböző független változók mentén vizsgáltunk meg és hasonlítottunk össze. Feltételezésünk, miszerint azok a fiatalok, akik az általunk megalkotott ún. extrafogyasztói csoportba kerültek, gyakrabban énekelnek, nagyobb valószínűséggel énekelnek kórusban és zeneiskolai tanulmányokat folytatnak, beigazolódott. A szocio-ökonómiai mutatók vizsgálata alapján azt találtuk, hogy a magasabb iskolai végzettségű, illetve a jobb anyagi helyzetű szülők gyermekei többször vesznek részt kulturális eseményen vagy hallgatnak zenét. Szintén pozitív összefüggés mutatható ki a szülők zenéhez való viszonyában és gyermekük kultúrfogyasztási mutatóiban. Feltételeztük, hogy az ének-zene órák típusa nem befolyásolja a fiatalok kultúrfogyasztási szokásait, de ez a feltételezésünk nem igazolódott be. Az országok közötti összehasonlítás tekintetében öt hipotézisünk közül kettőben azonosságot, a többi esetben eltéréseket tapasztaltunk.

Kulcsszavak: kultúrfogyasztás, szocio-ökonómiai státusz, ének-zene nemzetközi összehasonlítás

A szerző elérhetősége: bellaemerencia@gmail.com

Hideg Gabriella

A FAIR PLAY JELENTÉSTARTALMÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA KÖZÉP-KELET-EURÓPAI, KENYAI ÉS MALAJZIAI FIATALOK KÖRÉBEN

A vizsgálatunk középpontjában a fair play jelentéstartalma, szellemisége, eszmeisége, valamint fejlődéstörténete, illetve annak két korcsoport (általános iskolások 10–15 évesek és főiskolai, egyetemi hallgatók) és hat ország általi megítélése áll.

A technológia rohamos fejlődése, a kutatói világ kiszélesedése és a sokat hangsúlyozott nemzetköziesedés gondolata adta a lehetőséget a fair play jelentéstartalmának, a hozzá kapcsolódó erkölcsi értékek és normarendszerek nemzetközi vizsgálatához.

Egyre népszerűbb témáról van szó, így a nemzetközi irodalomban találunk ennek mérésére alkalmas programokat és tanulmányokat. Mindeközben felmerülhet a kérdés: miért vált központi témává? Talán azért, mert egyre érezhetőbb a társadalmakban lévő erkölcs- és értékvesztés? Hol tartunk most ebben a folyamatban? Mit érzékelnek ebből fiatalok Európán belül és kívül? Nekik mit jelent a fair play?

A vizsgálat célja – kérdőíves kutatási módszerrel – felmérni, meghatározni, és összehasonlítani a kulturális sokszínűség jegyében a diaszpóra magyarság (magyarországi, ukrainai magyar, romániai magyar, szerbiai magyar) és Európán kívüli (malaysiai, kenyai) fiataloknak a fair play szellemiségéhez és jelentéstartalmához kapcsolódó attitűdjét. Feltárva ezzel a sport jellemfejlesztő hatásának, – az élet minden területére kiterjedő – a fair play szellemében történő nevelés fontosságát.

Eredményként árnyaltabb képet kaphatunk különböző gazdasági, társadalmi, és szociokulturális környezetben élő fiatalok fair play fogalmához, valamint eszme-, és normarendszeréhez kapcsolódó attitűdjéről. Kirajzolódhatnak a fogalom kapcsán éles határok országok és korcsoportok között, de bebizonyosodhat, hogy a fair play alatt minden megkérdozett ugyanazt, illetve megközelítőleg ugyanazt érti.

Kulcsszavak: Fair play, sportolói példakép, etikai normák, sportszerűség

A szerző elérhetősége: hideg.gabriella@uni-eszterhazy.hu

Hill Katalin – M. Darvay Sarolta

FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS A PEDAGÓGUSKÉPZÉSBEN TÖRTÉNETÍRÁSON KERESZTÜL

A fenntarthatóságra nevelés terén a pedagógusképzés során két fő kihívás elé nézünk. Egyfelől a fenntartható fejlődési célok (FFC-k, angolul SDGs) tartalmát kognitív, emocionális, szociális és attitűdbeli síkon is közvetíteni a hallgatók felé, másfelől pedig elősegíteni az FFC nevelési céljainak megvalósításához szükséges módszertani háttér kialakítását.

Jóformán valamennyi FFC köthető a fogyasztáshoz, mely fogyasztás identitás-formáló erővé, mindennapjaink alakító tényezőjévé lépett elő. Ennek eredményeképpen olyan fogyasztókká válhatunk, akik tudtunkon, akaratunkon kívül folytatunk olyan életmódot, mellyel hozzájárulunk a Föld természetes erőforrásainak megfogyatkozásához, kizsákmányolásához, az ökológiai egyensúly felborulásához. Ez azt is jelenti, hogy világviszonylatban hosszú távon lehetetlen fenntartani azt az életmódot és életszínvonalat a Föld valamennyi polgára számára, amit mi itt és most (átlagos gazdasági helyzetben lévő polgárként) élünk.

A pszichológia tudományában ismert módszer a befejezetlen történet alkalmazása, mely nagyon jól adaptálható különböző környezeti, társadalmi fenntarthatósági problémák felvetésére és megoldási lehetőségek keresésére is. Munkánk során ezt alkalmaztuk oly módon, hogy a hallgató valamilyen fenntarthatósági problémát feszegető újságcikket – melyet vagy felkínáltunk számára, vagy önmaga keresett - olvasott el és írt hozzá új befejezést, melyben tükröződött élettapasztalata, életszemlélete, értékrendje, gondolkodásmódja.

Előadásunkban ennek eredményeit, szemléletformáló hatékonyságát kívánjuk bemutatni.

Kulcsszavak: fenntarthatóságra nevelés, történetírás, fogyasztói társadalom

A szerző elérhetősége: hillkatalin@gmail.com

Holik Ildikó

MENTORTANÁRI FELADATOK ÉS SZEREPEK EGY KUTATÁS TÜKRÉBEN

A mentortanárok feladatköre rendkívül komplex, s ennek megfelelően számos speciális szerepet tölthetnek be. Szakmai és személyes támogatást, mintát adnak a pályakezdők számára (Tordai, 2015), a modell, a szakértő konzultáns és a tanácsadó szerepét töltik be (Lesznyák, 2005).

Kutatásunk célja a mentortanárok feladatainak és szerepértelmezésének a vizsgálata. Kutatási kérdéseink: melyek a mentortanárok legfontosabb feladatai, illetve mennyire tartják fontosnak a különböző mentorszerepeket a válaszadók. Online kérdőíves kutatásunkat 86 gyakorlatvezető mentortanár körében végeztük.

Az eredmények alapján a válaszadók a mentor támogató szerepét tartják a legfontosabbnak (3,85 átlag 4 fokú skálán), s úgy vélik, hogy rájuk is leginkább ez jellemző (3,79). A mentortanárok legfőbb feladatának a tanárjelöltek módszertani felkészítését (3,7), a tanulók személyiségfejlesztését (3,6), a tanárjelöltek szakmai felkészítését (3,54) és a tanulók oktatását (3,25) látják.

Az előadás felhívja a figyelmet a mentortanári szerepértelmezés sokféleségére és jelentőségére, az elvárt feladatokra, valamint javaslatokat tesz a mentortanári szerep fejlesztési lehetőségeire.

Kulcsszavak: mentortanár, feladatok, szerepek

A szerző elérhetősége: holik.ildiko@tmpk.uni-obuda.hu

Horváth Ágoston – Sebők Anna

"OBJEKTÍV" ÉS "RELATÍV" TANULMÁNYI EREDMÉNYESSÉG A DIPLOMÁS PÁLYAKÖVETŐ RENDSZERBEN

Vizsgálatunk célja a hallgatói eredményesség két klasszikus mutatója, az osztályzatokon alapuló "objektív", illetve a hallgatótársakhoz viszonyított "relatív" tanulmányi eredményesség összevetése a Diplomás Pályakövető Rendszer adatai alapján. Annak érdekében, hogy az eltérő értékelési gyakorlatok hatását kiszűrjük, képzési területenként, illetve intézménytípusonként standardizált mutatót hozunk létre a DPR survey moduljának "Átlagosan milyen eredménnyel végezte el Ön ezt a szakot?" kérdése alapján, ezt hasonlítjuk össze a szubjektív önbesorolásra épülő "Az ebben az intézményben, ezen a szakon végzett többi diák tanulmányi eredményéhez képest az Ön tanulmányi eredménye jobb, vagy rosszabb volt?" itemmel. Vizsgálatunk elsődleges kérdése az "objektív" és a "relatív" mutatók érvényessége, kapcsolatuk háttérváltozók mentén történő feltárása által. E mutatók ugyanis a képzés kontextusába beágyazott jelentéssel bírnak, nem abszolút tartalommal rendelkeznek: hipotézisünk szerint az egyéni szintű szociodemográfiai, -ökonómiai státusz mellett viszonyukban, így érvényességük vonatkozásában is meghatározóak a képzések eltérő értékelési hagyományai, gyakorlati, illetve elméleti orientációja, valamint a képzési kimenet munkaerőpiaci közege. Ezért a két mutató kapcsolatát a munkaerőpiaci beválással összefüggésben is áttekintjük, megvizsgálva, milyen különbségek mutatkoznak a tanulmányi eredményesség retrospektív percepciójának mintázataiban az aktuális munkaerőpiaci pozíció szerint.

Kulcsszavak: relatív eredményesség, objektív sikeresség, Diplomás Pályakövető Rendszer

A szerző elérhetősége: horvagos@gmail.com

asebokanna@gmail.com

Horváth Cintia – Fügedi Balázs – H. Ekler Judit

A TESTNEVELÉS ÓRA IRÁNTI ATTITÚD VIZSGÁLATA KÜLÖNBÖZŐ OKTATÁSI MÓDSZEREK TÜKRÉBEN

A modern, minőségi iskolai testnevelés a direkt és indirekt tanítási stílusok széles spektrumának alkalmazását igényli. Akciókutatásunk célja a direkt (tanárközpontú, DM) és indirekt (tanulóközpontú, IM) módszerek hatékonyságának összehasonlítása a testkulturális tanulás minden doménterületén (pszicho-motoros, kognitív, affektív). Jelen előadásban a vizsgálat testnevelés órai motivációra vonatkozó eredményeit mutatjuk be. Két párhuzamos 5. osztályban (n=46) azonos, a kerettantervi kézilabda tananyag elsajátítása zajlott 4 héten keresztül, heti 2 órában. A mintaosztályban (DM) direkt, a kontrollosztályban (IM) indirekt módszerekkel dolgoztunk. A testnevelés iránti motivációt a 4 hetes oktatási-nevelési ciklus végén, a H-PMCSQ-2 (Az észlelt motivációs környezet a testnevelésben) kérdőív alkalmazásával mértük, az eredményeket kétmintás t-próbával hasonlítottuk össze kérdéscsoportonként. A kooperatív tanulás területén szignifikáns különbség fedezhető fel a két osztály között ($t=-5,894$, $p<0,000$) az IM javára. Szintén szignifikáns különbség mutatkozott ($t=2,153$, $p<0,037$), miszerint a DM tanulói úgy érzik, jobban kell teljesíteniük, mint társaik, valamint az összesített válaszok alapján a DM tanulók szignifikánsan nagyobb mértékben félnek a hibázástól ($t=2,639$, $p<0,012$). Módszertani akciókutatásunk eredményei megmutatták, hogy indirekt oktatási módszerek alkalmazásával komplexebb oktatási-nevelési hatást gyakorolhatunk, amely több fontos kognitív és affektív fejlesztési területet is érint. Pozitív hatásai növelhetik a tanulók belső indíttatását, motivált és sikeres testnevelés órai részvételét és ezzel a mozgásos életmód iránti pozitív attitűd kialakulását.

Kulcsszavak: direkt - indirekt tanítási stílus, oktatásmódszertan, testnevelés iránti attitűd

A szerző elérhetősége: horvath.cintia@uni-eszterhazy.hu

Horváthné Vertike Andrea

AUTISTA GYERMEK AZ INTEGRÁCIÓBAN. A PÉCSI ÉLTES EGYMI UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSAINAK NÉZETEI EGY TUDÁSBŐVÍTŐ PROJEKT BEMENETI SZAKASZÁBAN

A különleges bánásmód összetett fogalmi struktúrájának egyik részeleme az autizmus spektrumzavar diagnosztikus kategória. E gyermekek integrált nevelése és oktatása kompetens segítő szakemberek nélkül nem lehet eredményes. A spektrumzavar diagnózist mutató gyermekek számának emelkedése a nem autizmus szakirányú végzettségű utazó gyógypedagógusok tudásbővülését is megkívánja. Az elvégzett kvalitatív vizsgálat a Pécsi Éltes EGYMI utazó gyógypedagógusainak nézetét vizsgálja egy a tudásbővülésüket segítő komplex projekt bemeneti fázisában. A projekt az integrációban jelen lévő utazó gyógypedagógusok autizmusra vonatkozó ismereteit és tudását is gyarapítja. A projektben az autizmussal élő gyermekek szükségleteinek megismerésén túl a többségi pedagógusok autizmussal kapcsolatos érzékenyítésére is felkészülnek a pécsi utazó gyógypedagógusok. Tudásuk és szemléletük gazdagodásával és átadásával segítik az autizmus spektrumzavar diagnózisú gyermekek integrált formális nevelését, s remélhetőleg formálják „a legfontosabb erőforrás-tényező - a pedagógus”-ok (Lannert) szemléletét. A kutatás a Pécsi Éltes EGYMI utazó gyógypedagógusainak nézőpontjából vizsgálja az autizmus diagnózisú gyerekek integrált nevelésének kihívásait.

Kulcsszavak: autizmus, integráció, utazó gyógypedagógiai ellátás

A szerző elérhetősége: vertike.andrea@gmail.com

Hörich Balázs

MOBILITÁSI SZÁNDÉKOK ÉS REZILIENCIA A SZAKKÉPZÉSBEN

A mobilitási lehetőségek és igények, valamint az oktatási rendszer funkciói szorosan összefüggnek, így fontos kérdés, vajon egy-egy képzéstípus kiszolgálja-e kliensei ilyen irányú társadalmi igényeit. A magyar szakképzési rendszer egyre inkább kettészakad: míg az érettségit nyújtó képzések sokak számára mobilitási csatornaként funkcionálnak, az érettségit nem nyújtó képzések zsákutcát jelentenek. Az oktatási rendszer korai szelekciós mechanizmusa miatt a mobilitási vágyakat jószerével csak kimagasló tanulmányi teljesítménnyel lehet megalapozni a középfokú képzési szinten. A kutatási kérdésem az, vajon az apa iskolázottságához képest mért mobilitási szándék és az iskolai reziliencia mennyiben függ össze, illetve milyen különbségek figyelhetők meg az egyes középfokú képzéstípusok között. A korábbi kutatások főbb eredményeinek feldolgozását követően az Országos kompetenciamérés 2016. évi tanulói adatbázisának felhasználásával háromféle reziliencia-számítást végeztem. A hagyományos kvartilis modell mellett a tercilis, illetve a relatív iskolai reziliencia, valamint a státuszmegőrzésre vagy mobilitásra vonatkozó elképzelés együttjárása alapján kijelenthető, a mobilitási szándék és a kimagasló teljesítmény összefügg egymással. Ugyanakkor ez a kapcsolat csak a gimnáziumi és szakgimnáziumi képzésben erős, hiszen a szakközépiskolai tanulók esetében nem mutatható ki az összefüggés még abban az esetben sem, ha a kimagasló teljesítményt adott képzéstípuson belül értelmezzük.

Kulcsszavak: társadalmi mobilitás, iskolai reziliencia, szakképzés

A szerző elérhetősége: horichb@gmail.com

Ildikó Balácsi – Balázs Szalay – Kálmán Békési

HOW DO SCIENCE TEXTBOOKS INSPIRE AND SUPPORT EFFECTIVE PEDAGOGIES? ANALYTICAL FRAME AND CODING CATEGORIES FOR LOWER SECONDARY SCIENCE STUDENT BOOKS – PRESENTATION 1

In Hungary primary and secondary schools and teachers can only use textbooks enlisted on the list of certified/confirmed textbooks provided by the Educational Authority. Textbooks have to go through a thorough accreditation process to be included on the list, in which at least two independent experts give opinions about the book using a detailed evaluation questionnaire. Examples for questions are the overall quality of the content, the scientific correctness of it, about the appropriateness of the terminology used in the book, the feasibility of the content and structure for learning and teaching purposes for the intended age and grade, the relation with the National Core Curriculum or the language quality. Our research aims to make a different perspective to established textbook evaluation processes in Hungary in two ways. First, it intends to concentrate on features enhancing effective teaching and learning based on the latest research on the field of science education. Second, we intend to use quantitative and objective measures wherever possible to allow for detailed description and comparability across textbooks. In an international context, although the relevance of textbooks as teaching resources has been decreasing, they still influence teaching and learning and are inevitable parts of reform and interventions programmes. Students' books play a role as interfaces between educational policy and practice, national and enacted curriculum, a mediator of new contents and strategies to help change teachers' practices, differentiate teaching and learning, resource of lesson planning, and support of reducing time spent on preparation for or organization of the lesson. Our aim for the first half of 2018 is to code and evaluate four different 7th grade textbooks in Physics – three from Hungary and one from England. For the first three categories of evaluation, (1) content, (2) learning and teaching, (3) structure and organization we chose the chapters regarding thermodynamics, for (4) language, and (5) textbook layout we additionally selected ten random pages from all over the textbooks to use as the subject of evaluation. Based on experience from the test we will make modifications to and finalize the analytical frame and coding manual.

Kulcsszavak: textbook research, students' book analysis, science, secondary school, instructional effectiveness

A szerző elérhetősége: balazsi.ildiko@oh.gov.hu -----bekesi.kalman@oh.gov.hu

Imre Anna

ÁLTALÁNOS ISKOLAI VÁLTOZÁSOK ÉS KOMPETENCIAFEJLESZTÉS – PEDAGÓGUSI NÉZŐPONTOK

Kutatásunk a kompetenciafejlesztés intézményi gyakorlatban való megjelenési és kapcsolódási formáit vizsgálja (pl. intézményi dokumentumok, tanórai és tanórán kívüli foglalkozások, értékelés), általános iskolák körében, hátrányos és nem hátrányos tanulási környezetekben. A kutatás egyik fő kérdése a társadalmi összetétel változásaira adott intézményi és pedagógiai válaszok elemzése eltérő összetételű intézményekben (pl. McLaughlin-Talbert, 1994). A kérdést mikroszinten, intézményi kontextusban a tanulás nézőpontjából közelítjük meg, a tanítással-tanulással összefüggő folyamatok elemzésének segítségével.

A kutatás keretében a 2016/2017 tanévben online kérdőíves kutatást végeztünk 3 járás 25 általános iskolájának vezetői és pedagógusai körében, s néhány esettanulmányt készítettünk. Előadásunk a kutatás tapasztalataiból mutat be egy szeletet, a pedagógusok nézőpontjának kiemelésével. Az előadás a pedagógusi szintű és munkaközösségi tapasztalatokat mutatja be, építve a kérdőíves adatfelvétel eredményeire és az esettanulmányok tapasztalataira egyaránt. Az előadás első része az elméleti keretet mutatja be és a kérdőíves kutatásból emel ki néhány összefüggést. Az előadás második része a kutatás kvalitatív tapasztalataira épít, a gyakorlati megvalósítás oldaláról a mutatja be a pedagógusi törekvéseket és a munkaközösségek szerepét a két eltérő intézménycsoport esetében. Az elemzés során kiemelt figyelmet fordítunk a tanítási módszerek, az időfelhasználás, a tanórán kívüli foglalkozások, és az együttműködések kérdéseire.

Kulcsszavak: általános iskola, munkaközösségek, módszertani változások

A szerző elérhetősége: imre.anna@ofi.hu

Imre Nóra

TANULÁSTÁMOGATÁS, AVAGY A HÁZI FELADAT INTÉZMÉNYE AZ ISKOLA ÉS AZ OTTHON KAPCSOLATRENDSZERÉBEN

A házi feladat „intézménye” a hazai szakirodalomban periférikus tématerületnek tűnik. A nemzetközi szakirodalom azonban bővelkedik olyan tanulmányokban, melyek a házi feladatban a tanulmányi eredményesség növelésének egyik eszközét látják (Cooper et al, 2006; Eliam 2001; OECD, 2013). Másrészt számos kutatás vizsgálta ennek a témakörnek a rendszerszintű háttérét, az iskola és a család közötti kapcsolódási pontokat, a szülői erőforrások kérdését az otthoni tanulástámogatás terén (Epstein, van Voorhis 2001; Bempechat et al. 2011), vagy ennek hiányában a délutáni időszámban az iskolában rendelkezésre álló szakmai támogatás különböző formáit (Cosden et al. 2004) .

Tervezett előadásunk egyrészt támaszkodik az Országos Kompetenciamérés adataira, melyek érintik a szülői bevonódás egyes tevékenységformáit (pl. házi feladatban való segítségnyújtás), másrészt iskola és a szülő kapcsolatrendszerének a feltárására irányuló kvalitatív vizsgálatunk eredményeire. Ez utóbbi keretében 32 félig-strukturált szülői interjú elemzése történt meg. Előzetes feltevésünk szerint a kedvezőbb szocioökonómiai háttérű, társadalmi és kulturális erőforrásokkal rendelkező szülők bevonódása, aktivitása magasabb, s emellett könnyebben találnak olyan utakat, módokat, melyek hozzásegítik a tanulót a házi feladat elkészítéséhez, vagy a meglévő tudás elmélyítéséhez. Emellett az otthoni tanulástámogatás vélhetően magasabb tanulói eredményességgel jár együtt az általános iskola felső évfolyamain (6. és 8. évf).

Kulcsszavak: házi feladat, otthoni tanulástámogatás, eredményesség

A szerző elérhetősége: imre.nora@ofi.hu

Inántsypap Ágnes

SZÜLŐI ELVÁRÁSOK A GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA ÁLTAL FENNTARTOTT ÁLTALÁNOS ISKOLÁKKAL SZEMBEN

Napjainkban az oktatás és nevelés területén az egyik legvitatottabb téma az iskolaválasztás kérdése. Az iskolaválasztás determinánsai országonként és koronként változóak lehetnek, mégis vannak viszonylag állandónak tekinthető faktorok. Ilyenek lehetnek a lakókörnyezet, a szülők társadalmi státusa, iskolai végzettsége, vallásossága, kulturális tőkéje, bizalma az iskolában, mint a társadalmi mobilitás eszközében, jövőképe, illetve tájékozottságuk az iskolaválasztási lehetőségekről. Meghatározó determináns lehet továbbá a család összetétele és koherenciája.

Feltételezhetjük, hogy a felekezeti iskolákat választó iskola-felhasználók motivációi részben eltérők lehetnek az állami fenntartású intézményekétől, illetve a szülők legmagasabb iskolai végzettségének, munkaerőpiaci helyzetének és vallásosságának a mértéke szerint is változhat. Egy oktatási intézménnyel kapcsolatban a szülői elvárások részben az intézmény infrastrukturális feltételeire (épület állag, szaktanterem, tornaterem) fókuszálnak, ugyanakkor az oktatási és nevelési feltételek nem merülnek ki a materiális elvárások szintjén. Az elővizsgálataink során fény derült arra, hogy a szülők számára a magas színvonalú oktatás, egyéni tehetséggondozás, felzárkóztatás szintén nagyon fontos elvárás lehet. Sőt, többen megfogalmazták, hogy a jól nevelt diákság és a jól felkészült tanári kar, a befogadóbb légkör is fontos elvárás bizonyos szülői csoportok részéről.

A Görögkatolikus Metropólia általános iskoláiban, a I., III. és VI. évfolyamon tanuló diákok szüleinek körében felvett kérdőívek (1147db) eredményei alapján egyértelmű lett, hogy a magas színvonalú oktatás a legfontosabb szempont (35,3%), második legfontosabb szempont a jól felkészült tanárokkal szembeni elvárás (23,2%), a harmadik helyen a befogadóbb légkörrel kapcsolatos elvárásukat (11,9%) fogalmazzák meg a szülők és csak a negyedik helyen van az infrastrukturálisan jól felszerelt intézménnyel szembeni igény (8,9%). A többi elvárás mind 5% alatt van.

Kulcsszavak: felekezeti iskolák, iskolaválasztás, értékrend

A szerző elérhetősége: inantsypapagnes@gmail.com

Jancsák Csaba

SZEMTANÚKKAL KÉSZÜLT VIDEOINTERJÚK ALKALMAZÁSA VALAMINT HOZZÁADOTT ÉRTÉKE A TÖRTÉNELEM ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK TANÍTÁSÁBAN

Az előadás az MTA–SZTE Elbeszélte Történelem és Történelemtanítás Kutatócsoport (ETTK) aktuális eredményeit mutatja be. Az előadás empirikus forrását jelentő adatfelvételek az ETTK munkacsoportjaiban fejlesztett kísérleti tananyagok 2017 őszi és 2018 tavaszi iskolai tesztelése során történtek diákok, illetve történelemtanárok körében, kilenc közoktatási partnerintézményben. Az oktatáskutatás során három téma esetében (II. világháború, magyarországi Holokauszt, 1956-os forradalom) a tanórák hatását vizsgáltuk, a 2016/2017 tanévi innovációk eredményeként kifejlesztett „videointerjús” tanórákon, illetve a „hagyományos”, „tankönyvvezérelt” módon tanított kontrollosztályokban. Ezen (egyes iskolákban 2018 tavaszán még zajló) adatfelvételek eredményei kerülnek bemutatásra konferencián. Kutatási érdeklődésünk homlokterében ez év tavaszán a videointerjúk oktatási tartalmakba való beemeléseinek lehetőségei és hozzáadott értékének mélyebb mintázatai állnak. Kiinduló állításunk szerint az ilyen specifikációval bíró IKT tanórák és tananyagok támogatják a történelemtanítást és az állampolgári nevelést: a családi kommunikációból (korábbi kutatásaink által feltártak szerint) eltűnőfélben lévő, ám a történelemórán megjelenő személyes narratívák által hordozott érték-transzfer folyamatok erősítik a pedagógiai célok elérését, továbbá támogatják a gyermek és ifjúsági korosztályok tudatos és aktív állampolgárrá való nevelését. A videointerjúk módszertanilag megalapozott használata lehetőség a "történelmi gondolkodás" iskolai fejlesztése, és a történelmi események/mérföldkövek kollektív emlékezetben való megőrzése szempontjából is, és ezáltal hozzájárulhatnak a társadalmi értékek generációkon átívelő megmaradásához.

Kulcsszavak: oktatáskutatás, állampolgári nevelés, személyes narratívák, IKT

A szerző elérhetősége: csaba.jancsak@gmail.com

Janek Noémi

AZ ÓVODAPEDAGÓGIA TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI MEGÚJÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A KORAGYERMEKKORI NEVELÉS FORMÁLÁSÁHOZ

A pedagógusképzés során kiemelt szereppel kell bírnia annak, hogy a hallgatók pályára lépve saját munkájukra nézve reflektív pedagógussá válhassanak (Szivák, 2010.). Éppen ezért különösen indokoltta teszik a pedagógiai tárgyak hallgatói aktivitásra, gyakorlatorientáltságra építését, valamint a tanórán kívüli tanulási lehetőségek beépítését a képzésbe.

Akciókutatásomban az Óvodapedagógia felsőoktatási kurzus tartalmi, módszertani megújításának lehetőségeit vizsgálom annak két egymásra épülő tárgyában, két félévben, ugyanazon hallgatók részvételével. Poszterem az első félév végén kapott eredményeket foglalja össze.

Kutatásomban vizsgáltam a hallgatók előzetes oktatói és módszertani elvárásait a tantárggyal kapcsolatban, valamint a kurzushoz kapcsolódó előzetes ismereteket is feltártam. A félév végét követően egy részletes kérdőív segítségével mértem fel a hallgatók tanulásról való gondolkodását, a kurzus interaktivitásáról, szemléletformálásáról, módszereiről alkotott nézeteiket, valamint mindezekkel való elégedettségüket. Emellett a kurzust kiegészítő, félévente több alkalommal megrendezésre kerülő, gyakorlati szakemberek által vezetett Óvodapedagógia Műhely pedagógiai hozzáadott értékét is vizsgáltam.

Kutatásom mintájába N=65 nappali, N=25 levelező tagozatos első évfolyamos óvodapedagógus szakos hallgató került. A kapott adatokat statisztikai elemző programokkal és tartalomelemzéssel dolgoztam fel.

Akciókutatásom várható eredménye az Óvodapedagógia tárgy módszertani megújítása, a különböző adaptív tanulási módszerek, eszközök, tanórán kívüli tanulási lehetőségek és a tapasztalatok beépítése a hallgatók pályára való felkészültségének támogatása, szemléletük alakítása érdekében.

Poszterbemutató kulcsszavai: pedagógiai hozzáadott érték, óvodapedagógia, adaptív felsőoktatási tanulásszervezés, pedagóguskép

A szerző elérhetősége: janek.noemi@gmail.com

Jankó Krisztina

EGY ÖKUMENÉ SZELLEMISÉGŰ FŐVÁROSI ISKOLA TÖRTÉNETE

Hazánkban 2001-2016 között az alapfokú képzést nyújtó intézményeken belül növekedett az egyházi fenntartású intézmények száma és leginkább ez a tendencia a 2010-es évek után figyelhető meg. Ugyanakkor az önkormányzati fenntartású intézmények száma csökkent, az államiak esetében viszont szintén növekedés tapasztalható. A tanulói létszámadatokat vizsgálva is hasonló változás állapítható meg, ugyanebben az időszakban háromszorosára emelkedett az egyházi intézményekben tanulók aránya (Varga 2018). A hazai szakirodalomban az ún. ökumenikus iskolákról alig találhatunk forrást, ezért is éreztük elengedhetetlenül fontosnak a téma és ezen belül a felekezetek ökumenikus oktatásban való jelenlétének vizsgálatát. Magyarországon az ökumenikus szellemiségű iskolák a rendszerváltozás első szakaszában születtek és többnyire önkormányzati fenntartásúak voltak (Hideg, Jankó, Kozma, Oláh 2016). Az előadás az ökumenikus iskolák jelenére fókuszáló kvalitatív kutatás keretében esettanulmányon keresztül mutatja be egy budapesti általános iskola történetét. A vizsgálat során az intézményi dokumentumok és az iskolai statisztikai adatok elemzése mellett interjú készült az iskola korábbi, illetve jelenlegi igazgatójával, és megkérdeztünk pedagógusokat is.

Kulcsszavak: fenntartói változások, felekezeti oktatás, ökumenikus iskola

A szerző elérhetősége: janko.krisztina@ofi.hu

János Farkas

THE ROLE OF ENGLISH AS A GLOBAL LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Plurilingualism and multilingualism are key words which underpin the language policies of the European Union. English is considered to be the lingua franca of European Union higher education institutions for several reasons. The spread of English is inseparable from globalization. Ever wider use of English is promoted through economic, political and strategic alliances, through scientific, technological and cultural cooperation, through mass media, through multinational corporations, through improved communications, and through the internationalization of professional and personal domains of activity. Students and academics are more mobile than ever before, and competition for both is becoming fiercer. English is the first foreign language in almost all educational systems, the medium of academic communication and facilitates global academic exchange, advancement of knowledge, and career advancement and mobility. The need for English can be explained by several factors: the spread of language integrated learning (CLIL), internationalization, student exchanges, teaching and research materials, staff mobility, graduate employability and the market in international students. The research which teachers cite in today's classrooms is increasingly in English, not only in sciences but across all disciplines. The dominance of English-language online academic databases is obvious. The conclusion is that English is the language of science and it is the language we have to use if we wish to prepare our students for an international career in a globalizing world.

Poszterbemutató kulcsszavai: global language, higher education, CLIL

A szerző elérhetősége: farkas.janos@econ.unideb.hu

Járeb Ottmár

A TANULÁS ELŐTT, KÖZBEN ÉS UTÁN VÉGZETT RÖVID LAZÍTÓ GYAKORLATOK HATÁSA A GENERATÍV ERŐFORRÁSOKRA

A generatív erőforrások használata nagy jelentőségű a tanulás eredményessége szempontjából. Kutatásom célja megvizsgálni, hogy a lazítás fokozza-e a figyelmet és a koncentrációt. Az elméleti háttérrel egyrészt a kognitív terhelés elmélete (Sweller, 1994) és az annak fejlődésével egyre nagyobb jelentőségre szert tevő, a generatív erőforrásokra vonatkozó részei (Kalyuga és Liu, 2015), másrészt a lazításra (Bagdy, 2014) vonatkozó elméletek adják. A korábban Janurikné Soltész Erikával végzett, hosszabb lazító gyakorlatok hatását vizsgáló kutatásunk folytatásaként arra kerestem a választ, hogy a tanulás során alkalmazott rövid lazító gyakorlatok milyen hatással vannak az eredményességére. 2 csoportban összesen 24 hallgató ismerkedett meg a tanulás előtt, közben és után végezhető rövid lazító gyakorlatokkal abból a célból, hogy javuljon a tanulásra való felkészülés és a tanulás eredményessége. A kérdőív kérdései arra vonatkoztak, hogy a hallgatók használják-e a megismert módszereket, és a használók milyen hatásokat tapasztaltak. Az eredményeket a konferencián mutatom be, és beszámolok a továbblépési lehetőségekről is.

Kulcsszavak: kognitív terhelés, generatív erőforrások, lazítás, tanulás eredményessége

A szerző elérhetősége: ottmar@jareb.hu

Jármí Erzsébet Mária – Végh Ágnes

SZEMELVÉNYEK AZ OKTATÓK MÓDSZERTANI FELFOGÁSÁBÓL

A felsőoktatásról szóló releváns szakirodalom egyoldalúnak tűnő kritikus megállítása szerint, az egyetemi oktatók jórészt pedagógiai felkészültség nélkül manapság is hagyományos módon, azaz frontálisan, és nem a hallgatók igénye és a modern technológia adta lehetőségeknek megfelelően oktatnak, kevésbé hajlandóak innovatív módszerek alkalmazására. Egy EFOP pályázatnak köszönhetően kutatást folytattunk több egyetem gazdasági kara oktatóinak körében azzal a céllal, hogy megtudjuk, nekik mi a véleményük a fenti kritikákról, mit gondolnak a pedagógiai felkészültség hiányáról, mennyire befolyásolja ez a módszertani munkájukat, és általában hogyan viszonyulnak a tanításhoz módszertani szempontból. Az előadás azokról az eredményekről számol be, amihez három egyetem, összesen negyven oktatójával készült interjú elemzése során jutottunk. A Felsőoktatás-módszertan kutatócsoport tagjaiként azt feltételeztük, hogy az oktatók módszertani munka iránti attitűdjét nagyban befolyásolja a pedagógiai végzettség megléte vagy hiánya, hogy nincs tudatos stratégiájuk a hallgatók ösztönzésére, és hogy nagyobb részben a hallgatók önálló tanulásának és csak kisebb részben saját munkájuknak tulajdonítják a hallgatók tanulmányi eredményeit. Feltételeztük továbbá, hogy az oktatásra fordított innovációs tevékenységüket korlátozza a felsőoktatásban uralkodó, a tudományos aktivitást előtérbe helyező szemlélet. A vizsgálati minta oktatóinak nézetei nagyrészt cáfolták hipotéziseinket, és a tanítási hatékonyság problémáit más megvilágításba helyezték.

Kulcsszavak: oktatói motivációk, módszertani munka

A szerző elérhetősége: jarmai.erszabet@uni-bge.hu

Vegh.Agnes@uni-bge.hu

Joó Orsolya

TANÁRKÉPZŐS HALLGATÓK CSALÁDALAPÍTÁSI JELLEGZETESSÉGEI

A családszociológiai kutatások egyik kurrens témaköre a párválasztás, családalapítás. Különösen érdekes e téma vizsgálata a felsőoktatásban tanuló hallgatók körében, hiszen a jövő generációjának családalapítással és gyermekvállalással kapcsolatos elképzeléseinek kutatása mindig aktuális téma lesz. Megvizsgálva a különböző kutatások adatait azokban is láthatjuk, hogy a párkapcsolat, a család és a gyermek a legfontosabb életcélok között szerepel a legtöbb európai országban, Magyarországra pedig különösen jellemző az erős család- és gyermek-központúság (Földházi 2009). Jelen kutatásban a Család és Karrier kutatás keretein belül a tanárképzésben résztvevő hallgatók családalapítási terveit kívánjuk vizsgálni. Kutatásunk során kíváncsiak voltunk arra, hogy a változó családalapítási tendenciák milyen mértékben befolyásolják a hallgatók családalapítással kapcsolatos elképzeléseit, s milyen mértékben különböznek vagy éppen hasonlítanak a tanárszakos és nem tanárszakos hallgatók párkapcsolati és családalapítási attitűdjei. Kíváncsiak voltunk arra, hogy a leendő pedagógusok, a jövő generációjának nevelői (de egyben szülei is) hogyan vélekednek erről a kérdésről.

Kulcsszavak: tanárképzés, családalapítás, karrier

A szerző elérhetősége: orsolyajoo@gmail.com

Józsa Krisztián – Nyitrai Ágnes – Podráczky Judit

BÖLCSŐDÉS GYERMEKEK ELSAJÁTÍTÁSI MOTIVÁCIÓJÁNAK ÖSSZEFÜGGÉSE AZ OTTHONI, CSALÁDI JELLEMZŐKKEL

Kutatásunk célja az otthoni tényezők szerepének vizsgálata az elsajátítási motiváció erősségében bölcsődés gyermekek körében. Az elsajátítási motiváció a gyermeki fejlődés egyik kulcseleme, amely a kihívást jelentő problémák megoldása során mutatott kitartásban és érzelmekben nyilvánul meg. Meghatározó szerepe van a kognitív, szociális és pszichomotorikus fejlődésben (Busch-Rossnagel, & Morgan, 2013; Morgan, Józsa, & Liao, 2017). A téma fontossága ellenére jelen vizsgálatunk az első hazai kutatás, amely bölcsődés gyermekek körben vizsgálja a motivációt.

A mintát 210 bölcsődés gyermek alkotta, átlagéletkoruk 2,27 év (szórás 0,46 év), 51%-uk volt fiú. Az Elsajátítási Motiváció Kérdőív segítségével szülők és bölcsődei gondozók értékelték a kisgyermekek kihívásra adott érzelmi reakcióit és kitartását. Módszertanilag felkészített óvodapedagógus hallgatók végeztek családlátogatásokat a gyermekeknél, ennek során kitöltötték a HOME leltárt, mely az otthoni fizikai, érzelmi környezet értékelésére alkalmas. Mindkét mérőeszköz több skálából áll, ezek belső konzisztenciája magas (Cronbach's α értékek $> 0,7$).

Eredményeink szerint szignifikáns kapcsolat van a HOME leltárral mérhető családi változók és az elsajátítási motiváció dimenziói között. A HOME változók kapcsolata erősebb a bölcsődei gondozók motiváció megítélésével, mint az anyákéval.

Eredményeink alapján feltételezhető, hogy az otthoni környezeti tényezők, gyermeknevelési szokások alakításával a gyermekek elsajátítási motivációja is alakítható. Ez az eredmény megerősíti a szülők gyermekgondozását, nevelési szokásait segítő programok fontosságát.

Kulcsszavak: elsajátítási motiváció, otthoni-családi környezet, bölcsődés gyermekek

A szerző elérhetősége: jozsa@sol.cc.u-szeged.hu nyitrai.agnes4@gmail.com
podraczky.judit@ke.hu

Judit Herczegh

HOW TROLLING EFFECT ONLINE COMMUNITIES AND SOCIAL NETWORKS

In our lecture our aim is to track the establishment of community learning forms and the development of communication in the mirror of a medium defined by the internet.

In the comprehension of our age's society the effects of electronic, info-communicational devices play an important role, however the most instructive way is to follow and to understand the changes of social life in the mirror of internet and computerized media. Internet and computer have become part of individual socialization. When family is the primary, and school is the secondary socializational scene, then information society is regarded as the third one. Its great advantage is - especially for today's youth - while school mediates models and values during only school years, nowadays information society provides a lifelong forming similar to family. ICT elements are able to come forward with society forming strength nowadays, since structure, differences are made, transform, contacts are built up and demolish. Space created by ICT devices adjusts to the traditional social fault lines, is able to create new inequalities and equalities at the same time (Herczegh 2014).

Community networks are the scenes of communication and information stream, which provide learning functions not only in socializing respects.

Danah M. Boyd, Nicole B. Ellison (Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship) define social network by three criteria in their essay: It makes possible for individuals (1) to create semi-public or public sites in a defined system, (2) to be connected with users in touch and (3) to control/check and review their connections/contacts in the system.(Boyd-Ellison 2007).

On-line medium created his own behavioural and communicational etiquette, which is only present as an example to be followed. The primary communicational function of online surfaces – due to its facelessness - isn't always realized according to socializational standards, this phenomenon is strongly present on social media sites. Trolling is a serious danger in functioning of online social scenes and in supporting their functions.

Poszterbemutató kulcsszavai: trolling, online communities, informational society

A szerző elérhetősége: herczegh.judit@arts.unideb.hu

Judit Orgoványi-Gajdos

PRE- AND IN-SERVICE TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS THINKING TECHNIQUES OF PEDAGOGIC PROBLEM SOLVING

Contribution

To be teacher of the 21th century is not an easy one. The society, economic and political changes have a huge effect on mass-teaching too. The changing roles of teacher, the growing demands and expectations from the society and policy makers as well as the fact that there is strong connection between teachers' competences and student outcomes require high quality of teachers' preparation and professional development. Teaching is a practical activity so efficient problem-solving skill is one of the fundamental competencies that teachers need to possess (Shavelson 1981, Calderhead 1993).

I use the word of problem according to cognitive approach that says: problem exists when there is a "barrier" between a given situation and the desired one (Johnson 1972, Jackson 1983, Kahney 1986). Following Funke's definition (Funke 1991) teachers' pedagogical problem situations are complex ones because they:

- have a lack of clarity of the situation (intransparency);
- have multiple goals (polytely);
- have a large number of elements relevant to the solution process (complexity of situation);
- are highly interconnected with other situations (connectivity of variables);
- are dynamically changing over time (dynamic development);
- do not always have immediate consequences (time-delayed effect).

The differences between experts and novice problem solving cognitive process were examined mainly domain-specifically from the 1970's and 1980's years by psychological researches. Researches of teaching process also pointed out the type and the cause of differences between beginner and expert teachers (Bransford, Brown, and Cocking 2000).

Teachers face with challenges on every level of their professional development, therefore every teacher need to learn how to cope with their challenges. Because of the lack of routine and schemata new teachers usually do not feel comfortable in problematic classroom situation and hardly have any methods to use in these cases (Berliner 1988, 2004). Experienced teachers are better problem solvers as they have well-integrated and richly elaborates knowledge; complex, well-established and easy accessed schemata as well as more analytical and interpretive perception of classroom events (Tsui, 2009). However on the other hand too much practice and routine can lead to functional fixedness that also encumber the problem solving process so in-service teachers should be learn how to reframe and restructure their schemas the problematic situation requires (Schön 1983, 1987, Korthagen 1992, Eysenc and Keane 2010).

To help teachers on any stages handling classroom situation an educational program have been developed and tested during a design-based research in the Faculty of Education of Eszterházy Károly University. The program includes the theory and the practice of problem solving model with special thinking techniques in the context of reflective teaching and case-based learning (Orgoványi-Gajdos 2016).

Method

The design-based research had three main part: preliminary, prototyping and assessment phase (Plomp and Nieveen 2007). In the first stage the literature review and the theoretical framework of the program were shaped. During the prototyping phase the blueprint version were developed. The last part of the research covered the assessment part with impact evaluation. This presentation focuses on this part and the all over outcome of the research.

The evaluation part included ten (one-day) courses based on the developed program with 159 participants all together. The courses took place in Faculty of Teacher Training of Eszterházy Károly University between 2015 – 2016.

The sample of 159 participants was made by stratified random sampling method. There were completely mixed groups of the courses that were shared by sub-sample of teaching stage based on Berliners' categories: 35 future teachers, 33 new teachers, 30 competent teachers, 30 proficient teachers, 31 expert teachers (Berliner 1988).

The research questions and the hypothesis of the assessment phase focused on:

- the main features of the curricula,
- the participants' attitude towards the acquainted techniques,
- the effect of the program on teaching practice,
- the differentiation between sub-samples in the examined variables.

The data collection method were longitudinal study by questionnaire form with ordinal scales and open questions.

During the analysing process descriptive and mathematic statistics (ANOVA, regression analysis, factor analysis) were used (by SPSS software).

Expected Outcomes

The presentation focuses on the assessment phase of the whole design-based research. The participants were highly satisfied with the main features and content of the curricula as the average value were between 4-5 on a five point Likert-scale independently of sub-sample. The most positive features of the program were self case-based learning, the improvement of practical knowledge, the knowing of the new techniques and also the interactive learning environment. These outcomes were supported by factor analysis too. Speaking about the most significant differences among sub-samples, it figured out that new teachers rather require cases with solution as an example to use while more competent teachers appraise so much the general thinking methods. The longitudinal research also pointed out that the effect of the program was much wider than only knowing new techniques: development of systems thinking, attitude change, successful solution process, more routine in problem solving were most mentioned beside the knowing of problem solving process and the methods of its' steps.

Kulcsszavak: teacher training, curriculum, problem solving, teacher competencies

A szerző elérhetősége: o.gajdos.judit@gmail.com

Juhász Erika

PROFESSZIÓÉPÍTÉS A KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉSBEN

A közösségi művelődés felsőfokú szakmai képzése nagy utat járt be az eltelt több mint 60 év alatt. Az 1956-ban Durkó Mátyás és munkatársai által életre hívott népművelés szak akkor még csak ún. harmadik szakos képzésként indult el két másik főszak mellett, ebből vált pár év alatt második helyes főszakká. A társadalmi paradigmaváltások következtében az 1970-es évek közművelődési modelljéhez igazodva először közművelődési előadó szakká alakult, majd a rendszerváltás gazdasági és menedzsment szemlélete révén egyetemi szakként a művelődési és felnőttképzési menedzser, főiskolai szakként a művelődésszervező nevet kapta. A bolognai felsőoktatási átalakulások során önállósodott a korszak egész életen át tartó tanulási szemléletéhez igazodva a képzés felnőttképzési területe andragógia alap- és mesterszak néven. Azonban sajnos a kulturális terület önálló alapszakja csak ebbe szakirányként olvadva mehetett tovább. az elmúlt években a közösségi szemlélet (újbóli) megerősödése segítette a szak kulturális területének létjogosultságát, így megjelent a közösségsszervező alapszak, amelynek mesterszakos folytatása a kulturális mediáció szak lett, az andragógia képzés viszont csak mesterképzésben maradhatott meg. Mindezen átalakulások természetesen tartalmi átalakulásokkal, hangsúlyeltolódásokkal, új képzési tartalmak megjelenésével is együtt jártak.

A folytonos átalakulás egyik oldalról pozitív folyamat: a képzés igazodik a társadalmi paradigmaváltásokhoz. Másik oldalról pedig a szakmaterület professzióépítési hiányosságait is mutatja. A szakma és szakmai képzésének megerősítése, stabilizálása érdekében fontos a közösségi művelődés szakmai és tudományos utánpótlása. Ehhez számos tényező járulhat hozzá, többek között: szakképzés, szakmai továbbképzés; felsőfokú (BA, MA, PhD) képzések; tudományos alapú kultúrakutatások; szakmai és tudományos diskurzusok és érdekérvényesítés (pl. konferenciák, műhelyek, workshopok stb.), szakmai és tudományos (hazai és nemzetközi) nyilvánosság (publikációk, szakfolyóirat); szakkönyvtár és szakmatörténeti gyűjtemény; szakma – felsőoktatás – tudomány hálózatosodása és együttműködése ezen célok érdekében. Mindezek segíthetik a szakterület tudományterületi beágyazódottságát és ezáltal a társadalmi presztízsének megalapozását.

Kulcsszavak: közösségi művelődés, szakképzés, tudományos nyilvánosság

A szerző elérhetősége: juhaszerika5@gmail.com

Kálmán Békési

HOW DO SCIENCE TEXTBOOKS INSPIRE AND SUPPORT EFFECTIVE PEDAGOGIES? ANALYTICAL FRAME AND CODING CATEGORIES FOR LOWER SECONDARY SCIENCE STUDENT BOOKS. PRESENTATION 2

Two of our research objectives were (a) to identify effective science teaching and learning strategies, models and methods, and (b) to measure how science students' books support and inspire teachers and students to apply these most effective pedagogies. The first objective requires a large scope of good quality knowledge from educational science and the practice of textbook analysis. Therefore, we decided on conducting a systematic and large-scale search of available literature. Limitation was the restricted number of hard-copy and online subscriptions to peer-reviewed publications available from our institution. The major source of publications we used were online journals and freely available book sections. Lists of bibliographies were generated by Google Scholar, ERIC and ProQuest. Out of 16664 peer reviewed articles we used a partly targeted, partly randomized sample of 767 items, taking the ranking features of search engines into account. For designing the coding manual and evaluation tool, our group examined international examples of textbook evaluation/accreditation manuals, such as Hungarian, German, Hong Kong Chinese and from the IEA. The literature review also involved around a hundred further publications, using a more traditional approach by looking for the primary sources of most cited and referenced literature both printed and electronic. With respect to systematic online search, we adopted methods from the practice of systematic reviews. Concept matrices, Boolean and further search operators were used. Inclusion criteria amongst others were being a systematic review, meta-analysis or large-scale study, being peer-reviewed, containing quantitative results on effects, being conducted in relation to teaching science on secondary level (preferably 10 to 14-year-olds) and being published since 2000. As one of the results, we have compiled a structured list of upper primary/lower secondary science pedagogies which are proven to raise performance in various cultural and social contexts. In relation to how textbooks can support teaching and learning process, we identified the following aspects to be evaluated: (2.1) constructing new concepts, (2.2) the optimal balance of whole class teaching and different forms of independent/collaborative work (including experiments), (2.3) expected levels of thinking, (2.4) approaches to assessing acquired knowledge, (2.5) not domain-specific skills improvement and (2.6) techniques to indicate metacognition. I put emphasis on the learning and teaching dimension in this presentation, because the rest four (content, structure and organization, language and layout) are to contribute to the success of the former one.

Kulcsszavak: textbook research, students' book analysis, science, secondary school, instructional effectiveness

A szerző elérhetősége: bekesi.kalman@oh.gov.hu

Kalocsai Janka

DIÁKÖNKORMÁNYZATOK, ÉS A DIÁKOK ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉSI LEHETŐSÉGEI A HAZAI KÖZÉPISKOLÁKBAN

Az iskolai diákönkormányzatok hatékony és tartalmas működése kulcsfontosságú az iskola demokratikus működése szempontjából. A diákönkormányzatok szerepe meghatározó abból a szempontból is, hogy itt alakulhatnak ki azok a szervezett viselkedési minták és attitűdök, melyeket a fiatalok a későbbi életszakaszukban tágabb környezetükre is alkalmazhatnak. Az előadás célja a középiskolai diákönkormányzatok jelenlegi helyzetének, problémáinak és lehetőségeinek bemutatása.

Az előadás két kutatás eredményeit mutatja be: egyrészt fiatalok körében felvett reprezentatív felvétel, másrészt pedagógusok, illetve intézményvezetők megkérdezésén alapuló kérdőíves kutatás főbb tanulságait ismertetem. Az elemzés során rangsoroltam a mintába került intézményeket, fókuszba állítva a nevelési értékeket, az intézményvezetői gyakorlatot, illetve a diákok érdekérvényesítési lehetőségeit. A létrehozott indexen szélsőséges értékeket elérő iskolákban a kvantitatív adatgyűjtés eredményeit kvalitatív adatgyűjtési módszerek alkalmazásával is árnyaltam.

A kutatás alapvető kérdése, hogy milyen lehetőségei és fórumai vannak a diákok érdekérvényesítésének és véleménynyilvánításának, illetve milyen tényezők járulhatnak hozzá a diákönkormányzatok hatékony működéséhez. Az eredmények alapján a diákönkormányzatok több típusa különböztethető meg. Eredményeim szerint a diákönkormányzatok működése sok esetben látszólagos, ugyanakkor a diákönkormányzatokat támogató pedagógus és az intézményvezető kulcsfontosságú az iskolai diákönkormányzatok hatékony és tartalmas működése szempontjából. A diákok széles participációja szintén növeli a diákönkormányzatok hatékonyságát. Az előadás során kitérek arra is, hogy milyen előnyökkel járhat, ha a diákok bizalmat, felelősséget kapnak, illetve beleszólást az iskola életébe.

Kulcsszavak: Diákönkormányzat, diákok érdekérvényesítése, iskolai demokrácia

A szerző elérhetősége: kalocsai.janka@yahoo.com

Kapás Mónika

A ROMA/CIGÁNY NEMZETI KÖZÖSSÉG OKTATÁSÁBAN FELMERÜLŐ PROBLÉMÁK ÉS LEHETŐSÉGEK SZERBIA ÉS MAGYARORSZÁG ÖSSZEHASONLÍTÁSÁBAN

Az előadásom célja, hogy Szerbia kisebbség felzárkóztató nevelési-oktatási programját összevegyem a vele szomszédos ország, azaz Magyarország felzárkóztató nevelési-oktatási programjával, érintve az EU erre vonatkozó törvényét is, amit Szerbia az EU-hoz való csatlakozása érdekében minden erővel igyekszik betartani.

Kutatásom fókuszában, a kisebbségben lévő roma/cigány nemzeti közösségeket veszem alapul, ugyan is azt szeretném megvizsgálni, hogy az ő esetükben hogyan valósul meg a minőségi oktatás, mint elméleti síkon, mint pedig a gyakorlatban, ami nem minden esetben fedi egymást.

Kutatási módszerek közül a releváns szakirodalmak felhasználása, hivatalos dokumentumelemzés és a törvényi szövegek összehasonlítása került választásra, illetve a pedagógusokkal strukturált interjúk is készültek.

A kutatás várható eredményeként arra számítok, hogy az általam vizsgált két ország összehasonlításában hasonlóan sikeresen működik a kisebbségben élők nevelése-oktatása.

A konklúzió viszont merőben más, mint amire számítottam, ugyan is Magyarországon sokkal fejlettebb a kisebbségben lévő nemzeti közösségek minőségi oktatása, mint Szerbiában. Sok esetben nem a roma családi szocializáció a változtatandó, hanem maga az iskolai gyakorlat, ugyan is ha a roma tanulók szocializációs sajátosságait figyelmen kívül hagyják, akkor már eleve kudarcra van ítélve az oktatásuk. A szerbiai roma tanulók többsége számos rejtett mechanizmuson keresztül, alacsony minőségű, motivációt romboló oktatásban részesül.

Kulcsszavak: roma/cigány nemzeti közösség, esélyteremtés, inklúzió, tanulási akadályozottság, lehetőségek

A szerző elérhetősége: kapasmonika7@gmail.com

Karászi Zsuzsanna – Tóth Anna Dorina

ELBUKNI A RAJT UTÁN - TOVÁBBTANULÁS ÉS LEMORZSOLÓDÁS A DEBRECENI EGYETEMEN KÉPZÉSI TERÜLETEK TÜKRÉBEN

A felsőoktatás szempontjából máig sarkalatos kérdés a hallgatói lemorzsolódás. Kutatásunkban arra szeretnénk rávilágítani, hogy milyen jelek utalhatnak a későbbi lemorzsolódási hajlamra már a felsőoktatásba jelentkezés pillanatában. Előadásunkban betekintést adunk a jelentkezők továbbtanulási motivációiról a Debreceni Egyetemen. Azt vizsgáljuk, hogy képzési területenként milyen mértékű a lemorzsolódás a Debreceni Egyetemen, melyek a leginkább lemorzsolódásnak kitett képzési területek. A kutatási kérdéseinkre elsősorban nemzetközi és hazai szakirodalomban és a felvételi statisztikákban, felsőoktatási adatbázisokban keressük a választ. A Felsőoktatási felvételi adatbázis, az Effects of Institutional Integration On Student Achievement In Higher Education (IESA) és a Felsőoktatási Információs Rendszer (FIR) adatbázisokból vizsgáltuk a továbbtanulási döntéshozatalra és a lemorzsolódásra vonatkozó adatokat. Kutatásunkban olyan továbbtanulási motivációkat azonosítunk, amelyek korrelációja előrejelezheti a lemorzsolódást a felsőoktatásban. Ilyen továbbtanulási motivációk közé tartozik a kényszer, a nyomás hatására és a szülők tanácsára történő felsőoktatási jelentkezés – ezen motivációkból továbbtanulók magasabb mértékű lemorzsolódást mutatnak az átlagostól a képzési területeket tekintve.

„Az előadás az 123847 számú projekt keretében készült, ami a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.”

Kulcsszavak: felsőoktatás, továbbtanulási motiváció, lemorzsolódás

A szerző elérhetősége: zsuzsanna.karaszi@gmail.com anna.dorina.toth@gmail.com

Kasza Georgina

NEMZETKÖZIESEDÉS, HALLGATÓI MOBILITÁS, INTÉZMÉNYI GYAKORLATOK

Az elmúlt évtizedekben a nemzetköziesedés a felsőoktatás egyik legfontosabb tendenciájává vált. Az előadás bemutatja, hogy a nemzetközi és hazai programok, ösztönzők hogyan befolyásolták az intézményi szintű gyakorlatokat.

Az elmúlt évtizedekben az európai integráció és a Bologna folyamat határozta meg azt a keretet, amelyben a felsőoktatási intézmények definiálták stratégiai céljaikat és a nemzetköziesedéssel kapcsolatos tevékenységeiket.

A nemzetköziesedés egy komplex fogalom, rendszerszinten nehéz megragadni, de jól dokumentálható intézményi szinten. A szakirodalom szerint négy megközelítés azonosítható, amelyek azt mutatják be, hogy a felsőoktatási intézmények hogyan reagálnak a nemzetközi folyamatokra. Ezek a megközelítések tartalmazznak egymást átfedő elemeket, de jól azonosítható kategóriákként értelmezhetők: cselekvésközpontú, folyamat.orientált, kulturális etikai megközelítés vagy kompetenciaalapú megközelítés (Qiang 2003).

A kutatás kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket egyaránt tartalmazott: statisztikai és adminisztratív adatbázisok másodelemzése, dokumentumelemzés, félig strukturált interjúk.

A kutatás mellett érvel, hogy felsőoktatási hallgatói mobilitás meghatározó hatással van az intézmények tevékenységeire és stratégiáira. Az intézményi megközelítések összehasonlítása segít megérteni a hasonlóságokat és különbségeket az egyes intézmények között, választ ad arra a kérdésre, hogy egyes intézmények miért tudnak proaktívan bekapcsolódni a folyamatokba, míg mások inkább követői annak.

Kulcsszavak: nemzetköziesedés, hallgatói mobilitás, intézményi gyakorlatok

A szerző elérhetősége: georginakasza@gmail.com

Katalin Pally

STUDENT MOBILITY TRENDS BETWEEN TRANSCARPATHIA AND HUNGARY

Student mobility refers to in-country and cross-border migration. Learning mobility is an opportunity to gain the necessary knowledge and degree in a country with a more developed educational system (Lajos 2005).

Student mobility of cross-border Hungarian students differs from the European pattern since borders separating countries of Carpathian basin do not close national identities (Pusztai-Nagy 2005).

Educational scholarship policy provided by the Hungarian State makes a difference. Its goal is that the cross-border Hungarian students should gain professional knowledge and should use this knowledge returning to their mother country (Erdei 2005; Epare 2008).

This poster presentation aims to illustrate the student mobility in terms of Transcarpathian graduates among cross-border territories.

Due to the Transcarpathian region's economic situation, geographical position, and historical background the travel need and necessity was always high (Hanusz-Kókai 2009).

After the transition, migration processes from the severed territories, therefore from the Transcarpathian region, started. (Molnár 2008; Teperics 2012).

The presentation pays attention to the introduction of the different types of education, that the Transcarpathian candidates can apply for: Balassi Institute (one year preparatory training for further education in higher educational institutions); full-training scholarship; Erasmus programme; Makovecz Student Mobility Programme; Phd-scholarship; research grant.

Poszterbemutató kulcsszavai: student mobility, higher education, Transcarpathian students, further education, training programmes

A szerző elérhetősége: p.katinka16@gmail.com

Keczer Gabriella – Jármái Erzsébet Mária

AZ OKTATÓI MUNKA MOTIVÁLÓ ÉS DEMOTIVÁLÓ TÉNYEZŐI A FELSŐOKTATÁSBAN

Előadásunkban primer kutatási eredmények alapján mutatjuk be az oktatói munka motiváló és demotiváló tényezőit a felsőoktatásban, azon belül a gazdasági képzésben.

Kutatások és tanulmányok nagy száma igazolja, hogy az oktatók attitűdje, munkájának színvonala, innovatív módszerek iránti hajlandósága alapvetően befolyásolja az oktatás minőségét, a hallgatói eredményességet, így a lemorzsolódást, a tanulási eredményeket, a felsőoktatás hatékonyságát (lásd egyebek között Bouwma-Gearhart 2011, Colbeck et al 2002). Ezért fontos megismernünk, hogy melyek azok a tényezők, amelyek növelik, illetve csökkentik az oktatók motiváltságát.

Elméleti keretként Bess (1997) megállapításait használtuk, mely szerint az oktatók motivációját három „birodalom” határozza meg: önmaguk, az intézményi körülmények és a még tágabb, rendszerszintű kontextus.

Kutatási módszerünk a mélyinterjú. Eddig összesen 40 interjút készítettünk az ország különböző, gazdasági képzést folytató felsőoktatási intézményeiben dolgozó főállású oktatókkal. Ebben – a kutatás más, jelen előadásban nem tárgyalandó témái mellett -- arra kérdeztünk rá, hogy milyen egyéni, intézményi és rendszerszintű tényezők növelik, illetve csökkentik az alanyok motiváltságát.

Kutatási eredményeink azt mutatják, hogy a legfontosabb motiváló tényező a hallgatóktól érkező visszajelzés és az oktatói munka eredményessége; demotivátorként pedig a hallgatók nem megfelelő hozzáállása és a túlzott munkaterhelés jelenik meg.

Kulcsszavak: felsőoktatás, oktatói munka, motiváció,

A szerző elérhetősége: keczergabriella@gmail.com jarmai.erszebet@uni-bge.hu

Kenyeres Attila Zoltán

A TELEVÍZIÓS DOKUMENTUMFILMEKBŐL TANULÓ FELNŐTTEK JELLEMZŐI

Publikációnk a felnőttek televíziós ismeretterjesztő filmekből történő kulturális tanulását vizsgáló országos kutatáshoz illeszkedik. Ezen belül célunk az, hogy feltárjuk, milyen háttérváltozók jellemzik azokat a felnőtteket, akik rendszeresen néznek televíziós dokumentumfilmeket. Milyen jellemzőkkel bír az ismeretterjesztő filmeket nézők és az azokat nem nézők csoportja olyan háttérváltozók alapján, mint a nem, az életkor, a településtípus, az iskolázottsági szint, a vallásosság, a párkapcsolati státusz, a gyermekek száma, illetve a kulturális és az anyagi tőke nagysága. Elemzésünk empirikus alapját az az országos online kutatás adta, amelyet a Debreceni Egyetem Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszéke valamint a Nemzeti Művelődési Intézet közösen végzett 2016 nyarán. A kutatás során csaknem 4000 kulturális közfoglalkoztatott töltötte ki az online kérdőívet, amelynek eredményeit SPSS adatkezelő program segítségével analizáljuk. A vizsgálódás elsődleges célja annak feltárása, milyen szerepet töltenek be a televíziós ismeretterjesztő dokumentumfilmek a hazai felnőttek mindennapos tanulásában. Olyan kutatást, amely ilyen részletességgel vizsgálta kifejezetten a dokumentumfilmek tanulásban betöltött szerepét, még nem végeztek. Publikációnkban a kutatás releváns eredményeit ismertetjük, illetve hasonlítjuk össze az idevonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalmi megállapításokkal.

Kulcsszavak: informális tanulás, dokumentumfilm, televízió, média, kulturális közfoglalkoztatottak

A szerző elérhetősége: kenyeres.attila@arts.unideb.hu

Kerekes Jenő

TERMÉSZETTUDOMÁNYOK A NONFORMÁLIS OKTATÁSBAN

Romániában a 2011-ben megjelent Oktatási Törvény magában foglalja a formális és nonformális oktatási formákra vonatkozó rendelkezéseket. A nonformális oktatás a kompetenciák parciális vagy teljeskörű fejlesztéséhez járulnak hozzá, mintegy kiegészítve a formális oktatást (Flueraş, 2014).

Az 1950-es évektől intézményes keretek között működő nonformális oktatás megmaradt a romániai oktatási rendszerben. Az 1990-es években a fő cél az ismeretek akadémiai szinten történő megtanítása és megtanulása volt, viszont a gyerek személyiségének fejlesztéséhez elengedhetetlen volt a tapasztalatokon alapuló, élményalapú tevékenységben való részvétel (Albulescu, 2008).

Jelen kutatásban azt vizsgáljuk, hogy a pedagógusok véleménye szerint a természettudományok oktatására hatással van-e a nonformális oktatás? Segítik-e a tapasztalaton alapuló tevékenységek a természettudományos gondolkodás kialakulását? Hogyan vélekednek a gimnáziumban dolgozó tanárok az újszerű, kompetencia alapú oktatás bevezetéséről?

Online kérdőívet használtunk a Kovászna megyei gimnáziumi és nonformális oktatásban résztvevő pedagógusok körében (N=101).

Az eredmények rávilágítanak arra, hogy az iskolán kívüli tevékenységek a formális oktatással karöltve hozzásegítik a természettudományos gondolkodás kialakítását, valamint fény derül arra is, hogyan vélekednek a 2017-ben gimnáziumi szinten bevezetett kompetencialapú tantervről a tanárok.

Poszterbemutató kulcsszavai: természettudományok, nonformális oktatás, kompetencia fejlesztés

A szerző elérhetősége: kerekesjn@gmail.com

Kerülő Judit

MÉRHETŐ-E A FELSŐOKTATÁS HOZZÁADOTT ÉRTÉKE?

A felsőoktatási tevékenység egy olyan hosszú szolgáltatás, melynek eredményeként a hallgatók a folyamatból értéknövekedéssel lépnek ki. Az értékalapú megközelítést hangsúlyozó definíciók arra a kérdésre keresik a választ, hogy mit kap a hallgató az intézménytől, mitől és mennyivel lesz több azáltal, hogy az adott intézményben folytat tanulmányokat. A felsőoktatási intézmények kibocsátásának eredményessége véleményük szerint több oldalról mérhető és a hozzáadott érték a beiskolázási pillanattól a munkaerőpiaci megjelenésig nagyon széles skálán értelmezhető. (Aldridge-Rowley 1998, Oldfield –Baron 2000, Kelsey-Bond 2001, Arambewela et al 2005).

Pusztai Gabriella a felsőoktatási intézmények hozzáadott értékét, az azt elemző könyvében a hallgató személyiségében bekövetkező olyan változásként értelmezi, amely a felsőoktatási intézmény hatására jön létre. (Pusztai 2016).

A felsőoktatási intézmények hozzáadott értékmérésének legfontosabb célja, hogy kompetencia-fejlesztési képességeket javító beavatkozásokat generáljon. A felsőoktatási törvény arra kötelezi az intézményeket, hogy a belépő hallgatók kompetenciamérését végezzék el, ez adja a téma elemzésének aktualitását. A hallgatói kompetenciamérések akkor gyakorolnak pozitív hatást a felsőoktatásban zajló tanulás minőségére, ha ezek mögött megjelennek a komplex, fejlesztésre orientált modellek, az ezeket támogató pedagógiai innovációk és mindezek hozzájárulnak a hallgatói sikerességhez, csökkentve ezzel a lemorzsolódás mértékét. Előadásomban arra teszek kísérletet, hogy összefoglaljam, mire használhatják a mérést és annak eredményét az ágazati szereplők, a felsőoktatási intézmények, a hallgatók, továbbá bemutassam és elemezzem a méréssel összefüggő módszertani kérdéseket, nehézségeket.

Kulcsszavak: felsőoktatás hozzáadott értéke, kompetenciamérés, lemorzsolódás

A szerző elérhetősége: keruloj@gmail.com

Kispálné Horváth Mária

NEM FORMÁLIS TANULÁS ÖTVEN ÉV FELETT

Előadásomban egy empirikus kutatás eredményei alapján vizsgálom az ötven év feletti nem formális tanulását, elsősorban a tanulási motivációkat és hatásokat. A kérdőíves kutatásban összesen 350 fő vett részt, akik az adatfelvétel idején különféle nem formális keretek között, például kulturális, művészeti képzésekben, sportklubokban, hobbikörökben, életvezetési tanfolyamokon képezték magukat. A 350 válaszadó 42%-a (147 fő) ötven év feletti, idősnek tekinthető tanuló. Az előadás során az egyébként kevésbé kutatott idős tanulókkal kapcsolatos adatok bemutatására fókuszálok, azonban külön figyelmet szentelek az ötven év feletti és alatti felnőttekre vonatkozó kutatási eredmények összehasonlítására is. A kutatási eredmények elemzésekor a következő eljárásokat alkalmazom: relatív gyakorisági eloszlás, számtani középérték, kereszttábla-elemzés, klaszteranalízis. A legfontosabb kutatási eredmény – igazolva az ezzel kapcsolatos hipotézisemet –, hogy az időskori nem formális tanulás pozitív hatásai mind a négy általam vizsgált dimenzió (1. mentális jóllét, 2. társas kapcsolatok, 3. időszerkezet, 4. tudás, tudásbővülés) esetében jelentősen erősebbek a negatív tanulási hatásoknál. A kutatási eredmények alapján a nem formális tanulás az idős tanulók mentális jóllétét és komfortérzését növelő, a tudásuk és a társas kapcsolataik bővülését eredményező, valamint a szabadidejük hasznos eltöltését segítő, így számos társadalmi és egyéni haszonnal bíró tevékenységnek tekinthető.

Kulcsszavak: időskori nem formális tanulás, tanulási motivációk, tanulási hatások, tanulási komfortérzés

A szerző elérhetősége: kispalne.horvath.maria@srpszkk.elte.hu

Kiss Zoltán – Bognár József – Csáki István

EDZŐ-SPORTOLÓ KAPCSOLAT JELLEMZŐI A SPORTOLÓI TELJESÍTMÉNY, A MAGATARTÁS ÉS A TANULMÁNYI EREDMÉNYEK ALAPJÁN

Az utánpótlás nevelésével foglalkozó sporttudományos szakirodalomak a szakmai tudás mellett kiemelik az edzők pedagógiai felkészültségének jelentőségét. Egyértelmű, hogy az edző – sportoló kapcsolat jelentősége meghatározó tényező a fiatal labdarúgók fejlesztésében és tehetségük kibontakoztatásában. Az viszont kevésbé kutatott terület, hogy a mérkőzéseken mutatott teljesítmény, a sportoló magatartása és tanulmányi eredménye hogyan viszonyul az edző – sportoló kapcsolathoz. Felderítő jellegű kutatásunk célja az, hogy bemutassuk az edző – sportoló kapcsolatrendszerét a sportolói teljesítmény, a magatartás és a tanulmányi eredmények tükrében. A vizsgálatot egy kiemelt labdarúgó akadémián végeztük el (N=70). A kutatás folyamán kérdőíves módszert alkalmaztunk, mely arra irányult, hogy milyen véleményt fogalmaznak meg a fiatal játékosok az edzői szereppel és az edzői jellemzőkkel kapcsolatban. A minta jellemzéséhez leíró statisztikát, a két csoport közötti különbségek bemutatására kétmintás T-próbát alkalmaztunk ($p < 0,05$). Az edző – sportoló kapcsolat vizsgálata során megállapítható, hogy a labdarúgók az edző motiváló szerepét és előrelátó képességét emelték ki. Ezzel szemben az edzőt elsődlegesen nem tekintik menedzsernek, barátoknak vagy családtagnak, valamint nem kizárólag a teljesítményorientáltság és mérkőzés fontos. A bajnoki mérkőzéseken nyújtott teljesítményük alapján a jobb és kevésbé jobb játékosok alkotta csoportok válaszai között nem találtunk eltérést. Az intézmény házirendjét kevésbé betartó csoport tagjai viszont úgy érzik, hogy az ő véleményüket nem olyan mértékben veszik figyelembe az edzők, mint társaikét, valamint több törődést is igényelnek. Az iskolai tanulásban jobban teljesítő csoport tagjai szerint edzőjük fokozottabban figyel a véleményükre. Érdekes pedagógiai kérdés, hogy az edző milyen módszerekkel és eszközökkel tudja segíteni a labdarúgók sokoldalú fejlődését, és ez hogyan hat a teljesítményre, tanulmányi eredményre és magatartásra.

Kulcsszavak: labdarúgás, edzői szerep, sportolói magatartás, tanulmányi eredmény

A szerző elérhetősége: kiss.zoltan@pfla.hu

Klein László

„...OLY ÉDESEN HANGZIK FEL A MAGYAR ZENGZETES BESZÉD AZON AJKAKON...”: A SZENTENDREI IZRAELITA ELEMIS ISKOLA ÉS TANÍTÓI

A vészkorszakban elpusztított hitközségi iratok nélkül mennyiben rekonstruálható az identitás formálódásában meghatározó szerepet játszott, helyi zsidó iskola nyolc évtizedes működése, hétköznapijai? A korábbi kutatás (Szomszédaink, 2015) kiszélesítéséként a városi sajtó után vármegyei lapok és levéltárban fennmaradt közigazgatási iratok (MNL PML V.373.b. 1873–1944) vizsgálatára került sor, valamint a többi felekezeti iskola évkönyvei és országos pedagógiai lapok (Néptanítók Lapja, Izraelita Tanügyi Értesítő stb.) adtak adatokat. Illetve az asszimilálódott neológ közösség iskolai ünnepeiről, tanítóiról életinterjúk is forrásul szolgáltak az 1920-as években született visszaemlékezőktől (USC VHA Shoah).

Hogyan vezette be az iskolai takarékpénztárat nevelési eszközként Tausz Ármin 1880-ban? Mit tudható Eckstein Lipótról és Reichmann Manóról? Az iparostanonc iskolában miért Varga (Weisz) Antal tanította a betűvetést a századforduló után? Ha Tolnai Jenő színvonalas oktatása szerb szülők gyermekeit is a zsidó elemibe vonzotta, miért kellett elbocsátani egy évtized múlva? Hogyan lett az iskolaszéki elnökből, a református polgári iskola kedvelt tanárából, Óvári (Oblatt) Józsefből két évtized múlva ellenség, hogy aztán a Sonderkommendóban végezze életét? Miről számolt be túlélőként Lindenfeld Andor? Előadásomban kitérek rá, hogy lehet a helytörténet integráns részévé tenni mindezeket.

Kulcsszavak: zsidó oktatás, iskolatörténet, néptanítók, felekezeti oktatás, helytörténet

A szerző elérhetősége: klein.laszlo@ppk.elte.hu

Kocsis Zsófia

A HALLGATÓI MUNKAVÁLLALÁS, MINT A LEMORZSOLÓDÁS EGYIK LEHETSÉGES TÉNYEZŐJE

A lemorzsolódás egyik lehetséges okaként jelenik meg a munkaerőpiac vonzása. Az egyetemisták életében már a munkába állás időpontja nem esik egybe a diploma megszerzésének időpontjával (Bocsi, 2013). A munkaerőpiacra való kilépés képlékenysége vezetett ahhoz, hogy napjainkban a diploma nélkül elhelyezkedők keresete olykor magasabb, mint diplomával rendelkezőké. Ebben az értelmezésben a munkaerőpiac vonzó hatása még jobban érvényesül (Kun, 2014). A hallgatók részéről ehhez kapcsolódhat az általuk végzett szakpiacképességének negatív megítélése, amely az egyetemi tanulmányok félbeszakításához vezethet. A hallgatói munkavállalás következményeként felmerül néhány igen fontos kérdés: Az individuális, demográfiai, társadalmi tényezők valamint az intézményi környezet mely elemei segítik vagy hátráltatják a munkavállaló diákot a tanulás-munka egyensúlyának kialakításában? Mekkora az a munkaterhelés, ami növeli lemorzsolódási kockázatot? Jelen kutatásunkban az egyetemi tanulmányok mellett folytatott munka jelentős szerepet játszott az interjúalanyok életében, és ez hatással volt a lemorzsolódásukra. A kvalitatív kutatás során 17 félig strukturált személyes interjú eredményeit elemeztük. A kutatásunk ezen szakasza is felhívja a figyelmet arra, hogy az egyetem melletti/helyetti munkavállalás megkerülhetetlen vizsgálati pont a lemorzsolódás tekintetében, valamint a felsőoktatási intézmények és a munkaerőpiac kapcsolatának megerősítése továbbra is megvalósításra váró feladat.

„Az előadás az 123847 számú projekt keretében készült, ami a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.”

Kulcsszavak: lemorzsolódás, felsőoktatás, hallgatói munkavállalás

A szerző elérhetősége: zsofikocsis6@gmail.com

Kolosai Nedda – Pataky Gabriella – Mészárosné Darvay Sarolta – Sinkó Judit – Bereczkiné Záluszkai Anna – Lehmann Miklós

ÚJRAÉRTELMEZETT KULTURÁLIS JÁTSZÓTEREK - ÓVODÁSOK MÚZEUMI TANULÁSA

Hogyan válhat a múzeum az óvodáskorú gyermekek élményközpontú tanulási környezetévé? Milyen módszerekkel lehet óvodapedagógus szakos egyetemistákat felkészítenünk a gyermekkultúra értékeinek továbbadására? Olyan múzeumi tanulási környezet és foglalkozás megteremtése multidiszciplináris módszerekkel, mely segítségével a múzeum, elsősorban a játékmúzeumok katalizátorává válnak a generációk közötti kulturális párbeszédnek, az élményalapú értékközvetítésnek, a modern múzeumi tanulásnak.

A kutatás célja tanító- és óvodapedagógus szakos egyetemisták felkészítése az élményalapú értékközvetítés megtapasztaltatására óvodások múzeumi tanulásának kutatás alapú, multidiszciplináris megközelítésével. További cél a Hetedhét Játékmúzeum egyedülálló gyűjteményeinek megismertetése a jövő közoktatásának formálóiival, a hallgatókkal. A jelenlegi társadalmi-kulturális változásokkal együtt változik a gyermekkultúra, melynek formálása és tanulmányozása során szükséges figyelembe vennünk az óvadás gyermekek társadalmi változások nyomán alakuló és formálódó világképét, sajátos gondolkodásuk változásait (Király, 2013) (Kolosai, 2013). Kutatási eredmények szerint a felnőttek elvárásait követik a gyermekek elvárásai a gyermekkultúra tartalmaival kapcsolatban (is) (Ligtfoot és Valsiner, 1992 idézi: Nguuyen és Fülöp, 2006). Ahogyan az óvodapedagógusok és a szülők gondolkodnak a gyermekkorról, azzal meg is határozzák a gyermekkort (Kolosai, 2016).

Multidiszciplináris kutató csoportunk tagjai egyetemi oktatók, kutatók, muzeológusok és múzeumpedagógusok együttműködve kidolgoztunk egy élményközpontú múzeumi foglalkozást. A múzeumi foglalkozás hatékonyságát azonnal teszteltük óvadás csoportok részvételével, szakmai szempontrendszer alapján óvodapedagógus hallgatók, óvodapedagógusok és óvoda vezetők bevonásával (N= 54 fő). Kérdőíveket, reflexiós naplókat és írásbeli, strukturált interjúkat elemeztünk statisztikai módszerekkel.

A jó múzeumi foglalkozás esetén az óvodások úgy érzik, mindaz ami ott van, róluk szól. Olyan élettérbe lép, ahol valóságos, komoly témákkal találkozik, mely a térben és időben létező sokféle, párhuzamos gyermekkorokról, az ő életvilágaikról, élményvilágaikról szól. Kutatások azt mutatják, hogy amennyiben érdekes volt a múzeumban lenni, elmennek a barátaikkal is az óvodapedagógusok, az óvadás gyerekek pedig „elviszik” a szüleiket, nagyszüleiket a múzeumba. Így válik a múzeum az élethosszig tanulás élő terepévé.

Kulcsszavak: gyermekkultúra, játékkultúra, óvodások a múzeumban, élethosszig tanulás

A szerző elérhetősége: nedda.kolosai@gmail.com

Kolosai Nedda – Janek Noémi – Svraka Tamásné – Endrődy-Nagy Orsolya

ADAPTÍV FELŐOKTATÁSI KÖRNYEZET A KORAGYERMEKKORI NEVELÉS FORMÁLÁSÁHOZ - FÓKUSZBAN A PEDAGÓGIAI HOZZÁADOTT ÉRTÉK

Áttekintve nemzetközi tendenciákat a felsőoktatás minőségfejlesztésével foglalkozók évtizedek óta sürgetik a felsőoktatás-pedagógia módszertani megújítását annak érdekében, hogy a korszerű és szakszerű tanulásirányítási módok és munkaformák az oktatás más színterein is tért hódítsanak, elterjedjenek (Halász, 2012, 2016). Világszerte nagy figyelem összpontosul a pozitív tanulási környezet megteremtésére, amely a hallgatók számára vonzó, részvételre ösztönző: együttműködést, szociális és emocionális tanulást facilitáló. (Osher, Kidron, Brackett, Dymnicki, Jones és Weissberg, 2016; Sugai és Horner, 2006). A változásokkal való szembesülés fontos sajátossága, hogy a felsőoktatás szereplői, a képzési programok fejlesztésében érdekeltek, például maguk az oktatók, hogyan értelmezik a tanulási folyamatokat, az elérni kívánt tudást, ezzel összefüggésben hogyan szervezik meg a hallgatók tanulását (Halász, 2012, 2016). A korszerűbb pedagógiai gyakorlat reflektív gondolkodás és gyakorlat fejlesztésére irányul, mely intézményi szinten a megújulásra képes tanulószervezet kialakítását, személyes szinten a problémaazonosítást és problémamegoldást segíti elő (Szivák, 2010). Kutatásunk célja olyan innovatív és adaptív tanulási környezet kialakítása, pedagógiai módszertan kidolgozása a felsőoktatásban, amelynek eredményeként hosszú távon megvalósulhat egy pedagógiai szemléletváltás a közoktatásban is (Csapó, 2016).

Kutatásunk négy felsőoktatási kurzus tartalmi, módszertani megújításának kezdeti eredményeit foglalja össze. Akciókutatás keretében felmértük a hallgatók előzetes elvárásait a tantárgyakkal kapcsolatban. A félév végén részletes kérdőívvel vizsgáljuk a hallgatók tanulásról való gondolkodását, a kurzusok interaktivitásáról, szemléletformálásáról alkotott nézeteiket valamint mindezekkel való elégedettségüket. A hallgatók reflexiói mellett hivatásukra vonatkozó szabad asszociációik tartalmának változását is vizsgáljuk. Kutatásunk mintájába összesen N= 351 nappali és levelező tagozatos, tanító, óvodapedagógus valamint kisgyermeknevelő szakos hallgató került. Adatainkat statisztikai elemző programokkal és tartalomelemzéssel dolgoztuk fel.

Az újraértelmezett tanulás, tudásátadás, szocializáció koncepciójának meghonosításához szükség van egy pedagógiai szemléletváltásra. Lényeges, hogy a pedagógus munkája váljon kreatív, önállóan gondolkodó munkává, amely vonzza azokat a fiatalokat, akik kreatív, alkotó módon szeretnének dolgozni (Csapó, 2016). A tanulás sikerességében döntő szerepet tulajdonítunk a tanulók aktivitásának, tevékenységeinek (Németh, Mikonya és Skiera, 2004), értelmezésünkben a tanulás egyfajta közös aktivitásban, kölcsönösen megteremtett új egyensúly, kutatásunk fókuszában a pedagógiai hozzáadott érték fogalma áll.

Az akciókutatás várható eredménye a kurzusok módszertani megújítása, a felsőoktatásban adaptív tanulási módszerek, eszközök, és pedagógiai terek hatékonyságának vizsgálata, mindezen a tapasztalatok beépítése a hallgatók pályára való felkészítésébe. A korábbi években kikísérletezett csoportos, interaktív technikákkal a hallgatók szívesen vesznek részt kurzusainkon, a lemorzsolódás minimális, motiváltabbá válnak, így tanulásuk is eredményesebb.

Kulcsszavak: pedagógiai hozzáadott érték, konstruktív tanulásfelfogás, pedagógus- és gyermekkép, kooperatív munka, adaptív felsőoktatási tanulásszervezés

A szerző elérhetősége: nedda.kolosai@gmail.com
svraka.tamasne@tok.elte.hu

janek.noemi@gmail.com
endrodyorsolya@gmail.com

Kolosai Nedda – Pataky Gabriella – Mészárosné Darvay Sarolta – Soósné Kiss Zsuzsanna – Füzi Rita – Biharniné Krekó Ilona – Gradwohl Edina – Feith Helga Judit – Lukács Jakab Ágnes – Falus András

A KORAGYERMEKKORI EGÉSZSÉGGKULTÚRA FORMÁLÁSA KORTÁRSOKTATÁSSAL – SZAKMÓDSZERTANI PEDAGÓGIAI KÍSÉRLE

A gyermeket, a gyermekkort vizsgáló kutatásokban mára általánossá vált a szocializáció kölcsönösségi modellje (Golnhofer és Szabolcs, 2005). Kutatásunk kapcsolódik azokhoz az elméleti modellekhez, melyek döntő szerepet tulajdonítanak a tanulók aktivitásának (Piaget,), tevékenységeinek (Németh, Mikonya és Skiera, 2004), a kooperatív tanulásszervezési módoknak, melyek értelmezésében a tanulás közös aktivitásban, kölcsönösen megteremtett új tudás. Felfogásunkban a tanulás, a szocializáció, a szociális tanulási formák sikeressége nem csupán a szocializációs ágensek hatékonyságán múlik, döntő szerepet tulajdonítunk a gyerekek aktivitásának, értelmezésünkben a tanulás és a szocializáció egyfajta közös aktivitásban, kölcsönösen megteremtett új egyensúly. Kutatásunk szerint az egészségkultúra formálására vonatkozó kortársoktatási programokra növekvő igény jelentketik mind hazai, mind nemzetközi viszonylatban. A létező kortársoktatási gyakorlatok azonban nagy heterogenitást mutatnak, kevés projekt dolgozott ki saját, komplex módszertant és kortársoktatási rendszert. A kortársoktatók felkészítésében, az oktatás időtartamában nagy a heterogenitás, a legtöbb program rövid, néhány alkalmas beavatkozást nyújt, általában nem törekszik a tudományosság kritériumainak megfeleltethető eredményességmérésre.

Kutatásunk célja olyan innovatív pedagógiai módszertani fejlesztés gyakorlatának kidolgozása, elméleti háttérének leírása, amelynek eredményeként a hagyományos iskolai oktatás keretei között működő, részben az egészségmagatartással kapcsolatos tudásbővítő, attitűdformáló, részben személyiség- és közösségfejlesztési célokat komplexen szolgáló kortársoktatási programok kerülnek kidolgozásra.

Ennek érdekében a témához kapcsolódó angol, német és magyar nyelvű tudományos folyóiratokban, valamint a PubMed és a ScienceDirect adatbázisokban, előre meghatározott szempontrendszer alapján feltártuk a kortárs egészségfejlesztéssel foglalkozó tanulmányokat és programokat, különös hangsúlyt fektetve a hazai és nemzetközi kezdeményezések összehasonlítására (Ágnes és mtsai, 2017). Adatbázisunkat SPSS statisztikai programmal elemeztük, a leíró statisztikák mellett keresztábla-elemzést és Chi2 próbát alkalmaztunk. Ezzel párhuzamosan a kutatásban elkezdtük óvodákban, általános- és középiskolákban N=896 tanuló bevonásával kortársoktatási programunk vizsgálatát. Általunk 24 órában kiképzett egyetemisták segítségével kétféle egészségnevelési program hatékonyságvizsgálatát végeztük el. Több módszerrel gyűjtöttünk kutatási adatokat: az egyetemisták reflexiós naplóinak és projekterveinek tartalmait valamint a programban részt vállaló pedagógusok és tutorok fókuszcsoporthoz tartalomelemzéssel összegeztük. Kutatási módszereinkkel így feltártuk a kortársoktatás elméleti keretrendszerét, valamint a mindennapi pedagógiai

gyakorlatban, osztálytermi szituációkban, konkrét gyerekcsoportok vizsgálatával végeztük megvalósításának vizsgálatát.

Saját programjaink eredményességének vizsgálata során, a kutatásban résztvevő kortársoktató egyetemisták kiemelték a kreatív, alkotó jellegű feladatok sikerét, életkori közelségükből fakadó könnyed és jó kommunikációjuk tapasztalatát, egyben leírták tapasztalatlanságukból, valamint a (kortársoktatói) pedagógiai helyzet strukturálatlanságából fakadó nehézségeiket. Érdekes eredményünk, hogy egyik legnagyobb nehézséget a tanulóközösségben történő együttműködés megvalósítása jelentette számukra. Mindezen tényezőket figyelembe véve 2018-ban új modellt és pedagógiai módszertant dolgoztunk ki a kortársoktatás pedagógiai gyakorlatának vizsgálatához. Kialakítottunk egy pedagógiai kísérleti helyzetet, melyet 1- 12. évfolyamon minden osztályfokon, minél több gyerekcsoportban, minden életkori rétegben átlagosan (vagy legalább) 50 tanulóval, heterogén szocioökonómiai státuszú iskolákban végzünk el. A kontrollcsoport mellett a tudományos kísérlet elvárásainak megfelelően, minden osztályfokon megjelenik azonos egészségnevelési témában két kísérleti csoport. A prezentáció bemutatja a pedagógiai kísérletet, a folyamatban lévő kutatás részletes, aktuális eredményeit, valamint azt, hogyan működött a kortársoktatás kutatás által definiált gyakorlata az egyes életkori csoportokban, elsősorban a gyerekcsoportok együttműködését, a kortárstanulás hatékonyságát helyezve az elemzés fókuszába.

Poszterbamusztató kulcsszavai: kortársoktatás, egészségkultúra, kooperatív munka, együttműködés, tanulásszervezés

A szerző elérhetősége: nedda.kolosai@gmail.com

Kopasz Adrien Réka

NEVELÉSI SZEMPONTOK ÉS MÓDSZEREK ELTÉRÉSEI A VÁNDORTÁBOR ÉS ERDEI ISKOLA GYAKORLATÁBAN

A környezeti nevelésben olyan módszerekre van szükség, melyek a környezeti cselekvőképességet a fenntarthatóság keretein belül növelik.

Az erdei iskolai programok módszertana fokozatosan bővült, és így lehetővé teszi a kooperatív tanulás, és a projektpedagógiai módszerek alkalmazását. (Némethné Katona, 2005)

A vándortáboroztatást és az erdei iskoláztatást összevetve azt tapasztaljuk, hogy a két nevelési helyszín eltérő célokat fogalmazott meg kialakulásuk idején.

Doktori iskolai kutatásomban erdei iskolai programok pedagógiai hatékonyságát hasonlítom össze minősített erdei iskolai programok pedagógiai céljai és módszertani eszköztára alapján. Nemzeti parkok, erdészetek és egyéb fenntartású erdei iskolák programjaiból vizsgálom 5-5 erdei iskolát. Dokumentumelemzéssel vizsgálom a fenntarthatóságra nevelés tartalmát és módszereit. Mindezt összehasonlítom az Országos Erdészeti Egyesület túraútvonalaira szervezett vándortábor programok módszertani sajátosságaival, különös tekintettel a fenntarthatósági elvárásokra. A kétféle pedagógiai gyakorlatban a célok nagyon hasonlóak, de a hangsúlyok eltérőek. Előadásomban e különbségeket mutatom be az erdei iskolai programok és a vándortábor programok összehasonlításával.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, erdei iskola, vándortábor

A szerző elérhetősége: akeragrav648@gmail.com

Kovács Edina

A FÉRFI PEDAGÓGUSOK KARRIERÚTJÁNAK VIZSGÁLATA

A pedagógusfoglalkozás kapcsán a pálya professzionális státusza rendszerint abban az összefüggésben merül fel, hogy a kiváló diákok pályára vonzásához és megtartásához a jelenlegi szemi-professzió státuszból a tényleges professzió irányába kellene elmozdulni (Fónai, 2014; Kozma, 2006). A pályán maradást pedig köztudottan befolyásolja a társadalmi nem: a férfiak jóval nagyobb arányban hagyják el a pedagóguspályát, mint a nők (Fényes, 2009; Varga, 2007). E két elmélet keretében mégis csak ritkán vizsgálják a pedagógusfoglalkozást.

Kutatásunk erre vállalkozik: azt vizsgáljuk, hogy a pedagógusképre, a karrierútra a társadalmi nem hat erőteljesebben, vagy inkább az egyes oktatási szintek eltérő professzionális státusza a befolyásoló tényező. A kutatás a TELEMACHUS 2014 (Teachers' LEarning Motivation and AChievement in eastern part of Hungary Survey) adatbázisra épül, ami 1056 válaszadó adatait tartalmazza.

Az eredmények azt mutatják, hogy a karrierrel kapcsolatos döntéseket mind a társadalmi nem, mind az oktatási szint erőteljesen befolyásolja, miközben egyéb tényezők hatása alig érzékelhető. A férfiak sokkal inkább tudományos karriernek tekintik a tanári pályát: kétszer olyan arányban szereznek újabb egyetemi diplomát, mint a nők, és – a nőkhöz viszonyítva – a doktori fokozat megszerzését is kétszer annyian tartják lehetségesnek. A pályaelhagyási szándékot az általános iskolai tanárok körében a társadalmi nemhez tartozás befolyásolja leginkább, de a középiskolai tanárok esetében ez már nem igaz: van egy réteg, aki nem elégedett a munkahelyén és a pályáján, és – nemétől függetlenül – a változtatást fontolgatja. Ha a legjobbak pályán maradása a cél, akkor ezek a tényezők nem elhanyagolhatók.

Kulcsszavak: pedagógus, életpálya, karrierút, képzés, továbbképzés

A szerző elérhetősége: kovacs.edina.12@gmail.com

Kovács Karolina Eszter

SPORTISKOLÁKBAN ÉS HAGYOMÁNYOS KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKBEN TANULÓ DIÁKOK TANULMÁNYI ÉS NEM TANULMÁNYI EREDMÉNYESSÉGE

Hazánkban a sportiskolák hosszú múltra tekinthetnek vissza, habár az új típusú sportiskolai rendszer létrejötte 2012-höz köthető. A Sportiskolák Országos Szövetségének alapszabályzatában lefektetett cél a hazai utánpótlás nevelés biztosítása mellett a köznevelési feladatok teljesítése is, amely kiegészíti a NAT 2012 célrendszerét. A sportiskolában tanuló diákok vizsgálata mindeztidáig kevés kutatás fókuszában állt, így az ilyen intézményekben tanuló diákok egészségmagatartása, valamint tanulmányi eredményessége még fehér folt. Ennek megfelelően jelen kutatásban a köznevelési típusú sportiskolában, illetve hagyományos köznevelési intézményben tanuló diákok tanulmányi és nem tanulmányi eredményességének összevetésére került sor egy országos reprezentatív minta alapján (SHTE 2017; N=3015). Az eredmények alapján a sportiskolában tanuló diákokra pozitívabb egészséggel kapcsolatos attitűdök és hatékonyabb viselkedéselemek jellemzőek: tudati szinten elítélik az élvezeti szerek használatát, az agresszív, valamint internetfüggő viselkedést, ám jelentősen pozitívabb szubjektív egészségi és érzelmi állapottal, a jóllét magasabb fokával és nagyobb megküzdési rugalmassággal jellemezhetőek. A tanulmányi eredményesség tekintetben azonban a nem sportiskolai tanulók mutatkoztak szignifikánsan eredményesebbnek a 2016. évi Országos Kompetenciamérés 10. évfolyamos adatai alapján. A tanulmányi teljesítményben szignifikáns területi különbségek tapasztalhatók, mind a matematikai, mind a szövegértési eredményesség a sportiskolák esetében a közép-magyarországi régióban a leggyengébb, míg a közép-dunántúli régióban a legkiemelkedőbb.

Kulcsszavak: sportiskolai rendszer, egészségmagatartás, tanulmányi eredményesség

A szerző elérhetősége: karolina92.kovacs@gmail.com

Kovács Karolina Eszter

A TÁRSADALMI STRUKTÚRA ÉS AZ OKTATÁS ÖSSZEFÜGGÉSEI A SPORTISKOLÁK RENDSZERÉBEN

A jelenleg is működő sportiskolai felépítés 2012-ben jött létre, melynek alapjait a Sportiskolák Országos Szövetsége fektette le. A köznevelési típusú sportiskolák feladata a tankötelezettség biztosítása mellett hazánk utánpótlás sportolói bázisának fenntartása és növelése, valamint élsportolók nevelése a kerettantervek és a nemzeti alaptanterv alapján. Kutatásunkban az ország sportiskolaiban, valamint az egyéb köznevelési intézményeiben tanuló diákok társadalmi helyzetét vetettük össze a 2016-os Országos Kompetenciamérés 10. évfolyamos adatbázisán. Eredményeink alapján mind régiós, mind megyei szinten a sportiskolai tanulók esetében mutatkoztak szignifikánsan alacsonyabbnak a családi háttérindex mutatói. Régiós szinten a sportiskolák tekintetében az észak-alföldi és közép-magyarországi régiókban a legalacsonyabb, míg a közép-dunántúli régióban a legmagasabb a családi háttérindex átlaga. A nem sportiskolák esetében az észak-alföldi régióban tapasztalhatóak a legalacsonyabb, míg Budapesten a legmagasabbak a családi háttérindex értékek. Megyei szinten a hazai sportiskolákat tekintve a Heves, Komárom-Esztergom és Fejér megyei iskolák tanulóinak körében mutatkozik a legjobb családi háttér, ahol a diákok a legbiztosabb szocio-ökonómiai háttérből érkeznek, míg legrosszabb családi háttérindexszel a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei intézmények tanulói rendelkeznek. Az ország nem sportiskolai intézményeit vizsgálva a legjobb családi háttérindexszel rendelkező tanulók Budapestről kerülnek ki, míg a legrosszabb családi háttérindex ebben az esetben is a Jász-Nagykun-Szolnok megyei intézmények tanulóinak körében mutatható ki.

Poszterbemutató kulcsszavai: sportiskolai rendszer, területi determináltság, társadalmi háttér

A szerző elérhetősége: karolina92.kovacs@gmail.com

Kovács Klára

A SPORTOLÁS SZEREPE A TANULMÁNYOK MELLETTI KITARTÁSBAN

A hazai szakirodalomban a sportolás és az akadémiai eredményesség közötti összefüggés vizsgálata igencsak alulreprezentált. Előadásunk célja, hogy feltárjuk, milyen szerepet tulajdoníthatunk a sportolásnak a tanulmányi eredményességben magyarországi és határon túli hallgatók körében, különösen az eredményesség egy fontos dimenziójában: a tanulmányok emellett kitartásban, melyet perzisztenciának nevez a nemzetközi szakirodalom. Az összefüggések nem egyértelműek a sportolás és az eredményesség között: pozitív hatása leginkább a személyiségfejlődésre gyakorolt hatásában érhető tetten, melyből mi is azt feltételezzük, hogy miután a sportolás elköteleződésre, kitartásra nevel, így a sportoló hallgatókra is inkább jellemző a perzisztencia, mint a nem sportolókra. Ugyanakkor főként egyetemisták/főiskolások körében végzett kutatási eredmények hívták a fel a figyelmet arra, hogy elsősorban a szervezett, versenysport ronthatja a tanulmányi eredményeket, s rizikófaktora lehet a lemorzsolódásnak. Az elemzésekhez a Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Intézet (CHERD-H) legutóbbi, öt országgal határos régió felsőoktatási intézményeinek hazai és kisebbségi magyar hallgatóit vizsgáló kutatásának adatbázisát használtuk fel (IESA 2015, N=2017). Elemzéseink során nem találtunk összefüggést a sportolási gyakoriság és a perzisztencia egyes itemei, illetve összematatója között, ugyanakkor a sportkörök, klubok, egyesületek tagjai alacsonyabb pontszámokat produkáltak, mint a nem tagok.

Kulcsszavak: sportolás, perzisztencia, felsőoktatás

A szerző elérhetősége: kovacs.klarika87@gmail.com

Kozek Lilla Katalin

A PÁRKAPCSOLATI SÉRÜLÉKENYSÉG FAKTORAI ÉS MEGJELENÉSÜK EGY BUDAPESTI ALAPOZÓ HÁZASKÉPZÉS RÉSZTVEVŐINÉL

A magyarországi demográfiai mutatók és a házassági mozgalom negatív trendjei magas társadalmi költségeket termelnek (Haraszi és Temesváry 2014). A finanszírozók az oktatási alrendszerrel is várják, hogy a következő generáció értékválasztásait megalapozza és így a negatív társadalmi trendek megforduljanak. (Bodó 2016) A családi életre nevelés, mint ebből a szempontból kiemelt terület nem ér véget a közoktatási kor végén, párkapcsolati és házasképzésként a felnőtt életszakaszban is folytatódhat. Az előadás definiálja az alapozó házasképzés fogalmát (Ponzetti 2016), majd röviden érintjük a tanulás szerepét a párkapcsolatban. Az alapozó házasképzés akkor hatékony, ha célzott és személyre szabott, ezért a párkapcsolati sérülékenységi kérdését már a képzés tervezésekor figyelembe kell venni. Az előadás rögzíti, mit jelent a sérülékenység, majd áttekintjük a háttérben álló faktorokat (Lakatos 2012). Ezek közül legfontosabb a peremhelyzet, a diszkrépancia, az élettörténet (pl. válás) és az előzetes együttélés, amelynek változatait szintén ismertetjük (Spéder 2015 és Stanley et al 2010). A továbbiakban az együttélésre, mint sérülékenységi faktorra fókuszálunk, egy budapesti civil szervezet alapozó házasképzésében résztvevő 214 jegyespár adatainak másodelemzésével. Az elemzés során képzett másodlagos mutató a közösségi beágyazottság, amelynek alacsony szintje egyfajta peremhelyzeti kockázat. Összegzésként felvetődik, hogy szulzt-i humántőke mobilitási faktorának növelése (pl. külföldi munkavállalás) a párkapcsolati sérülékenység növekedésével járhat.

Kulcsszavak: párkapcsolat, sérülékenység, alapozó házasképzés, párkapcsolati kultúra oktatás

A szerző elérhetősége: lilla.kozek@gmail.com

Kozek Lilla Katalin

TANULÁS A HÁZASSÁGBAN, MINT LLL STRATÉGIA - MAGYAR ALAPFOGALMAK

Hazánkban a házassági képzés új fogalomnak számít. Demográfiai mutatóink és a házassági mozgalom negatív trendjei magas társadalmi költségeket termelnek (Haraszti és Temesváry 2014). A finanszírozók az oktatási alrendszerrel is várják, hogy a következő generáció értékválasztásait megalapozza és így a negatív társadalmi trendek megforduljanak. (Bodó 2016) A családi életre nevelés, mint ebből a szempontból kiemelt terület nem ér véget a közoktatási kor végén, párkapcsolati és házasképzésként a felnőtt életszakaszban is folytatódhat. A poszter definiálja az alapozó házasképzés fogalmát és bemutatja az egyes stádiumokat, amelyek együttese ad bizonyított hatékonyságot (Ponzetti 2016). A személyre szabott, proximális oktatási fázis jelentősége abban is áll, hogy a pár tapasztalatot szerez a tanulásról, mint megújuló kapcsolati erőforrásról. Erre építhető a továbbiakban egy LLL stratégia: a párkapcsolati- és házasképzés lehet életen át tartó tanulás, különös tekintettel az egyes életszakaszváltásokra, sérülékenységi faktorokra (ld. Lakatos 2012 és 2014). A poszter rövid nemzetközi kitekintést is ad az angolszász területen jellemző alapozó házasképzések témájában (van Acker 2008).

Poszterbemutató kulcsszavai: párkapcsolati kultúra, életszakaszváltások, alapozó házasképzés, sérülékenység, reziliencia

A szerző elérhetősége: lilla.kozek@gmail.com

Kozma Tamás

TÁRSADALMI INNOVÁCIÓ ÉS KÖZÖSSÉGI TANULÁS

A társadalmi innováció fogalmát a 2000-es években újra felfedezték, de mindmáig vitatott maradt ((Bradford; Phills, Deiglmeier & Miller; Pol & Ville; Mulgan et al; Nichols & Murdock; Udovik). Fergusont (2017) követve a szerző a társadalmi innovációkat úgy értelmezi, mint a társadalmi hálózatok termékeit, amelyeket időről-időre hierarchikus szervezetek stabilizálnak. Viszont e hierarchikus szervezetektől a társadalmi hálózatok újra meg újra szabadulni akarnak, hogy folytathassák innováló tevékenységüket. A társadalmi hálózatok folyamatosan globalizálódnak, ugyanakkor folyamatosan szeparálódnak is egymástól. Néhány esettanulmány az utóbbi időkből jól mutatja ennek a két ellentmondó folyamatnak az eredményét. A horizontálisan kiterjedő hálózatok tanuló közösségeket (városokat és régiókat) eredményeznek, amelyek sikerrel tudnak ellenállni a felülről jövő beavatkozásoknak, sőt rezilienssé képesek válni. Ugyanakkor ezek a (vertikálisan) elkülönült hálózatok nehezítik az innovációk áttörését, és akadályozzák terjedésüket is. Ezért a társadalmi innovációk menedzselésének kulcskérdése az, hogyan lehet összekapcsolni az egymástól vertikálisan elkülönült hálózatokat - miközben autonómiájukat is meg tudjuk őrizni. A szekcióban a LearnInnov kutatás első részleteit mutatjuk be, amelyek ilyen szempontból elemzik a társadalmi innováció egyes helyi eseteit.

Kulcsszavak: közösségi tanulás, társadalmi innováció, élethosszig tanulás (LLL), magyar oktatásügy, Közép- és Kelet-Európa

A szerző elérhetősége: kozmat3@gmail.com

Kővári Attila

EMBER-SZÁMÍTÓGÉP INTERFÉSZEK ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI AZ OKTATÁSBAN

Az informatikai eszközök folyamatos fejlődésével együtt az ember-számítógép kommunikáció is nagyban fejlődött. Manapság már olyan technológiák is szinte bárki számára hozzáférhetők, melyek korábban csak igen korlátozottan és igen magas áron voltak elérhetők, így elsősorban csak nagyobb kutatóhelyek rendelkeztek velük. Azonban mind az agy-számítógép interfészek, mind a szemmozgáskövető és gesztusvezérlő rendszerek, mind a virtuális 3D, kiterjesztett valóság, vagy egyéb kollaboratív ember-számítógép interfészek olyan lehetőségeket rejtenek, melyek az oktatás, tanulás eredményességét pozitívan befolyásolhatják. Ebben igen fontos szerepet kap a kognitív pszichológia és a kognitív infokommunikáció, mely a tanulási képesség hatékonyságának növelésében, vagy annak vizsgálatában játszhat szerepet.

Az előadás elsősorban egy áttekintő, lehetőség feltáró, elemző szempontból vizsgálja a tématerületet, és bemutatja milyen vonatkozásokban jelenthetnek az ember-számítógép interfészek új kutatási potenciált, lehetőségeket az oktatás vonatkozásában. Az előadásban a korábbi a területtel összefüggő kutatások célja és eredményei kerülnek összegzésre, mely alapján az ember-számítógép interfészek oktatással összefüggő alkalmazási lehetőségei kerülnek feltárássra, valamint az, hogy ezzel kapcsolatosan milyen új kérdések és vizsgálandó hipotézisek vetődhetnek fel.

Kulcsszavak: ember-számítógép interfész, kognitív infokommunikáció, tanulás hatékonyság

A szerző elérhetősége: kovari.a@eik.bme.hu

Kővári Attila – Gógh Előd

AZ OKJ-S SZAKMÁK VONZEREJÉNEK MÉRÉSE EGY SZAKGIMNÁZIUMBAN

A közelmúltban sokat változott az oktatás és rendszere. A felnőttek számára is számos lehetőség nyílik akár ingyenesen szakmát tanulni, vagy diplomát szerezni. A mai középiskolás fiatalok hozzáállása a tanuláshoz is sokban változott az elmúlt 20 évben. Vajon mennyit tanulnak a mai fiatalok? Mik a terveik a jövőre nézve és hogy látják boldogulásukat az iskolapad után?

A hasonló kérdésekre adott válaszok és eredményeinek vizsgálata hasznos, ha olyan oktatási változások hatását méri, mint amelyek a közelmúltban zajlottak. Mindezt újszerű és a diákok tanulási szokásainak megfelelő kérdésekkel célszerű vizsgálni.

A szakmai érettségi vizsgák újbóli bevezetése jelentős változott a középfokú OKJ-s képzések tekintetében. A megfelelő ágazati szakmai vizsga letétele után a diákoknak akár egy év alatt is lehetővé válik az OKJ szakmák megszerzése, így a szakmai képzések jelentőségének növekedése mellett és a második szakma megszerzésének ingyenessé tételével jelentős átrendeződés várható a közeljövőben a képzések terén és nem elképzelhetetlen a felsőfokú képzések szerepének csökkenése sem.

A Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnáziumban végzett kutatás során a diákok véleményét mértem azzal kapcsolatban, hogy a tanult szakmájukat és leendő végzettségüket mennyire tartják hasznosnak, várható-e, hogy ezen a területen helyezkednek el.

Választ kaphatunk arra a kérdésre is, hogy a fiatalok miként vélekednek az OKJ szakmák presztízsről a felsőfokú végzettséggel összehasonlítva.

A vizsgálati módszer más intézményben is alkalmazható és a kapott eredmények alapján az oktatás színvonaláról is visszacsatolás érkezhethet az iskola felé, ugyanakkor az együttes eredmények alapján a változások várható hatásai is prognosztizálhatók illetve apróbb optimalizációs javaslatok dolgozhatók ki általa.

Kulcsszavak: szakképzés, szakmák presztízse, élethosszig tartó tanulás

A szerző elérhetősége: kovari.a@eik.bme.hu

Kővári Attila – Gógh Előd

AZ ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁS SZEREPÉNEK NÖVEKEDÉSE AZ ÉLETKOR FÜGGVÉNYÉBEN

Az élethosszig tartó tanulás olyan fogalom, amiről sokan azt gondolják, hogy mindent tudnak róla és talán azt is, hogy eszerint is cselekednek. Önmagában elsőre magától értetődő kifejezésről beszélünk, mégis a felszín alá nézve érdekes tényezőkre bukkanhatunk vele kapcsolatban.

A többcélú, a téma kérdéseit többféle szempontból érintő vizsgálat egyik célja az volt, hogy választ kapjunk arra, hogy az életkor előrehaladásával a tanulás fontosabbá válik-e. Azaz a tanulmányi kötelezettség teljesítése után és esetleg a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés után és némi élettapasztalat birtokában a tanulóval, ezen belül az élethosszig tartó tanulóval kapcsolatban mások-e a nézetek, mint a középiskolások esetében?

Az élethosszig tartó tanulóval összefüggésben végzett kutatásom eltérő korcsoportok által alkotott, véleményeket vizsgálja és értékeli ki. Az egyes csoportoknál a csak rájuk jellemző és közös kérdéscsoportokkal is vizsgáltam a résztvevő személyeket.

A kutatás a budapesti Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnázium tanulóiból alkotott csoportok bevonásával került elvégzésre. A jelentős számú diák véleményét reprezentáló mérés más intézményben is alkalmazható. Ugyanakkor az élethosszig tartó tanulás elősegítése nemzeti oktatáspolitikai cél, amelynek megvalósulását és irányait rendre mérni célszerű.

Az eredmények feldolgozásához statisztikai módszereket és az SPSS szoftvert használtam. A kapott eredmények alapján különbségek mutathatók ki egyes élethosszig tartó tanulóval összefüggő tényezők között.

Poszterbemutató kulcsszavai: élethosszig tartó tanulás, szakképzés, statisztikai elemzés

A szerző elérhetősége: kovari.a@eik.bme.hu

Kristóf Zsolt

KULCSKOMPETENCIÁK SZINTKÜLÖNBSÉGEI VIRTUÁLIS TÉRBEN

A Second Life virtuális terének lehetőségeivel támogatott oktatási-tanulási folyamatok irányába élénk motivációt és interaktivitást tapasztalhatunk a tanulók részéről (Aristeidou & Spyropoulou 2015). A virtuális tanulókörnyezetek pozitív hatást fejtenek ki a tanulók értelmi fejlődésére, és támogatják a gyakorlatorientált feladatokban való részvételüket (Pellas et al. 2016).

A 2017/2018-as tanév őszi félévében a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának hallgatói részére felhasználóbarát, facilitátorokkal támogatott virtuális tanulókörnyezetet hoztam létre. Korábbi tapasztalatok alapján a Second Life terében alapvetően megjelenő nyolc virtuális kulcskompetenciát határoztam meg. Kutatásomban arra kerestem a választ, hogy van-e a kulcskompetenciák alkalmazására nézve szignifikáns eltérés a különböző szakokon tanuló hallgatók teljesítményében. Azt feltételeztem, hogy az egészségügyi szervező szakos hallgatók jobban teljesítenek a virtuális kompetenciák terén, mint a többiek. Feltételezésemet arra alapoztam, hogy a fenti szak hallgatói jelentősen több informatikához köthető tárgyat tanulnak, mint a DE-EK egyéb tanulói.

Az eredményeim azt támasztották alá, hogy a hipotézisem helyes. A nyolcvan fős minta adatai szerint a leendő egészségügyi szervezők szignifikánsan sikeresebben alkalmazták a virtuális kulcskompetenciákat, mint karunk egyéb hallgatói. Megállapítható, hogy hallgatóink digitális térben való jártassága a virtuális kulcskompetenciák tekintetében mérhető előnyt biztosít.

Kulcsszavak: kompetencia; virtuális; felsőoktatás

A szerző elérhetősége: kristof.zsolt@foh.unideb.hu

Kuthy-Megyesi Judit

AZ EGÉSZ ÉLETRE KITERJESZTETT, ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁS A KÖZMŰVELŐDÉS TÜKRÉBEN

Előadásunkban az egész életre kiterjedő tanulást vesszük górcső alá a közművelődés aspektusából. Témaválasztásunk indokoltságának alapja a 2018-ban elinduló, az egész élethosszig tartó tanulásra irányuló közművelődési projektek relevanciája. Kutatásunk elsősorban dokumentumelemzéseket

(ezek között jogszabályok, memorandumok, stratégiai dokumentumok vizsgálatát) tartalmaz. Vizsgálatunkban a megfelelő fogalmak tisztázása mellett, kitérünk az élethosszig tartó tanulásban, valamint a közművelődésben végbemenő paradigmaváltozásokra és azok találkozására. Előadásunkban körbe járjuk, hogy hol húzható a határ az élethosszig tartó tanulás és az egész életre kiterjesztett tanulás között és megvizsgáljuk, hogy a kulturális szakterületen belül a közművelődés, közösségi művelődés milyen célokat, eszközöket és feladatokat kapcsol ehhez a tanulási modellhez. A jogszabályok mellett sorra vesszük azok gyakorlati alkalmazhatóságát is, érintve annak egyéni és a társadalmi hasznosságát.

Kulcsszavak: élethosszig tartó tanulás, közművelődés, paradigmaváltás

A szerző elérhetősége: megyesi.judit@nminkft.hu

Ladnai Attiláné

A POSITIVE EDUCATION ÚTTÖRŐI MAGYARORSZÁGON

A nemzetközi szervezetek méréseinek összefüggéseire tekintettel (PISA, OECD, TALIS) megállításra került, hogy a hazai eredmények évek óta beavatkozásért kiáltanak. Szükség van a hasznosítható tudás mértékének növelésére (Csapó-Fejes-Kinyó-Tóth, 2014) illetve az affektív tényezők előtérbe helyezésére (Józsa-Fejes, 2012) az oktatási-nevelési folyamat során.

Seligman célja épp ez, aki úgy véli, hogy jelenleg „forradalom zajlik az oktatásban” (Seligman, 2018), mely a pozitív pszichológia hozadékait és vívmányait lefordítva az oktatás nyelvére hatékonyabbá és sikeresebbé teheti azt.

Az előadásban a szerző a magyarországi Jó gyakorlatok egy részének komparatív elemzésére vállalkozik. Vizsgálja azokban a Positive Education- PE- (Norrish, 2015) indikátorainak megjelenését, mely modell elméleti kereteit Seligman adja (2018). A vizsgálat módszere kvantitatív szöveg- és tartalomelemzés, mellyel lehetőség nyílik az egyes interjú szövegek manifeszt tartalmainak feltárására. Az adatredukció segítségével a jó gyakorlatok segíthetnek rávilágítani a magyarországi praxis e szegletére, rámutatva, hogy mely tényezők vannak jelen, és mely továbbiak beemelése szükséges még a PE-ből a hazai köznevelés rendszerébe.

A kutatás jelentősége abban rejlik, hogy megközelítésének segítségével felmutatásra kerülhetnek deklaráltan, direkt – és indirekt módon (ennek hiányában is) működő módszerek, melyek jelentős mértékben elősegíthetik az oktatás (jelenleg többnyire inkább negatív) trendjének átalakulását, ezzel hozzájárulva a nemzetközi diskurzusba történő bekapcsolódáshoz, mely eredményeként mielőbb részesülhessenek a magyar diákok is, a PE további hozadékaiból.

Kulcsszavak: Jó gyakorlatok, Positive Education, flow, jóllét

A szerző elérhetősége: szerecsesanita5@gmail.com

Lakatos Tímea – Boros Julianna

KÖZÖSSÉGI TANULÁS EGY BARANYA MEGYEI KISTELEPÜLÉSEN

Az esettanulmány célja, hogy - a Tanuló Régiók koncepció elméletére támaszkodva - olyan társadalmi innovációra mutasson rá, melynek keretében a helyi közösségi, kulturális és gazdasági erőforrások aktivizálására kerül sor, s a helyi társadalom tagjai aktív részesei, alakítói e folyamatnak. Kutatásunk során kvantitatív és kvalitatív módszerekkel dolgoztunk – térségi szinten – elsősorban a KSH adatait, a LEARN kutatás adatbázisát és járási szintű térségi dokumentumokat használtuk fel elemzésünkhöz. Másrészt interjúkat (3 db) készítettünk a közösségfejlesztése és a közösségi tanulás szempontjai szerint a helyi aktív társadalmi szereplőkkel, ezenkívül helyszíni tereplátogatást tettünk résztvevő megfigyelés módszerét alkalmazva egy helyi közösségi programon (Bőköz-fesztivál). A kutatás helyszíne, Tésenfa települése, a siklósi járásban található. Pécs egyetemvárosának közvetlen vonzáskörzetéből kiesik. Ilyen értelemben, „gazdasági tanuló régióról” nem, azonban „kulturális művelődési” tanuló térségről (Kozma és mtsi., 2015:49-50) beszélhetünk. Tésenfa, a település esetében is megállapítható, hogy a közösségi és a kulturális tanulás színtere leginkább a következő szempontok alapján: egyrészt a helyi közösségi, kulturális, gazdasági értékek tudatos feltárása és értékmentés folyamata zajlik a kutatott településen (Pl. Helyi Néphagyományok Őrző Háza), melynek forrásai döntően a lokális közösség és tradíciók. Másrészt a tanulás formái elsősorban közösségi együttlétek kulturális, egyházi és civil közösségi keretek között valósul meg. Az előadásunkban bemutatásra kerülnek a Tésenfán működő kulturális, közösségi tanulási folyamatok és eredményeik, a közösség szemléletében bekövetkezett változások, melyek azt mutatják, hogy a korábbiakkal ellentétben, az egymás mellett élés formáját lassan felváltja az együtt élés, közösségi személete.

Kulcsszavak: közösségi tanulás, kulturális tanulás, kistelepülés, helyi érték

A szerző elérhetősége: lakatos.timeja@gmail.com

Laki Ildikó

AZ EGYETEMEK FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ HALLGATÓKKAL SZEMBENI FELELŐSSÉGE A MAI MAGYARORSZÁGON

A fogyatékossgal élő fiatalok, fiatal felnőttek (mozgássérült (testi fogyatékos), hallássérült (érezkszervi fogyatékos), látássérült (érezkszervi fogyatékos), súlyosan beszédhibás (beszéd fogyatékos). dyslexia, dysgraphia, dyscalculia (pszichés fejlődési zavar), autista) több közel 15 éve lehetnek jelen a magyarországi felsőoktatás falai között. Az elmúlt években e csoport jelenléte és aktivitása igen erőteljessé vált, mely mindenféleképpen annak a lojalitásnak és társadalmi nyitásnak az eredménye, amely részben az oktatásnak köszönhető. Előadásomban és tanulmányomban a felsőoktatás és a fogyatékossgal élő hallgatók elmúlt 15 évének történeti vonalát kívánom bemutatni, a legfőbb állomásokkal, jogi, emberi és társadalmi környezetével együtt. E történeti vonal mentén kiemelésre kerülnek azok az integrációs, oktatási szempontból fontos kérdések is, melyekre a felsőoktatás keretei között szükséges megválaszolni, így az intézményi szerepvállalás, az egészséges hallgatók és fogyatékossgal élő hallgatók viszonyrendszere, valamint az intézményi felelősség és a speciális hallgatói lehetőségek. A téma szempontjából kiemelt kérdés az is, hogy vajon milyen mértékben érvényesülnek az emberi jogok az oktatás ezen intézményesített keretei között.

Kulcsszavak: fogyatékossg, egyetemi hallgatók, elfogadás, befogadás, felelősség

A szerző elérhetősége: b.laki.ildiko@gmail.com

Langerné Buchwald Judit

AZ ALTERNATÍV ISKOLÁK ÉS A TANULÓI KÖZÖSSÉGEK FINANSZÍROZÁSA NAPJAINKBAN

Az alternatív iskolák finanszírozásáról a 2000-es évek elején készült elemzés (Polónyi 2004). Azóta részarányuk és a működésüket szabályozó törvényi háttér – a köznevelési törvény, a költségvetési törvény – változott, valamint az alternatív oktatást nyújtó intézmények között megjelentek az eddigiektől eltérő modell szerint működő intézmények is, mint pl. a gyerekek alternatív oktatását a tanuló nem alternatív iskolai magántanulói státuszának fenntartása mellett vállaló magán- és otthontanuló közösségek, ezért szükségesnek láttuk az alternatív iskolák jelenlegi finanszírozásának elemzését. Ennek keretében az alternatív iskolák működését meghatározó jogszabályok elemzésén keresztül egyrészt azt vizsgáltuk, hogy hogyan változott napjainkra az alternatív iskolák költségvetési támogatása, másrészt pedig az alternatív iskolák működését meghatározó dokumentumok elemzésével arra kerestük a választ, hogy az különböző intézmények milyen finanszírozási modelleket alakítottak ki működésük költségeinek fedezésére. Ezen kívül arra is kíváncsiak voltunk, hogy milyen mértékű anyagi hozzájárulást várnak el a különböző alternatív iskolák a családoktól a gyermekeik oktatásához, azaz hogy biztosított-e az alternatív oktatáshoz való hozzáférés esélyegyenlősége vagy az alternatív iskolák inkább a jó anyagi háttérrel rendelkező családok számára nyújtanak minőségi oktatást.

Kulcsszavak: alternatív iskolák, tanulói közösségek, finanszírozás

A szerző elérhetősége: buchwald.judit@gmail.com

Langerné Buchwald Judit – Muity György

A TANULÁSI CÉLÚ INGÁZÁS GAZDASÁGI OKAINAK ÉS HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA AZ OSZTRÁK-MAGYAR HATÁR MENTI RÉGIÓBAN

Az oktatás nemzetközivé válása folytán az egyes országok oktatási rendszerei globálisan versengő termékké váltak (Nyíri 2004), így a nyugat-magyarországi régióban az osztrák oktatás a magyar oktatás konkurenciájává vált. A tanulási céllal Ausztriába ingázó tanulók száma a 2000-es évek elejétől kezdve folyamatos emelkedést mutat, és jelenleg meghaladja az 1000 főt. 60 családdal készítettünk interjút, melynek során egyrészt vizsgáltuk a szülők iskolaválasztási motívumait, másrészt feltártuk a gyerekek munkavállalásával és lakhellyel kapcsolatos jövőbeli elképzeléseit. Az eredmények alapján egyértelművé vált, hogy a döntés háttérében az általános iskolaválasztási motívumokon túlmenően minden esetben megjelent az szülői szándék, hogy az ausztriai iskolázatással a későbbi ausztriai munkavállalást szeretnék garantálni gyermekeik számára, mivel úgy gondolják, hogy Ausztriában ugyanazért a munkáért nagyobb jövedelem jár, magasabb az életszínvonal, nagyobb a létbiztonság és nyugodtabbak a munkakörülmények, a jövőjüket pedig mind a munkavállalás, mind a letelepedés szempontjából Ausztriában képzelik el. (Langerné Buchwald – Muity 2017) Jelen tanulmány a fenti kutatási eredmények elemzése mellett a tanulási célú ingázás és az ausztriai iskoláztatás munkaerőpiaci és gazdasági háttérének feltérképezésére is kísérletet tesz, részletesebben is bemutatva a vizsgált határmenti térségben megfigyelhető gazdasági megfontolásokat és motivációkat, amelyek a határ mindkét oldalán - rövid és hosszabb távon egyaránt - jelentős hatást gyakorolnak a vizsgált terület munkaerőpiaci folyamataira.

Kulcsszavak: külföldi tanulás, gazdasági motívumok, gazdasági hatások

A szerző elérhetősége: buchwald.judit@gmail.com

Lilla Katalin Kozek

RELATIONSHIP AND MARRIAGE EDUCATION - A LLL STRATEGY AND ITS POLITICAL BACKGROUND IN AUSTRALIA

Premarriage education is an emerging field in Hungarian family life education (Feketéné 2008, Lakatos 2014). First, we give a detailed definition and map its construction (Ponzetti 2016). This personalized, effectivity-centered, proximal educational process introduces the couples to an LLL strategy: how learning, as a constant activity, can guard and support an intimate relationship even in vulnerable situations. At this point we ask, what structures can be established to maintain and develop the formal learning of the relationship-concerned knowledges? We'll have a short look at the premarriage education system of Australia: this country from the 1990's generates supportive policies and guidelines to adult-centered and pair-specific family life education. (Harris et al. 1992, Parker 2007 and van Acker 2008) Then as a summary, we list the Hungarian system's existing structures (eg. Horváth-Szabó et al. 2015) and it's possibilities for a further growth.

Kulcsszavak: relationship education, premarriage education, vulnerability, political background, Australia, Hungary

A szerző elérhetősége: lilla.kozek@gmail.com

Lőrinczy Barbara Eszter

AUTIZMUS SPEKTRUMZAVARRAL ÉLŐ TANULÓK SZÜLEINEK GYERMEKÜK INTÉZMÉNYES OKTATÁSÁVAL-NEVELÉSÉVEL KAPCSOLATOS TAPASZATALATAI

Az autizmus spektrumzavarral diagnosztizált gyermekek arányának növekedése világszerte szembetűnő, egyes epidemiológusok az autizmussal élő személyek arányát az összpopuláción belül 1:100-ra teszik. A tendencia növekedést mutat. Hazánkban az oktatásban 2002-2008 között megduplázódott az autizmus-diagnózissal rendelkező gyermekek száma, fontos tehát az oktatással-neveléssel foglalkozó intézményeknek a helyzet nyújtotta kihívásokra reagálniuk.

A kutatás során 38 szülőtől vettünk fel 24 kérdéses anonim interjút. Az előzmények között meg kell említeni a 2008 szeptembere és 2009 májusa között elvégzett Országos Autizmus Kutatást, melynek során 700 családot kérdeztek meg a Jelenkutató Intézet és Alapítvány, valamint az AOSZ közreműködésével.

Jelen kutatás célja a szülői tapasztalatok feltérképezése révén a praxis javítása: mely tényezőkkel elégedettek, milyen területeken tapasztalnak hiányosságokat, illetve milyen változásokat igényelnének a megkérdezettek. Az interjúalanyok 12 magyarországi és egy szlovákiai megyéből származnak.

Hipotézisek:

Az autizmussal élő gyermeket nevelő szülőknek gyakran nincs lehetőségük iskolaválasztásra. A szakértői bizottságok az esetek többségében nem tudnak hatékony segítséget nyújtani a szülők számára az iskolaválasztással kapcsolatban.

A pedagógus elfogadó, toleráns attitűdje az autista tanuló oktatásában-nevelésében minőséget meghatározó kulcstényező.

A szülők megítélése szerint az autista tanulók oktatása-nevelése területén szakemberhiány jellemző.

Kulcsszavak: autizmus spektrumzavar, interjú, iskolaválasztás, a pedagógus személye, szakemberhiány

A szerző elérhetősége: barbaralorinczy@gmail.com

Maisch Patrícia

**A NŐK ÚTJA AZ EGYETEMIG EURÓPÁBAN ÉS ITTHON - KOMPARATÍV
(NŐ)NEVELÉSTÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS**

A hosszú 19. században bekövetkező politikai, gazdasági és társadalmi változások hazánkban is megteremtették a lányok magasabb szintű nevelésének lehetőségét, kívánalmát. A 19. század első felében ugyan a lányok alapfokú oktatása ugyanazon keretek között zajlott, mint a fiúké, a középfokú oktatás csak az arisztokrata (később polgári) családok lányainak volt elérhető az apácarendek, majd magánkézben lévő lánynevelő intézetekben. Az 1800-as évek második fele gyökeres változásokat hozott, s a 19-20. század fordulójára megteremtették a lányok középfokú oktatásának intézményes kereteit, egyetemi képzésének lehetőségét. Kutatásunkban a hazai (felső)oktatás demokratizálódását vizsgáljuk. Hipotézisünk szerint a (felső)oktatás emancipációja hasonló időszakban és stációkban zajlott Nyugat-Európában, s a nőnevelés kritikái is nagyrészt ugyanazon elvek mentén rendeződtek, mint hazánkban. Vizsgálatunkban a korabeli magyar oktatási rendszert vetjük össze komparatív módon Anglia és Svájc 19. századi oktatási rendszerével. Ez utóbbit Hugonnai Vilma esete tette relevánssá. A kutatás fundamentumát a nőnevelés-történeti kutatások (elsősorban Kéri Katalin és Pukánszky Béla), s a nőtudományok (Women's Studies) vonatkozó szakirodalma biztosítja. Kutatásunk részben érinti a vizsgált oktatási rendszerek tananyagának jelenlegi női tartalmait. Célunk prezentálni, hogy bár mára a nők számára is elérhető az oktatás minden szintje, a tananyagban az emancipáció még nem zajlott le.

Kulcsszavak: nőnevelés, összehasonlító elemzés, női szerepek

A szerző elérhetősége: maischpatricia@gmail.com

Markos Valéria

AZ ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT SZEREPE A CIVIL SZERVEZETEK BEN

A Magyarországon 2011-ben bevezetésre került iskolai közösségi szolgálat célja többek között a diákok állampolgári aktivitásának, önkéntes szerepvállalásának elősegítése. E társadalmi aktivitás közege a civil szféra, mely lehetőséget nyújt az alulról építkező tevékenységek kibontakozásának (Putnam 1995, 2000). Előadásom célja annak vizsgálata, hogy a közösségi szolgálatot végző diákokat fogadó intézmények (melyek elsősorban civil szervezetek) koordinátorai milyen attitűdökkel és tapasztalatokkal rendelkeznek a programmal kapcsolatban.

Empirikus kutatásomban kilenc koordinátorral készítettem félig strukturált interjút. A koordinátorok pozitív és negatív tapasztalatain túl a szolgálattal kapcsolatos jövőképeket, problémáikat vizsgáltam.

Eredményeim szerint a koordinátorok egyaránt rendelkeznek pozitív és negatív tapasztalatokkal. A közösségi szolgálat pozitívumának tekintették, hogy sokszor nagy segítséget nyújt számukra a plusz munkaerő, és előfordul, hogy a diákok a szolgálat teljesítését követően önkéntesként is segítik a szervezet munkáját. A szolgálat további pozitívuma, hogy a szolgálat segíti a pályaorientációt, és munkára szocializálja a fiatalokat. A közösségi szolgálat negatívumát a magas óraszám, a szűk fogadóintézményi kínálatban, a szolgálat kötelezőségében és a visszaélések ellenőrizhetetlenségében látták. Az eredmények arra engednek következtetni, hogy szükséges lenne hangsúlyozni és tudatosítani a koordinátorok kulcsszerepét a program kapcsán, hisz annak sikere vagy sikertelensége javarészt az ő felelősségük is.

Kulcsszavak: iskolai közösségi szolgálat, civil társadalom, önkéntesség

A szerző elérhetősége: markosvaleria.90@gmail.com

Matild Sági

GROUP CHARACTERISTICS OF INNOVATION AND SCHOOL EFFECTIVENESS

During the last decades the improvement of school effectiveness is emerging objective of education reform strategies all around the world. Our present analysis aims to contribute to researches on the direction and magnitude of the cause-and-effect relationships between educational innovation and school effectiveness.

Our hypothesis is that while no significant linear relationship can be disclosed between the school's innovation activity and the students' performance, strong non-linear relationship can be found between the long-term change in the school's performance and innovation activity. Present analysis is based on linked data of a primary school subsample of Educational Innovation Survey in Hungary, with school level time series data of National Assessment of Basic Competencies, Hungary from 2008 to 2016. For testing different direction and magnitude of possible linear relationship, OLS regression model-series were applied. For testing non-linear relationship between changes in schools' performance and innovation activity K-mean clusters of schools were modeled.

Result of OLS regression model-series reveal no significant linear relationship between the school's innovation activity and the students' performance. At the same time, cluster analysis resulted in typology of non-linear relationship between the long-term trends in the school's performance and innovation activity. Intensive bottom-up innovation activity typically accompanies sustained high performance indicators. In less effective schools, descending performance indicators generated intense bottom-up innovation activity in some cases while it does not in other cases. The difference of these groups of schools is rooted to the characteristics of school leadership.

Kulcsszavak: school effectiveness, innovation, causality, National Assessment of Basic Competences

A szerző elérhetősége: matild.sagi@gmail.com

Márkus Edina

A TANULÓ KÖZÖSSÉGEK VIZSGÁLATA – MÓDSZERTANI HÁTTÉR

Előadásunk keretében arra vállalkozunk, hogy a Közösségi tanulás és társadalmi innováció kutatásunk módszertani hátterét bemutassuk.

A kutatás keretében azt vizsgáljuk, hogy milyen szerepe van a tanulásnak, a felnőttek tanulásának, a közösségi tanulásnak a hátrányok leküzdésében. A közösség a hátrányos helyzetből milyen utakon, módokon keresheti a kitörést. A tanulás hogyan járul hozzá egy településrész, település, térség fejlesztéséhez, felzárkóztatásához; kisebb-nagyobb közösség átalakulásához, hogyan jelenik meg benne az egymástól tanulás, tudásátadás (tanuló közösségek). Hogyan jelenik meg valamilyen közösségi alapú, együttműködésen alapuló újdonság, társadalmi újítás. Társadalmi újítás alatt Bradford (2004), Ferguson (2017), Kozma (2017) megközelítéséhez hasonlóan olyan új társadalmi tevékenységet értünk, amely egy probléma megoldását célozza, miközben új társadalmi magatartásokat, attitűdöket alakít ki. Kulcsszavai: újdonság; együttműködés, társadalmi hasznosság.

A kutatás során eseteket vizsgálunk magyar, ukrán, román és szlovák partnerekkel. Az előadás során a vizsgálat módszereit, vizsgálati szempontjait és első eredményeit mutatjuk be.

Kulcsszavak: tanuló közösségek, társadalmi innováció, felnőttkori tanulás, közösségi tanulás

A szerző elérhetősége: medina101@gmail.com

Márkus Edina

A KÖZMŰVELŐDÉS ÉS A FELNŐTTKÉPZÉS STATISZTIKAI MEGKÖZELÍTÉSBN

Az előadás során a kulturális statisztikai adatok közművelődési intézményekre vonatkozó adatait (OSAP 1438) elemezve kívánjuk bemutatni az intézmények képzési tevékenységét. Elsősorban a felnőttképzési tevékenység alakulását, azon belül is az általános képzéseket vizsgáljuk. Ez egy mennyiségi megközelítés. Az elemzés révén azt láthatjuk, hogy a közművelődési intézmények saját és mások által szervezett képzéseik milyen számban, résztvevői létszámmal valósultak meg az elmúlt években. A képzések csoportjainak számát, a beiratkozottak létszámát, a képzést befejezők számát, a képzési alkalmak számát, a képzéseken résztvevők életkori megoszlását, az együttműködő partnerekkel közösen szervezett képzések jellemzőit tekintjük át.

Ha az adatokat nézzük, szélesebb értelemben a rendszeres művelődési formák, körök szakkörök adatai is a felnőttképzés körébe tartoznak, azonban mi most csak a szűkebb értelemben vett képzésekre vonatkozó adatok alakulását tekintjük át, ezen belül is leginkább az általános képzésekre vonatkozó helyzet feltárására törekszünk. Az az előfeltevésünk, hogy a közművelődésben jelentős szerepe van az általános képzéseknek, hisz ezen a területen van hagyománya, tapasztalata, szakember háttere az intézményeknek és az intézmény látogatói is ilyen irányú igényeikkel fordulnak ehhez az intézményrendszerhez. Ezt korábbi elméleti munkák (Csoma – Lada 2000, Harangi 2000, Mátyus 2006, B. Gelencsér 2011) és elemzések (Talata-Dudás 2009, 2010, 2011) is alátámasztják.

Kulcsszavak: közművelődés, felnőttképzés, általános célú felnőttképzés, közművelődési statisztika

A szerző elérhetősége: medina101@gmail.com

Matthias Funkhauser

BETWEEN FASCIST RESTRICTIONS AND AUTONOMOUS STATUS - THE DEVELOPMENT OF THE SCHOOL SYSTEM IN SOUTH TYROL AFTER THE END OF THE AUSTRO-HUNGARIAN EMPIRE

After South Tyrol became part of Italy in 1918, the fascists began to Italianize the entire region. As a result, the German schools were closed and instruction in the German and Ladin minority languages was prohibited. Although the situation improved in such a way after WW II that instruction in German and Ladin was re-established by the government, it took more than four decades to implement the autonomous organization of the school system sought by the South Tyroleans. The presentation seeks to explore the development of the school system in South Tyrol, which took place against the backdrop of ethnic conflicts between the various language groups and tensions between political confrontation and political compromise.

The research took place in South Tyrol where I studied both available publications and material in various libraries, and in parish, city and state archives. Due to the scarcity of sources for some periods of time, I conducted interviews with contemporary witnesses.

The study of the development of the school system in South Tyrol is the first part of my research. In future, I intend to explore the (as yet unexplored) institutionalization of music education in South Tyrol, which took place within the process of the development of the school system.

Kulcsszavak: History - Development - School System – Minority

A szerző elérhetősége: info@kodaly.de

Márta Miklósi

FEATURES OF SPECIAL INMATE'S GROUP: EDUCATION OF JUVENILE PRISONERS

In my poster presentation I examine what kind of specific features appear in connection with the education and training of juvenile detainees, what kind of characteristic features this well-defined group has in the system of law enforcement, what kind of privileges the system provides for this group of convicts in the European Union. According to both the Beijing and the Havana Rules the importance of juvenile detainees' education and training must be stressed, the European Prison Rules contain special rules concerning the training of this group.

My research questions are:

What kind of characteristic features does the education of juvenile detainees have?

What characterizes the juvenile detainees' educational, reintegration process on the European Union level?

What kind of privileges are provided for the juvenile detainees during their education, training inside the law enforcement institutions by the member states?

In my poster I set out from the fact that it is quite important to deal with this topic from the point of view of educational sociology because the promotion of the replacement or the reintegration of those young people into the society who have slipped into the periphery of the society means a serious task for the law enforcement institutions. The participation in school education has a relatively bigger role in the case of juvenile detainees than in the case of their adult mates. The personality of the young people is still developing, that is why education can be more successful in their case than in the case of adults.

Poszterbemutató kulcsszavai: prison education, reintegration, juveniles

A szerző elérhetősége: mmiklosi79@yahoo.com

Mika János

A KÖRNYEZETTEL ÉS AZ OKTATÁSSAL KAPCSOLATOS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI INDIKÁTOROK ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON

A KSH két évente közreadja a Nemzeti Fenntarthatósági Keretstratégia (NFFKs 2013) által javasolt indikátorokat. A legutóbbi értékelés tavaly szeptemberben látott napvilágot (KSH 2017). Az előadásban ismertetem az emberi erőforrások keretbe tartozó oktatással illetve a természeti erőforrások körébe sorolt környezeti indikátorokat. Ízelítőt adok a termékenységi és vagyoni mutatókból, amik az oktatás feltételeit befolyásolják, illetve a gazdaság és az innováció egyes mutatóiból, amik a környezeti kérdések megoldását segítik, vagy gátolják. Több esetben az indikátorokat az EU 28 tagállamának átlagaival is össze tudjuk hasonlítani. Összességében vegyes a kép: javulás és stagnálás, elmaradás és élen járás egyaránt kiolvasható a címben jelzett indikátorokból.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, keretstratégia, oktatás, környezet

A szerző elérhetősége: mika.jancsi@gmail.com

Miklósi Márta

FOGVATARTOTTAK REINTEGRÁCIÓJÁNAK LEHETŐSÉGEI ÉS NEHEZÍTŐ KÖRÜLMÉNYEI EGY KUTATÁS EREDMÉNYEI ALAPJÁN

A Magyar Börtönügyi Társaság „Naprakészen” címmel pályázatot hirdetett 2016 végén, ennek keretében „Reintegráció – tisztek és pedagógusok a társadalom szolgálatában” című, pályázatom támogatást kapott, két büntetés-végrehajtási intézetben végeztem kutatást Dézsi Judit börtönpszichológussal. A kutatás célkitűzése a büntetés-végrehajtásról kialakított helyzetkép bemutatása az ott dolgozó, fogvatartottakkal közvetlen kapcsolatban álló személyzet véleménye alapján. Előadásomban néhány kiemelt kérdés vizsgálatával foglalkozom – a kapcsolódó szakirodalmi háttérrel is felvillantva (Módos Tamás, Ruzsonyi Péter, Maurer Péter, Csukai Magdolna, James Vacca) –, így az oktatás támogatottságának témakörével, a reintegrációs tisztek szerepkörének, eredményességének feltárásával, valamint a személyzet és a fogvatartottak közötti kapcsolatrendszer legfontosabb kérdéseivel. A fogvatartottak személyiségváltozásának kulcskérdése az oktatás. Hazánkban garanciális szabályként törvény írja elő, hogy milyen jogok illetik meg az elítélteket tanulási lehetőségeiket illetően. Kíváncsi voltam arra, mi a személyzet véleménye a fogvatartottak tanulási lehetőségeiről, mennyire támogatják oktatásban való részvételüket és mi állhat válaszaik háttérében, ezen eredmények ismertetésére részletesen kitérek előadásomban.

Az elítéltek reszocializációjának előmozdításában központi szerepet tölt be a reintegrációs tisztt, akinek igen összetett feladatköre van. Előadásomban részletesen vizsgálom, milyen területeket ölel át tevékenységük, és hogyan vélekedik a börtönben dolgozó személyzet e komplex tevékenységekéről, illetve e kulcsszereplők munkájának eredményességéről.

Kulcsszavak: börtönoktatás, kriminándragógia, fogvatartottak reintegrációja

A szerző elérhetősége: mmiklosi79@yahoo.com

Molnár György

MÓDSZERTANI, TARTALMI ÉS TECHNOLÓGIAI MEGÚJULÁS LEHETŐSÉGEI A SZAKKÉPZŐ ISKOLAI TANULÁSI TÉRBEN MOBILKOMMUNIKÁCIÓS DIGITÁLIS ESZKÖZÖK TÁMOGATÁSÁVAL

A digitális korunkban tapasztalható nemzetközi és hazai tendenciák és trendek alapvetően meghatározzák és behatárolják az információs társadalmunk egyéneinek életmódját, életviteli szokásait és a technológiához való viszonyulását, attitűdjét. Ilyen jellemző tendencia az Ipar 4.0, a generációs elméletek (Howe & Strauss, Prensky) alapján érzékelhető életkori megosztottságbeli jellemzők, a digitalizáció és a médiakonvergencia jelenségei, valamint az iskolai digitalizáció különféle mikro trendjei, modelljei, mint Flipped classroom, BYOD, BYOC, gamifikáció (Viswanathan, Főző, Casey). Hazai vonalon pedig a DOS mellett elindult egy igen lényeges törekvés, mely a digitális kompetencia keretrendszer meghatározását vállalta fel, mely kutatásban szakértőként dolgozik munkacsoportunk ennek megvalósításán. Kutatásunk céljaként megfogalmazódott bennünk egyfelől a digitális eszközök használatában rejlő potenciál felmérése, másfelől a saját eszköz és számítógép-használton alapuló pedagógiai módszerek feltárása a gyakorló pedagógusaink körében. Szekunder célként fel kívántuk mérni az érintett pedagógusi kör digitális kompetencia attitűdjét és nyitottságukat a digitális tartalmak előállítására. Kutatásunkhoz kapcsolódó empirikus vizsgálatunkat 2017 őszén végeztük el kvantitatív alapú kérdőíves felmérés keretében, N=150 fős egyszerű rétegzett mintavétel segítségével, melynek célcsoportját a szakképző intézmények oktatói, valamint az egyetemünk szakmai tanárszakos hallgatói alkották a felsőoktatás bázisán. Az értékelhető elemszám nagysága N=149 volt. Feltáró módszerként az online kérdőíves űrlap mérőeszközt használtunk. A célcsoportot szakképző intézményekben oktató X, veterán és babybomm generációs gyakorló pedagógusok alkották. A kapott eredményeket az egyszerű leíró statisztika módszerével dolgoztuk fel illetve tettük szemléletessé diagramok és szöveges elemzések útján. Kutatásaink bizonyították az igényt a tartalmi, pedagógiai, módszertani és technológiai megújulásra, korszerű digitális, felhőalapú LMS rendszerek és szolgáltatások, valamint digitális tartalomfejlesztés támogatásával. Ezek értelmében az új tananyag-feldolgozási és módszertani megoldások közvetlenül hasznosíthatóak egyfelől a szakmai tantárgyak tartalmának megújításánál, másfelől a gyakorlatban is kipróbált és bevált korszerű mobil IKT alapú technológia és újgenerációs interaktív módszerek hatása jól érzékelhető a tanulási eredményekben is.

Kulcsszavak: okostelefon, élményalapú pedagógiai módszerek, IKT, digitalizáció

A szerző elérhetősége: molnar.gy@eik.bme.hu

Molnár György

FÓKUSZBAN A SZAKMAI PEDAGÓGUSKÉPZÉS MUNKAERŐPIACI ASPEKSTUSBÓL – HOGYAN TOVÁBB?

A témával való foglalkozás aktualitását elsősorban a szakképzés-, és a szakmai pedagógusképzés rendszerében 2010-től végbement változások indokolják. A szakmai pedagógusképzés körébe soroljuk a szakmai tanárképzést és a szakoktató képzést is.

Napjaink szakmai tanárképzésének körébe tartozik a mérnök-, a közgazdász-, és az agrármérnök-tanár képzés mellett a gyógypedagógia-tanár, az egészségügyi-, a konduktor-, és a pedagógiatanár tanárképzés. Ezek képzési célja: „az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, az iskolai rendszerű, illetve az iskolarendszeren kívüli szakiskolai, szakközépiskolai oktatásban, felnőttek át- és továbbképzésében, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben” adott szaktárgyak tanítására való felkészítés. A végzett szakmai tanárok és szakoktatók potenciális munkaerőpiacát a szakképzés intézményrendszere adja, így nagyon fontos lenne az államilag elismert szakképesítések (OKJ) szaktárgyainak tanítására felkészült tanárok szakképzési tantárgyi igényekhez illeszkedő foglalkoztatásának biztosítása.

Intézményünk szerepe a pedagógus továbbképzésben hosszú évek óta kiemelkedő, eredete mintegy 148 évre tekint vissza. Ennek birtokában lehetőségünk van arra, hogy helyzetelemzést végezzünk a szakmai pedagógusképző és a szakmai pedagógusokat foglalkoztató intézmények együttműködési kapcsolatrendszerére és az együttműködés területeire vonatkozóan. Emellett vizsgáltuk a szakmai pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmények szakirány szerint differenciált képzési kínálatát, a képzésekre jelentkező hallgatói létszámokat, a szakképző intézményekből az egyetemre felvett hallgatók szakmai tanári szakirány szerinti megoszlását, a képzésben résztvevőket támogató szakképző intézmények szakképzési tantárgyi tanárigényeket, személyes strukturált interjúk és kérdőíves felmérés útján folyamatosan. Az OKJ változásaiból eredő szakmai tanári képesítési igényeknek való megfeleltethetőség számos kérdést felvet nem csak a képzők, hanem a szakképző intézmények oldaláról nézve is. Időközben a változásokat kezelve a képzési portfóliónk bővítése is folyamatos célunkká vált.

Előadásom célja, hogy bemutassam a szakmai pedagógusképzés típusaiban, struktúrájában, a szakok és szakirányok rendszerében végbement változásokat, a szakmai pedagógusképzés szakképzés rendszeréhez való illeszkedést, illetve a konzisztencia problémákat, valamint a szakmai pedagógusok foglalkoztatásával kapcsolatos problémákat, a foglalkoztathatóságot szolgáló tevékenységekre szóló javaslatainkat.

Kulcsszavak: szakmai pedagógusképzés, foglalkoztathatóság, átjárhatóság, tanulási utak

A szerző elérhetősége: molnar.gy@eik.bme.hu

Moraveczi Marianna

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS A MINDENNAPOS TESTNEVELÉSTŐL AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ EGYETEMEKIG

A WHO Ottawai Egészség megőrzési Nyilatkozata (1986) az egészséget nemcsak passzív, megőrzendő állapotnak, hanem fejleszthető értéknek tekinti, és feltételezi, hogy vannak olyan összetevői (például teljesítmény, ismeretek, fittség), amelyek növelhetők.

Tanulmányunkban ezen „fejleszthető érték” intézményi szerepének komparatív megközelítésére teszünk kísérletet. A közoktatás és a felsőoktatás egészségfejlesztésben betöltött szerepeit, érdekeit ütköztetjük, valamint igyekeztünk a hallgatói koncepciókat is felvázolni, ezáltal a felsőoktatási folyamatokat az érintettek kontextusában értelmezzük.

Kutatásunk keretében fókuszcsoportos interjúkat készítettünk a Debreceni Egyetem, valamint a Nyíregyházi Egyetem első évfolyamos (2016-ban érettségizett, a mindennapos testnevelésben részt vett) hallgatói körében. 2 fókuszcsoport, 15 fővel képviselte saját intézményét a vizsgálatban egészségmagatartásuk és ennek részeként a sportolási szokásaik változásait bemutatva a középiskolától az egyetemre érkezve.

Az egészség-tudatosság lényege az egészségért aktívan tenni akarás (Pikó, 2002). Kutatási kérdéseink erre az aktivitásra irányultak. A felsőoktatásba lépve a már kialakult egészségmagatartás formák hogyan változnak? Mik a fő motivációi az egészségfejlesztésnek? Elmondhatjuk, hogy a középiskolai és a felsőoktatási egészségmagatartás szempontjából mindkét egyetem hallgatói kiemelték az intézményi sportinfrastruktúrát, a tanári hozzáállást és legfontosabb értéként a középiskolai mindennapos testnevelés közösségteremtő hatását hangsúlyozták.

Kulcsszavak: egészségfejlesztés, közoktatás, felsőoktatás, mindennapos testnevelés

A szerző elérhetősége: moraveczmarianna@gmail.com

Mrázik Julianna

AZ OKTATÁSI RÁFORDÍTÁSOK HATÉKONYSÁGÁNAK GÁTLÓ TÉNYEZŐI: A FORRÁSÁTOK

A közgazdaságtudomány felismerése, hogy minél gazdagabb egy ország az erőforrásokban, annál lassabban fejlődik. Ez a „forrásátok” (resource curse). Az oktatásra fordított EU-s források nem feltétlenül hajtanak hasznot. A szakirodalmi kutatás célja, hogy a vonatkozó szakpublikációk áttekintésével (Radó, 2010; Polónyi, 2006; Váradi, 2006; Csécsi Réka et al., 2013) bemutassa a jelenség összetevőit. A kutatás módszertana az elméleti áttekintés volt. Az oktatási forrásnövekedés korrupciós kockázatot jelent, mivel a felsőoktatási intézmények az EU-s forrásokat sokszor nem az adott projektet, hanem az intézmények működését finanszírozzák belőle, ami csökkenti az átláthatóságot. A növekvő adminisztráció hibalehetőségeket teremt. A külső pályázatíró, szakértő bekapcsolása nehezítheti az ellenőrzést. A fejlesztési források koncentrációja, az erős politikai kontroll erőteljes szervezőmunkát, hálózatok kialakítását, megfelelő számú szakmailag is felkészült ember biztosítását okozza. Az EU források belépése nyomán, közpolitikai kezdeményezés esetén gyakran nem kapcsolódik implementációs célú fejlesztési program. A forrásnövekedés esetén leépül az oktatásfejlesztés és az oktatáspolitikai tudáshátterét biztosító kutatás, a szakmai hálózatok, az informált szakmai diskurzus. A fejlesztésre fordítható összegnek költségvetési forráselszívó hatása van. Pénzbőség esetében kialakul a fajlagos ráfordítások mértékével szembeni érzéketlenség. Piactorzító hatású a kínálatvezérelt működés megjelenése. A probléma tehát az, miként lehet kivédeni a forrásnövekedés negatív hatásait. A vizsgálat gyakorlati jelentősége lehet, hogy az oktatásgazdaságtan számára kutatási témákat kínál.

Kulcsszavak: resource curse, forrásátok, gátló tényezők

A szerző elérhetősége: julimrazik@gmail.com

Mrázik Julianna

A TRADE-OFF JELENSÉGE AZ OKTATÁSI RÁFORDÍTÁSOKBAN. AMIKOR A KEVESEBB TÖBB

A PISA-eredmények tanúsága szerint az oktatásra fordított összegek nem lineárisan térülnek meg, azaz nem igaz, hogy minél többet fordítunk az oktatásra, annál jobb lesz a színvonala. Az egy tanulóra jutó összeg alatt a befektetések növelésével még lineárisan növelhető az eredményesség, de egy bizonyos összeg felett már nem. Az átváltási pont (trade-off) az ötvenezer USD/tanuló összegnél található. A magyar közoktatásra fordított összegek alacsonynak tekinthetők, növelésük minden bizonnyal javítaná az eredményességet. 50 000 USD/tanuló összeg feletti költségek esetén már nincs egyértelmű kapcsolat a költség nagysága és az oktatás eredményessége között. Az országok egyre többet költenek az oktatásra, mégis ezekben az országokban a tanulók 2012-es matematikaeredménye az átlagos 500 pont körül mozog. Az ázsiai országok többsége az adott ráfordításból magasabb eredményt érnek el. Két ráfordítási tényező befolyásolja az eredményességet, a pedagógusok bére és a pedagógusok száma. Az oktatási költségvetések 80 %-a pedagógusbérek. Egy ország hatékonyságát a pedagógusbérek, az osztálynagyság és a teljesítmény kombinációja adja ki. Egyaránt találhatóak olyan országok, amelyek sok ráfordítással keveset érnek el, mint fordítva, kevesebb erőforrással jól teljesítenek. Kutatói kérdésünk, hogy mi az a kevesebb – ami mégis többet hoz? A kutatás módszertana a Desk Research metodológiáját követi - az adatok másodelemzése, összehasonlító vizsgálata, az eredmények az oktatáshatékonyság vizsgálatának újabb szempontokkal bővítésére alkalmas.

Kulcsszavak: trade-off, ráfordítás-hatékonyság, hatékonyság

A szerző elérhetősége: julimrazik@gmail.com

Mrázik Julianna

PTE NEVELÉSTUDOMÁNYI AKCIÓKUTATÁSI KUTATÓCSOPORT – HERA PÉCSI TAGSZERVEZET

Mind az informális és a formális oktatás vizsgálatára tanárképzésben érintett oktatók, kutatók bevonásával a 2016-17-es tanév tavaszi szemeszterében akciókutatásra szakosodott kutatócsoport jött létre a PTE Nevelés- és Oktatásméleti Tanszékén, melynek munkatársai egyúttal a HERA Pécsi Tagszervezete tagjai. A kutatás eredményének tekinthető egy olyan lehetséges tanárképzési modell létrehozása, amely egyidejűleg reagál a hátránykompenzáció és lemorzsolódáscsökkentés prevenciójára és a neveléstudományi módszertani megújulásra. Mindegyik vizsgált tanítási-tanulási forma és így a vizsgálatukra szervezett és itt bemutatandó kutatások - számos más mellett - gazdasági vonatkozással is bírnak. Nagy Péter kutatása feltételezi, a nonformális (tanfolyami rendszerű) nyelvoktatás piacának telítődése megnöveli a personalizált szolgáltatásnyújtás (vagyis az informális nyelvoktatás kereteiben megvalósuló magánoktatás) iránti fogyasztói igényeket. Vida Gergő fókusza az osztályfokhoz rendeltén meghatározott a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése. Nemes Gyöngyi kutatásának gyakorlati jelentősége a kétújfalui általános iskolások nyelvi hátrányának csökkentése. Zank Ildikó egy szempontrendszert ír le, mely alkalmas lehet a neveléstudományi akciókutatások hatékonyságának megítélésére. Mrázik Julianna azt a közgazdaságtudományi tényt vizsgálta, hogy minél gazdagabb egy ország az erőforrásokban, annál lassabban fejlődik. Ez a „forrásátok” (resource curse). Horváthné Vertike Andrea azt vizsgálja, hogy a Baranya megyében spektrumzavarral diagnosztizált gyermekek számára a köznevelés milyen integrációs lehetőségeket nyújt.

Kulcsszavak: akciókutatás, formális és informális oktatás, ráfordítás-hatékonyság, munkaerőpiaci kilátások

A szerző elérhetősége: julimrazik@gmail.com

Nádler Balázs – Sántha Kálmán

SZOFTVER-INNOVÁCIÓ A QCA MÓDSZERTANÁT ALKALMAZÓ NEVELÉSTUDOMÁNYI VIZSGÁLATOK SZÁMÁRA

A Qualitative Comparative Analysis (QCA) felkeltette a reál és a humán területen tudományos igényekkel gondolkodók figyelmét, így a neveléstudományi diskurzus számára is releváns lehetőségeket kínál. A módszertan matematikai algoritmus alapján úgy végzi az alacsony mintaszámú esetek elemzését (Ragin, 1987), hogy közben a mérnöki tudományokban alkalmazott módszertani eljárásokat (Quine-McCluskey algoritmus) adaptálja a társadalomtudományokba, figyel a humán valóság több feltétel általi meghatározottságára. A QCA lehetőséget ad a szelekciómentes optimalizálásra, ami a neveléstudományi vizsgálatokban a pedagógiai valóság többszemponútú értelmezését segítheti.

Az előadás célja a QCA-típológiákra alapozva (Sántha, 2014, 2015) egy hazai szoftver-innováció (PED-QCA) neveléstudományi empirikus környezetben történő ismertetése.

A PED-QCA program a neveléstudományi vizsgálatokban megkönnyítheti a QCA alkalmazását. Célja, hogy adekvát eszköz legyen egy-egy QCA-alapú kutatás kiértékelésekor. A program jelenleg a Boole-algebra alapján működő crisp-set QCA (csQCA) metódusát alkalmazza, előnye, hogy a fejlesztés nem függetlenedik programozói munkára, hanem egybefonódik a humán gondolkodási logikával. Így a reál és humán területek ötvözésének reprezentációját üdvözölhetjük a neveléstudományi diskurzusban.

Kulcsszavak: PED-QCA, Qualitative Comparative Analysis, szoftverfejlesztés

A szerző elérhetősége: balazsnad@gmail.com

santha.kalman1@gmail.com

Nagy Ádám

HOSSZÚ ÉS EREDMÉNYES ÉLETET! – A KOBAYASHI MARU PRÓBA TANULSÁGAI A STAR TREK UNIVERZUMBAN

A Kobayashi Maru talán a legismertebb Star Trek motívum. Az ún. semleges zónából – amely a Föderáció és a Klingon Birodalom közötti demilitarizált terület – segélyhívás érkezik a Kobayashi Maru szállítóhajóról. A szállítón 81 fős személyzet és 300 főnyi utas tartózkodik. A hajó szerkezeti integritása vésszesen csökken, a létfenntartáshoz és a sebességváltáshoz szükséges energia szökik. Segítség nélkül a helyzetből a hajón lévők számára nincs kiút. Csillagflotta hajójával belépni a semleges zónába egyértelműen a Birodalom és a Föderáció egyezményének felrúgását jelenti, s az álcázásból kilép három klingon csataúrhajó, amely komoly túlerőt jelent az egy csillagflottahajóval szemben. Feláldozza-e magát és legénységét a teszten résztvevő? Sorsára hagyja-e a Kobayashi Marut? Megpróbálja-e megmenteni ezzel mindkettő veszét okozva? A helyzetet nem lehet megnyerni, a problémának nincs jó megoldása, úgynevezett „no win” helyzet.

Ha a szituáció nem is nyerhető, de elemezhető. Az előadásban bemutatunk más no-win helyzeteket, elemezzük a szituációt a játékelmélet, a konvergencia és divergencia gondolkodásmód és a tesztelmélet szemszögéből és párhuzamot vonunk a viselkedési közgazdaságtannal.

A science fiction nem más, mint az értelem tündérmeséje. Bár kétségtelenül felmerül a kérdés, hogy mit keres a sci-fi csizma a pedagógiai asztalon, egyes folyamatok, szerepek, pedagógiai-társadalmi konstrukciók sokkal tisztábban látszanak, mint a hétköznapiak sosem modelltisztaságú valóságában.

Kulcsszavak: Kobayashi-Maruk próba, Kirk kapitány, Star-trek, tesztelmélet

A szerző elérhetősége: adam@nagydr.hu

Nagy Adrienn

DROGISTA SZAKOKTATÁS MEGSZERVEZÉSE MAGYARORSZÁGON A 20. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

Az előadás célja, hogy bemutassa a hazai neveléstörténet kutatói által nem vizsgált – francia és német szakképzési modellt követő – hazai drogista szakoktatás megszervezésének és intézményes működésének történetét. A 20. század elején a polgári társadalom igényeihez igazodó, lassan átalakuló higiéniai kultúra és az ahhoz kapcsolódó termékek (kozmetikai, pipere és háztartási cikkek elterjedése) szakszerű értékesítése egyre inkább megkívánta a szakképzett, kvalifikált drogisták alkalmazását. A kutatás a rendelkezésünkre álló elsődleges (iskolai értesítők, anyakönyvek, egyéb levéltári források) és másodlagos források összehasonlító elemzése során arra kereste a választ, hogy megvalósult-e, ha igen milyen eredménnyel a három évfolyamos drogista tanonc, majd szakiskola vezetésével 1909-től megbízott Száhlender Lajos azon törekvése, hogy 1920-tól a drogista iskolába csak középiskolát végzett tanulók nyerjenek felvételt. Továbbá kutatásunk tárgyát képezte az intézményt látogató tanulók iskolai előképzettségének és társadalmi összetételének feltérképezése. Az iskola tanulóinak vizsgálata során külön figyelmet fordítottunk a nemi megoszlása arányára, ugyanis a drogista szakiskolában a dualizmus és a két világháború közötti korszakban kevésbé jellemző koedukált oktatás folyt, azaz mind az elméleti, mind a gyakorlati képzésen a lányok és fiúk együtt (egy térben) vehettek részt. Összességében elmondható, hogy az 1930-as években bevezetett hat középiskolai előképzettség nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, azonban az évtizedeknek át a képzés színvonalának emelésére törekvő iskolai vezetés létrehozott egy, a fővárosi és vidéki igényeket kielégítő, nemzetközileg is elismert drogista szakiskolát.

Kulcsszavak: drogista/droguista, szakiskola, szakképzés koedukáció

A szerző elérhetősége: adrienn.n.z@gmail.com

Nagy Melinda

A LEMORZSOLÓDÁS PROBLÉMÁJA A SELYE JÁNOS EGYETEM TANÁRKÉPZŐ KARÁN

A Selye János Egyetem Tanárképző Karán is, mint ahogy sok más egyetemen, problémát jelent a hallgatók lemorzsolódása. Lemorzsolódnak tekintünk minden olyan hallgatót, aki nem fejezi be a mesterképzést. A lemorzsolódás okainak feltárásával és részletes elemzésével próbáljuk megtenni az első lépéseket a probléma megoldására. Célul tűztük ki, hogy megvizsgáljuk a harmadéves (jelenleg éppen az alapszintű diploma megszerzése előtt álló) óvóképzős hallgatók hozzáállását a továbbtanuláshoz. Ehhez kérdőívet állítottunk össze, melyet a hallgatók elektronikusan töltöttek ki. A lemorzsolódás okai az adatok alapján nagyon sokfélék lehetnek. Jelentős különbséget találtunk a levelezős és nappalis hallgatók lemorzsolódásának okai között. Különösen a levelezős hallgatók számos érvet tudtak felsorolni a tanulmányok abbahagyása mellett, a folytatás mellett viszont jóval kevesebbet.

Kulcsszavak: lemorzsolódás, egyetem, Szlovákia

A szerző elérhetősége: nagymelinda@gmail.com

Nagy Pál

MIÉRT ÉPPEN ÉRPATAK? ROMÁK ÉS AZ "ÉRPATAKI MODELL"

A témát az Érpatak, illetve az „érpataki modell” és a cigányok helyzetére gyakorolt hatásainak a politikai és közbeszédbeli félreértelmezése és felületessége indokolja. Elméleti háttere a jelenkortörténet és az underclass-elmélet. Célom a romák helyzetének árnyalt bemutatása a helyi társadalom egészének kontextusában, a törésvonalak elemzésével. Előzmény: a 2013-ban a Cigány Néprajzi Tanulmányok 16. kötetében és 2014-ben Strasbourghban a Foi & Vie Revue de culture protestante c. folyóiratban megjelent tanulmány.

Érpatakon a cigányok helyzete nem értelmezhető „cigányok” és „magyarok”, mint két külön, egységes és homogén entitás szembeállításával. Cigánynak lenni, többféle élethelyzetet és magatartást jelent. A cigányok differenciáltak, mint a helyi népesség egésze. Ez a differenciáltság összekapcsolódik a telepi életből átöröklődő rokonsági rendszerek közötti konfliktusokkal. A rokonsági rendszerek közötti különbségek az integrálódottság és a kirekesztettség különböző formáit alakítják ki. A cigány családok helyzetét, a helyi társadalomban megszerzett pozícióit nem egységes, „összcigány” mentalitás és kultúra határozza meg. A cigány családok egy része jóval közelebb áll a vele hasonló szociális állapotú nem-cigányokhoz, mint más cigányokhoz.

Érpatak nem „cigányfalu”. A 2005-2013 között a helyi hatalmat monopolizáló, hírhedtté vált polgármester megválasztása nem a romák szélsőjobbaldali ideológiák iránti fogékonyságának volt köszönhető. A magyarázat a helyi politikai viszonyokban és rendies kapcsolati hálózatokban keresendő, amit meghatározott a polgármester személye és a Julius Evola tanait követő fasiszta világképe, melynek a romák a falu más lakosaihoz hasonlóan áldozatai és nem segítői.

Kulcsszavak: együttélés, romák, underclass, érpataki modell

A szerző elérhetősége: nagy.szie@gmail.com

Nagy Péter

A MAGÁN-NYELVOKTATÁS BEVEZETÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A SZOLGÁLTATÁSPIACRA

A nonformális és az informális tanítás vizsgálatára tanárképzésben érintett kutatók bevonásával a 2016-17-es tanév tavaszi szemeszterében akciókutatásra szakosodott kutatócsoport jött létre a PTE Nevelés- és Oktatásméleti Tanszékén. A kutatás eredményének tekinthető tanárképzési modell létrehozásával a kutatócsoport egyik célja a nonformális és informális tanítás vizsgálatának bevezetése a neveléstudományi diskurzusba. Mindkét vizsgált tanítási forma számos gazdasági vonatkozással is bír. Jelen vizsgálatunk fókuszában a magántanítás áll, mely – ahogyan például Gordon-Győri (1998:275) fogalmaz - napjainkra nemzetközi nagyvállalkozássá alakult, és „a jövő századnak talán egyik meghatározó, új modellje lesz (...) ennek minden oktatásfilozófiai, metodológiai, etikai, gazdasági stb. vonatkozásával.” Feltételezésünk szerint a nonformális (tanfolyami rendszerű) nyelvoktatás piacának telítődése (Laki, 2006) megnöveli a perszonalizált szolgáltatásnyújtás (vagyis az informális nyelvoktatás kereteiben megvalósuló magánoktatás) iránti fogyasztói igényeket. A magán-nyelvoktatás azonban hagyományosan nem része a szolgáltatáspiacnak. A kutatói kérdések a minőségi oktatási szolgáltatásnyújtás tartalmát és szabályozását érintik. Az előadás akciókutatások eredményeit összegző esettanulmányokon alapul, a folyó praxis tapasztalatait összegezve világít rá a tanítás egyes, gazdasági vonatkozású aspektusára és javaslatot tesz a magán-nyelvoktatás szürke-, illetve feketegazdaságból való kivezetésének módjaira. Irodalom: Gordon-Győri János: Mitől hatékony még a japán oktatás

Kulcsszavak: magán-nyelvoktatás, szolgáltatáspiac, nonformális oktatás

A szerző elérhetősége: nagypeter.pt@gmail.com

Nagy Péter

ISKOLA HR SZEMMEL: SZERVEZETFEJLESZTÉS INTERKULTURÁLIS ASPEKTUSBÓL

Az iskola HR szemmel Shein (1978) definíciója nyomán szervezet: a tagjai meghatározott és kinyilvánított célok érdekében, munkakörökként leírt módon megosztott felelősséggel, szabályok mentén, együttműködve komplex szolgáltatások létrehozásában érdekelt. Talán részben amiatt, hogy legnagyobb létszámú tagsága társadalmi kötelezettségét teljesíti a tevékenységével, az iskola, mint szervezet struktúráját a hierarchikus viszonyok jellemzik leginkább. Fullan (1991, hivatkozva: Karádi, 2009) szerint az iskola csak akkor fejleszthető, ha szervezetnek tekinti saját magát, felismerve a tagok kölcsönösen függő helyzetét. Az előadás során esettanulmányok kerülnek bemutatásra (1) egy pécsi peremkerületi, döntően halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal működő általános iskolájából, (2) a 2017 őszén a PTE BTK-n „Pedagógiai nézetek” címmel tartott tömbösített, interaktív, tréning-jellegű kurzus keretein belül az említett általános iskolában megfigyeléseket végző hallgatók önreflektív munkáinak, és (3) e kutatómunka koordinációjának tapasztalataiból. Feltevésünk szerint az iskola jelentősen eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező tagjai közötti interakció interkulturális kommunikációnak minősül, és az iskola, mint szervezet fejlesztésében ennek tudatosítása kulcsfontosságú. Akciókutatásokkal tártuk fel leendő és gyakorló tanárok, diákok, más iskolai dolgozók (portás, takarító, iskolaorvos) nézeteit, melyek során arra következtethetünk, hogy az interkulturális aspektusnak a jelenleginél nagyobb súllyal kellene szerepelnie a tanári felkészítésben. A kutatás a gyakorlatban egy, a 2018-19-es tanévben induló iskolai kísérleti programban hasznosul, mely interkulturális alapon, a szociális kompetenciák fejlesztésén keresztül járul hozzá a lemorzsolódás csökkentéséhez.

Kulcsszavak: szervezetfejlesztés, interkulturalitás, tanárképzés, hátrányos helyzet

A szerző elérhetősége: nagypeter.pt@gmail.com

Nemes Gyöngyi

A NYELVI HÁTRÁNY CSÖKKENTÉSE AKCIÓKUTATÁS SEGÍTSÉGÉVEL - KUTATÁSI TERV

Hazai és nemzetközi vizsgálatok sora (Bernstein 1975, Bourdieu 1978, Bíró 1984, Pap - Pléh 1991, Oláh Örsi 2006, Derdák - Varga Aranka 1996) igazolja, hogy a nyelvileg hátrányos helyzetű tanulók az iskolában rosszul teljesítenek. A korlátozott írni-olvasni tudás a későbbi munkaerőpiaci lehetőségekre is hatással van (pl. a funkcionális analfabéták esetében (Csoma - Lada 2002)) a nyelvi hátrány csökkentése tehát nemcsak oktatási, hanem gazdasági szempontból is kívánatos lehet. Az előadás egy olyan kutatási tervet mutat be, melynek célja a kétújfalui - Kétújfalu egy halmozottan hátrányos helyzetű település Baranya megyében - általános iskolába járó nyelvileg hátrányos helyzetű gyerekek teljesítményének fejlesztése, nyelvi hátrányuk csökkentése, mindezt egy akcióalapú kutatásba ágyazva. Az elméleti keret első része a nyelvi hátrányos helyzethez kapcsolható (Bernstein 1975, Bourdieu 1978, Bíró 1984, Pap - Pléh 1991, Oláh Örsi 2006, Derdák - Varga Aranka 1996), második része az akciókutatással foglalkozó (Vámos 2013, Vámos - Gazdag 2015, Csillag 2016) szakirodalmak elemzését tartalmazza, ezt követi a kutatás során alkalmazandó módszerek bemutatása. A leendő kutatás célja, hogy az akciókutatás segítségével csökkentse a vizsgálatban részt vevő gyerekek nyelvi hátrányát, fejlessze nyelvi, olvasási képességeiket. Ez a gyakorlatban egy olyan tananyag kipróbálásával, alkalmazásával valósulna meg, melynek célja a nyelvi hátrány csökkentése; a tananyag a kipróbálás során folyamatosan támaszkodna a tanulók - és a vizsgálatban részt vevő kollégák - reflexióira, ettől is biztosítva a kutatás akciójellegét. Az előadásban a tananyag a főbb jellegzetességei, sajátosságai is bemutatásra kerülnek. A kutatás gyakorlati jelentősége a kétújfalui általános iskolások nyelvi hátrányának csökkentése; a nyelvi hátrány csökkentésével a tanulók iskolai továbbtanulási esélye és a későbbi munkaerőpiaci elhelyezkedési lehetőségük is növekedni fog.

Kulcsszavak: nyelvi hátrány, akciókutatás, tananyagkészítés, fejlesztés

A szerző elérhetősége: gyongyi0606@freemail.hu

Németh László

ÍGY „LÁTJA” A HŐKAMERA PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAM: HŐ, HŐMÉRSÉKLETVÁLTOZÁS, HŐSZIGETELÉS BEMUTATÁSÁRA AZ ÉLETTELEN- ÉS ÉLŐ TERMÉSZETBEN

A természetismeret-környezettan szakos tanárok a tanítókkal együtt kulcsszereplői a természettudományok oktatásának. A diákok először a környezetismeret, természetismeret tantárgyakon keresztül találkoznak a természettudományokkal. Fontos, hogy ezen tárgyak oktatása sok megfigyeléssel, kísérlettel, korszerű eszközök használatával, élményszerűen történjen.

Mindezek támogatására a környezetismeret-, természetismeret- és természettudományi gyakorlatok tantárgyakat oktató tanítók és tanárok részére egy rövid továbbképzési program készült

Témakörök:

- alapvető természeti jelenségek során a hőváltozás bemutatása, pl. olvadás, párolgás, forrás stb.
- hőmérséklet, hő, energia – hétköznapi eszközök, folyamatok hőképei pl. hideg-meleg víz, főzés, mosogatás, vízmelegítés, háztartási eszközeink hőképe
- hétköznapi élet hőképeken
- hőszigetelés bemutatása. pl. állatok bunda vs. tollazat
- épületek hőszigetelése, hőszigetelés bemutatása hőképeken
- fűtési módok bemutatása hőképeken, kályha, falfűtés, radiátor, konvektor, kémény, épületek, távfűtés ismertetése
- egy lakás infravörös bemutatása
- a négy évszak során készült hőképek a környezetről, természetről
- hőátadás: konvekció, hővezetés, hősugárzás bemutatása
- infravörös képek készítése a programban résztvevők számára
- érdekes kísérletek, pl.: kézlenyomat, „aura” stb.

Az előadás ezekből a témakörökből mutat be oktatást támogató hőképeket.

Kulcsszavak: projekt munka, természettudományos oktatás, pedagógus-továbbképzés, digitális kompetencia

A szerző elérhetősége: nemeth.laszlo@sek.elte.hu

Novák Ildikó

FIATAL NYELVTANULÓK SIKERESSÉGÉNEK TÁRSADALMI HÁTTERE

A nyelvtanulást vizsgáló kutatásokban kevés figyelem irányul a tanulók társadalmi hátterének vizsgálatára. Gardner (1985), Csizér és Kormos (2005, 2008), Ottó és Nikolov (2003), Kormos és Kiddle (2013) valamint Butler, (2014) kutatásaiban jelenik meg a családi háttér és más társadalmi jellemzők vizsgálata a nyelvtanulással kapcsolatban.

Kutatásunkban fiatal nyelvtanulók sikereinek társadalmi hátterét vizsgáltuk a Magyar Ifjúság 2012 adatbázisán. Arra kerestük a választ, hogy a fiatalok mely csoportja tekinthető sikeres nyelvtanulónak, milyen jellemzőkkel rendelkeznek és kik tudják nyelvtudásukat nyelvvizsgára váltani. Az adatbázis mintát 3 csoportra osztottuk; a közoktatásban tanuló 15-19 éves korosztályra, a nagyrészt felsőoktatásban tanuló 20-24 éves korosztályra és a döntően már munkavállaló 25-29 éves korosztályra. A nyelvtanulás négy dimenzióját vizsgáltuk: a nyelvi készségek szubjektív percepcióját, objektív indikátorát, a formális és non-formális nyelvtanulási színterét valamint a jövőbeli nyelvtanulási szándékot.

Eredményeink szerint a legfiatalabb korcsoport a legmagabiztosabb nyelvhasználó. A két idősebb korcsoport eredményesebb a nyelvvizsgák megszerzésében. A nyelvvizsgák megszerzéséhez a fiatalok közel fele, főként a magasabb iskolai végzettségű szülők gyermekei, iskolán kívüli nyelvoktatáson vett részt. Az idősebb korosztályoknál nagyobb tanulási szándékot tapasztaltunk. A magasabban iskolázott szülők pozitívan tudják befolyásolni a fiatalok nyelvtanulási karrierjét.

Kulcsszavak: nyelvtanulás, nyelvvizsga, szocio-ökonómiai háttér, fiatal nyelvtanulók

A szerző elérhetősége: ilyesnovakildiko@gmail.com

Nyilas Orsolya

FELZÁRKÓZTATÁS FELNŐTTKORBAN – EGY NYÍREGYHÁZI KÉPZÉS EREDMÉNYEI, TAPASZTALATAI

A munkaerő-piaci kirekesztődés egyik legmarkánsabb magyarázó tényezője az alacsony iskolai végzettség és a munkavállalói kompetencia hiánya. A munkakörök betöltéséhez ma már nem elég a megfelelő végzettség, szakképzettség, gyakorlat. A képességek fejlesztésének feltétele a magas minőségű alapoktatás, a lemorzsolódás megelőzése, valamint az oktatásban, képzésben való részvétel fejlesztése. Az alacsony iskolai végzettség nem feltétlenül az elsajátított ismeretek kicsiny mennyisége miatt teremt hátrányt, hanem a további ismeretek befogadására való felkészültségekben, attitűdökben, a fejlődést megalapozó kommunikációs készségekben és képességekben (Őry, 2005; Köllő, 2007; Kerülő, 2009). A felnőttképzések lehetőséget adnak a résztvevők munkavállalói kompetenciáinak fejlesztésére.

Kutatásunk célja volt a GINOP-6.1.1-15.sz. Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” elnevezésű projekt keretében Nyíregyházán szervezett képzés munkafolyamatának tanulmányozása, az ismeretátadás módszerei hatékonyságának értékelő elemzése. Kutatásunkkal arra törekedtünk, hogy jobban megismerjük a felnőttkori tanulási képességek sajátosságait, így segítve, hogy a felnőttkori tanulási folyamatok mind sikeresebbek –s ezáltal egy életúton belül is minél gyakoribbak - legyenek. A kutatásunk módszertana a résztvevő megfigyelés metodikájára épült, amit fókuszcsoporthoz interjúval egészítettünk ki. A terepmunkára 2015 május-júniusban került sor, az interjúfelvétel 2015 júliusában készült 12 főbevonásával. 2018 januárjában ezzel a 12 fővel újabb interjú készült, annak érdekében, hogy megtudjuk mi történt vele a képzés óta, tanulási illetve munkavállalási attitűdjében következett-e be változás.

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, felnőttképzés, felzárkóztatás

A szerző elérhetősége: nyilas.orsolya@nye.hu

Nyúl Eszter Anna

MILYEN „A JÓ POLGÁR” TUDÁSA? – AZ ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK NEMZETKÖZI ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Kutatásunk fókuszában az állampolgári ismeretek helye és szerepe áll. Az állampolgári ismeretek témaköre az állampolgárságra nevelésen belül kevésbé vizsgált, miközben azt a speciális tudást nyújtja, amely a demokratikus állampolgári kompetencia egyik pillére. Ez az ismeretanyag olyan általánosan elvárható tájékozottságot tesz lehetővé, amely megalapozza a felelős és tudatos állampolgárként való cselekvést. Az állampolgári ismeretek megítélésének nemzetközi összehasonlításához kutatásunkban másodelemzéssel (az adatok kvalitatív feldolgozásával) két nemzetközi adatfelvételt használtunk fel.

A 2012-es tanulmány (Állampolgári nevelés Európában) az állampolgári nevelést vizsgálja az Eurodyce hálózat 31 országában, a 2014-es felmérés (International Social Survey Programme ISSP 2014 - Citizenship II) 34 országból kapott lakossági válaszokat ad közzé az állampolgárságról. Míg az egyik tanulmány az állampolgári nevelés tartalmát és célját vizsgálta, addig a másik felmérés a közvélemény szerinti jó állampolgár kritériumait kutatta. Jelen kutatásunk azzal a szándékkal vizsgálta mind a két adatfelvételen szereplő országokat, hogy megismerjük az állampolgári ismeret tartalmáról és jelentőségéről kinyerhető információkat. Célunk, hogy az eltérések és hasonlóságok mentén választ kapjunk arra, hogy az állampolgári ismeretek elsajátítása lényegi elemnek (*conditio sine qua non*) tekinthető-e az állampolgárságra nevelésben.

Kulcsszavak: állampolgári ismeretek, állampolgári és szociális kompetencia, állampolgári nevelés

A szerző elérhetősége: dr.nyulea@gmail.com

Oláh Dávid – Bognár József

ÉLET A LABDARÚGÓ AKADEÉMIA UTÁN: ÉLSPORT, MUNKA VAGY TANULÁS

Kutatások igazolják, hogy nagyon kevés akadémista tud játéklehetőséghez jutni a profi osztályokban (Gősi és Sallói, 2017), továbbá az akadémiák létjogosultságát sem bizonyítják a sportszakmai sikerek (Rábai, 2018). Mi arra keressük a választ, hogy az ország egyik labdarúgó akadémiáján végzett játékosok, milyen szintű sportpályafutást tudnak elérni, ezzel azt vizsgálva, hogy az akadémiák milyen arányban tudják kinevelni a tehetségeiket.

Vizsgálatunk mintáját az akadémiáról kikerült labdarúgók (N=60) és a korosztályok edzői (N=3) adták. Kutatási módszereink a kérdőíves lekérdezés, illetve az edzőkkel készített interjúk voltak. A kapott adataink alapján leíró statisztikai elemzéseket végeztünk.

A mintában szereplő labdarúgók 15%-a kapott profi szerződést az akadémia után. Jelenleg még 70% foglalkozik a labdarúgással. A tanulást tekintve 45% tanult tovább (OKJ-s képzés, egyetem, főiskola), és 25%-uk már dolgozik. Az edzők egyhangú véleménye, hogy az utánpótlás akadémiáknak szorosan együtt kell működniük a felnőtt csapattal, tehetségeik kinevelése érdekében.

A mintánk alapján megállapítható, hogy nagyon kevés akadémista lesz élsportoló, többségük a munka és a tanulás mellett hobbysportolóvá válik. Ezt az eredményt figyelembe véve, úgy gondoljuk, hogy érdemes lenne nagyobb hangsúlyt fektetni az akadémiákon a fiatal játékosok mentorálására, a profi sportra való tudatos felkészítésre.

Kulcsszavak: labdarúgó akadémisták, beválás, sportkarrier, tehetséggondozás, élsport

A szerző elérhetősége: olah.david@nye.hu

Orosz Beáta

KORSZERŰ MÓDSZERTANI ÉS TARTALMI FEJLESZTÉSI GYAKORLATOK A SZAKKÉPZÉSBEN

2018 elején, gyakorló pedagógusként csatlakoztam az MTA - BME Nyitott Tananyagfejlesztés Kutatócsoport Open Content Development (OCD)-projektjéhez. A szakképzési tananyagok gyors változása miatt céloknak és feladatnak érzem ezek aktualizálását, fejlesztését. E tevékenységhez a szakmai és módszertani háttér az OCD, valamint a BME Műszaki Pedagógia Tanszék adja. Elsősorban azt vizsgáltam, bevonhatók-e tanulók is a tananyagfejlesztésbe, ha igen, mi motiválja őket, s megfigyelhető-e szignifikáns változás a teljesítményükben a kapcsolódó tananyagok tekintetében. Kvalitatív kutatásom során írásbeli és szóbeli megkérdezéseket végeztem, valamint összevettem a résztvevő diákok eredményeit évfolyamtársaik teljesítményével, illetve korábbi dolgozataik eredményeivel. Ezen tanulók esetében elmondható, hogy az aktív és produktív tananyag feldolgozás után jobban teljesítettek az adott témákban, később magabiztosabban idézték fel és alkalmazták a tanultakat. A projekt, és a tanulói tananyagfejlesztés újszerűsége az elméleti és gyakorlati hasznosításában rejlik. A tanulók passzív szerepe megszűnik, logikus és rendszerszemléletű gondolkodásuk javul, ezenkívül digitális kompetenciáik is fejlődnek annak ellenére, hogy nincs informatikai képzésben részük. Ahogyan konkrét példákon keresztül bemutatom, képesek újszerű módon értelmezni és felépíteni a törzsanyagot. A tanulás hatékonyságához és az OCD eredményességéhez hozzájárul, hogy fejlesztéseikhez hozzáférhetnek társaik, majd a képzés későbbi osztályai. Mindezek a pedagógust is folyamatos megújulásra készítik mind szakmailag, mind módszertanilag, így a közös munka minkét fél számára élménypedagógiához vezethet.

Kulcsszavak: tananyagfejlesztés, gondolattérkép, mikrotartalom, IKT, OCD

A szerző elérhetősége: oroszbetty2369@gmail.com

Osman Mohamed Elmahdi

“CORRELATION FOR THE GROWTH OF SOCIETY, THE MAIN CONCEPTS “

-The theoretical frame work:

Here we are discussing this issue, which is concerned with the growth of society, based in two essential elements, the economy and the education.

The link between education and the economy is as follow; economy contributes directly to development through education which is offered to the society by human forces. These human forces have to be educated, and their scientific knowledge is the result of scientific research that is linked to education, and what it instills attitudes towards work, organization and society all favor development in one way or another. It is another gaggle that the economy provides education facilities for development, this has different resources.

Education, both individual and public, is seen as a combination of consumption and savings, the family (or society) spend on education as a kind of enjoyment of education by itself from other side, hoping to get it returns Among other things, the wage differentials that result, in principle, from education. The rate of investment is becoming increasingly important. The higher we get on the side of educational ladder, the more we go to the applied branches of education than the other side.

-Hypothesis:

-The relevance of this research:

Relevance in this study is to obtain an accurate assessment of relationship between economy, education, and the development of the society. Pursuing data for this scientific presentation in Sociology was out from any out-weight risks, despite the Lack of much needed information, which was also experienced.

-The substantiation of the research results:

Study is discussing from different orientations the correlation between education and the economy in the growth of society, discussing in details the following topics: Sources of economic growth; advantages of education; education, social development and labor market; stock of education, concept and measurement.

-significance of the research:

Theoretically and practically, it is important to focus on the correlation between economy and education in our region here in central Europe, in this scientific research Romanian efforts are given as an example. In Romania there are many entrepreneurship development programs or projects to generate and strengthen the entrepreneurial traits. These programs or projects are developed by the university, academies and other educational entities and other educational partners: government institutions, associations, organizations (profit or nonprofit).

Kulcsszavak: economy, education, society, social development, growth

A szerző elérhetősége: dr_osmanmohamed@hotmail.com

Ozsváth Judit

SZELLEMI MŰHELY A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI KOLOZSVÁRI KATOLIKUS EGYETEMISTÁK SZÁMÁRA: AZ ERDÉLYI KATOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI SZAKOSZTÁLYA KERETÉBEN MŰKÖDÖTT PEDAGÓGIAI SZEMINÁRIUM

Kutatásaim során kiemelten foglalkozom a két világháború közötti erdélyi értelmiségképző intézmények vizsgálatával. A tanárképzés különösen is figyelmem középpontjában áll, hiszen az erdélyi magyarság sorsának alakulása szempontjából meghatározó volt a pedagógusok felkészültsége és elhivatottsága. Korábbi tanulmányaimban nagyító alá vettem a katolikus magyar egyetemistákat tömörítő Majláth-kört, de nem foglalkoztam behatóbban az azon belül működött szemináriumokkal. Újabb levéltári kutatásaim teszik lehetővé azt, hogy részletesebb elemzést nyújtsak a György Lajos által vezetett Pedagógiai Szemináriumról. A Gyulafehérvári Érseki Levéltárban található György Lajos-hagyatékban fellelt anyagok és az Erdélyi Római Katolikus Státus Levéltárában őrzött, az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség keretében szervezett Egyetemi és Főiskolai Szakosztály életét dokumentáló iratok alapján jól rekonstruálható annak a szellemi műhelynek a tevékenysége, amely hiánypótló ismereteket, de mindenek előtt a magyarság helyzetének jobbításáért elköteleződő szemléletet kívánt adni tagjainak. A rendelkezésre álló forrásanyag alapján több síkú tevékenységi kör megrajzolására nyílik lehetőség. A kutatás hiánypótlónak számít, így munkám gyarapítja az erdélyi egyetem- és társadalomtörténeti feltárások szakirodalmi bázisát és további kutatásokhoz is segítségként szolgál.

Kulcsszavak: egyetemi hallgató, tanárképzés, György Lajos

A szerző elérhetősége: ozsvathjudit@gmail.com

Pallay Katalin

AZ UKRÁN OKTATÁSPOLITIKA ALAKULÁSA A NEMZETKÖZI POLITIKA TÜKRÉBEN

Az ukrainai oktatáspolitikát a kisebbség szempontjából kettősség jellemzi: egyszerre megfigyelhető az európai hatás és az ukránosítás. A politikai és gazdasági változások során számos pozitív célkitűzést hajtottak végre az oktatáspolitikai terén. Ide sorolhatók az Európai Unió felé nyitó lépések, mint például a Bolognai-rendszerhez történő csatlakozás. Hiába mondható el azonban, hogy az ország oktatáspolitikai szempontból az Európai Unió felé törekszik, mivel meglátásom szerint a kisebbségek jogait illetően visszafejlődés tapasztalható. Előadásomban a rendszerváltástól napjainkig (1991–2018) az ukrainai oktatáspolitikáját kívánom bemutatni. Feltárom, hogyan alakult az ukrán oktatáspolitikai az Európai Unió normák felé közeledés során, illetve hogy az ukrainai parlament mennyire gondolta komolyan, hogy életbe lépteti a kötelezettség vállalásokat, valamint ezek a törekvések mennyire voltak sikeresek. Munkámban meg kívánom vizsgálni, hogy a különböző politikai fordulatok milyen hatást gyakoroltak az ukrán állam kisebbségpolitikájára és ezen belül a kárpátaljai magyarokra. A főbb irányelveket és tendenciákat kívánom az olvasó elé tárni.

Előadásomban három nagyobb részre térek ki, melyek a rendszerváltást követő évek, a narancsos forradalom utáni időszak, illetve a méltóság forradalma után bekövetkezett oktatáspolitikai változásokat mutatja be.

Kulcsszavak: oktatáspolitikai, Ukrajna, Kárpátalja, nemzeti közösség

A szerző elérhetősége: p.katinka16@gmail.com

Pap Tímea – Kató Mária Magdolna

FELNŐTTKORI TANULÁS ÉS MŰVELŐDÉS A KALLÓS ZOLTÁN ALAPÍTVÁNYNÁL

A Kallós Zoltán Alapítványt 1992-ben hozta létre Kallós Zoltán. Intézményünk elsősorban oktatási, szociális és kulturális téren tevékenykedik Válaszúton, Nagysármáson, Kolozsváron és szórványvidéki falvakban. Elsődleges célunk a mezősegi szórványoktatás felkarolása, de aktívan részt veszünk felnőtteknek szóló továbbképzések lebonyolításában, népzeneoktatásban, néptánc- és kézműves táborok szervezésében. A válaszúti birtok ad otthont Kallós Zoltán néprajzi magángyűjteményének is. Témaválasztásunk a Kallós Zoltán Alapítvány által szervezett felnőtteknek szóló képzések. Az általunk kiválasztott időszak 2014–2018. A megjelölt időintervallum alatt pedagógusoknak, népi hangszeroktatóknak szerveztünk továbbképzéseket. Előadásunk témája ezen képzések részletes bemutatása.

Kulcsszavak: oktatáspolitikai, Ukrajna, Kárpátalja, nemzeti közösség

A szerző elérhetősége: paptimea@yahoo.com

Pásztor Rita – Székedi Levente – Gál Katalin

MUNKAERŐ-PIACI KARRIER UTAK A PARTIUMIBAN. DIPLOMÁS PÁLYAKÖVETÉS A PARTIUMI KERESZTÉNY EGYETEM VÉGZETT HALLGATÓI KÖRÉBEN

Az oktatási rendszerből a munka világába való átlépés a folyamatosan változó gazdasági és társadalmi viszonyok okán komoly kihívást jelenthet a fiatal pályakezdő számára. Az egyetemi végzettséget megszerzett fiatalok munkaerő-piaci elhelyezkedésének vizsgálata számos kutatás fókuszában áll. A pályakövetés gyakorlatának szükségességét több tényező indokolja, részben intézményi funkciókat lát el, részben pedig társadalmi szinten válik fontossá. A végzett hallgatók munkaerő-piaci életútjának követésével az oktatás minőségéről és a diploma értékéről lehet hiteles információkat gyűjteni (Bleck 1999, Csata, Dániel, & Pop 2006, Dániel 2013, Horváth 2008, Păunescu, Vlăsceanu, & Miroiu, 2011).

Jelen kutatásunk célja, hogy feltárja a Partiumi Keresztény Egyetem végzettjeinek pályára állását, annak gyakorlati módozatait, a munkaerő-piaci integrálódás sikerességét. A kutatás során kvantitatív és kvalitatív módszereket ötvözzünk. Szekundér elemzést végzünk az egyetem oktatás-statisztikai adataira támaszkodva, valamint életinterjúkra és fókuszcsoportos vizsgálatokra alapozva olyan kérdésekre keressük a választ, hogy a megszerzett tudás hogyan hasznosul, milyen mértékben járul hozzá a szakmai sikerhez. A kutatás lehetővé teszi a különböző karrier-pályák jellemzőinek, a megszerzett oklevelek relevanciájának feltárását, valamint a környezet, a változási folyamatok megismerését.

Kulcsszavak: karrierút, pályakövetés, munkaerő-piaci átlépés, Partiumi Keresztény Egyetem

A szerző elérhetősége: pasztor.rita@partium.ro

Pinczés Tamás – Pikó Bettina

LEENDŐ PEDAGÓGUSOK PÁLYAORIENTÁCIÓS VIZSGÁLATA I.

Egyes elméletek szerint tanárnak születni kell, ami Falus (2007) szerint is kétségtelen, ugyanakkor célzott képzéssel bármilyen adottságú személyt eredményes pedagógussá lehet nevelni. A képességek mellett a személyiségbeli tényezők is szerepet játszanak, hogy kiből, milyen tanár lesz. A kutatás első fázisában e tulajdonságok jelenlétét vizsgáltuk a tanítói és tanári pályát választók között.

Adatgyűjtésünkre az elmúlt két tanév elején került sor (DRHE Tanítóképzési Intézet és Nyíregyházi Egyetem Testnevelés és Sporttudományi Intézet) az első éves hallgatók (N = 176) körében. Kutatásunkban önkitöltős kérdőívet alkalmaztunk, amely a tanári pályához szorosan kapcsolódó képességek feltárását vizsgálta. A szignifikancia szint általánosan elfogadott maximális értéke 0,05 volt. Az eredményeket az SPSS statisztikai programmal dolgoztuk fel klaszteranalízis és keresztábra-elemzéssel.

A klaszteranalízis eredményeként a pedagógusjelöltek négy, egymástól jól elkülönülő csoportba oszthatók. Míg a tanítójelöltekre átlagos tanítói képességek és magasfokú empátia, rugalmasság jellemző, addig a tanárjelölteknél az átlagos tanári képesség alacsony empátiával és rugalmassággal párosul. A kiemelkedő és az alacsonyabb fokú tanári képességek közel azonos arányban találhatók meg a két intézményben.

Megállapítható, hogy a pedagógusképzésben szereplő oktatókra nagy felelősség hárul, hiszen csekély azon jelöltek száma, akik kiemelkedő tanári képességekkel rendelkeznek, amelyek viszont fejleszthetők.

Kulcsszavak: tanári pályaaorientáció, empátia, rugalmasság

A szerző elérhetősége: tamas050510@gmail.com

Polgár András – Pintérné Nagy Edit – Vincze M. Mária – Elekné Fodor Veronika – Koronikáné Pécsinger Judit

A KÖRNYEZETI NEVELÉS, A LAKOSSÁG KÖRNYEZETTUDATOSSÁGA ÉS A KÖRNYEZETKÖZPONTÚ IRÁNYÍTÁS HELYZETÉNEK KOMPLEX FELMÉRÉSE SOPRON VÁROSÁBAN

Sopron Megyei Jogú Város törvényi kötelezettsége, hogy elkészítse és felülvizsgálja települési környezetvédelmi programját (SKVP). Ennek fontos tartalmi eleme a környezeti nevelés, lakossági környezettudatosság és a környezetközpontú irányítás (KIR) szintjének feltárása.

Alkotóközösségünk a SKVP készítésében szakértőként vett részt 2009-ben és 2018-ban. Kutatásunkban célul tűztük ki a fenti szakterületek komplex vizsgálatát. Kutatásunk a város alap- és középfokú oktatási intézményei, civil szervezetek (környezeti nevelés), a lakosság (környezettudatosság), valamint a Polgármesteri Hivatal és a városban működő jelentős helyi adófizető gazdálkodó szervezetek (KIR) körében zajlott 2017. december – 2018. január időszakban.

Feltártuk az oktatási intézmények és a civil szervezetek környezeti nevelési gyakorlatát, a lakosság környezettudatosságának szintjét, különösen a fogyasztási szokásait, a Polgármesteri Hivatal példamutató KIR törekvéseit, valamint a gazdálkodó szervezetek viszonylatában a környezetvédelmi tevékenység motivációit és a főbb célkitűzések jellegét.

A közel tíz éves visszatérési idejű vizsgálatok eredményei alapján, összehasonlító elemzést végeztünk, majd szakterületenként célokat és intézkedési javaslatokat fogalmaztunk meg.

Jelen publikáció az „EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen” című projekt támogatásával valósult meg.

Poszterbemutató kulcsszavai: környezeti nevelés, környezettudatosság, környezetközpontú irányítás, Sopron, helyzetfelmérés

A szerző elérhetősége: polgar.andras@uni-sopron.hu

Pornói Imre

CSALÁDTÁMOGATÁS ÉS GYERMEKVÉDELEM A FALUSI KISLAKÁSÉPÍTŐ SZÖVETKEZET(FAKSZ) ÉS AZ ORSZÁGOS NÉP-ÉS CSALÁDVÉDELMI ALAP(ONCSA) TEVÉKENYSÉGÉBEN

1. A két világháború közötti Magyarországon részben az I.világháborút megelőzően kibontakozó család-és gyermekvédelem megőrzésére, részben az 1918-19-es forradalmak által hozott szociális intézkedések hatásainak újragondolására kellett sort keríteni. A kutatás ezekre az előzményekre alapozva két szociális intézkedés-csomag elméleti hátterére épül.
2. A kutatás célja a "FAKSZ" és az „ONCSA” létrehozásának, működésének és eredményeinek, s ezzel összefüggésben a családtámogató rendszer ezeket előkészítő és segítő elemeinek feltárása. Hipotézisünk szerint az 1930-as évek végére egy a családokat és gyermekeket segítő komplex szociálpolitikai rendszer körvonalazódott Magyarországon, melynek eredményességéhez a rendszer sajátosságaiból eredően hiányoztak a társadalompolitikai átalakítások.
3. A kutatás módszere a témával kapcsolatos hivatalos dokumentumok, törvények, rendeletek, országgyűlési irományok és naplók, tanulmányok összehasonlító elemzése.
4. A kutatás eredménye az egymás mellett strukturálisan létező intézmények egymással összefüggő, egymást kiegészítő tevékenységének feltárása.
5. A kutatás egy korszak szociálpolitikai, gazdaságpolitikai, társadalompolitikai és oktatáspolitikai összefüggéseit a lehetőségek, a gyakorlati valóság oldaláról vizsgálta nem elhallgatva a hibákat, de a sikereket sem.

Kulcsszavak: gyermekvédelem, szociálpolitika, szociálpedagógia

A szerző elérhetősége: pornoi.imre@ped.unideb.hu

Pusztai Gabriella – Szemerszki Marianna

BELÉPÉS, TOVÁBBHALADÁS ÉS LEMORZSOLÓDÁS A PEDAGÓGUSKÉPZÉSBEN

A pedagógusképzésben tanuló hallgatók aránya az utóbbi években – az újonnan bekerülők létszámnövekedésével egyidejűleg – lassú növekedést mutat. Számos közös vonása mellett ugyanakkor a pedagógusképzés nem tekinthető homogén területnek, eltérések mutatkoznak társadalmi összetétel, szakok és munkarend szerint is (Kállai-Szemerszki 2016; Veroszta 2015; Paksi et al. 2015). Korábbi elemzéseinkben elsősorban a rekrutációra fókuszáltunk, jelen előadásban a felvételt nyert hallgatók tanulmányokban való előrehaladása kap nagyobb figyelmet a belső differenciáltságot szem előtt tartva. A hazai felsőoktatásban komoly problémát jelent a hallgatók lemorzsolódása, illetve az adott szak képzési követelményeiben meghatározottnál hosszabb képzési időtartam. Előadásunkban a 2010-ben illetve 2014-ben pedagógusképzésre felvettek képzési útjának nyomon követésével vizsgáljuk meg, hol tartanak tanulmányaikban a pedagógushallgatók, mi jellemzi a kreditakkumulációt és a lemorzsolódást. A nemzetközi kutatási eredmények szerint különösen a beiratkozás első évében magas a tanulmányaikat megszakítók aránya (Horn 1998; Modernisation... 2014). A FIR-ből származó adatok azt mutatják, hogy az első két év a pedagógusképzésben is kritikus, jóllehet más képzésekkel összehasonlítva e terület egyelőre nem tartozik a lemorzsolódással leginkább veszélyeztetettek közé. Jelentős eltérések mutatkoznak ugyanakkor a lemorzsolódás terén szakok szerint, s az adatokból a creditszerzésben való lemaradás jelei is mutatkoznak némely szakon. A 123847 számú projekt a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K_17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

Kulcsszavak: lemorzsolódás, szelekció, pedagógusképzés

A szerző elérhetősége: gabriela.pusztai@gmail.com

Rácz Edit

A NYELVKÖNYVEKBEN FELTÁRULÓ VILÁG – ANGOL NYELVKÖNYVI SZÖVEGEK TARTALMÁNAK ÖSSZEHAISONLÍTÓ ELEMZÉSE

A tanulási/tanítási folyamat még ma is vitathatatlanul a legjelentősebb iskolai taneszköze a tankönyv (Falus 1998:337). Vonatkozik ez a nyelvek tanulására/tanítására is. Ráadásul a nyelvkönyv különleges státuszú a tankönyvek családjában, ugyanis más tankönyvektől eltérően nem az adott szaktudomány ismereteit közvetíti a tanulók felé, mint például a biológia- vagy a földrajz-könyvek, hanem egy idegen nyelv komplex rendszerét bontja olyan elemi részekre, melyek a kor tanuláselméletével és nyelvelméletével összhangban elsajátíthatóvá tesznek egy igen bonyolult jelrendszert.

A jelen kutatás a tankönyvek három funkciója közül (Gerd Stein: a tankönyv „politicum, informatorium, paedagogicum, Dárdai és tsai, 2015:3) az információközlő funkciót veszi górcső alá abból a szempontból, hogy a nyelvkönyvi szövegek tartalma milyen kulturális és társadalmi beágyazottságú. Az angol nyelv nemzetközi szintű elterjedtsége új dimenziót ad a nyelv és kultúra egybefonódásának.

A kutatás során kvalitatív tartalomelemzést alkalmazok. Elméleti keretül Dárdai (2002) megközelítését használom, míg módszertani szempontból Risager (2018) modelljét követem. A kutatáshoz használt mintát az Oktatási Hivatal Közoktatási tankönyvjegyzékén szereplő három angol nyelvkönyvből vettem, melyek közül kettőt anyanyelvi szerzőik a globális piacra szántak, míg a harmadikat, amely egy homogénebb piac számára készült, magyar szerző jegyzi. Hipotéziseim szerint, melyeket az eddigi kutatási eredményeim alátámasztanak a következők: 1) a nyelvkönyvi szövegek eltérő kulturális beágyazottságúak, de az angolszász kultúrák közül a brit kultúrákhoz való kötődésük hangsúlyos. 2) Interkulturális szempontból a magyar szerző könyve több lehetőséget nyújt a tanulóknak a saját kultúrájukra való reflektálásra. 3) A tankönyvi szövegek nem érintik a világ súlyos társadalmi kérdéseit, mint például az éhezés, a munkanélküliség, a migráció vagy a helyi háborúk.

A kutatás eredményei hozzájárulnak a magyarországi összehasonlító tankönyvkutatás spektrumának szélesítéséhez. Ezen túlmenően hasznosak lehetnek a tankönyvszerzők, tankönyvkiadók és tankönyvminősítők, valamint a tanárok és tanárképzők számára, mivel ráirányítják a figyelmet a tankönyvi szövegek tartalmának fontosságára.

Kulcsszavak: tankönyvkutatás, tartalomelemzés, nyelvkönyvi szövegek

A szerző elérhetősége: racz.edit@hotmail.com

Ragadics Tamás

TÁRSADALMI INNOVÁCIÓ ÉS KÖZÖSSÉGI TANULÁS EGY ORMÁNSÁGI KISTELEPÜLÉSEN

A magyarországi vidék helyi közösségei – a lokális problémák heterogenitásából adódóan – eltérő válaszokkal és stratégiákkal, a társadalmi innováció sokszínű eszköztárával reagálhatnak a kihívásokra. Különösen nehéz azonban a konfliktuskezelés a leszakadó, forráshiányos, erodált társadalomszerkezettel rendelkező térségekben, ahol a külső segítségnyújtás hatékonyságát gyengíti a helyi társadalmak szervezetlensége és passzivitása. Az Ormánság egyike az ország peremhelyzetbe szorult, aprófalvas vidékeinek: hiányoznak a megfelelő helyi szolgáltatások, nehézkes a közlekedés, nagyarányú a munkanélküliség, előrehaladott a szegregáció.

A tanulmány célja annak bemutatása, hogyan egészíthetik ki a formális kereteket a kulturális és közösségi tanulás elemei, illetve hogyan kapcsolódnak egymáshoz az innovációt hordozó társadalmi hálózatok. Az esettanulmány helyszínének választott Drávafok tipikus ormánsági mikroközpont, ugyanakkor speciálisnak tekinthető egyházi általános iskolája és aktív kulturális élete miatt. Egy kérdőíves vizsgálat és szakértői interjúk alapján megfogalmazott megállapításaink rámutatnak: a helyi oktatási és kulturális intézmények szerepe nem csak konkrét funkciójuk szempontjából jelentős. Közösségszervező erejük mellett helyben tartanak egy aktív, az adott település életének szervezése szempontjából kulcsfontosságú társadalmi réteget is.

Kulcsszavak: innováció, kistelepülések, közösségi tanulás, oktatás, társadalmi hálózatok

A szerző elérhetősége: ragadics.tamas@pte.hu

Rimai Dávid

A TECHNOKID GENERÁCIÓ IKONJAI - AVAGY ALAKVÁLTOZÁSOK A TÖMEGMÉDIA VILÁGÁBAN

Az előadásom rövid bevezetőjeként a technokid fogalom bemutatására kerül sor, majd sorra veszem a tömegkultúra azon termékeit, melyeket jelen korunk generációja is szívesen választ ki magának ikonként, szimbólumként. Ezek a generációkon átívelő tömegmédiái jelenségek nem csak a digitális világban kezdték meg térhódításukat, hanem már sok-sok évtizede befolyásolják a fogyasztói társadalom vásárlási szokásait. Alakváltozásaik során mindig az éppen aktuális popkultúrának és divathullámnak az igényeit szolgálják ki. Csak hogy néhány példával éljek: Vajon miért visel Star Wars-os mintájú pólót egy 3 éves kisfiú és egy 43 éves családapa? Vajon ugyanaz a videojáték képes lázba hozni és megvásárlásra ösztönözni mind a Z, mind az Y generáció tagjait és az alfa generáció szüleit? De talán elképzelhető lehet, hogy még egy X generációs ember vásárlási szokásaira is hatással van? Hogy nézett ki Mickey Mouse 50 évvel ezelőtt, és hogy fest ma? Milyen termékeken bukkan fel Super Mario újra és újra? Miért érdekesebb a Gyűrűk ura, mint a Kőszívű ember fiai?

Előadásom során a generációk médiafogyasztásán keresztül próbálom majd bemutatni a tömegkultúra legjelentősebb fenoménjait és azok alakváltozásait. Milyen hatással van ez a gyermek-szülő, tanár-diák és a kortárs kapcsolatokra? Motiválható-e a gyermek, ha a pedagógus tisztában van a tömegkultúra termékeivel? Rövid bemutatóm révén ezeket a kérdéseket fogom körbejárni.

Kulcsszavak: tömegmédia, szubkultúra, média utatások, generációkutatások

A szerző elérhetősége: necrodamien3@gmail.com

Rónay Zoltán

A KONZISZTÓRIUM VAJON MI?

Az állami felsőoktatási intézmények vezetési és kormányzati irányítási-felügyeleti rendszerének átalakítása két új jogintézmény bevezetését eredményezte, amelyek közül a kancellária bevezetését övezte fokozottabb figyelem, a vezetés- és részben a jogtudomány több munkában is foglalkozott a témával, miközben a konzisztóriumról lényegesen kevesebb szó esett (vö. Bárány, 2015; Keczer, 2016, Kováts, 2016; Veres & Golovics, 2016), noha a legjelentősebb intézményi döntésekben (pl. intézményfejlesztési terv, kutatási-fejlesztési innovációs stratégia, költségvetés elfogadása) egyetértési jogot gyakorol, amelynek révén képes korlátozni az intézményi autonómiát. A konzisztóriummal összefüggő kutatásokat három dimenzióban (volt) indokolt elvégezni, illetve szükséges folytatni:

1. A jogtudományban kiforrott jogszabáylelemzés módszerével van lehetőség a normatív kereteket feltárni, bemutatva, hogy a szabályozás szűkszavúsága következtében nem állapítható meg a tagok jogállása és felelőssége.
2. Minthogy a jogszabályi rendelkezések nem adnak választ arra sem, hogy a konzisztórium milyen típusú (döntéshozó, tanácsadó, felügyelő) testület, nemzetközi összehasonlító elemzés (pl. Braukmann, 2004; De Groof, Švec & Neave, 1998; Kaplin & Lee, 2013; Nolden, 2011; Von Coelln, 2011) eredményeképpen kísérhető meg a kategorizálás.
3. A szabályozottság alacsony foka a konzisztóriumok tényleges megalakulásának és működésének transzparencia-szintjével kapcsolatban is kérdéseket vet fel, amelyek megválaszolásához az intézményi honlapok elemzésével megvalósuló – empirikus, kevert (kvalitatív és kvantitatív) módszertanon nyugvó dokumentumelemzésen alapuló – kutatásra került sor.

Kulcsszavak: állami felsőoktatási intézmények, fenntartói irányítás, egyetemi autonómia, egyetértési jog

A szerző elérhetősége: ronay.zoltan@ppk.elte.hu

Schlachter Gabriella

A CSILLAGÁSZATI FÖLDRAJZ SZEREPE A MAGYAR KÖZOKTATÁS UNIVERZUMÁBAN

A földrajz vagy földtudományi orientációjú felsőoktatásba kevesen jelentkeznek, csökkenő tendencia jellemzi a jelentkezők számát. Megfogalmazódott az a kérdés, hogy mi lehet az oka annak, hogy ilyen kevesen jelentkeznek felsőoktatásba, esetlegesen a földrajz iránti alacsony érdeklődés váltja-e ki. Korábbi kutatások megállapították, hogy a földrajz nem tekinthető kiemelten kedvelt tantárgynak, azonban nem is a rangsor végén szerepel.

A kutatás célja, hogy felmérje a diákok földrajz és a csillagászati földrajz iránti érdeklődését, valamint, hogy a csillagászati témakör fontosabb tananyagainak ismeretét mennyire befolyásolja az idő. A kutatásban többnyire 9. és 10. évfolyamos diákok szerepeltek.

A kutatás során kérdőíves lekérdezést alkalmaztunk, mely által 922 diák megkérdezése valósult meg.

Számos kérdőíves felmérés készült a természettudományos tárgyak attitűdjét illetően, azonban a jól szemléltethető témakör iránti érdeklődés felmérése által kép adható arról, mennyiben befolyásolja a szemléltetés az érdeklődést.

Az eredmények alapot adhatnak más olyan kutatásoknak, amelyek a szemléltetés fontosságára, illetve a tanításban használatos módszerek kedveltségének felmérésén alapszanak.

Kulcsszavak: földrajz, csillagászat, érdeklődés

A szerző elérhetősége: sgabriella0326@gmail.com

Sebestyén Krisztina

KON-TAKT ÉS SCHRITTE: EGY NYELV, KÉT SZEMLÉLET?

Egyre inkább elvárás a gyakorlati életben használható és nyelvvizsgával is igazolt nyelvtudás, mind az oktatásban (a tervezet szerint 2020-tól a felsőoktatásba belépési feltétel lesz a nyelvvizsga), mind pedig a munkaerő-piacon, ezért fontos, hogy milyen eszközök segítségével valósul meg a nyelvoktatás. Ezért a poszter célja a német mint idegen nyelv tanításához közoktatásban használható tankönyvcsaládok közül két gyakran használt középiskolai, a Kon-takt és a Schritte összehasonlítása.

A szakirodalom (Neuner 1979; Funk 1998; Karlovitz 2001; Sebestyén 2013) alapján megfogalmazott elemzési szempontok az alábbiak: (1) egyenlő arányban tudják-e a tanulóknál fejleszteni a kommunikatív nyelvtanulási szemlélet mentén az egyes nyelvi készségeket és a nyelvhelyességet. (2) A kiválasztott kiadványokban milyen más (idegen)nyelvi ismeretekkel összefüggő példák, illetve (3) milyen nyelvtanulási motivációt elősegítő feladatokat találhatók. Mivel a digitális tankönyvek felé haladunk, ezért érdemes megvizsgálni, hogy (4) melyek azok a feladattípusok, amik nemcsak a papír alapú, de a digitális tankönyvekben is használhatók. Mivel a két elemzett tankönyvcsalád egy hazai és egy nemzetközi kiadótól származik, ezért jelentős különbségek vannak a nyelvtanítás módszerei között. A Schritte előnye a Németországban tapasztalható, előrehaladottabb idegen nyelv tanítási szemléletben rejlik, míg a Kon-takt tankönyvcsalád jobban alkalmazkodik a magyar tanulók igényeihez.

Poszterbemutató kulcsszavai: tankönyvelemzés, német nyelv, középiskolai nyelvoktatás

A szerző elérhetősége: kriszti.se@gmail.com

Simándi Szilvia

TANULÓKÖRÖK LEHETŐSÉGEI ONLINE KÖRNYEZETBEN

Napjainkban a közösségi oldalak bevonásával online környezetben is lehetőséget látunk tanulókörök, művelődő közösségek inspirálására, melyek alapját szintúgy az azonos érdeklődésen és személyes kíváncsiságon alapuló témakör képezi (Kindström 2010). Jelen kezdeményezésnek a relevanciáját a korábbi hazai gyakorlat alapján a közösségi művelődést támogató szerepében látjuk, illetve napjainkban a legújabb közösségfejlesztési szakirodalom (szerk. Arapovics és Vercseg 2017) szintén kidomborítja a tanulókörök támogatása vonatkozásában a közművelődési intézmények szerepét (vö. Maróti 2014). Az online felületen kialakítható közösségi művelődés iránti érdeklődésről és igényekről kvantitatív kutatást is végeztünk online kérdőíves megkérdezés keretében (n=318), és a felnőttkori tanulás motivációi mentén a válaszadók körében egy tipológia megalkotására is kísérletet tettünk (lásd tudásbővítők, közösségi élményeket keresők és megerősítést igénylők). Eredményeinket egy SWOT elemzés keretében is törekszünk bemutatni, melyben az online tanulókörök erősségeit, gyengeségeit, illetve a kiaknázható lehetőségeket igyekszünk csokorba szedni.

Kulcsszavak: tanulókör, online környezet, közösségi művelődés

A szerző elérhetősége: simandi.szilvia@uni-eszterhazy.hu

Somfalvi Zita

A RENDSZERVÁLTÁS HATÁSA A NYELVOKTATÁSRA

Az idegennyelv-tudás már a szocializmus rendszerében is fontos szerepet játszott, értéke viszont akkor nőtt nagymértékben, amikor a '80-as évek derekán megkezdődött a nyugati nyelvek népszerűvé válása. Ebben az időben bár előny volt más nyelvet beszélni, nem volt jelentősége annak, hogy milyen szintű nyelvtudással rendelkezik valaki vagy, hogy van-e nyelvvizsgája. A felsőoktatásba való belépés során is csupán előny volt, nem pedig kritérium. Amikor Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz 2004-ben, bevezették a tagállamok által egységesen használt nyelvvizsga rendszert is, a nyelvtudás Közös Európai Referenciakeretét a nyelvtudás szintjének Európa-szerte egységes meghatározására. Noha még az Európai Unió csatlakozásunk előtt jóval, 1994-ben bevezették azt a szabályozást, miszerint szaktól függően valamilyen szintű nyelvvizsga vált szükségessé a diploma kézhezvételéhez. Ezzel az 1994-es törvénnyel tehát a nyelvtudás az előny mellett kritériummá vált. A tanulmányomban összefoglalom, hogy az elmúlt évtizedekben hogyan alakult a nyelvtanulás, nyelvtudás felsőoktatási be- és kilépéssel összefüggő szabályozásának változása. A dolgozatban a rendszerváltás oktatásra való hatására fókuszálunk, főként a nyelvoktatásra, s a nyelvtudás értékének, megítélésének változásaira. Megvizsgálom a rendszerváltás előtti időszakra jellemző nyelvoktatási trendeket, a rendszerváltás hatására kialakult intézményi viszonyokat és tudásbeli értékeket, az idegennyelv-oktatás változásait, és annak piaci átalakulását. A kutatás során három idegennyelv-tanárral készült interjú adatainak tematikus feldolgozása kerül bemutatásra. Az interjúk előkészítése során a fent említett, rendszerváltást érintő kérdéseket érintve készítettem el az interjú vázlatot.

Poszterbemutató kulcsszavai: nyelvoktatás, nyelvtanítás, oktatáspolitikai, rendszerváltás

A szerző elérhetősége: z.somfalvi@gmail.com

Somogyvári Lajos

A CIA JELENTÉSEI A MAGYAR OKTATÁSRÓL: KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS LEHETŐSÉGEK

Az amerikai hírszerzés által a titkosítás alól feloldott és 2017 elején online is hozzáférhetővé tett CIA-jelentéseket a magyar (és külföldi) oktatástörténet-írás még nem nagyon használta ki. Előadásom időhatárait a „hosszú ötvenes évek” időhatárai képezik, az ügynökség 1947-es megalapításától 1960-ig tekintem át a magyar oktatásra vonatkozó legfontosabb irat-típusokat és tematikai fókuszokat. 1956 egyfajta cezúrának tekinthető, hiszen a forradalom felértékelte hazánk jelentőségét a szocialista blokkon belül, mindezen belül különösen érdekes volt a nyugati hírszerzők számára a magyar ifjúság szerepe, az emigráns diákoktól szerezhető információk.

A leggyakoribb információforrást a rádióadások megfigyelése és a sajtószemlézés jelentette (ennek keretében például egy Ágoston György-cikket fordítottak le, illetve a Köznevelés is előfordult), itt gyakran többszörös áttételekkel és torzításokkal kerültek adatok és elemzések az amerikai döntéshozók asztalára. A másik fontos típus a különböző fejlődési folyamatok összefoglaló elemzése, ahol a magyar oktatási rendszer egésze került górcső alá – ennek egyik változata, mikor a szatellit-országok kontextusában, más országokkal összehasonlítva bukkant fel a hazai iskola. A szakképzés, a felsőoktatás és az akadémiai-tudományos szféra fordult elő legtöbbször, illetve az egyházak, a vallásos nevelés szerepe az új rendszerben. Legértékesebbnek az anonimizált, személyes riportok voltak, disszidensektől vagy még az országban élő személyektől.

Kulcsszavak: CIA, hírszerzés, 1956-os forradalom, szakképzés, felsőoktatás

A szerző elérhetősége: tabilajos@gmail.com

Sütő Éva

GYAKORLATI OKTATÁS A MAI MAGYAR SZAKKÉPZÉSI RENDSZERBEN

A szakképzés napjaink aktuális témájává vált. A szakmunkásképzés presztízse alacsony szinten áll, miközben szakemberhiánnyal küzdenek a magyar cégek. A pedagógia kutatásával foglalkozó szakemberek az oktatás, a képzés válságáról beszélnek, eredményt a különböző oktatási, szakképzési rendszerek gyors egymás utáni átalakításától remélnék.

A gyakorlati oktatás fontos szegmense a szakképzésnek, amely az iskolai tanműhelyekben és a külső képzőhelyeken történik. Fontos, hogy a tanulók a gyakorlati oktatás során olyan ismeretekre, készségekre, jártasságra tegyenek szert, amelyeket alkalmazni tudnak későbbi munkájuk során. A szakképzés átalakítása során bevezetésre került a duális szakképzési rendszer, amelynek iskolapéldáját Németországban találjuk, ezért nem hagyhatjuk figyelmen kívül a német példa alaposabb megismerését.

Előadásom saját kutatáson alapuló munka, amelynek során arra kerestem a választ, hogy a végzős diákok mennyire voltak elégedettek a képzéssel, a szakmai és közismereti tantárgyak arányát megfelelőnek tartották-e, a gyakorlati oktatás során kaptak-e megfelelő segítséget a munkahely dolgozóitól, továbbá elkötelezettek-e a life long learning (LLL) iránt, fontosnak tartják-e a második szakma vagy az érettségi megszerzését, illetve mennyire valóságos perspektíva számukra a külföldön történő munkavállalás.

Kulcsszavak: szakképzés, gyakorlati oktatás, duális szakképzés

A szerző elérhetősége: evasuto3@gmail.com

Svraka Tamásné – Ádám Szilvia

A MATEMATIKAI SZORONGÁS PREVALENCIÁJA

Az általános iskolai tanulók körében a matematikai szorongás előfordulása magas. A matematikai szorongás és teljesítmény közötti kapcsolat sokak által feltételezett jelenség, miszerint minél magasabb a szorongás szintje, annál gyengébb a matematikából nyújtott teljesítmény (Ashcraft, és Krause, 2007). Ez különböző esetekben más-más tünetekkel, következményekkel járhat. (Huguet és Miro, 2008; idézi: Svraka, Major és Ádám, 2017) Kutatásunk célja a matematikai szorongás prevalenciájának feltárása, valamint a szorongás és teljesítmény kapcsolatának vizsgálata magyar tanulók körében.

A vizsgálat keresztmetszeti elrendezéssel, önkitöltős kérdőívek és matematika tudásmérő tesztek felvételével, 1200 felső évfolyamos általános iskolás diák körében készült. A szorongást a Matematikai Szorongás Mérő Tesztel (Nótin, Páskuné és Kurucz, 2012) mértük, melyeknek kiemelt vizsgálati területei az érzelmi fiziológiai tünetek és a kognitív tünetek: attitűdök, attribúciók és vélekedések. A szorongás és a teljesítmény közötti kapcsolatot korreláció analízissel vizsgáltuk.

A matematikai szorongás előfordulási gyakorisága felsős diákok körében 17, 95% volt. A teljesítmény és a szorongás között egyértelműen szignifikáns kapcsolatot találtunk, bár gyenge negatív irányú kapcsolat mutatható ki minden faktor és alfaktor tekintetében. A teljesítménnyel a legszorosabb kapcsolatot a kognitív tünetek attitűdök alfaktora mutatja, míg a leggyengébbet a kognitív tünetek attribúciók alfaktora jelzi.

A lányok szorongóbbak, ha matematika feladatot kell megoldaniuk (Devine, Kayleigh és Szűcs, 2017): mindegyik faktor és alfaktor esetében egyértelműen szignifikáns közepes erősségű negatív irányú kapcsolat mutatható ki a teljesítmény és a szorongás között.

A matematikatanulási nehézséggel diagnosztizált tanulók matematikai teljesítménye és a szorongása között egyértelműen szignifikáns, közepes erősségű, negatív irányú kapcsolat mutatható ki minden faktor és alfaktor tekintetében. Ez lényegesen magasabb érték, mint az összmintán elért eredmények.

A szorongás és a matematikai teljesítmény szorosan összefügg, ami lányoknál fokozottan jelentkezett. Az eltérő képességstruktúra, magasabb szorongásszintet feltételez (Devine, Carey és Szűcs, 2017). Az eredményeink megerősítéséhez, valamint a matematikai szorongás következményeinek feltárására további vizsgálatok szükségesek.

Poszterbemutató kulcsszavai: matematika, teljesítmény, képesség, szorongás, prevalencia

A szerző elérhetősége: svraka.tamasne@tok.elte.hu

Szabó Barbara

A FELSŐOKTATÁSI SZAKKÉPZÉS HALLGATÓI ÖSSZETÉTELE

Az előadás a felsőoktatásnak egy speciális képzési területének hallgatói összetételében kíván betekintést nyújtani. A felsőoktatási szakképzés (FOKSZ) témája hazai és nemzetközi szinten is kutatott. A képzés kialakulását, fejlődését több munka is vizsgálta (Furth, 1973; Teichler, 1998; Schneider, 2008), emellett összehasonlító elemzések is foglalkoztak az európai országok sajátosságaival (Kirsch et al., 2003; Dobbins- Knill, 2009).

Hazánkban az elmúlt közel 20 évben lezajlott kutatásokat két csoportjuk tudjuk osztani. Egyrészt a hallgatói oldallal foglalkozó kutatások (Hrubos, 2002; Pusztai et al., 2003; Kassó-Farkas, 2012; Karsai, 2011; Szemerszki, 2012), amelyek elsősorban a képzésben tanulók társadalmi összetételére, szocio-kulturális összetételére koncentráltak, másrészt a munkaerőpiaci és hallgatói oldallal egyaránt foglalkozó kutatások (Szemerszki, 2006; Fehérvári- Kocsis 2009; DUF, 2009; Péntes et al., 2011) is voltak.

Munkánk során a hazai és nemzetközi kutatások elemzésén túl a Debreceni Egyetem és a Nyíregyházi Egyetem felsőoktatási szakképzésben nappali és levelező tagozaton tanuló hallgatói körében végzett kérdőíves vizsgálatunk eredményeit mutatjuk be. A Nyíregyházi Egyetemen 4 képzési területen közel 200 hallgató, a Debreceni Egyetemen 5 képzési területen több mint 1000 hallgató tanul nappali és levelező tagozaton. Feltérképezzük a hallgatók szociokulturális környezetét, társadalmi háttérváltozóit, intézményi elégedettségüket, tanulási motivációjukat és jövőképüket.

A bemutatandó eredmények választ adhatnak azokra a kérdésekre, hogy kik is a képzés hallgatói, milyen háttérrel és motivációkkal jelentkeztek a képzésbe, hogyan értékelik tanulmányi előremenetüket, valamint mennyire is volt elsődleges céljuk a képzésbe tanulni.

Kulcsszavak: felsőoktatási szakképzés, intézmények, kutatások

A szerző elérhetősége: szabobara89@gmail.com

Szabó Ferenc

A TANULÁSI EREDMÉNYALAPÚ KIMENETI KÖVETELMÉNYRENDSZER HALLGATÓI ÉRTÉKELÉSE

Előadásomban primer kutatási eredmények alapján mutatom be a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar hallgatóinak véleményét a tanulási eredményalapú képzési kimeneti követelményekről, melyeket a Kar munkatársai hosszú előkészítés után nemrégiben dolgoztak az egyes tantárgyakra. A kutatás egyik fontos missziója volt a hallgatók megismertetése az új rendszerrel, valamint véleményük kikérése az egyes tantárgyak esetében elvárt konkrét tanulási eredményekről. Számos tanulmány bizonyítja, hogy mára a felsőoktatási kutatások egyik központi témája a képesítési keretrendszer és a képzési kimeneti követelmények, amelyek meghatározzák a modern felsőoktatás eredményeként elérendő kívánatos szakmai kompetenciákat. A felsőoktatás stratégiai célja a modern kor kihívásainak megfelelni tenni képes szakemberek képzése. A végzett szakemberekkel szembeni elvárásokat a képzési kimeneti követelmények és az elvárható tanulási eredmények alapján tudjuk közelebbről definiálni (Lásd többek között: Derényi 2010, Gaskó 2010, Golnhofner 2010). Elméleti alapként az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerét, valamint az Európai Képesítési Keretrendszert, és az ezekkel kapcsolatos hozzáférhető tanulmányok elméleti hátterét használtam (Derényi 2010). Ezek rögzítik azokat az alapelveket, melyeket a hazai felsőoktatáspolitikai is alkalmaz a legújabb kezdeményezések módszertanának kidolgozása során. Kutatási módszerem kérdőíves felmérés, melyeket a kar alapszakos hallgatói töltöttek ki, összesen 150 fő. A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a hallgatók jól fogadták a változtatásokat, de bizonytalanok abban, hogy az oktatott tárgyak esetében megfogalmazott tanulási eredmények valóban elérhetők.

Kulcsszavak: felsőoktatás, tanulási eredmény, képesítési keretrendszer

A szerző elérhetősége: szabof55@gmail.com

Szabó Hajnalka Piroska

NÉGY KONTINENS TÖRTÉNELEMTANKÖNYVEINEK NŐI DIMENZIÓJÚ ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

Kutatásunk négy földrész öt országában (Malawi, USA, Egyesült Királyság, Oroszország, Tajvan) végzett női szempontú tankönyvelemzések eredményeit veti össze magyarországi történelemtankönyvek ugyanilyen szempontú elemzésével. Arra keressük a választ, hogy a magyar történelemtankönyvek nőspecifikus tartalmi elemei és azok strukturálódása eltér-e, és ha igen, akkor hogyan a külföldi történelemtankönyvek ugyanilyen szempontú tankönyvi gyakorlatától. Kutatásunk előzménye magyarországi történelemtankönyvek női témáinak elemzése, melynek eredményeit jelen kutatásban nemzetközi kontextusba kívánunk helyezni. Hipotézisünk szerint a magyar és a külföldi tankönyvek összehasonlító elemzései hasonló eredményeket fognak mutatni, vagyis a nők megjelenésére ugyanazok a sztereotipikus mechanizmusok lesznek jellemzők. A vizsgálat empirikus kutatásokon alapul és feminista elméleti perspektívát alkalmaz összehasonlító tankönyvelemzés keretében. A vizsgálat fundamentumát történelemtankönyvek jelentik, szakirodalmi háttérét a nőtörténetírás, illetve a tankönyvelemzés elmélete adja. A kutatás eredményeiből megállapítható, hogy a négy kontinens történelemtankönyveiben a női dimenzió hasonlóképpen jelenik meg, vagyis a nők alulreprezentáltak, marginalizáltak, vagy hiányoznak a történeti narratívából. Kutatásunk eredményei hozzájárulhatnak ahhoz, hogy szaktudományos és didaktikai szempontok mentén a nők történelme, mint koherens tananyag be tudjon épülni a történelemoktatásba.

Kulcsszavak: történelemtankönyvek; összehasonlító tankönyvelemzés; nőkép; sztereotípiák

A szerző elérhetősége: szabof55@gmail.com

Szabó János Zoltán

A FESZTIVALIZÁCIÓ HULLÁMAI

A fesztivalizáció mint megértést elősegítő társadalmi tanulási folyamat, melynek középpontjában az élmény keresése és felhasználása áll felhasználva a fesztiválforma egyes elemeit - több területen is értelmezhető. A fesztiválok kulturális életben való elterjedése jelentősnek mondható a fesztiválok kulturális életben, a kulturális fogyasztásban betöltött szerepe hasonló súllyal jelenik meg, mint a többi művelődési forma; a mozi, a színház, a műsoros est vagy akár a múzeum. Szűk értelemben véve ez a fesztivalizáció. A fesztivalizációnak ugyanakkor van kereskedelmi eredménye, de kereskedelmi és politikai hasznosulása is. Gyakorlatban tapasztalható, hogy az emberek szívesebben vásárolnak, nagyobb valószínűséggel vesznek részt, vagy éppen tovább maradnak egy vásáron vagy nagygyűlésen, ha abban megtalálják a fesztiválforma egyes elemeit. Nem kapják meg a teljes fesztivál élményt, de a mindennapok során vonzóbbá teszi az időtöltést.

A fesztivalizáció több hullámban érte el a mai értelmezési szintjét, a tanulmány célja e hullámok tudományos szakirodalomban való megjelenésének feltárása a társadalmi és kulturális életet jellemző átfogó fesztivalizáció elmélet megalapozása céljából. Mert ugyan milyen elmélet írhatná le jobban a kulturális élet működési mechanizmusainak elmúlt évtizedekben megfigyelhető változásait? Az elmélet alkotás lépéseit kiegészítem a hazai kulturális élet prominens képviselőivel folytatott interjúk tapasztalataival.

Poszterbemutató kulcsszavai: fesztivál, fesztivalizáció, tanulás, közösség

A szerző elérhetősége: szabojz1@gmail.com

Szabóné Kármán Judit

ROMOLÓGUS BÖRTÖNBEN

Az elmúlt években egy Pest megyei fegyház-és büntetés végrehajtási intézetben előadássorozatot tartottam romológia témában a személyi állománynak, majd a (többségében) cigány/roma férfi fogvatartottaknak. A rendszeres látogatások során kialakult jó kapcsolat lehetővé tette, hogy kérdőíves kutatást végezzek közöttük.

Kutatásomban az elítéltek – 95%-ban többszörösen visszaeső, 84%-ban erőszakos bűncselekmény miatt – előéletére, életútjára, a bűnözéshez vezető út állomásaira voltam kíváncsi. Az általam összeállított kérdőívek gyermekkorukra, családi hátterükre, neveltetésükre, iskolai pályafutásukra, bűnözői karrierjük alakulására, jövőképükre vonatkozó zárt és nyitott kérdéseket tartalmaztak. A mélyebb megértés, megismerés érdekében a Családi szocializáció, a Szülői bánásmód, az Igazságos világba vetett hit és a Külső-belső kontrollhely kérdőívek kitöltését is kértem a válaszadóktól.

A mintába került férfi elítéltek átlagéletkora 31,7 év volt; a legfiatalabb 22 éves (többszörösen visszaeső, erőszakos bűntényes), a legidősebb 55 éves. 53%-uk romungronak, 42 %-uk oláh cigánynak tartotta magát. Átlagos iskolai végzettségük: 7 osztály. Csaknem mindegyikük (95%) bűnözői karrierje problémás gyermekkorból indult, s a bűnözői életút sem volt ismeretlen előttük; 63%-uknál az apa, 5%-nál az anya, 58%-nál testvérek, 37%-nál rokonok börtönviseltek, 68%-uk baráti társasága állt büntetett tagokból. 10%-uk vallott elviselhetetlen szegénységről, folyamatos éhezésről. Alkohol és drogfogyasztás, játék-, gyógyszer-, nikotinfüggőség családjaikban általánosan jelen volt, a minta 84%-a fogyasztott rendszeresen kábítószer, 74% dohányzott, 63% alkohol, 52% játék, 1% gyógyszerfüggő volt. A függőségi pályafutásuk hasonlóan alakult: 6-10 éves kor között kezdődött dohányzással, 14 éves korban folytatódott rendszeres alkoholfogyasztással, 16 évesen pedig kábítószer használókká váltak. A személyi állomány – börtönőrök, nevelőtisztek – számára összeállított kérdőív kérdéseivel azt kutattam, miképp tekintenek ők a cigány/roma fogvatartottakra, miben látják az elítéltek között a magas arányszámuk okát, van-e, s milyen mértékű előítélet bennük a cigányokkal szemben. Érdekelt, milyen ismerettel rendelkeznek a cigány népről, tapasztalnak-e különbséget cigány és nem cigány fogvatartottak között (szemlélet, gondolkodás, jövőterv szempontjából), s észlelnek-e hierarchiát a különböző csoportokhoz tartozó cigány foglyok közt.

Kutatásom céljai: a cigány/roma fogvatartottak bűnözői karrierjének kialakulásában és menetében az ismétlődő minták felfedezése, a figyelem ráirányítása a meghatározó pontokra, továbbá a személyi állomány cigányokra vonatkozó ismereteinek, viszonyulásainak megismerése. Kutatásom eredményeinek közlésével a célzott prevenciót, s a komplex reszocializációt kívánom segíteni.

Kulcsszavak: Cigány/roma, bűnözői karrier, igazságos világ, reszocializáció, prevenció

A szerző elérhetősége: szabone.karman.judit@drhe.hu

Szántóné Tóth Hajnalka – Doba László

TERMÉSZETTUDOMÁNYOS NEVELÉS, KÖZNEVELÉS, TERMÉSZETTUDOMÁNYOS ATTITÚD, MÓDSZERTANI MEGÚJULÁS

Az előadás egy városi iskola eredményes természettudományos nevelésének módszereit mutatja be.

Hazai és nemzetközi tanulmányok arról számolnak be (Csapó 2002; Nahalka 2009; Rochard 2010), hogy a tanulók körében a természettudományos tárgyak kevésbé népszerűek. A jelenség megoldása érdekében az elmúlt két-három évtizedben a természettudományos nevelésben itthon és külföldön is egyaránt erős innovációs tevékenységek zajlottak, új elvek érvényesültek, új gyakorlati módszereket vezettek be. A környezetismeret tantárgy célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését a környezetük élő és élettelen világa iránt és bátorítsa a természet és a lakóhelyi környezet önálló megismerésére, felfedezésére. A fél éve megkezdett, több hónapra kiterjedő projektben arra vállalkoztunk, hogy megvizsgáljuk a tanulók környezetismeret oktatásának eredményességét különböző oktatási környezetben, különböző módszerekkel az erdő és életközössége témakörön keresztül. A kutatást a Kaposvári Egyetem tanító szakos hallgatóinak bevonásával végeztük. Megfigyeltük és elemeztük a környezetismeret órákat, vizsgáltuk a tanulók és a pedagógusok hozzáállását a környezetismeret tantárgyhoz, továbbá felmértük a 3. osztályos tanulók előzetes tudását a témában. A környezetismeret órák megfigyelési adatait és a kérdőíves felmérés eredményeit elemezve arra az elhatározásra jutottunk, hogy az alkalmazásképes tudás elérése érdekében élővé kell tenni a környezetismeret tanítását, tanulását.

Kulcsszavak: természettudományos nevelés, köznevelés, természettudományos attitűd, módszertani megújulás

A szerző elérhetősége: szantone.hajnalka@ke.hu

Szász Róbert – Polcsik Balázs – Katona Zsolt

A KOOPERATÍV TANULÁS HELYE ÉS SZEREPE A TESTNEVELÉSBEN

A testnevelés tantárgyi megjelenése óta alapjaiban eltér más tantárgyak tartalmi jegyeitől. Az oktatás tartalma mindig az adott kulturális közeghez és az abban élő emberek igényeihez igazodott. Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt fektet az oktatás irányítás a korszerű, életmód kialakító, preventív testnevelésre. A felértékelődés során megnőtt az érdeklődés a tanárok tanítási stratégiái iránt is, melynek megalapozottságát a generációs különbségek és eltérő igények adják.

A Nemzeti Alaptanterv (NAT 2012) képzési feladatokat, követelményeket és nevelési célokat határoz meg, viszont nem ejt szót konkrét tanítási módszerekről. A célok elérése és az eredményes nevelőmunka érdekében a tanítási módszereknek is lépést kell tartaniuk a tantervi változásokkal.

Kutatásunkban széleskörű szakirodalmi feltárást és a jelenlegi gyakorlat bemutatását követően a kooperatív tanulás alkalmazhatóságát és lehetőségét boncolgatjuk. Feltételezzük, hogy a nevelési célok elérésére adekvát lehetőséget biztosít a kooperatív tanulásszervezés, továbbá, hogy a jelenlegi gyakorlatban kevés és főleg tanár központú tanítási módszer van jelen. Alapul véve Ashley Casey és Ben Dyson kutatók kooperatív tanulásszervezéssel kapcsolatos munkáit (Casey és Dyson, 2012; 2016), és megfigyelve a közvetlen lakókörnyezetünk gyakorlati módszereit megállapítható, hogy a foglalkoztatási formák esetén közelít a hazai gyakorlat a külföldi szakirodalomban feltártakhoz, ám a kommunikáció, a tanulásszervezés, és a kooperatív feladat végrehajtás terén nem.

Sajnos kevés számú az a hazai módszertani segédlet, amely a kooperatív tanulás formáit a testnevelés vonatkozásában mutatja be. Célunk a gyakorlati oktatás területén ennek mélyrehatóbb feltérképezése.

A szerzők az Új Nemzeti Kiválóság program támogatásában részesültek.

Kulcsszavak: testnevelés, tanítási módszer, kooperatív tanulás, tanulásszervezés

A szerző elérhetősége: szaszr65@gmail.com

Székesi Levente – Gál Katalin – Pásztor Rita

A PARTIUMI KERESZTÉNY EGYETEM ELSŐÉVES HALLGATÓINAK TÁJÉKOZÓDÁSI, EGYETEM-ÉS SZAKVÁLASZTÁSI PREFERENCIÁI

A felsőfokú továbbtanulással kapcsolatos döntés vizsgálatánál a gazdasági és szociológiai dimenziók széles spektrumát kell figyelembe venni. Lényeges szempont, hogy a romániai magyar közösség esetében a szakirány és a tanulási helyszín megválasztását a kisebbségi helyzet sajátosságai is befolyásolják. Kutatásunkban igyekeztünk megismerni a Partiumi Keresztény Egyetemre (PKE) belépők egyetem- és szakválasztási preferenciáit, illetve az ezekre ható tényezőket. Vizsgáltuk a tanulási helyszín kiválasztásának a hátterét, a fiatalok tájékozódási forrásait, valamint a továbbtanulási döntés időzítését. Elemzésünk alapját a PKE elsőéves, alapszakos hallgatóinak körében végzett, papíralapú és online lekérdezéses survey képezi (N=170). Az eredmények hozzájárulnak a PKE rekrutációs bázisának megismeréséhez, segítik az egyetemi marketing kialakítását.

Kulcsszavak: kisebbségi felsőoktatás, Partiumi Keresztény Egyetem, egyetemválasztási preferencia, egyetemi marketing

A szerző elérhetősége: szekedi.levente@partium.ro

Széll Krisztián

A KÖZOKTATÁSI INNOVÁCIÓK SAJÁTOSSÁGAI

Az oktatási innováció definiálását nagymértékben befolyásolja, hogy adott elmélet, kutatás milyen dimenziók, perspektívák, elemzési egységek mentén azonosítja, illetve méri az iskolában zajló innovációs folyamatokat (Larson–Dearing 2008; Bloch–Bugge 2011; OECD 2014; Fazekas–Halász–Horváth 2017). Elméleti keretünk az innováció definiálásának rugalmas, tág teret enged, így abba beleértünk minden, az oktatási gyakorlat eredményesebb működését segítő egyéni vagy intézményi újítást (Halász–Fazekas 2016).

Az elemzés célja a köznevelési intézmények által jelentősnek tartott újítások (innovációk) és sajátosságai feltárása, melynek megfelelően az előadás, a képzési szintek szerinti különbségeket is figyelembe véve vizsgálja, hogy milyen típusú újítások jelennek meg a köznevelési intézményekben, azok miként keletkeznek és terjednek, valamint milyen hatást gyakorolnak az intézmények eredményességére.

Az elemzés alapját az Innova kutatás (OTKA/NKFIH azonosító: 115857) keretei között zajlott online kérdőíves (2017) adatfelvétel eredményei adják, mely 3 268 olyan köznevelési intézmény válaszait tartalmazza, ahol megvalósult valamilyen fontos, saját kezdeményezésű újítás az elmúlt tíz évben. Az eredmények arra utalnak, hogy a tág és rugalmas keretek között értelmezett innovációs folyamatok igen elterjedtek a köznevelési rendszerben, az innovációk keletkezési útját és terjedését csak ritkán lehet lineáris modellekben értelmezni, amely képzési szintek szerint is eltérő mintázatokat hordoznak.

Kulcsszavak: iskolai innováció, innováció típusai, innovációk keletkezése, innovációk terjedése

A szerző elérhetősége: szell.krisztian@ppk.elte.hu

Szemerszki Marianna

BELÉPÉS, TOVÁBBHALADÁS ÉS LEMORZSOLÓDÁS A PEDAGÓGUSKÉPZÉSBEN

A pedagógusképzésben tanuló hallgatók aránya az utóbbi években – az újonnan bekerülők létszámnövekedésével egyidejűleg – lassú növekedést mutat. Számos közös vonása mellett ugyanakkor a pedagógusképzés nem tekinthető homogén területnek, eltérések mutatkoznak társadalmi összetétel, szakok és munkarend szerint is (Kállai-Szemerszki 2016; Veroszta 2015; Paksi et al. 2015). Korábbi elemzéseinkben elsősorban a bemenetre fókuszáltunk, jelen előadásban a felvételt nyert hallgatók tanulmányokban való előre haladása kap nagyobb figyelmet a belső differenciáltságot szem előtt tartva. A hazai felsőoktatásban komoly problémát jelent a hallgatók lemorzsolódása, illetve az adott szak képzési követelményeiben meghatározottnál hosszabb képzési idő. Előadásunkban a 2010-ben illetve 2014-ben pedagógusképzésre felvettek képzési útjának nyomon követésével vizsgáljuk meg, hol tartanak tanulmányaikban a pedagógushallgatók, mi jellemzi a kreditakkumulációt és a lemorzsolódást. A nemzetközi kutatási eredmények szerint különösen a beiratkozás első évében magas a tanulmányaikat megszakítók aránya (Horn 1998; Modernisation... 2014). A FIR-ből származó adatok azt mutatják, hogy az első két év a pedagógusképzésben is kritikus, jóllehet más képzésekkel összehasonlítva e terület nem tartozik a lemorzsolódással leginkább veszélyeztetettek közé. Jelentős eltérések mutatkoznak ugyanakkor a lemorzsolódás terén szakok szerint, s az adatokból látszanak a jelei némely szakokon a creditszerzésben való lemaradásnak is.

Kulcsszavak: pedagógusképzés, lemorzsolódás, szelekció

A szerző elérhetősége: szemerszki.marianna@ofi.hu

Szerb György – Bencéné Fekete Andrea

TESTNEVELÉSÓRÁK HATÉKONYSÁGÁNAK MÉRÉSE ALSÓ TAGOZATON

Az egészséges életmódra nevelés fontos szerepet játszik az iskolai nevelőmunkában. A NAT kiemeli a testnevelés céljának meghatározásánál a rendszeres fizikai aktivitás biztosítását. A teljesítmény hatékonyságának növelésére, érdemes keresni azokat a módszereket, amelyek elősegíthetik a gyerekek egészséges testi fejlődését. A tevékenység differenciálását, egyéni sajátosságokat figyelembe vevő stratégia kiépítését kell megtervezni. Hazánkban eddig a versenysport területén és középiskolai testnevelés órák esetében végeztek méréseket (Nagy – Müller – Bácsiné – Bíró – Pusztai, 2017).

A kutatás célja, hogy rávilágítson arra, hogyan lehet a testnevelés órákon a gyerekeket differenciáltan, egyéni teljesítményt, képességet figyelembe véve hatékonyan fejleszteni, és az esetleges betegségekre a figyelmet felhívni. Célunk, hogy a tanulók fizikai aktivitásának hatékonysága megfeleljen az egyéni edzettségi szintjének, ezáltal minél inkább pozitívabb élettani hatást gyakorolva rá.

A kutatás során elsőként a mérőeszközöket teszteltük, hogy melyek alkalmasak gyermekek teljesítményének mérésére. A Polar OH1 optikai pulzusmérő segítségével próbaméréseket végeztünk egyetemisták aerobik óráin, ezt követően alsó tagozatos testnevelésórákon. Az eszköz segítségével érdekesebbé tehetők az órák, objektíven mérhető az állóképesség, a terhelhetősége, és könnyen növelhető motiváció. A mérési eredmények alapján javaslatot teszünk az egyéni differenciálás módjára, differenciált óratervezésre.

Kulcsszavak: differenciálás a testnevelés órán, Polar pulzusmérő, alsó tagozat

A szerző elérhetősége: szerb.gyorgy@ke.hu

Szigeti Fruzsina

(ÉLET)MINŐSÉGI VÁNDORLÁS AVAGY A FELSŐFOKÚ TANULMÁNYOKAT FOLYTATÓK, DOKTORANDUSZOK VÁNDORLÁSI SZÁNDÉKÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK AZONOSÍTÁSA

A magyar emberi erőforrás a világ fejlődésétől elmaradva „fejlődik” (Polónyi 2016), melynek hátterében a vándorlás (is) meghúzódhat. Hazánk voltaképpen az Európai Unió egyik legrosszabbul teljesítő országa, egyre inkább jellemzi a fiatal és képzett egyének „kibocsátása” (Polónyi 2016).

A vándorlási potenciált és a tényleges vándorlást magyarázó elméletek (push and pull-, neoklasszikus közgazdaságtan-, duális munkaerőpiac elmélet stb.) illetve Thüerer (2011) költözési szándék modellje vitathatatlanul jelzi a (potenciális) vándorlási folyamatok és a mögöttük meghúzódó okok sokrétűségét, melyek között szerepelnek a megélhetési költségek, a jövedelmi viszonyok, a lakáskörülmények, az infrastruktúra, a munkahely-lehetőségek, valamint a kulturális-, az oktatási-, az egészségügyi- és a szociális szolgáltatások (Pusztai – Nagy 2005, Király 2009, Nyüsti – Ceglédi 2011). Ezek a tényezők életminőség-dimenziók (Rahman et al. 2005), melyek a lakóhelyhez ragaszkodással együtt közvetlen módon befolyásolják a vándorlási potenciált és a tényleges vándorlást (Thüerer 2011, Marien 2012). Kutatásomban a szocio-kulturális háttér és az életminőség(dimenziók) vándorlási hajlandóság alakításában betöltött szerepét vizsgálom. Feltételezésem szerint az erős családi, baráti, rokoni kapcsolattal rendelkezők, az élettársi kapcsolatban élők és a házasságok valamint a lokális közösséghez tartozók rendelkeznek a legalacsonyabb vándorlási hajlandósággal (Kley 2011, Ruff 2012, Blaskó – Gödri 2014).

A kutatás nívumát a vándorlási hajlandóság és az életminőség-dimenziók összefüggésének felvázolása jelent(het)i, alapot biztosítva a lokalitást, a helyi lehetőségeket és erőket szem előtt tartók számára olyan megoldási stratégiák kidolgozásához, melyek csökkenteni képesek a Magyarországról történő kivándorlás esélyét.

Kulcsszavak: életminőség, felsőoktatás, vándorlási hajlandóság

A szerző elérhetősége: szigeti.fruzsina@arts.unideb.hu

Szigeti Fruzsina – Bocsi Veronika – Ceglédi Tímea – Kocsis Zsófia – Kovács-Nagy Klára – Müller Anetta – Pally Katalin – Szabó Barbara – Tóth Dorina

A PEDAGÓGUS HALLGATÓK KÉSLELTETETT DIPLOMASZERZÉSÉNEK ÉS A LEMORZSOLÓDÁS LEHETSÉGES OKAINAK FELTÁRÁSA EGY KVALITATÍV KUTATÁS TÜKRÉBEN

A felsőoktatási képzésből való lemorzsolódás kiemelkedő relevanciával bíró oktatáspolitikai kérdés Magyarországon. Egyrészt hazánkban a felsőoktatásban első végzettséget szerzők aránya elmarad az OECD országok átlagaitól, amelynek hátterében oki tényezőként elsősorban a felsőoktatási lemorzsolódás feltételezhető. Másrészt, habár nemzetközi szinten számos kutatás alapját képezi a lemorzsolódás pontos feltérképezése, hazánkban főként az egységes szakértői konszenzus hiánya okán a lemorzsolódás arányszámát meghatározó módszertan is hiányos, így pontos számadatok híján nem rendelkezünk pontos képpel a lemorzsolódási arányok tekintetében, ami növeli az ezzel kapcsolatos kutatások hiánypótlásának szükségességét. Vizsgálatunk célja a pedagógushallgatók késleltetett diplomaszerzésének és a lemorzsolódás lehetséges okainak feltárása, amelyet a szakirodalom elméleteire alapozva kvalitatív kutatás keretein belül valósítottunk meg. Kutatásunkban a szocio-kulturális háttér, a felsőoktatás előtti évek, a felsőoktatási intézményválasztási motivációk, a munkavállalás, a sport, valamint a társas tevékenységek lemorzsolódásban betöltött szerepét vizsgáljuk, 7 egyéni és egy 10 főből álló fókuszcsoportos interjú elemzésén keresztül, melynek módszertani alapját félig strukturált interjúvázlat képezte. A késleltetett diplomaszerzés és lemorzsolódás nehezebben megfigyelhető okai közé tudjuk sorolni a nem megfelelően választott intézményt és/vagy képzést, az intenzív felsőfokú tanulmányok melletti munkavégzést, a versenysport űzését, illetve a tanulás iránt negatív attitűddel rendelkező baráti közösséget. Elemzésünk biztos alapot nyújt a továbbiakban a nagyobb, reprezentatív mintán történő kérdőíves lekérdezéshez, amelynek főbb egységeit az interjúelemzések alapján létrehozott kutatási tömbök képezik.

„Az előadás az 123847 számú projekt keretében készült, ami a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.”

Kulcsszavak: késleltetett diplomaszerzés, lemorzsolódás, felsőoktatás

A szerző elérhetősége: szigeti.fruzsina@arts.unideb.hu

Szűcs Tímea

A CSALÁDI MILIÓK JELENTŐSÉGE A ZENETANULÁSBAN

Kutatásunk célja a 21. századi zenét tanuló gyermekek családi milióinak feltárása volt. Az alkalmazott társadalomtudományi módszerek segítségével megvizsgáltuk a szocio-ökonómiai státus, a szülők zenei biográfiája és a kultúrafogyasztási szokások jellemzőit. A felmérés során kvantitatív módszert alkalmaztunk, önkitöltős papír alapú kérdőív formájában. A felmérésben több megyeszékhely nagy múltra visszatekintő alapfokú művészeti iskoláinak nyolcadik osztályos tanulóit (n=270 fő) és kontrollcsoportként több általános iskola szintén nyolcadik osztályos tanulóit kérdeztük meg (n=285 fő).

Feltételezzük, hogy a zenét tanuló diákok olyan magasabb kulturális tőkével és többségében zenei biográfiával rendelkező családok gyermekei, akik befektetésnek tekintik a különböző extrakurrikuláris tevékenységeket.

A hipotéziseink vizsgálata során SPSS programot használtunk, módszerek terén pedig klaszteranalízist végeztünk.

Eredményeink azt mutatják, hogy valóban találunk különbségeket a zenét tanuló és nem tanuló gyermekek szocio-ökonómiai státusában. A társadalmi-, kulturális- és gazdasági tőke kapcsán sokkal vegyesebb képet kaptunk. A zenét tanuló gyermekek és baráti körük fogékonyabb a magas kultúra iránt, míg a gazdasági tőke kapcsán kiegyenlített a két csoport.

Kulcsszavak: alapfokú művészeti iskola, családi milió, szocio-ökonómiai háttér, kulturális tőke

A szerző elérhetősége: szucstimea77@gmail.com

Szűcs Tímea

KULTURÁLIS TANULÁS ÉS ZENEOKTATÁS

A „Tanuló régiók Magyarországon: az elmélettől a valóságig” (LeaRn) kutatás keretein belül a kulturális tanulás munkacsoport négy területen vizsgálódott: kulturális életben való részvétel, művészeti tevékenységben való aktív részvétel, sporttevékenységek, média eszközei által történő kulturális tanulás. A zenetanulási lehetőségek vizsgálata kapcsán a kulturális intézmények látogatottságát és a művészeti tevékenységekben való aktív részvételt térképeztük fel. A „Zenetanulás Magyarországon 2017” adatbázis elemzése során a kultúrafogyasztási szokások területén jelentős különbségeket találtunk a zenét tanuló és a zenét nem tanuló gyermekek között. A zenét tanuló gyermekek körében domináns a magaskultúra fogyasztók aránya, míg a zenét nem tanulók esetében az otthonülő típus emelkedett ki. Úgy tűnik, hogy a kulturális tőke meghatározó a zenét tanuló gyermekek családjában, ami lehetőséget ad a mind a társadalmi státus megőrzésére, mind a társadalmi mobilitásra.

Kulcsszavak: kulturális tanulás, zeneoktatás, kultúrafogyasztási szokások, társadalmi státus

A szerző elérhetősége: szucstimea77@gmail.com

Szűts Zoltán

AZ ONLINE INFORMÁCIÓK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS SZELEKTÁLÁSÁNAK KIHÍVÁSAI – AZ ÁLHÍREK FELISMERÉSÉNEK OKTATÁSA

A téma aktualitását az adja, hogy az internet megjelenésével átalakult az információ szerzés – informális tanulás – módja. Korábbi tanulmányaimban már részletesen foglalkoztam vele, hogy a kapuőri rendszer meggyengülésével az online a tartalom a hitelesség próbáját kikerülve és szerkesztői válogatás nélkül jut el a felhasználókhoz. Számos esetben előfordult már, hogy a Facebookon a mindennapi felhasználók által megjelentetett, ellenőrizetlen tartalmak a globális online közösség több tagjához jutott el, mint a Fox News, a CNN, a New York Times cikkei. Az Egyesült Államokban a Z generáció gyakorlatilag egyáltalán nem rendelkezik újság előfizetéssel, és nagyon keveset néznek tévét. Professzionális honlapok jöttek létre anyagi haszonszerzés céljából (reklámfelület értékesítése során) az álhírgyártásra és közösségi médiában történő terjesztésre. A közösségi média megszüntette azokat a sémákat, melyeket Gutenberg óta ismerünk, és az érkező információk hitelességét nehéz ellenőrizni.

Az oktatásnak ebben a megváltozott környezetben fontos olyan stratégiákra tanítani a tanulókat, melyek segítségével nagy pontossággal megbizonyosodhatnak a közösségi médiából érkező információk valódiságában.

Az egyetemisták között online kérdőív segítségével elvégzett kutatása célja annak megállapítása, hogy milyen mértékben ismerik fel a hallgatók az álhíreket, illetve milyen módszereket, stratégiákat alkalmaznak azok kiszűrésére.

Kulcsszavak: információs túlterheltség, hitelesség, online, álhírek, oktatás

A szerző elérhetősége: szutszoltan@gmail.com

Tamášová Viola – Barnová Silvia

FORMÁLIS FELNŐTTKORI TANULÁS ÉS A FELNŐTTOKTATÁSI SZAKEMBEREK KÉPZÉSE SZLOVÁKIÁBAN

A munkaerőpiacon zajló változásokból kifolyólag egyre komolyabb szerepet tölt be az egész életen át tartó tanulás, különösen a felnőttkori oktatás és a felnőttkori képzés, ezen belül pedig a tovább- és átképzés. A formális felnőttkori tanulás kontextusában fontos jelentősége van a felnőttoktatók eme szerep betöltésére irányuló felkészültségének, és az ezzel kapcsolatos felnőttoktatási szakemberek (andragógusok) képzési színvonalának. Szlovákiában négy egyetem tanszékén zajlik andragógiai képzés.

A kutatásunk célja az, hogy feltárjuk az andragógia szakos hallgatók tanulmányaikra irányuló motivációját, továbbá feltérképezzük, hogy milyen pályaválasztási lehetőségek nyílnak meg előttük a tanulmányaik elvégzése után, és hogy a felnőttoktatás mely területén szeretnének érvényesülni. A kitűzött kutatási céljaink elérése érdekében kérdőíves felmerést alkalmaztunk négy szlovákiai egyetem (Pozsonyi Comenius Egyetem, Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Besztercebányai Bél Mátyás Egyetem, Eperjesi Egyetem) andragógia szakos hallgatói körében. A munkaerőpiacon komoly előnyt jelent a munkaerő flexibilitása és konvertálhatósága, ezt pedig az egész életen át tartó tanulás segítségével lehet elérni. A felnőttoktatók feladata, hogy felkeltsék a felnőttek tanulás iránti érdeklődését, és ösztönözzék részvételüket különböző oktatási, illetve képzési programokban. Ilyen körülmények között kulcsszerepet játszik a felnőttoktatók andragógiai kompetenciáinak fejlettsége. Ezen okokból érdemes különös figyelmet szentelni az andragógia oktatás minőségének fejlesztésére.

Kulcsszavak: mindennapi ismeretek, átfogó képzés, tudatosságnövelés

A szerző elérhetősége: tamasova@dti.sk

Thun Éva

A MAGYARORSZÁGI POSZTSZOVJET ISKOLAI KULTÚRÁBAN MEGISMERHETŐ NŐ TANÁRI IDENTITÁSOK JELLEMZŐI

A posztszovjet elméletek felfogása szerint a posztszovjet állapot nagyban hasonlít a posztkoloniális társadalmak tapasztalatához, ahol az ideológiai nyomás alóli “felszabadulás”-a múlt kritikájával párhuzamosan - lehetőséget nyújt új kollektív és individuális identitások megteremtésére.

Jelen kutatás problémafelvetése, hogy a fenti állítás valóban érvényesült-e a társadalom átalakulása során? Megőrződtek-e az államszocialista múltból öröklött szocializációból eredő identitásfelfogások, különös tekintettel egy adott foglalkozási réteg, a tanárok és köztük is a tanárnők helyzetében? Liubov Denisova (2010:240) szerint a szovjet korszakban a tanárnők hatalommal való felruházása azért, hogy ideológiai ágensként ellássák feladatukat sokként érthette őket, hiszen „számunkra a hatalom gyakorlásának mintáit a gazdag földbirtokosok vagy a cár képviselhették csupán”. Paraszti munkát végző nőkként saját mindennapi tapasztalatuk a kétszeres elnyomás volt. Ebből a múltban eredő kettős kötésből következik az a kérdés, hogy a mai tanárnők miként értelmezik a hatalomgyakorlást, azaz újra tudták-e értelmezni azt, vagy a foglalkozási szocializáció régi mintái még jelen vannak iskoláink tantestületeiben?

A kérdés vizsgálata dokumentumelemzés és interjú alkalmazásával, tehát vegyes módszerű kvalitatív kutatással lehetséges. Az eredmények a tanári identitásról adnak árnyaltabb képet, hiszen annak olyan rétegét vizsgáljuk, melyhez nehezen férhetünk hozzá, annak eredeti komplexitása, valamint az elméleti apparátus komplexitása miatt, mivel csakis interdiszciplináris értelmezési keret lehet alkalmas (posztkoloniális elméletek, posztszovjet elméletek, szociálpszichológiai elméletek, identitáselméletek, stb.) érvényes eredmények felmutatására.

Kulcsszavak: tanárkutatás, posztkoloniális és posztszovjet elméletek, identitás, hatalom, kettős kötés

A szerző elérhetősége: thun.eva@gmail.com

Tódor Imre

A TANULÓK KÖZÉPISKOLA-VÁLASZTÁS ÉS AZ EREDMÉNYESSÉG KAPCSOLATÁNAK VIZSGÁLATA A CSALÁDI HÁTTÉR HATÁS KONSTELLÁCIÓJÁBAN

Az iskolai eredményesség egy többdimenziós jelenség, melynek több megközelítésmódja, számos tényezője és eltérő interpretációja létezik (vö. Balácsi 2016, Lannert 2004, Bacskai 2015, Szemerszki 2015 stb). Ennél fogva a mai napig tartó intenzív diskurzus övezi mind a nemzetközi mind a hazai eredményesség-kutatás mezejét. A kutatók közti disszenzus alapját az a megoldatlan tény képezi, hogy mit is vonjanak be a mérni kívánt változók sorába és azt mely magyarázó változók perspektívájában interpretálják.

Kutatásunk célja a felekezeti és a nem felekezeti középiskolába jelentkező tanulók iskolai eredményességének vizsgálata szektorközi megvilágításban, Hargita megyében. Kutatási kérdésünk úgy szól: vajon a legeredményesebb iskola egyben a „legjobb” iskola is? Kérdéseinkre a 9. és a 12. osztályos felekezeti és a hozzárendelt nem felekezeti iskolás tanulók körében lekérdezett 1250 elemszámú vizsgálat adatainak elemzésével kerestünk választ.

Kutatásunkban az eredményesség objektív (tanulmányi) dimenziója mellett a szubjektív (nem tanulmányi) dimenziót is mértük, amelyet olyan magyarázó változókkal vetettünk össze, mint a tanuló családi hátterének hatása, az iskola erőforrásai, a tanulói összetétel. Korábbi, az iskolaválasztás kapcsán – mely nem független a tanuló képességétől – végzett kutatásaink során azt találtuk, hogy minél magasabb a tanuló korábbi iskolai teljesítménye, annál nagyobb a döntési szabadsága; azaz a tanulók e csoportja inkább a magasabb presztízsű (teljesítményorientált) iskolát választja a maga számára. Továbbá azt találtuk, hogy az iskolaválasztás szoros összefüggésben áll a tanuló családi hátterével, mely korreláció kimutatható az eredményesség vizsgálata kapcsán is.

Kulcsszavak: iskolaválasztás, eredményesség, családi háttér hatása

A szerző elérhetősége: imretodor@gmail.com

Tóth Péter

TANULÁSI STÍLUS VIZSGÁLATA A SELYE JÁNOS EGYETEMEN

Márai Sándort írja: „Önmagunk megismerése a legnagyobb utazás, a legfélelmetesebb felfedezés, a legtanulságosabb találkozás.”

Önmagunk megismerése sokoldalú feladat, s annak csak egyik szelete, felismerni miként tanulunk hatékonyan, vagy épp eredménytelenül. Mik tanulásunk erősségei, vagy éppen gyengeségei, mely külső tényezők befolyásolják azt kedvezően, vagy épp kedvezőtlenül? Sokféle válasz adható ezekre a kérdésekre. A tanulási stílusunk ismerete e válaszok egyike.

Különösen is aktuális a kérdés, ha a vizsgálat alanyai jövőbeni pedagógusok. Ugyanis nem csak a saját tanulási stílusukkal kell tisztában lenniük, hanem tanítványaikat is hozzá kell segíteniük ahhoz, hogy felismerjék saját tanulási stílusukat, és ezzel tanulási jellemzőiket, sajátosságait.

A kutatás során a Kolb-féle modellt követtük. A vizsgálatban 120 tanár szakos hallgató vett részt.

Az ismeretszerzés vonatkozásában a gondolkodás, míg az ismeretek feldolgozása tekintetében a passzív tanulási szituációkat igénylő megfigyelés és megértés a domináns. A szakpárok tekintetében volt leginkább szignifikáns különbség az egyes tanulási stílus besorolások között, a bölcsészekre leginkább az asszimiláló, míg a természettudományi területre a konvergens stílus volt a jellemző.

A fenti vizsgálat arra is rávilágított, hogy a Kolb-féle tanulási stílus kérdőív mélyrehatóbb kutatómódszertani elemzése igen csak indokolt. E vonatkozásban további kutatásokat tervezünk.

Kulcsszavak: tanulási stílus, pedagógusképzés, határon túli oktatás

A szerző elérhetősége: toth.peter@tmpk.uni-obuda.hu

Tóth Péter

AZ INTÉZMÉNYES SZAKKÉPZÉS KEZDETEI: AZ ELSŐ VASÁRNAPI RAJZISKOLÁK

A szakképzés gyakorlati terepe a középkortól kezdve a céhek voltak. A gyakorlati képzés mellett 1776-ban Pozsonyban, majd 1778-ban Székesfehérváron és Kolozsváron is megindult az elméleti iparos-képzés. Ezek voltak az első vasárnapi rajziskolák. Például a kolozsvári városi tanács rendeletben kötelezte bizonyos céhek mestereit, hogy inasaikat, legényeiket a piaristák által működtetett ipari tanfolyamokra járassák, ahol a mesterségük végzéséhez szükséges ismereteket sajátíthatták el. A tanfolyamot a líceum rajztermében tartották.

A vasárnapi rajziskolák felállítását és a műszaki pályára készülő inasok általi látogatását elsőként az 1783-ban kiadott királyi rendelet írta elő. Ez a rendelet tekinthető a rajzoktatás első tantervének, „vezérkönyvének”. Rögzítette a tantárgy oktatásának célját, tartalmát, az oktatandó ábrázolási módokat és az alkalmazandó oktatási módszereket.

1786-ban újabb udvari rendelet látott napvilágot. Ennek értelmében, azokban a városokban, ahol rajziskola működött egyetlen olyan céglegény sem válhatott mesterré, aki nem tudta bizonyítvánnyal igazolni, hogy legalább egy évig rajzoktatáson vett részt.

II. József uralkodásának végére több helyütt megindult a rajziskolák szerveződése, például Győrött Révai Miklós, Kassán Simai Kristóf, Selmecbányán Mayer Antal, Budán Sigwarth József vezetésével.

Előadásunkban a rajzoktatás tantervi szabályozását, tananyagát, oktatási módszereit tekintjük át az első rajztanárok munkásságán keresztül.

Kulcsszavak: rajziskola, szakképzés, kezdet

A szerző elérhetősége: toth.peter@tmpk.uni-obuda.hu

Tóth Zoltán

A MAZUR-FÉLE „PEER INSTRUCTION” MÓDSZER KIPRÓBÁLÁSA KÉMIATANÁR-SZAKOS HALLGATÓK KÖRÉBEN

A Mazur-féle Peer Instruction módszer (Mazur, 1997; Vickrey et al., 2015), amely épít a hallgatók közötti kommunikációra és kihasználja a társtanítás lehetőségeit, bizonyítottan hatékony a felsőoktatásban (Tóth, 2017a). Szerencsésen ötvözi a hagyományos frontális, a problémaalapú és a kooperatív tanítás elemeit. Elsősorban a fogalmi megértés elmélyítésére, fejlesztésére és ellenőrzésére alkalmas.

A módszert ötödéves kémiatanár-szakos hallgatók „Érettségi feladatok kémiából” című tantermi gyakorlata keretében próbáltuk ki. A 123 zárt végű, problémajellegű feladat feldolgozása során 53 esetben került sor társmegbeszélésre is. Az eredmények azt mutatják, hogy az esetek 80%-ában a társmegbeszélés elősegítette a feladatmegoldás sikerességét. A módszert a hallgatók többsége hasznosnak és élvezetesnek tartotta, és tervezi annak kipróbálását tanári munkája során.

Bár a módszer általános és középiskolai használatával kapcsolatban még nagyon szegényes a szakirodalom (Tóth, 2017b), a leendő tanárok képzésében mindenképpen helye van.

Kulcsszavak: felsőoktatás, társmegbeszélés, kémia

A szerző elérhetősége: tothzoltandr@gmail.com

Tóthné Vojtkó Veronika – Fügedi Balázs – Révész László

AZ OLIMPIAI NEVELÉSBEN KIALAKULT TRENDEK VIZSGÁLATA A MEGLÉVŐ NEMZETKÖZI OLIMPIAI OKTATÁSI-NEVELÉSI PROGRAMOK RENDSZEREZÉSE ALAPJÁN

Egyre több olimpiai oktatási-nevelési program van, melyek sokfélesége indokolja azok rendszerbe foglalását. Több kutató is megállapít program-típusokat (Naul, 2008; Chatziefstathiou, 2012) ám nem vizsgálják a csoportosítási lehetőségek kapcsolódási pontjait. Kutatásunk célja a programok és a róluk írt elemzések rendszerbe foglalása. A program-típusok megállapítása hozzájárul azok pontosabb megértéséhez és rámutat az olimpiai nevelésben kialakult trendek változására. A kutatás módszere tartalomelemzés, mely egyrészt a programok elemzésén, másrészt a programokkal kapcsolatos tudományos kutatások vizsgálatán alapszik. A kutatás eredménye kategóriák felállítása és azok közötti kapcsolódási pontok értelmezése. Eredményeink alapján az 1. kategorizálási szempont az olimpiai oktatás és nevelés megkülönböztetése. A 2. szempont az alkalmazási területek meghatározása: 1) testnevelés órán, 2) iskolában, 3) iskolán kívül is. A 3. szempont a programok célcsoportjának korcsoportok szerinti kategorizálása. A besorolás megmutatja az olimpiai oktatási-nevelési programok fejlődési folyamatát: az egyre szélesedő horizontális (2. szempont) és vertikális (3. szempont) tengelyek a lifelong és lifewide learning fogalompárhoz illeszkednek. A kategorizálás elméleti jelentősége a fogalmi tisztázás és a programok besorolása; gyakorlati jelentősége az, hogy iránymutatást ad jövőbeli programok kidolgozásához.

Kulcsszavak: olimpiai nevelés, nevelési programok, lifelong learning, lifewide learning

A szerző elérhetősége: totothne.vojtko.veronika@uni-eszterhazy.hu

Török Balázs

A KORAGYERMEKKORI NEVELÉS ÉS GONDOZÁS FEJLESZTÉSÉNEK TRANSZNACIONÁLIS TRENDJEI

A Koragyerekkori Nevelés és Gondozás (KNG) fejlesztése jellemzően nemzeti keretek között valósul meg, azonban a társadalmi célok kialakításában, pontosításában, a fejlesztéspolitikák orinetalásában és indikátor alapú vezérlésében szerepet játszanak a transznacionális (pl. OECD) és a szupranacionális (pl. Európai Unió) szervezetek is. A kutatás globális prespektívában kíván áttekintő képet adni azokról a fejlesztéspolitika kezdeményezésekről és trendekről, melyek az utóbbi évtizedekben transznacionális és szuprancionális szintről befolyást gyakoroltak a nemzeti KNG rendszerek alakítására.

Elemzésünkben a KNG expanziójának jelenségét nyomon követve a KNG fejlesztéspolitikáját megalapozó alapelveket tekintettük át, alapul véve a transznacionális szervezetek informatív és koordinatív tevékenységeit támogató dokumentumokat, indikátorrendszereket, egyeztetési eljárásokat. Az elemzés a fejlesztéspolitikák kontextusában kiemelten kezeli az emberi erőforrás elméletekből eredeztetett KNG fejlesztési célrendszert, a demográfiai folyamatok formálásának KNG összefüggéseit, a gyerekek létbiztonságának kérdéskörét, valamint a KNG minőségének standardizálására vonatkozó törekvéseket.

Az elemzés részlegesen megjelent a következő publikáció első részében: Krisztián Józsa, Balázs Török, Cerissa Stevenson (2018): Preschool and kindergarten in Hungary and the United States: A comparison within transnational development policy; International Journal of Educational Development, 62 (2018) 88–95.

Kulcsszavak: Koragyermekkorai Nevelés és Gondozás; ECEC;

A szerző elérhetősége: tb@iif.hu

Uherkovich Orsolya

TERMÉSZETTUDOMÁNYOS TÁRGYAK CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉSI VONATKOZÁSAI A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI MAGYARORSZÁGI TANTERVEKBEN

Családi életre nevelés a két világháború között munkacímű készülő PhD dolgozatom részeként vizsgálom a természettudományos tárgyak családi életre nevelési vonatkozásait.

A kutatás célja feltárni a családi életre nevelés tartalmainak megjelenését a természettudományos tantárgyakban a két világháború közötti Magyarországon. A kutatás kérdése, hogy hogyan jelent meg a természettudományos ismeretek hasznosítása a családi életre nevelés területén a korszakban érvényben lévő, közoktatást szabályzó tantervekben.

A kutatómunka elsődleges forrásai a vizsgált időszak népiskolai, a polgári iskolai és a tanítóképző intézeti tantervei.

A források elemzése a dokumentumelemzés, másodelemzés módszerével történt. A kutatás feltárja, hogy a természettudományos tárgyak ismereteit hogyan alkalmazták a vizsgált időszakban a gyakorlati, családi életre való felkészítésben, milyen tartalmakon keresztül közvetítették a népiskolákban és a polgári iskolákban a családi életre nevelést, és milyen tartalmakon keresztül készültek fel a jövőendő tanítói a családi életre nevelni a majdani tanulóikat természettudományos szempontból.

Az elemzett tantervekben a természettudományos tantárgyak követelményei között szerepeltek olyan tartalmak, amelyek a családi életre nevelés céljait is szolgálták. A kutatás feltárja, hogy a természettudományos ismeretek gyakorlati, családi életben való felhasználásának a módja is a tanterv része volt, ezzel a családi életre nevelés gyakorlati oldalát erősítve.

Kulcsszavak: oktatástörténet, tantervkutatás, természettudományos tantárgyak, családi életre nevelés

A szerző elérhetősége: uherorsi@gmail.com

Vanyó József – Mika János

A FIZIKÁHOZ KAPCSOLÓDÓ TUDOMÁNYTERÜLETEK FELADATAI AZ ENSZ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLJAI (2016-2030) TÜKRÉBEN

Az ENSZ 2015 szeptemberében fogadta el a Fenntartható Fejlődési Célok (2016-2030) című dokumentumot, amely 17 fő célt és 169 részcélt határoz meg az emberiség előtt álló feladatok körében. Az előadásban ismertetjük azt a 14 célt, amelyekben összesen 53 részcelt a szerzők szerint kapcsolódik a fizikához, illetve annak al- vagy határdiszciplináihoz. E részcélokat négy csoportra bontjuk annak megfelelően, hogy milyen erős szállal és minőségileg hogyan kötődnek a fizika tudományához.

Az első csoportba kerültek azok a célkitűzések, amelyek a fizika oktatásának tudományához, általában az oktatáshoz, vagy a tudás és a technológia megosztásához, átadásához kapcsolódnak. A második csoportot alkotó célkitűzések már meglévő alkalmazott- vagy műszaki fizikai tudás használatát igénylik. A harmadik csoportban lévő célkitűzések az alkalmazott- vagy a műszaki fizika területén kutatást tesznek szükségessé. Az utolsó csoportban szereplők pedig a kísérleti- vagy az elméleti fizika tudományának alapkutatásaihoz kapcsolódnak. Természetesen egy-egy részcelt esetenként több csoportba is besorolható.

Kulcsszavak: fizika, oktatás, fenntartható fejlődés, környezeti kihívások

A szerző elérhetősége: vanyo.jozsef@uni-eszterhazy.hu mika.jancsi@gmail.com

Varga Attila

A KÖRNYEZETI NEVELÉSTŐL A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOKIG – AZ ENSI 32 ÉVE

Az előadás a magyarországi környezeti nevelés fejlődése szempontjából meghatározó Environmental and School Initiatives (ENSI) nemzetközi hálózat 32 éves történetét mutatja be. Az ENSI az OECD projektjeként jött létre 1986-ban azzal a céllal, hogy elősegítse a környezeti nevelés területén az oktatáskutatás a pedagógiai gyakorlat és az oktatáspolitikai közti párbeszédet. Az ENSI harminckét év aktivitás után 2018 júniusában befejezi tevékenységét. Ez alkalomra egy, az ENSI jelentőségét reflektív módon bemutató kötet készül. Az előadás bemutatja az e kötet szerkesztése során az ENSI tevékenységéről összegyűjtött reflexiók legfontosabb tanulságait. Következtéseket von le azzal kapcsolatban, hogy az ENSI öröksége hogyan járulhat hozzá az ENSZ fenntartható fejlődési célok eléréséhez. Az ENSI öröksége az egész intézményes megközelítés, a reflektív pedagógia és a pedagógus kompetenciák területén alapvető fontosságú. Az ENSI egész intézményes megközelítésének hazai megvalósulása, az Ökoiskola és Zöld Óvoda Hálózat. A reflektív pedagógiának a környezeti nevelésbe integrálódását, számos akciókutatás alapú kutatás és disszertáció jelzi pl.: (Fűzné , 2008). Az ENSI magyar részvétellel készült pedagógus kompetencia rendszere pedig nemzetközi oktatáspolitikai hivatkozási alappá vált pl.: (UNECE, 2011).

Kulcsszavak: nemzetközi hálózat, egész intézményes megközelítés, reflektív pedagógia, kompetencia

A szerző elérhetősége: varga.attila@ofi.hu

Vas János

A VIDEOJÁTÉKOK NÉGY KATEGÓRIÁJA A TÖRTÉNELEMTANÁR SZEMÉVEL – VAJON A DIÁKOK SZEMÉVEL IS UGYANOLYAN JÓ?

Manapság egyre több médium számol be arról az igényről, hogy az oktatásnak komoly reformokra van szüksége. Kísérletezni kell, új módszereket megpróbálni bevezetni (Fegyverneki, 2017), hasznosítani a különböző nyugati megoldásokat (Bahrami, 2014; Taj, 2017). Ilyen új lehetőség lehet a videojátékok alkalmazása is, amelynek pozitív hatásait már számtalan kutatás is bizonyította (McCall, 2011; Meyer-Griffiths 2013; Noroozloo et al. 2015; Chapman 2016), sőt a videojátékok segítségével már szemináriumokat is tartottak (Radetich 2005; Ellard, 2013; Wainwright 2014).

Az ő tapasztalataik, és módszereik alapján indítottam el én is a saját kutatásomat, melyben négy kategóriára osztottam a videojátékokat tényértörténelmi felhasználásukat tekintve az oktatásban. Az elméleti háttér kidolgozását követően témavezetőmmel közösen egyetemi szintre emeltük a videojátékokról való diskurzust a játékok oktatásban való felhasználásáról, amely végül a „A történelemoktatás lehetőségei a szórakoztató média eszközeivel” című egyetemi kollokviumban testesült meg. Itt, a kurzust felvett hallgatókkal közösen próbálunk választ találni arra, hogy a gyakorlatban hogyan működhetne egy ilyen stílusú oktatási attitűd bevezetése a magyar oktatási rendszerben.

Előadásomban szeretném bemutatni a kurzus tartalmi felépítését, a diákok demográfiai profilját, videojátékos attitűdjét, valamint a négy kategória oktatásban történő alkalmazhatóságának lehetőségeit az ő véleményeik alapján, amelyeket két kérdőív segítségével térképeztünk fel 82 fős mintával.

Továbbá szeretném prezentálni az eddigi tapasztalatokat, valamint a további adatfelvételek irányvonalait és módszereit illetve a tárgy folytatásának jövőbeli lehetőségeit.

Kulcsszavak: Videojáték, történelem, digitális pedagógia, kurzus

A szerző elérhetősége: janaalgor@gmail.com

Vas János – Balázs Dóra

A JÖVŐ PEDAGÓGUSAI AZ ISKOLAPADBAN- ELSŐÉVES OSZTATLAN TANÁRSZAKOS HALLGATÓK VIZSGÁLATA A DEBRECENI EGYETEMEN

Az elmúlt években rengeteg markáns és fontos változás történt a magyarországi oktatási rendszerben. Ennek egyik ága az életpályamodell kialakítása és az utánpótlásképzés átalakítása volt, vagyis az osztatlan tanárképzés visszaállítása.

A Debreceni Egyetemen 2013-ban indult meg ismét a kétszakos osztatlan tanárképzés. Az évfolyamok közül a 2017. szeptemberében kezdett hallgatók- a jelenlegi elsőévesek- lettek kiválasztva a friss élményeik miatt. A felmérés egy három pillérből álló vizsgálat első eleme, amely a bejövő évfolyamra fókuszál. A kutatásban bemutatásra kerülnek a jövő tanárai és motivációjuk a tanári pálya felé. A kérdőívet 143-an töltötték ki, ami az évfolyam több mint fele.

A vizsgálat során többek közt az kerül megválaszolásra, hogy valaki miért akar tanár lenni, mi motiválta arra, hogy ezt a pályát és a Debreceni Egyetemet válassza, valamint milyen tervei vannak a jövőre nézve és milyen háttérrel rendelkezik.

A vizsgálat alapján a legtöbben az elhivatottságot, a tanítani akarást, a munkaerőpiaci igényt és a példakövetést érzik befolyásolónak, az Egyetem presztízse és lakóhelyhez viszonyított közelsége mellett. A tanárjelöltek lelkesedése a szak elkezdése miatt igen magas, 78% érzi magát nagyon motiváltnak.

A cél bemutatni azt, hogy valaki miért találja a tanári pályát vonzónak és miért, továbbá kik fogják a következő generációt oktatni.

Kulcsszavak: tanárképzés, közoktatás, motiváció, jövő tanárai

A szerző elérhetősége: janaalgor@gmail.com

balazsdora94@gmail.com

Vas János – Balázs Dóra POSZTER

A JÖVŐ PEDAGÓGUSAI AZ ISKOLAPADBAN – A DEBRECENI EGYETEM OSZTATLAN TANÁRSZAKOS HALLGATÓINAK KOMPLEX VIZSGÁLATA

A 2005-ös Bologna-rendszer bevezetésével úgy tűnt, a régi osztatlan tanárképzés nemcsak szerkezetében, de mind képzési struktúrájában, mind tartalmában is megváltozik. Viszont még szinte az első évfolyam sem végzett, mikor 2011-ben a kormány bejelentette, hogy visszaállítják az osztatlan tanárképzést, amelyet a 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet azután írásba is foglalt.

Az első évfolyam 2013-ban kezdte meg a tanulmányait és várhatólag jövőre fognak végezni, míg az utánuk következő években az osztatlan tanárképzés egyre dinamikusabban fejlődik, egyre több hallgató jelentkezik tanárszakra. Éppen ezért volt itt az ideje egy kutatásnak, amely három pillérre épül, s amennyire lehet, komplex módon vizsgálja a jelenlegi osztatlan tanárképzést.

Ennek első állomása a 2017-ben felvételizett elsőévesek hallgatói motivációinak vizsgálata, hogy miért akarnak tanárszakra jönni, és miért a Debreceni Egyetemet választották, míg a második a már két lezárt félévvel rendelkező hallgatók tapasztalatainak és véleményeinek a felmérése, hogy a képzés segítette-e őket abban, hogy felkészült tanárként hagyják el az iskolapadot és, hogy a kezdeti motiváció még a mai napig tart-e.

A vizsgálat harmadik pillére pedig viszonylag kisebb csoportot vizsgál, ám annál fontosabb kérdéssel, ami pedig a képzésben lévő tudományos pályát végző hallgatók eredményeinek összesítése, ugyanis a képzés egyik legnagyobb tanárok általi hipotézise az, hogy a tanárszakosokat nem érdekli a tudományos munka.

Cél ennek a három pillérnek a bemutatása, röviden összefoglalva az eddigi eredményeket, s a kutatás távlati lehetőségeit.

Kulcsszavak: tanárképzés, közoktatás, osztatlan tanárképzés, jövő tanárai

A szerző elérhetősége: janaalgor@gmail.com

balazsdora94@gmail.com

Veronika Tóthné Vojtkó–Nóra Rapos –Judit Szivák

THE FACTORS OF TEACHER COLLABORATION IMPACTING ON LOCAL LEVEL

Teachers collaboration could be the leading force in the development of education systems, as this is a way to improve student performance through teachers learning (OECD, 2005, Fullan-Hargreaves, 2012). TALIS-research (OECD, 2009) revealed that 'exchange and cooperation' type of collaboration is dominating more significantly in the schools in Hungary than in Europe in general. At the same time „professional collaboration” - which is more effective in terms of positive influence on students performance - is extremely rare in Hungary. During the recent trend of developing teacher collaboration, a significant body of research pointed out the importance and role of school leaders in forming teacher collaboration (Balam, 2005, Hord-Sommers, 2008, Ashley, 2017). The comparative culture research made the differences in national cultures visible in 6 dimensions through a diagnostic tool (Hofstede–Hofstede-Minkov, 2010) which helps to highlight the elements of the local context that could influence teachers collaboration in the school.

Our research aimed at uncovering the factors supporting or hindering teachers collaboration on a local level in the Hungarian education system applying a mixed-method approach. Firstly we used literature review and analysis in the theoretical examination in order to identify the cultural factors that influence teachers collaboration from outside of the school. Secondly in an empirical research we observe the inner factors connected to the views of school leader by using document analysis and semi-structured interviews in a case study.

The expected results serve as a foundation for a future teacher collaboration development program aiming at training the school leaders, tailored to the Hungarian context.

Kulcsszavak: teachers collaboration, teachers collaborative learning, professional learning, view of school leaders

A szerző elérhetősége: totothne.vojtko.veronika@uni-eszterhazy.hu

Vida Gergő

SNI INTEGRÁCIÓ AZ ANYAGI RÁFORDÍTÁSOK TÜKRÉBEN

A sajátos nevelési igényű tanulókat 1993-tól törvényekkel támogatva, alapvetően normatív módon integrálják a hazai többségi oktatásba. Az integráció bevezetésének egyik oka hogy a szegregált oktatásnál gazdaságosabb (Marsh, 2017). A növekvő létszámú SNI populáció (Varga, 2017) indokolja a ráfordítások hatékonyságának vizsgálatát. Magyarországon az SNI tanulók aránya átlagosan 5-6% (KSH, 2017), a köznevelésben felmerülő problémák jelentős hányada hozzájuk kapcsolható (Mrázik, 2017). Hazánkban az SNI ellátása további feladatként meghatározott és így többlet finanszírozásra jogosultak azon intézmények, melyek vállalják az SNI státuszú, adott diagnózissal rendelkező tanulók fogadását.

A tanulmányban a Baranya Megyei Szakértői Bizottság által megállapított SNI diagnózisok esetszámai és háttérváltozóit, (IQ, intézményfenntartó) eloszlását és átlagát vizsgáljuk. Arra keressük a választ, hogy ezek a háttérváltozók és az esetszámok milyen összefüggést mutatnak, valamint, hogy kapcsolhatóak a költséghatékonyság szempontjához.

Így megadható, hogy a vizsgált megyében átlagosan hány plusz órát számolnak el az SNI tanulók integrációja során. Ebből hozzávetőlegesen kiszámítható, hogy hány pedagógus munkabérét tette ki a költségvetési törvény alapján a plusz fejlesztési óraszám. Ez összevethető az oktatásra fordított GDP összeggel. Az, hogy miként határozzák meg a jogosultságot (SNI diagnózis) a hazai törvények és hogy mekkora ráfordítás mellett teljesül a többlet ellátás, utalhat a hatékonyságra. Ennek vizsgálata segítheti a szűkülő források jobb elosztásának tervezését és a célcsoport hatékonyabb meghatározását.

Kulcsszavak: SNI, normatív, diagnózis

A szerző elérhetősége: vidagergo@gmail.com

Virág Irén

A FILANTROPINUMOK VILÁGA

Az előadás arra vállalkozik, hogy bemutassa a németországi filantropinumokban folyó nevelés és oktatás jellegzetességeit. A téma a filantropizmus magyarországi recepciójára irányuló kutatás része, mely során elsőként a filantropizmus németországi megjelenését kutattuk (Overhoff, 2004), majd néhány kiválasztott képviselőjének pedagógiai tevékenységére fókuszáltunk (Basedow, Salzmann, Campe, Trapp). Így jutottunk el a filantropinumok vizsgálatához, hisz a dessauai „Filantropinum” mintájára Németországban több intézmény is megnyitotta kapuit (Schmitt, 2007, Leonhard, 2008). Kíváncsiak voltunk, hogy intézményes keretek között hogyan valósulnak meg a filantropista nevelési gondolatok a gyakorlatban. A kutatás ezen szakaszában a német nyelvű nyomtatott forrásanyag feltárására és feldolgozására helyeztük a hangsúlyt, a forrás- és dokumentumelemzés módszerei kerülnek előtérbe. Mivel a filantropizmus hazánkban kevésbé kutatott, eredményeink hozzájárulhatnak a korszak átfogóbb megismeréséhez.

Kulcsszavak: pedagógiatörténet, nevelés, filantropizmus

A szerző elérhetősége: virag.iren@uni-eszterhazy.hu

Zakota Zoltán

A MAGYAR ÉS ROMÁN FELŐOKTATÁSI RENDSZEREK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA

Előadásom célja a magyar és román felsőoktatási rendszerek összehasonlító bemutatása. Választásomat a két rendszer között, a hasonló fejlődési ívek dacára is meglévő különbségek indokolják. Bár mindkét ország EU-tagállam és számos hasonló történelmi előzménnyel rendelkezik, felsőoktatási rendszereik mára érezhetően eltávolodtak egymástól. Előadásomban ennek a folyamatnak az okait és lefolyását elemzem. A témaválasztást, túl a komparatív elemzésből levonható következtetések jelentőségén, még egy tényező indokolja. A két rendszer nem teljesen független egymástól, létezik ugyanis közöttük egy összekötő kapocs: a romániai magyar nyelvű felsőoktatás. Az elemzés a következő szempontokat veszi figyelembe: a felsőoktatási intézmények szervezete és felépítése, az egyetemi tanulmányok megszervezésének módjai, az emberi erőforrások alkalmazása, az intézmények finanszírozásának és vagyonának kérdései, valamint az állam és a felsőoktatási intézmények viszonya. Tudomásom szerint, még nem készült hasonló jellegű összehasonlító elemzés. Az előadás a két állam felsőoktatást szabályozó törvényes keretének elemzésén alapul, jelesül az alkotmányokon, illetve a felsőoktatási törvényeken.

Kulcsszavak: felsőoktatás, Magyarország, Románia, kisebbségi oktatás

A szerző elérhetősége: zzakota@gmail.com

Zank Ildikó

RÁFORDÍTÁS ÉS MEGTÉRÜLÉS INDIKÁTORAI A NEVELÉSTUDOMÁNYI AKCIÓKUTATÁSBAN

Az akciókutatás, a normatív kutatással szemben nem a vizsgált jelenségek izolálására törekszik, hanem épp ellenkezőleg a tudományos megértést társadalmi cselekvéshez köti és Kurt Lewin azon tézisének alapul, mely szerint a diagnózis és a beavatkozás szétválasztása hibás elképzelés (Mandl 2007). Az akciókutatás, mint önreflexív fejlesztési folyamat a megvalósítása közben leszűrt tapasztalatokat mindvégig visszacsatolja a beavatkozás menetébe, szükség szerint módosítva azokat. Felmerül a kérdés, hogy mennyiben és milyen módon mérhető egy ilyen soktényezős folyamat hatékonysága, társadalmi és gazdasági hasznossága. Előadásunk célja egy olyan szempontrendszer leírása, mely alkalmas lehet a neveléstudományi akciókutatások hatékonyságának megítélésére. Javaslatunk lényege olyan ráfordítási és megtérülési indikátorok feltérképezése mely támpontot adhat az akciókutatás minősítéséhez. A ráfordítás általunk vizsgált indikátorai: a minőséget garantáló kutatói/oktatói team munka időigényessége, a folyamatos többletmunka költségei, a kéttanáros modellből fakadó óraterhelési kérdések, a kooperatív tanulásszervezés terem-és anyagigénye.

A megtérülés indikátorainak tekinthetjük a tudás megosztás azonnaliságát, a résztvevők partnerré válását, az alkalmazható és megszerezhető tudások sokszintűségét, az együttes és kölcsönös tanulás megvalósulását, az akciókutatásról való tudást és annak hatását az attitűdre, valamint a szakmai közösség számára hozzáférhető modell konstruálását.

Kulcsszavak: hatékonyság, megtérülés, akciókutatás

A szerző elérhetősége: zank.ildiko@pte.hu

Oktatás, gazdaság, társadalom
HuCER 2018

Kodolányi János Főiskola

Székesfehérvár, Fürdő utca 1.

2018. május 24-25.

A rendezvény szervezője:

Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete

A rendezvény társszervezői:

Kodolányi János Főiskola

Magyar Tudományos Akadémia Nevelésszociológia Albizottsága

KultúrÁsz Közhasznú Egyesület, Debrecen

www.kulturasz.hu

Magyar Tudományos Akadémia
Nevelésszociológia Albizottsága

Magyar Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesülete